

आदिपुस्तकं ।

मुसाविहितं प्रथमपुस्तकं ।

१ प्रथमोऽध्यायः ।

१ पृथिव्या आकाशस्य च कृष्टिः २ दीप्तिः कृष्टिः ३ शून्यतायाः कृष्टिः ४ शून्यभूमेः कृष्टिः ११ इत्यादीनां कृष्टिः १४ चन्द्रस्य वादीनां कृष्टिः १० मीनपृथिव्यां कृष्टिः १४ घास्यनन्वपसादीनां कृष्टिः १६ ईश्वरस्य घास्यमेव मनुष्यस्य कृष्टिः १८ मानुषादीनां भक्ष्यम् ।

१ आदित ईश्वर आकाशं पृथिवीञ्च ससर्ज ।

२ पृथिवी निर्जना शून्या चासीत्, अन्धकारस्य गभीरजलस्योपरि तस्यै, तदानीम् ईश्वरस्यात्मा तोयानि व्याप्यासीत् ।

३ अमन्तरं, दीप्ति भवतु, इतीश्वरेणाज्ञापिते दीप्तिर्बभूव । तदानीम् ईश्वरो दीप्तिमुत्तमां विलोक्य तमि-
४ आत् तां पृथक् कृत्वा दीप्तेर्नाम दिक्सदति, तमिश्रक-
नाम रात्रिरिति कृतवान् । ततः सन्ध्यायां प्रातःकाले च जाते प्रथमो दिवसो बभूव ।

५ ततः परं तोयानां मध्ये शून्यत्वमुद्भूय तोयानि

६ भागद्वयेन पृथक् करोतु । ईश्वर इत्यादिषु शून्यत्वं ससर्ज, ऊर्ध्वस्थिततोयैर्भोऽधःस्थिततोयानि पृथक्

चकार च, ततस्तादृशं बभूव । तदेश्वरस्तस्य शून्यस्य नाम
गणं चकार । सन्ध्यायां प्रातःकाले च जाते द्वितीयो
दिवसो बभूव ।

पश्चात् ईश्वर इत्याज्ञापयामास, गगणाधःस्त्रिंश- ६
सर्वान्भ एकस्मिन् मिलितुं स्वल्पं प्रकाशतां; ततस्तथैव
बभूव । तदेश्वरः स्वल्पनाम पृथ्वीति तोयराशेर्नाम १०
समुद्र इति हतवान्, तस्योत्तमं ददर्श ।

अपरम् ईश्वर आदिदेश, मेदिन्यां हणानि सवी- ११
जौषधयो नानाजातीयाः सवीजफलदायिनो मही-
हृदःस्य समुत्पद्येरन्; ततस्तथैवाभवत्; अर्थात् पृथिव्यां १२
हणानि सवीजनानाजातीयौषधयः सवीजनानाविध
वृक्षाश्च जातानि, तदानीमेश्वरस्तानि सर्वाण्युत्तमानि
दृष्टवान् । तथा सन्ध्यायां प्रातःकाले च जाते द्वितीयो १३
दिवसो बभूव ।

अपरम् ईश्वर आज्ञापयत्, निशातो दिवसं १४
दृश्यं कर्तुं दिवसवत्सरचुंचिह्ननिमित्तं नभोमण्डले
ज्योतिर्गण उत्पद्यतां; तथा वसुन्धरायामालोकं १५
कर्तुं गगणमण्डले तिष्ठतु; ततस्तादृशं भवत् । इत्यम् १६
ईश्वरो दिवसं शास्तुम् महाज्योतिरेकं, लषदाश्च
शास्तुं ततः चुद्रज्योतिरेकं, इमे वृष्टी ज्योतिषो

- १० उडुनिवहस्य ससर्ज । ततो धरिर्ज्ञो दीपयितुं, दिवा-
राज्ञो ब्राह्मं, तमिम्नाद् विद्युतिं पृथक्कर्त्तुञ्चेत्श्वर-
१८ स्नानि श्रेयोतीर्थि गणमण्डले स्थापयामास; तानि
१९ हर्षाणि चेश्वर उक्तमानि वीक्षाञ्चके । तथा सन्ध्या-
प्रातःकालयोर्जातयोः सतोऽसतुर्यो दिवसो बभूव ।
२० ततः परं सन्निभानां मध्ये नानाविधा उरोगामिनः
प्राणिनो, मंदिन्या ऊर्द्धे नभोमण्डले उडुयितुं ब्रूता
२१ विहगास्य बाहुल्यम् उत्पद्यन्ताम्, इतीश्वर आदिग्य
वृहन्मोनादीन् नानाप्रकारान् उरोगामिनः कोलाल-
२२ चरान् प्राणिनो नानाविधस्वर्गास्य सृष्टवान् । अनन्तरम्
ईश्वर एतान् सर्वान् उक्तमान् वीक्ष्य एतामाश्रिधं
जगाद, यूयं प्रजावन्तो बह्वंशास्य भूत्वा सरित्पतीनां
सन्निभानि परिपूरयत, वसुधाया उपरि विहङ्गमास्य
२३ बह्वलीभवन्तु । तथा सन्ध्यायां प्रभाते च जाते पञ्चमो
दिवसोऽभवत् ।
२४ ततः परम् ईश्वर आदिदेव, धरायां याम्या वन्यास्य
पञ्चव उरोगामिनो अन्तुप्रभृतयो नानाविधा जन्तवो
२५ जायन्ताम्; ततस्तथैव बभूव । इत्थम् ईश्वरो नाना-
विधान् याम्यवन्यपशून् भूमेर्नाजातीयान् उरङ्गम-
जन्तुंश्च सृष्ट्वा सर्वानेवोक्तमान् ब्यालुसुके ।

अनन्तरम् ईश्वरो व्याचक्षे, वयं स्वप्रतिमूर्त्या १६
 सादृश्ये च आदमं (अर्थात् मनुष्यं) सृजामः, ते जल-
 चरमीनान् खेचरविहङ्गान् घाम्यवन्यपशून् सर्व-
 पृथिव्या भूमिस्थितोरङ्गमान् प्राणिनश्च ब्राम्हणुः ।
 ईश्वरेण स्वप्रतिमूर्त्या मनुष्यः ससृजे, ईश्वरस्य प्रति- २०
 मूर्त्तैव स सृष्टः पुरुषत्वस्त्रीत्वाभ्यां तौ सृष्टौ । तद-
 नन्तरम् ईश्वरस्ताभ्याम् इत्याश्रिषं ददौ, युवां २०
 प्रजावनौ ब्रह्मलवंग्रौ च भवतं, पृथिवीं परिपूर्य
 वशीभूतां कुरुतं, किञ्च सलिलचरमीनान् खेचर-
 ष्वगान् भूमिस्थोरङ्गमजन्तुंश्च श्रिष्टं ।

ईश्वरोऽपरमपि कथयामास, पश्यतं, पृथिवीम्वाः २६
 सर्व्वसवीजौषधीः सर्व्वान् सवीजफलदायिनो महो-
 र्हेहांस्य युवाभ्यां भोक्तुम् अददाम् । तथा वन्यपशुखेचर ३०
 खगेभ्यो भूमिस्थितसजीवोरङ्गमजन्तुभ्यश्च भोक्तुं सर्व्व-
 हरितौषधीरहमदाम्, ततस्तथैव बभूव । अनन्तरम् ३१
 ईश्वरः स्वसृष्टसकलवस्त्रानि निरीक्ष्य सर्व्वान्युत्तमानि
 ददर्श । तथा सन्ध्यायां प्रातःकाले च जाते षष्ठं दिनं
 बभूव ।

१ द्वितीयाऽध्यायः ।

१ विश्वामवारस्य निरूपणं ४ सृष्टेर्हेतुनामः ७ एदनुद्याननिर्याणं
१५ तस्य मध्ये मनुष्यस्थापनं १८ क्रियाः सृष्टिहेतुनामकम् ।

१ इत्थम् आकाशस्य पृथिव्यास्तदुभयस्थानां सर्व्व-
२ वस्तूनाञ्च सृष्टिः सम्पूर्णा बभूव । पश्चात् सप्तमे दिने
ईश्वरः स्वस्रुतकर्माणि समाप्य स्वस्रुतकार्य्येभ्यो विश्व-
३ आम । तथा तद्दिनस्य समस्तसृष्टकृतकार्य्येभ्यो
विश्रामदिनत्वात् ईश्वर आश्रितं गदित्वा तत् सप्तमं
दिनं पवित्रं चकार ।

● सृष्टिकाले गणधरिच्योरियं विवृतिः । यस्मिन्
काले प्रभुः परमेश्वरः पृथिव्याकाशौ ससृज, तदानीं
५ खेत्रे किमपि द्रव्यं नासीत् खेत्रे कायोषधिस्रु नासीत्,
यतः प्रभुः परमेश्वरः पृथिव्यां न वर्षयामास, क्षणिककर्म
६ कर्तुं मनुष्यो नासीत् । किन्तु पृथिव्याः शिबिरः
समुत्थाय सर्वा भूमिम् असिञ्चत् ।

● अपरञ्च परमेश्वरेण मृदा मनुष्यं निर्माय तस्य
नामारम्भं प्राणवायो प्रवेक्षिते स सात्त्वप्राणी बभूव ।

८ अनन्तरं प्रभुः परमेश्वरः पूर्व्वदिक्स्थिते एदनुनामकदेशे
उद्यानमेकं कृत्वा तत्र स्वसृष्टं तं मानवं स्थापयामास ।

९ प्रभुः परमेश्वरः तस्योद्यानस्य मध्यस्थाने अमृतं पादपं
सदसज्ज्ञानदातारं पादपं भूमौ सर्व्वजातीयं सुदृढं

सुखाद्यफलं पादपञ्च जनयाञ्चकार । उद्यानं सलिलेन १०
 शेकुम् सका स्वन्ती एदनुद्यानात् निर्याय विभिद्य
 चतुर्मुखी भूत्वा प्रोवाह । तस्याः पीत्रोनात्सू प्रथमा ११
 तटिनी सुवर्षोत्पादिनी हवीला देवनिवहान् वेष्टिता
 प्रोवाह । तस्य देवस्य जातरूपम् अतीवोत्तमं, तस्मिन् १२
 स्थाने रत्नानि वैदूर्यमणयश्च जायन्ते । तथा तस्या १३
 गोशेनामिका द्वितीया धुनी समसकृद्भदेन वेष्टिता
 प्रोवाह । तथा तस्या द्विहेकल्नामा तृतीया धुनी १४
 अशूरियादेवस्य पूर्वदिशा प्रोवाह । तथा तस्याः चतु-
 र्धुन्या नाम फरात् ।

ततः परं परमेश्वरस्योद्यानस्य कर्म कर्तुं तद- १५
 वितुश्च आदमं नियोजयामास । किञ्च प्रभुः परमेश्वर- १६
 क्षमिद्यादिदेव, एतस्योद्यानस्य सकलपादपानां फलानि
 त्वया स्वच्छन्दं भोक्तव्यानि; किन्तु सदसज्जनदातुः १७
 पादपस्य फलानि मा भुञ्जन्तां, यतो यस्मिन् दिने तत्
 कारिष्यते तस्मिन्नेव दिने निश्चितं मरिष्यते ।

अनन्तरं प्रभुः परमेश्वरो जगाद्, मनुष्यो यद् एकाकी १८
 तिष्ठेत् तन् मोक्षितं, तस्य योग्य एकः सङ्कारी मया
 निर्मास्यते । प्रभुषा परमेश्वरेण मृदा निर्मितानां वन्य- १९
 वृक्षेषु चरन्तानां कानि नामान्यादम् करिष्यतीति

वेदितुं यदेश्वरः सर्षप्राणिस्तस्य समीपमानयामास,
तदानीं स यस्य यन्नाम चकार, तस्य तदेव नामाभवत् ।

- २० किन्तु येषां पशूनां खेचरखगानां वन्यपशूनाञ्च ना-
मनि कृतवान्, तेषां मध्यत आदमो योग्य एकः सप्त-
२१ कारो प्राप्नो नासीत् । अनन्तरं प्रभुः परमेश्वर आदमम्
अतिनिद्राय तस्यां निद्रायां तस्यैकं पञ्चरं गृहीत्वा
२२ क्रयेण तत् कृतस्नानं पूरयामास । किञ्च प्रभुणा पर-
मेश्वरेण यः पञ्चर आदमो नीतस्तेन स एकां स्त्रियं
२३ निर्माय ताम् आदमः सखिधिम् आनिनाय । तदानीम्
आदम् आचचचे, एषा मदीयास्याम् अस्मि मदीयमां-
सस्य मांसं ; तथेयं नरादजनिष्ट, तस्माद् अस्या नाम-
२४ नारीति कारिष्यते । अपरञ्च मानवः स्वमातापितरौ
परित्यज्य स्वभार्यायाम् आसंक्ष्यति, तौ द्वौ जनावेकाद्वौ
२५ भविष्यतः । तदानीम् आदम् तस्य भार्या च तयो-
र्नग्नत्वेन स्त्रितयोरपि सज्जाबोधो नासीत् ।

१ अतीषोऽध्यायः ।

- १ सर्षप्य अक्षरं = तेन मानुषाणां पतनं १४ सर्षप्य अक्षरं
१५ नारीपुत्रयोः अक्षरं २१ ताभ्यां अक्षरं इत्या उच्यते
दूरीकरणम् ।

- १ प्रभुणा परमेश्वरेण सृष्टानां भूचरजन्तूनां मध्ये
२ सर्षोऽतीव खलु आसीत् । स तां नारीमवदत्, अनि

अस्योद्यानस्य कस्यचिदपि पादपस्य फलानि भोक्तुं
 परमेश्वरो युवां न्यसेधत्, किमिदं सत्यं । ततो नारी सर्पे
 प्रोवाच, आवाम् एतस्योद्यानस्य सर्वेषां वृष्टिपिनां
 फलानि भोक्तुं शक्नुवः, केवलम् उद्यानमध्यस्थितस्य १
 पादपस्य फलं प्रतोश्वरेण कथितं, युवाम् एतत् फलं
 मा भुञ्जाथाम् मा स्पृशतश्च, तत् कृत्वा मरिष्यथः
 तदा भुञ्जो नारीं वभाषे, युवां निश्चितं न मरिष्यथः, २
 किन्तु यदा तत्स्वादिरिष्यथः, तदा युवयो लोचनप्रकाशो ५
 भविष्यति ; तत ईश्वर इव भद्राभद्रज्ञानं लप्स्येथे,
 इतोश्वरो जानाति । तदा नारी तं महीरुहं सुदुर्लभं ६
 सुखाद्यफलं ज्ञानलाभाय वाञ्छनीयस्य विज्ञाय तस्य
 फलानि घ्रातयित्वा नुभुजे, स्वस्वामिने च ददौ सोपि ७
 भुङ्क्तवान् । तेन तयोर्द्वययो र्नेयनप्रकाशो बभूव, ततस्त्री ८
 स्वकीयनग्नतां विज्ञाय वटपत्राणि स्थूत्वा कटौ बभूवतुः ।

ततो दिवावसाने मध्ययुद्यानं गमनागमनकारिणः ८

प्रभोः परमेश्वरस्य शब्दं श्रुत्वा आदम् तस्य जाया च
 तस्य सम्मुखान् प्रास्थिनां मध्येऽन्तर्दधाते । तदा प्रभुः ९
 परमेश्वर आदमम् आह्वय वभाषे, त्वं कुच ? ततः स
 उवाच, उद्याने भवतः शब्दं श्रुत्वा नग्नताकारणात् भोत्वा १०
 स्वमगोपयम् । स जगाद, त्वं नग्नोऽसीति कस्त्वामबोधयत् । ११

- यस्य च वृक्षस्य फलं भोक्तुं त्वामहं न्यसेधं, तस्य वृक्षस्य
 १२ फलं किं त्वया भुक्तं? तत आदमा गदितं, त्वं यां योषितं
 मम, सृष्टिणीमकरोः, सा मद्यां तस्य पादपस्य फलम्
 १३ अहदात् तन्मया भुक्तं। प्रभुः परमेश्वरो नारीं जगाद्,
 त्वया किमिदम् अकारि। नारी बभाषे, सर्पस्य प्रवक्ष्यन्-
 याहं अस्मादम्।
- १४ पश्चात् प्रभुः परमेश्वर उरगं जगाद्, त्वमिदं कर्षी-
 करोः, तस्मात् घाम्यवन्यपशुगणात् अधिकज्ञापयस्यो
 भूत्वा वक्षसा गमिष्यसि, यावज्जीवं धूसीः स्वादिष्यसि
 १५ च। किञ्च त्वया योषिता च त्वदीयवंशेन तस्या वंशेन
 च परस्परं वैरितां जनयिष्यामि; तेन सा त्वदीयश्चिर-
 आहनिष्यति, त्वञ्च तस्याः पादमूले आहनिष्यसि।
- १६ अनन्तरं स नार्यै कथयामास, त्वदीयप्रसववेदनाम्
 अहम् अतीव वर्द्धयिष्यामि, ततस्त्वम् अतिशयकष्टेन
 सन्तानान् प्रसविष्यसि, तथा स्वामिनो निघ्नीभूय स्वा-
 द्यसि स च त्वां श्रात्स्यति।
- १७ ततः परं स आदमे कथयामास, यस्य पादपस्य
 फलं भोक्तुं त्वामहं न्यसेधं, त्वं योषितः कथां निश्चस्य
 तस्य पादपस्य फलं अभुङ्क्थाः, तत् कारणात् भूमिरभि-
 श्रप्ता जाता; त्वया यावज्जीवं श्लोत्रं प्राप्य तस्याः ब्रह्मादि

अस्थिते । तस्यां शृगालकष्टकानि नामाकष्टकि-१८
 द्रुमा उत्पस्यन्ते, तच्च क्षेत्रशौषधीः खादिस्थिति । १९
 अपरञ्च यस्या मृत्तिकाया अजायथा यावत्, तस्यां
 लीनो न भविष्यति तावत् घर्षात्कमुखेन भोक्ष्यते;
 यतस्त्वं मृत्तिका, पुनरपि मृत्तिकायां लीनो भवि-
 ष्यति । अनन्तरं आदम् तस्या घोषितो नामधेयं इवा २०
 (अर्थात् जीवनीति) चक्रे, यतः सा सर्वेषां सजीवलो-
 कानां माता । ततः प्रभुः परमेश्वरः चर्षाणो वसनं २१
 निर्माय आदमं तस्य भार्याञ्च परिधापयामास ।

ततः परं प्रभुः परमेश्वर उवाच, पश्य, मानवो भद्र- २२

मभद्रञ्च विज्ञाय अस्माकमेकइवाभवत्, इदानीं स यथा
 इत्थं प्रसार्थ्य अमृतवृक्षस्य फलं ज्ञातयित्वा तद्
 भक्ता अमरो न भवेत्, तदर्थं प्रभुः परमेश्वरस्तम् एदन् २३
 उद्यानात् अपसार्थ्य तदुत्पादिन्यां मृत्तिकायां कृषिं
 कर्तुं तं न्यषोजयत् । इत्थं स तं मानुषं दूरीकृत्य २४
 अमृततरोः पन्थानं रचितुं एदन् उद्यानस्य पूर्वस्यां
 दिशि घूर्णायमानान् तेजोमयान् खड्गधरान् स्वर्गोद्यान्
 किरूवः स्थापयामास ।

४ चतुर्विधाः ।

१ काविल्हाविलो हेमान्नः ८ हाविलो वधात् काविल्हा
 १६ काविलो वंशावलिः १६ श्रेतो वयोवय
 ..जनवय ।

- १ अपरं चादमि स्त्रजायां इवाम् उपगते सा गर्भिणी
 भूत्वा काविलं (अर्थात् स्त्राम्) नामानं पुत्रमेकं प्रसुषुवे
 कथयामास च, परमेश्वरात् मम पुत्रैकस्त्रामो जातः ।
- २ पश्चात् सा हाविलं (अर्थात् अलीक) नामानं तस्य
 सहेदरं प्रसुषुवे ; स हाविल्मेघपालकः, काविल् च
 १ कृषीवल् आसीत् । कालपरिणामे काविल् प्रभुमु-
 ० द्विष्ट स्त्रीयकृषिकर्षणः फलम् उत्सर्ज । तथा
 ५ हाविल् स्वपुत्रजस्य प्रथमजातं पुष्टपुष्टम् उत्सर्ज ।
 किन्तु परमेश्वरः काविलं तेनोत्सृष्टं वस्तु चाम्बट्टहात्
 हाविलं तेनोत्सृष्टं वस्तु च नाम्बट्टहात्, तत्कारणात्
 ६ काविल् कुडा विषलवदनो बभूव । ततः परमेश्वरसम्
 उवाच, त्वं कुतः क्रुधसि ? कुतश्च विषलवदनो
 ० भवसि ? यदि इष्टं करोषि, तदा किं नानुत्सृष्टसे
 यदि इष्टं न करोषि, तर्हि पापं दारि तिष्ठति ।
 तव भ्राता तव वशीभूय स्त्रास्यति, तच्च तं प्रास्यसि ।
 ८ अपरश्च काविल् स्त्रीयभाषा सह संललाप ; तत्पश्चात्

तथाः क्षेत्रं गतयोः सतोः काविल् आक्रम्य स्त्रीय-
भ्रातरं हाविलं निजघान ।

तदनन्तरं परमेश्वरः काविलं पप्रच्छ, तद्भ्राता ८
हाविल् कुत्र ? ततः स प्रत्युवाच, नाहं जानामि, किमहं
निजभ्रातृ रक्षकः ? ततः स कथयामास, त्वया किम्- १०
कारि ? तव भ्रातुः शोणितं भूस्या माम् आह्वयति ।
अतो या भूमिस्तव इप्साभ्यां इतस्य भ्रातुः शोणितं ११
पीतवती तस्यां भूमौ त्वमभिज्ञप्तो भवामि । ततः कृषि- १२
कर्षणं त्वया कृतेपि बहुश्रमं मोत्पस्यते, तथा त्वं
धरित्यां पर्यटन् भ्रमन् च भविष्यसि । ततः काविल् १३
बभाषे, एतादृशो इच्छेता मया न सद्मः । अद्य यदि त्वं १४
माम् अस्मात् स्थानाद् अपसारयसि, तर्हि तव समक्षाद्
वर्हि गत्वा पर्यटन् भ्रमन् च भविष्यामि तथा कोपि
मानुषो मां प्राप्य हनिष्यति । तदा परमेश्वरे जगाद् १५
यः कश्चित् काविलं हनिष्यति, तस्य सप्तगुणदण्डो
भविष्यति, तस्मात् कोपि तं वीक्ष्य यथा न हनिष्यति,
तदर्थं परमेश्वरः काविले चिह्नमेकं निदधौ ।

काविल् प्रभोः समक्षात् प्रस्थाय एतन् पूर्वस्थां १६
दिशि गेद् नामनि देवे न्युवास । अनन्तरं काविलि १७
स्वभार्यामुपगते सा गर्भवती भूत्वा हनोक्तामार्गं पुत्रं

- प्रसुषुवे, किञ्च स नगरमेकं निर्घोष स्वपुत्रनामानुसारेण
 १८ तस्य नाम हानोक् चक्रे । तस्य हनोकः पुत्र ईरदु, ईरदः
 पुत्रो मिङ्गयायेस्, मिङ्गयायेस्ः पुत्रो मिथूत्रायेस्,
 १९ मिथूत्रायेस्ः पुत्रो स्लेमक् । तस्य स्लेमको द्वे जाये, एकस्या
 २० नामधेयम् आदा तदन्वाया नाम सिद्धासीत् । तस्या
 आदाया गर्भे जातो यो थावस्, स दूष्यट्टह्वाशिनां पशु-
 २१ पालकानाम् आदिपुरुष आसीत् । अपरं यूवस् नामा
 तस्यैको भ्राता वीषावादकार्णा वंशीवादकार्णाश्चादि-
 २२ पुरुष आसीत् । किञ्च सिद्धाया गर्भजन्मा तूक्स्का-
 विल्नामा पुत्रः पित्तलस्य लोहस्य च मानाविधं कर्ष
 कर्षुं निपुण आसीत् ; तस्य तूक्स्काविलो नयमा ना-
 २३ मिका भगिन्यासीत् । पश्चात् स्लेमक् स्वभार्ये अवदत्,
 हे आदे शृणु मदाकां हे सिद्धे त्वच्च तत् शृणु ।
 हे मन्त्रार्थी युवाभ्यां मे वाक्ये मनो निधीयतां ।
 आक्रान्तः सन्नहं पूर्वं हतवान् लोकमेककं ।
 आघातः सन्नहं तेन युवानं हतवान् नरं ।
 २४ फलं वधस्य काबेलो यदि सप्तगुणं भवेत् ।
 गुणितं सप्तसप्तत्या मद्बधस्य फलं भवेत् ।
 २५ अनन्तरम् आदिमि पुनश्च ह्वाभार्य्याम् उपगते
 सा गर्भवती भूत्वा पुत्रमपरं प्रसुषुवे, तथा काविल्ला-

इतस्य हाबिलः प्रतिनिधिरूपं पुत्रमपरं परमेश्वरो
 मङ्गं दत्तवान् इति कथयित्वा सा तस्य नाम ज्ञेत्
 अर्थात् प्रतिनिधिं चक्रे । अनन्तरं तस्य ज्ञेतः पुत्रे जाते २६
 स तस्य नाम इमोश् चक्रे ; तदानीं लोकाः परमेश्वरस्य
 नाञ्चि प्रार्थनां कर्तुं प्रारभन्त ।

५ पञ्चमोऽध्यायः ।

१ आदमो विहतिः ६ ज्ञेतो विहतिः ८ इमोश्चो विहतिः १९
 ज्ञेनो विहतिः २५ मन्वन्तेको विहतिः १८ येरदो विहतिः
 २१ इमोको विहतिः २५ मिथुमेको विहतिः २८ ज्ञेमको
 विहतिश्च ।

आदमो वंशावलिदिवरणं । यदेश्वरो मनुष्यं समर्ज, १
 तदा स्वसादृश्येन तं सृष्टवान् । स्तोत्रपुंस्वाभ्यां ताव् २
 असृजत् ; किञ्च तदानीं ताभ्याम् आशिषं दत्त्वा आदम्
 (अर्थात् मनुष्य) इति नाम चकार । तत आदमस्त्रिंश- ३
 दधिकशतवत्सरे वयसि तस्य सदृशे तुल्ये च पुत्रे
 जाते तस्य नाम ज्ञेतं चक्रे । अस्य ज्ञेतो जन्मनः परम् ४
 - आदम् अष्टशतानि वर्षाणि जीवन् पुत्रान् कन्यासु
 जनयामास । साकल्येन त्रिंशदधिकनवशतवर्षवयसि ५
 सति तस्य मृत्युर्बभूव ।

ततः परं ज्ञेतः पञ्चाधिकशतवत्सरेवयसि सति ६
 इमोश् नामा तस्य पुत्रो जज्ञे । तस्य जन्मनः ७

परं ज्ञेत् अष्टव्रतानि वर्षाणि जीवन् पुत्रान् कन्यासु
८ जनयास्यके । साकल्येन द्वादशाधिकनवव्रतवत्सरवयसि
सति तस्य मृत्युर्बभूव ।

९ इतोऽग्रे भवति वत्सरवयसि सति कैनन् नामा तस्य

१० पुत्रो जज्ञे । तस्य जन्मनः परम् इतोऽपञ्चदशाधिकाष्ट-

११ व्रतवर्षाणि जीवन् पुत्रान् कन्यासु जनयास्यके । साक-

ल्यतः पञ्चाधिकनवव्रतवत्सरवयसि तस्य मरणं बभूव ।

१२ तस्य कैननः सप्रति वत्सरवयसि सति महल्ललेल्

१३ नामा तस्य पुत्रो जज्ञे । तस्य जन्मनः परं कैनन् चत्वा-

रिंशदधिकाष्टव्रतवत्सरान् जीवन् पुत्रान् कन्यासु

१४ जनयास्यके । साकल्यतो दशाधिकनवव्रतवत्सरवयसि

सति तस्य मृतिर्बभूव ।

१५ तस्य महल्ललेलः पञ्चषष्टिवत्सरवयसि सति तस्य धेरद्

१६ नामा पुत्रो जज्ञे । तस्य जन्मनः परं महल्ललेल् त्रिंश-

दधिकाष्टव्रतानि वर्षाणि जीवन् पुत्रान् कन्यासु जन-

१७ यास्यके । साकल्येन पञ्चनवत्यधिकाष्टव्रतवत्सरवयसि

सति तस्य मृतिर्बभूव ।

१८ धेरदो द्विषष्ट्यधिकव्रतवत्सरवयसि सति इतोऽक-

१९ नामा तस्य पुत्रो जज्ञे । तस्य जन्मनः परं धेरद् अष्ट-

व्रतानि वर्षाणि जीवन् पुत्रान् कन्यासु जनयास्यके ।

साकल्येन द्विषष्ट्यधिकनवव्रतवत्सुरवयसि सति तस्य १०
मरणं बभूव ।

इनेको वयसि पञ्चषष्टिवत्सरे सति मिथुञ्जेलह-११
नामा तस्य पुत्रो जज्ञे । तस्य जन्मनः परं ह्येको १२
श्लेषि व्रतानि वर्षाणि यावत् ईश्वरेण सार्द्धं गमना-
गमने चकार, तथा पुत्रान् कन्यासु जमितवान् । १३
ईश्वरस्य सहगामी सन् साकल्येन पञ्चषष्ट्यधिकव्रत-
वयवत्सुरवयसि सति सोन्नर्द्धे; फलत ईश्वरसं १४
निनाथ ।

अनन्तरं मिथुञ्जेलहः सप्ताशीत्यधिकव्रतवत्सुरव- २५
यसि सति खेमक् नामा तस्य पुत्रो जज्ञे । तस्य जन्मनः २६
परं स द्वाशीत्यधिकसप्तव्रतानि वर्षाणि जीवन् पुत्रान्
कन्यासु जनयाञ्चक्रे । साकल्येन ऊनसप्ततिवत्सुरवयसि २७
तस्य मरणं बभूव ।

ततः पर खेमको द्वाशीत्यधिकव्रतवत्सुरवयसि २८
- तस्य पुत्रे जाते भूस्याम् अस्माकं परिश्रमक्लेशयो र्जन-
यिता य ईश्वरस्याभिशाप आसौ, तत्रास्माकम् एष २९
पुत्रः सान्त्वनां जनयिष्यतीति निश्चित्य खेमक् तस्य
पुत्रस्य नाम मोहं (अर्थात् सान्त्वयितेति) चकार । तस्य ३०
मोहस्य जन्मनः परं पञ्चनवत्यधिकानि पञ्चव्रतानि

- ३१ वर्षाणि जीवन् पुत्रान् कन्यासु जनितवान्। साकस्यतः
मत्प्रसन्नत्यधिकमत्प्रसन्नतवत्सुरवयसि तस्य मृति र्बभूव ।
३२ पश्चात्, मोहस्य पञ्चस्रतवत्सुरवयसि सति ग्राम् हाम्
येषां नामकास्तस्य त्रयः पुत्रा जज्ञिरे ।

६ षष्ठोऽध्यायः ।

१ अमुचितनिवाचस्य कथनं ५ मानुषस्य दुष्टत्वात् श्रावण-
कथनं ८ मोहवशावधिः १४ अर्धवयोतनिष्ठाकथनञ्च ।

- १ इत्यं मेदिन्यां मानवानां दृष्ट्वा मर्त्या ब्रह्मलासु
२ कन्यासु च जातासु, ईश्वरीयलोका रेहिकलोकानां
कन्याः परमसुन्दरोः समीक्ष्यं स्वेच्छातः सर्वे जनाः
३ पाणिषाहं कर्णुमारेभिरे । अतः परमेश्वरः कथयामास,
ममात्मा मनुष्यैः सार्द्धं सर्वदा नहि वस्यति, यतंसे
पापेन मांसपिण्डमाचाः, तेषां जीवनकाशासु केवलं
४ विघ्नत्यधिकस्रतवत्सुरा भविष्यन्ति । तदानो पृथिव्यां
महावीरा आसन्, तथेश्वरीयलोकाणां वीर्याद् रेहिक-
लोकाणां कन्यानिवहस्य गर्भा जाता अनेके सन्ताना
आसन्, ते पूर्वं पराक्रमिणो वीराः प्रसिद्धाश्चासन् ।
५ अपरम् पृथिव्यां मानुषाणां नामात्याचाराः सर्वदा
मनःकल्पनोत्पत्ति दुष्टा इतीश्वरो इदर्श, किञ्च परमे-
६ श्वरः पृथिव्यां मानुषस्य दुष्टत्वात् श्रावण मानुषेऽनुत्पत्त

कथितवान्, अहं मानुषान् उरङ्गमान् पदगांश्च जन्तून् ७
 खेचरपक्षिप्रभृतोन् यान् यान् धरण्यां स्पृष्टवान्, तान्
 सर्वानेव नाशयिष्यामि; यत एषां मर्जनकारणात्
 ममानुतापो भवति । किन्तु नोहः परमेश्वरस्यानुग्रह- ८
 पात्रम् अभवत् ।

नोहस्य वंशावलिविवरणं । स नोहः स्ववंशे साधु ९
 धार्मिकश्च मन् ईश्वरस्य महगाम्यामीत् । तथा शाम् १०
 हाम् येफत् नामानस्तस्य त्रयः पुत्रा जज्ञिरे । अपरश्च ११
 ईश्वरस्य साक्षाद् पृथिवी दृष्टा दौरात्म्येन पूर्णा च जाता ।
 पृथिवी दृष्टा पृथिवीभ्यानां सर्वेषां प्राणिनां पन्थामश्च १२
 मदीषाः, ईश्वरः पृथिवीं निरीक्ष्य तद् दृष्टवान् ।
 तत ईश्वरो नोहमवदत्, मम गोचरे सर्वेषां मानु- १३
 पाणाम् अन्तकाल उपस्थितवान्, यतस्तेषां दौरात्म्येन
 पृथिव्याः परिपूर्णत्वात् अहं पृथिव्या साद्धुं तान्
 सर्वान् विनाशयिष्यामि । त्वं गोफरकाष्ठेन पोतमेकं १४
 निर्माहि, तथा तस्य मध्ये कोष्ठानि कृत्वा तस्यान्तर्वहिस्य
 सर्जरसेन लिप्य । तस्य दैर्घ्यं हस्तानां शतत्रयं, विस्तारः १५
 पञ्चाशद्भुक्तप्रमाणः, उच्चता च हस्तशतत्रयप्रमाणा
 इत्यं तं निर्माहि । तस्योपरि हस्तौकाधो वातायनं १६
 निर्माहि, तस्य पार्श्वे द्वारं कुरु, तथा तस्य प्रथमद्वितीय-

- १७ ततोऽथकोष्ठानि निर्माहि । यतोऽहम् आकाशस्थाधः-
 स्थितान् सर्वप्राणिनां नाशयितुं पृथिवीम् अङ्गिराभ्राव-
 यिष्यामि, तेन पृथिव्याः सर्वप्राणिनः प्राणान् परित्य-
 १८ क्ष्यन्ति । किन्तु त्वया सार्द्धम् अहं नियमं निर्णयामि ;
 तेन त्वं स्वपुत्रान् स्वभार्यायां पुत्रबधूषु सङ्गिनः कृत्वा
 १९ पोतम् आगेक्ष्यसि । प्रतिजात्यनुसारतः सकल-
 प्राणिनां स्त्रीपुरुषाणां युग्मानि समादाय प्राणरक्षार्थं
 २० तानि स्वेन सह पोतमानय । फलतः पक्षिणां पशूनां
 पृथिवीम्येरांगामिनाञ्च द्वौ द्वौ स्वस्वजात्यनुसारतः
 २१ स्वस्वप्राणरक्षार्थं तव समीपं गमिष्यतः । अपरं युष्माकम्
 एतेषाञ्च भोजनार्थम् उपयुक्तद्रव्याणि समानीय स्वस-
 २२ मीपे सञ्चिनु । ततो मोहस्तादृशं चकार, ईश्वरस्थाज्ञा-
 नुसारतएव सर्वाणि कर्माणि कृतवान् ।

० सप्तमोऽध्यायः ।

१ पोतमारोहः मोहं प्रतीश्वरस्थाज्ञा ० मोहस्य तस्य परि-
 जनानां पश्यप्रथतीनाञ्च पोतारोहणं १० श्रावणविवरणं ।

- १ ईश्वरो मोहं बभाषे, त्वं सपरिवारः पोतम् आ-
 २ रोह, यत इदानीं त्वामिव साधुं पश्यामि । अतः पृथिव्यां
 यथैतेषां वंशासिष्ठेषु, तदर्थं शूचिपशूनां स्त्रीपु-
 ३ षान् गृह्येत्वा प्रतिजातिसप्तयुग्मानि, अशूचिपशू-

नाञ्च स्त्रीपुरुषौ गृहीत्वा प्रतिजातिनी द्वे द्वे युग्मे, तथा
 खेचरपक्षिणां स्त्रीपुरुषौ गृहीत्वा प्रतिजातिसप्त-
 युग्मानि खेन सार्द्धं नय। यतः सप्ताहात् परम् अर्हं ४
 चत्वारिंशत् दिवारात्रीः पृथिव्यां वर्षयिष्यामि, ततः
 पृथिवीस्थिता मया सृष्टाः सर्वे प्राणिनो विनन्द्यन्ति ।
 तदा नोहः परमेश्वरस्याज्ञानुमारतः सर्वाणि कर्माणि ५
 कृतवान् । तस्य नोहस्य षट्शतवत्सरवयसि पृथिव्यां ६
 जलाप्लावनं अभवत् ।

ततो जलाप्लावनभयात् नोहस्तस्य भार्या तस्य पुत्राः ७
 पुत्रबन्धुश्च सर्वे पोतम् आरुह्युः । तथा नोहं प्रतोश्चर- ८
 स्वाज्ञानुमारात् गृद्धागृद्धपशुपक्षिभृशरोरोगामि- ९
 जन्तवश्च स्त्रीपुरुषाः युग्मं युग्मं पोतमारुह्युः । पश्चात् १०
 सप्ताहे गते पृथिव्यां जलाप्लावनम् आरेभे । ततो नोहस्य ११
 वयसः षट्शतवत्सराणां द्वितीयमासस्य सप्तदशदिने
 महासमुद्रस्य सर्वाणि प्रसवणानि बभञ्जिरे, गगण-
 स्थानि मेघद्वाराणि सर्वाणि च मुक्तानि । ततः पृथि- १२
 व्यां चत्वारिंशत् दिवारात्री मुषलधाराभि र्वृष्टि
 र्बभूव । तस्मिन् दिने नोहस्तस्य जाया, शाम् हाम् १३
 शेफत् नामकास्त्रयः पुत्राः पुत्रबन्धुश्च पोतम्
 आरुह्युः । प्रतिजातियाम्यवन्यपशवः प्रतिजातोया १४

- उरोगामिजन्तवः प्रतिजातीया भूचरखेचरपक्षिणश्च
 १५ सर्व्वजीवज्जन्तूनां स्त्रीपुरुषा युग्मं युग्मं भूत्वा नोदस्य
 १६ समीपे पीतम् आरोहन् । किञ्च ईश्वरस्याज्ञानुसारात्
 सर्व्वप्राणिनां स्त्रीपुरुषाणां युग्मेषु समाहूतेषु परमेश्वरो
 द्वारं हरोध ।
- १७ इत्यं पृथिव्यां चत्वारिंशद् दिनानि यावत् जला-
 स्त्रावनं बभूव, तदानीम् अप्सु वृद्धासु पीतो मृदं विहाय
 १८ बभामि । ततः क्रमशः पृथिव्याम् अतीव जलवृद्धौ सत्यां
 १९ पीतो जलेषु भासमानो जगाम । इत्यं पृथिव्यां जलमति
 बृधे ; तत आकाशस्य नीचस्थाः सर्व्वे भूधरा ममञ्जुः ।
 २० तदुपरि पञ्चदशहस्तान् यावत् जल उत्थिते सर्व्वे
 २१ पर्व्वता अमञ्जन् । तेन भूचराः सकलप्राणिनो मनुः
 २२ फलतः पक्षिणो याम्या वन्याश्च पशवः पृथिव्या उरोगा-
 मिजन्तवो मनुष्याश्च शुष्कभूमिस्थिताः सकलप्राणि-
 २३ नोऽस्त्रियन्त । इत्यं पृथिवीवासिनः सर्व्वप्राणिनः
 अर्थतो मनुजा पशव उरङ्गमजन्तव आकाशीयाः सकल-
 पक्षिणश्च विनेशुः ; पृथिव्यां सर्व्वएव व्यनञ्जन्, केवलं
 २४ नोदस्यस्य सङ्गिनश्च पीतस्थाः प्राणिनो जिजीवुः । इत्यं
 पृथिव्यां सार्द्धशतदिनानि यावत् आपस्तस्युः ।

८ अष्टमोऽध्यायः ।

१ श्रावणस्य द्वासः ६ द्रोणकाकस्योद्गायनं १० कपोतस्योद्गायनं
१५ पोताद्वरोढमीश्वराज्ञा २० ईश्वरमुद्दिश्य मोक्षस्य
वचनं तं प्रतीश्वरस्य प्रतिज्ञानं ।

ततःपरम् ईश्वरो मोहं तस्य सङ्गिनः पोतस्थितान् १
पश्चादिमकलप्राणिनः स्मृत्वा पृथिव्यां प्रबलवायुं वाह-
यामास ततो जलं निवृत्ते । अपरं महासमुद्रस्य प्रस- २
वणेषु वियतो मेघदारेषु च रुद्धेषु नभसो वर्षं निव-
वृते । ततः क्रमशस्तोयं वहत् सार्द्धशतदिनैर्ऋद्धाम् ; ३
तदा सप्तममामस्य सप्तदशदिने आरारट् नास्मि भृधरे
पोतो लगन् तस्यै । अनन्तरं क्रमशो दशमायान् यावत् ४
तोयं वहत् स्तोक्ततरं बभूव ; तस्य दशममामस्य प्रथमे- ५
ऽहनि महीध्राणां शृङ्गानि ददृशिरे ।

ततः पुनः चत्वारिंशद्दिनेषु गतेषु मोहः स्वनिश्चितस्य ६
पोतस्य वातायनं मोक्षयित्वा द्रोणकाकमेकम् उद्गाया-
माम् । ततः स मेदिन्या अपशोषणं यावत् यातायातं ७
चकार । पश्चाद् मोहो भूम्या वारिह्वासं वेदितुं पुनः ८
कपोतं उद्गायाञ्चकार । तदा मङ्गलान्तोयाच्छादितत्वात् ९
स पदार्पणाय स्थानमलभमानः पुनरपि पोते तदभ्यासं
प्रत्याजगाम ; तदा मोहो हस्तं विस्तार्य कपोतं धृत्वा
पोताभ्यन्तः स्वसमीपम् आनयत् ।

- १० ततोऽपरमप्राहं विलम्ब्य नोहः पोतात्तं कपोतम्
 ११ उड्यायाश्चकार । ततः स चञ्चा जितवृत्तस्य पत्रमेकं
 द्वित्वादाय मन्ध्यायां तस्य मन्त्रिधिं प्रत्याययौ ; ततः
 १२ पृथिव्या अपां ह्रासो जातइति नोहो बुबुधे । अनन्तरम्
 अपरैकमप्राहे व्यतीते नोहेन सएव कपोत उड्यायाश्चक्रे
 १३ किन्तु स तन्त्रिकटं पुनः परावृत्त्य नाजगाम । नोहस्य
 वयसः षट्शतवत्सराणां परवत्सरस्य प्रथममासीय-
 प्रथमदिने मेदिन्या अपशोषणं प्रचक्रमे ; ततो नोहः
 पोतस्योपरिभागं विमोच्य निरीक्ष्य भूमिं शुष्कां
 १४ ददर्श । इत्थं द्वितीयमामस्य सप्तविंशे दिने पृथिवी
 शुष्कतोया बभूव ।
 १५ ततःपरम् ईश्वरो नोहम् अवदत्, त्वमिदानीं
 १६ स्वजायां पुत्रान् पुत्रबधूस मङ्गिनः कृत्वा पोताद्
 १७ अवरोह । अपरं त्वया मारुं ये ये पशुपत्तिपृथिव्यु-
 रङ्गमप्रभृतयो जीवज्जन्तवः सन्ति, तान् सकलान् त्वया
 सह वहिराणय, तेन ते धरण्यां बहवो भूयासुः धरण्यां
 १८ प्रजाबन्तो बह्ववंशा भूयासुः । तदानीं नोहः स्वजाया
 १९ पुत्रान् पुत्रबधूस गृहीत्वा पोताद् अवरोह । अपरं
 स्वस्वजात्यनुसारतः सर्वे पशवः पत्तिण उरीगामिनः
 सकलभृशरजन्तवश्च निरर्थयुः ।

तदनन्तरं शोचः परमेश्वरम् उद्दिश्य यज्ञवेदिं १०
 निष्ठां कतिचित् शुचिपद्मं कतिचित् शुचिपत्ति-
 णस्य गृहीत्वा वेद्या उपरि जुहाव । ततः परमेश्वरस्य २१
 सुरभिम् आघ्राय मनसि कथयामास, मनुष्याणां देव्यात्
 पुनः पृथिवीं नाभिज्ञस्ये; यद्यपि आवाक्यकालं मनुष्याणां
 मनःकल्पना दुष्टा तथापि यथा समर्हाषं, तथा पुनः
 कदापि सकलान् प्राणिनो न संहरिष्यामि । यावत् २२
 धरित्री तिष्ठति तावत् वपनस्य कर्त्तनस्य च ममथः तथा
 शीतं योष्णः शीतकालो योष्णकालस्य दिवा रात्रिस्य
 एतेषां सर्वेषां निवृत्तिर्न भविष्यति ।

१ नवमोऽध्यायः ।

१ नोचं प्रतीश्वरस्याशौर्व्यचनं ८ नोचं सार्धं इश्वरस्य नियम-
 स्थिरीकरणं १८ नोचस्य सप्तताष्टकान्तः कनिष्ठपुत्रस्य नामो-
 भिज्ञपनं २८ नोचस्य मरणस्य ।

अनन्तरम् ईश्वरो नोचं तस्य पुत्रान् इत्यादिषु १
 जगाद, यूयं प्रजावन्तो ब्रह्मवंशस्य भूत्वा मेदिनीं परि-
 पूरयत । धरण्याः सर्वे पशवः स्वचरविहगा भृशरा २
 उरङ्गमा जन्तवः सागरीयभीनाः सर्वे युष्मन्तो भीति-
 मन्तः शङ्कावन्तस्य भविष्यन्ति, एते युष्माकं हस्तेषु
 समर्पिता आसन्ते । सर्वे गतिमन्तः प्राणिनो युष्माकं ३
 भक्ष्या भविष्यन्ति, हरितौषधी इव युष्मभ्यम् एतान्
 अदाम् । किन्तु सजीवनम् अर्थात् सञ्चालितं पल्लवं ४

- ५ मा भुञ्जीध्वं । अहं युष्माकं जीवनरूपस्य शोणित-
पातस्य परिशोधं कारयिष्यामि ; अहमेकैकपशुं
एकैकमनुष्यस्य तत्परिशोधं कारयिष्यामि ; प्रतिमानव-
६ मेव मनुजजीवनस्य परिशोधं कारयिष्यामि । यः
कश्चित् मानुषस्य शोणितं पातयिष्यति, मानुषेण तस्य
शोणितं पातयिष्यते ; यतः परमेश्वरः स्वमादृशेन
७ मनुष्यं सृष्टवान् । यथं प्रजावन्तो बह्ववंशाश्च भवत, किञ्च
धरायां बह्वतरा भूत्वा बर्द्धिष्यन्वो भवत ।
- ८ अपरमूर्द्धश्वरो नोहं तस्य मङ्गिनः पुत्रांश्च बभाषे, पश्यत
९ युष्माभि युष्माकं भाविंशैश्च युष्माकं मङ्गिभिः पोता-
१० न्निर्गतवद्भि र्गाम्यन्न्यपशुभिः पृथ्विप्रधृतिभिश्च पृथि-
वोन्धितैः सकलप्राणिभिश्च सह नियममहं स्थिरो-
११ करिष्यामि । अहं युष्माभिः सार्द्धम् एतं नियमं स्थिरी-
करोमि, जलाप्लावनात् सकलप्राणिनः पुन न विनं-
क्ष्यन्ति, पृथिव्यपि जलाप्लावनात् पुनः कदापि न विनं-
१२ क्ष्यति । ईश्वरोऽपरम् अकथयत्, अहं युष्माभिः सह
युष्माकं मङ्गिसकलप्राणिनां भाविंशैश्च सह यं नियमं
१३ स्थिरीकरोमि, तद्येदमेकं चिह्नं स्थास्यति । अहं
जीमूते स्त्रीयं कोदण्डं स्थापयामि, तत् धरण्या साकं
१४ मदीयनियमस्य लक्षणं भविष्यति । यस्मिन् समयेहं धरण्या

ऊर्द्धं पयोदान् मञ्जारयिष्यामि, किञ्च तत् पयोदका-
 र्मुकं दर्शयित्वा, तस्मिन् काले युष्माभिः सार्द्धं सर्वप्रकार- १५
 प्राणिभिश्च सार्द्धं ममायं नियम आस्ते, इति मया
 संसृते सति सकलप्राणिविनाशाय पुनर्न जलाशयनं
 भविष्यति । यतः पयोदकार्मुकं प्रति मम दृष्टौ जातायां १६
 प्रथिवीस्थितैः सकलप्राणिभिः समं मदीयचिरस्वायी
 नियमोऽस्तीति मम स्मरणं भविष्यति । ईश्वरो नोहं १७
 जगाद, क्षितिस्थितैः सकलप्राणिभिः साकं मया
 स्थापितस्य नियमस्य लक्षणमिदं भविष्यति ।

ग्रामं हाम् येफत् नामानो नोहस्य ये त्रयः पुत्राः १८
 पोताद् वहिरागच्छन्, तेषां मध्ये हाम् किनान् वंशस्य
 पूर्वपुरुष आसीत् । नोहस्यैतैस्त्रिभिः पुत्रैः सर्वा धरित्रो १९
 व्यानये । अनन्तरं नोहः हृषिकर्षणिं प्रवृत्तः सन् द्रुक्ता २०
 वृक्षान् रोपितवान् । ततः स द्राक्षारसं पीत्वा मत्तः सन् २१
 दूष्यमध्ये विवस्त्रो भूत्वा निपपात । तदा किनानः २२
 पिता हाम् स्वतातं नग्नं विलोक्य वहिः स्त्रीथौ द्वौ
 भ्रातरौ वार्त्तां बभाषे । तदानो ग्रामयेफतौ स्ववसनं २३
 गृहीत्वा स्कन्धे निधाय पश्चात् व्रजित्वा नग्नं तातं
 समाच्छादयामासतुः, तौ पश्चाद् व्रजित्वा जमकस्य
 नग्नतां न वीक्षाञ्चक्राते । ततः परं नोहो द्राक्षारसस्य २४

निद्रातः प्रबुध्य स्त्रीयकनिष्ठसुतस्य तदाचरणं विज्ञायाह,

२५ अभिशप्तः किनान् स्याच्च भ्रातृचेटकचेटकः ।

२६ पुनस्युतेनाक्रं। शामः प्रभुः परं शो यः स हि धन्यत्वमाप्नुयात् ।

• भविष्यति किनान्नामा शामाख्यपरिचारकः ॥

२७ येफतस्योन्नतिः मम्यग् ईश्वरेण विधास्यते ।

दृष्ये वक्ष्यति शामः स, तद्दासो भविता किनान् ॥

२८ जलाप्रावनात् परं मोहः पुनः सार्द्धं व्रतत्रयवत्सरान्

२९ अजीवत् । किञ्च मोहः साकल्यतः सार्द्धं नवव्रतवत्सर-
वयसि प्राणान् तत्याज ।

१० दशमोऽध्यायः ।

१ मोहस्य अष्टपुत्रस्य येफतो वंशावलिः ६ कनिष्ठपुत्रस्य
हामो वंशावलिः २१ मध्यमपुत्रस्य शामो वंशावलिः ।

१ तस्य मोहस्य शाम् हाम् येफत् नामकानां त्रयाणां
पुत्राणां वंशावलिः ; जलाप्रावनात् परं तेषां एते
२ सकल्पपुत्रा जज्ञिरे । गोमर माजूज् मादय् यूनान्
३ हवल् मेशक् तीरम् एते येफतः पुत्राः । अस्किनम्
४ रोफत् तोगर्म, इमे गोमरः पुत्राः । इलीशा तर्शीश्
५ किस्तीम् दोदानोम्, इमे यूनानः पुत्राः ॥ एतेभ्यो नानो-
पदोपोषा देवपूजकाः स्याने स्याने थभजनं सर्वेषाञ्च
पृथक् पृथक् भाषावंशजातयो बभूवुः ।

६ तथा कृष् मिसर् पुट् किनान्, इमे हामः पुत्राः ।

सिवा हवोला सवता रयमा सव्तिका, इमे क्रुशः पुत्राः । ७
 रयमाः पुत्रौ शिवादिद्वौ । अपरं क्रुशः पुत्रौ निघोद् ८
 पृथिवीमध्ये पराक्रमो भवितुम् आरभत । परमेश्वरस्य ९
 साक्षात् पराक्रान्तो व्याधो बभूव, तस्मात् लोका अद्यांश्चि
 दृष्टान्तमिमं कथयन्ति, परमेश्वरस्य समलं निघोदः
 सदृशः पराक्रमो व्याधः । किञ्च शिनियरि देशे बाबिल् १०
 एरक् अकृद् कल्नी, एतेषु सर्वेषु नगरेषु तस्य
 प्रथमं राज्यं बभूव । स तत्स्थानात् अशूरियदेशं गत्वा ११
 निनिवी रिहोबोत् केलह, निनिवी केलहो मध्यस्थितं १२
 महानगरं रेषन्, एतानि नगराणि निर्ममे । अपरं १३
 लूदीय अनामीय लिहावीय ननुहीय पन्नधीय, पिलि- १४
 टोयानाम् आदिपुरुषः कसलूहीय, कन्नोरीय, एते सर्वे
 मिसरः पुत्राः । तस्य किनानो ज्येष्ठः पुत्रः सीदोन्, ततः १५
 परं चेत, यिवूषीय इमोरीय गिर्गोशीय, हिब्बीय १६
 अर्कीय भीनीय अर्दोय सिमारोय हमातोया, एतैः १७
 पुत्रैः किनान् देशो ध्याप्त आसीत् । ततः सीदोनो गिरर १८
 दिश्चि असामारभ्य सिदोन् अमोरा अश्ना सिवोयोम् १९
 क्षेत्रां यावत् किनानोयानां निवाससीमासीत् । एते २०
 सर्वे हामो वंशाः, किन्तु एतेषां मध्ये जातिकुल-
 भाषादेशानां भेद आसीत् ।

- २१ श्रेष्ठो येषतो भ्राता ग्राम् इन्दीयलोकानां आदि-
 २२ पुरुष आसीत्, तस्यापि पुत्राः पुत्र्यशामन्। एते तस्य
 २३ वंशा, एतन् अशुर अर्षच्छद् लूद् अराम्। अराम
 २४ वंशा ऊष् हल् गेधर् मश्। अर्षच्छदो वंशः शैलहः
 २५ शैलहस्य पुत्र एवर्। एवरो द्वौ पुत्रौ एकस्य नाम
 २६ पेलग् (अर्थात् भागः) यतस्तदानीं पृथिवी विभक्ताभवतः
 २७ तस्य भ्रातु नाम यकन्। यकनः पुत्रा अन्मोदद् शैलफ्
 २८ हत्सर्मावत् यैरह हदीराम् ऊषल् दिक्क आवल् अवी-
 २९ यामेन् शिवा अफीर् हवोला योवव्, एते यकनो वंशाः।
 ३० आ मेषातः पूर्वदिशीयं सिफर्भृधर् यावत् तेषां वस-
 ३१ तिरासीत्। एते सर्वे ग्रामो वंशाः; एषां मध्ये जाति-
 ३२ कुलभाषादेशानां भेद आसीत्। एषां कुलजात्याः भेदे
 सत्यपि ते मोहस्य पुत्राणां वंश आसीत्; किञ्च जलाप्ता-
 वनात् परम् एतेभ्यो नानाजातयः सितौ विभक्ता अभवन्।

११ एकः श्रेष्ठोऽध्यायः ।

१ बाबिलो निम्नो जेन लोकानां भाषाया भेदम् १० ग्रामो
 वंशावलिः १७ तेरहस्य वंशावलिः २० तेरहस्य इग्रामो लो-
 टश् चारोर्त् प्रति ग्रमं तत्र तेरहस्य सरश्च ।

- १ पूर्व्वं वसुधास्थितानां सर्व्वेषां लोकानाम् एकैव भाषा
 २ एकमेवोच्चारणम् आसीत्। पश्चात् लोकाः पूर्व्वदिशि
 भ्रमन्तः शिनिथरो देशस्य प्रान्तरमेकं प्राप्य तत्र न्युषुः।

तदा परस्परं मन्त्रयाञ्चक्रुः, आगच्छत, वयं दृष्टकानि १
 निर्माय उक्तमानि यथा स्युः, तथा दाहयामः ; एतेन
 तेषां पाषाणानां विनिमयात् दृष्टकानि बभूवुः, चूर्णानां
 विनिमयाच्च शिलाजतु बभूव । ततः परं कथयामासुः, ४
 आगच्छत, वयं स्वार्थं नगरमेकं गगणस्पर्शिं प्रोक्षं गृह-
 मेकञ्च निर्भिमीमहे ; ततोऽस्माकं कीर्त्तिं भविष्यति
 किञ्च वयं सर्व्वस्यां पृथिव्यां न विकारिष्यामहे । अन- ५
 न्तरं ते मानुषा यन्नगरं गृहञ्च निर्भिमतं, तद् वीक्षितुं
 परमेश्वरोऽवरुरोह । परमेश्वरः कथयामास, पश्यत, सर्व्व- ६
 षाम् एतेषाम् एका जातिः भाषा चैषाम् एका, ते
 कर्म्मण्यस्मिन् प्रवर्त्तन्ते ; इदानीं यद्यत् कर्त्तुमिच्छन्ति,
 तस्मात् न निवर्त्तिष्यन्ते । अतस्ते यथा स्वेषां भाषां ७
 स्वयमेव बोद्धुं न शक्नुयुः तर्दधम् आगच्छत, सर्व्व-
 ग्रन्थस्तत्र गत्वा तेषां भाषाया भेदं जनयाम । इत्थं ८
 परमेश्वरेण ते मेदिन्याः सर्व्वदिक्षु व्यकीर्यन्त ते च
 नगरनिर्माणात् न्यवर्त्तन्त । इति कारणात् तस्या ९
 नगर्यां नाम बाबिल (अर्थतो भेद) इत्यभवत् ; यतः पर-
 मेश्वरेण सर्व्वस्या मेदिन्या भाषाभेदं जनयित्वा तस्मात्
 स्थानात् सर्व्वस्यां मद्यां व्यकीर्यन्त ।

श्रीमता वंशावलिः । जलाप्लावतात् परं वत्सरद्वये गते १०

- मति शामो वत्सरशते वयसि कर्कच्छनामा तस्य
 ११ पुत्रोऽजायत । तस्य जन्मनः परं शाम् पञ्चशतानि
 १२ वर्षाणि जीवन् पुनः पुत्रान् पुत्रोश्च जनयामास । किञ्च
 अर्कच्छदः पञ्चत्रिंशदत्सरवयसि मति शेलहनामा तस्य
 १३ पुत्रो जज्ञे । तस्य जन्मनः परं अर्कच्छद् व्यधिकचत्वा-
 रिंशतानि वर्षाणि जीवन् पुनः पुत्रान् पुत्रोश्च जन-
 १४ याञ्चके । ततः शेलहस्त्रिंशद्वर्षवयसि मति एवर् नामा
 १५ तस्यैकपुत्रो बभूव । तस्य जन्मनः परं शेलहः व्यधिक-
 चतुःशताणि वर्षाणि जीवन् पुनः पुत्रान् पुत्रोश्च जनया-
 १६ ञ्चके । ततएवरः चतुस्त्रिंशद्वर्षवयसि मति पेलगनामा
 १७ तस्य पुत्रो जज्ञे । तस्य जन्मनः परम् एवर् त्रिंशदधिक-
 चतुःशतानि वर्षाणि जीवन् पुनः पुत्रान् पुत्रोश्चाजन-
 १८ यत् । ततः पेलगस्त्रिंशद्वर्षवयसि मति रियूनामा तस्यैकः
 १९ पुत्रोऽजायत । तस्य जन्मनः परं पेलग् मवाधिकवर्ष-
 २० शतद्वयं जीवन् अपरपुत्रान् पुत्रोश्च जनयाञ्चके । ततो
 रियूदात्रिंशद्वर्षवयसिमति मिरूग्नामा तस्यैकः पुत्रो-
 २१ ऽजायत । तस्य जन्मनः परं रियू द्वैशते वत्सरान् जीवन्
 २२ अपरान् पुत्रान् पुत्रोश्चाजनयत् । ततः मिरूगस्त्रिं-
 शद्वर्षवयसि मति नाहोरनामा तस्यैकः पुत्रोऽजायत ।
 २३ तस्य जन्मनः परं मिरूग् द्वैशते वत्सरान् जीवन् अपरान्

पुत्रान् पुत्रीश्च जनयाञ्चके। अपरं नाहोर् जनत्रिंशदत् २४
 सरवथसि सति तेरहनामा तस्यैकः पुत्रो जज्ञे । तस्य २५
 जन्मनः परं नाहोर् जनत्रिंशदधिकशतं वत्सरान्
 जीवन् अपरान् पुत्रान् पुत्रीश्चाजनयत् । अपरं तेरहस्य २६
 सप्ततिवत्सरवथसि सति इत्राम् नाहोर् हारन् ना-
 मानः तस्य त्रयः पुत्रा जज्ञिरे ।

तेरहस्य वंशावलिः । तस्य तेरहस्य पुत्रा इत्राम् ना- २७
 होर् हारन् । हारणः पुत्रो लोट् किन्तु हारन् आत्मनः २८
 पितुः तेरहस्याग्रे स्वजन्मस्थाने कस्दीयानाम् ऊर्नामक
 नगरे प्राणान् तत्याज । अनन्तरं इत्राम् नाहोरो व्यूहतुः २९
 इत्रामो आयाया नाम सारी, नाहोरो आयाया नाम
 मिस्का । सा नाहोरो जाया मिस्का हारणः कन्यामीत्
 स हारन् मिस्कायिष्कयो जन्मक आसीत् ।

सा सारी बन्ध्याभवत्, तस्या अपत्यं न जायते । ३०
 अनन्तरं तेरह इत्राम् पुत्रं हारोणः पुत्रं लोट्नामक ३१
 पौत्रम् इत्रामो जायां सारीनामिकां पुत्रवधूश्च गृह्यत्वा
 कस्दीयानाम् ऊर्नामकनगरात् किमानदेशम्
 उद्दिश्य गच्छन् हारणनगरीं प्राप्य तत्रैव न्यवसत् ।
 ततः परं तेरहः तस्मिन् हारणि नगरे तिष्ठन् पञ्चाधिक- ३२
 शतद्वयवत्सरवथसि प्राणान् अत्यजत् ।

१२ द्वादशोऽध्यायः ।

१ द्वात्रिंशत् प्रतीश्वरस्याशीर्षदत्तं ४ द्वात्रिंशत् चारुममनं ६ किनान्देहे तस्य भ्रमणं १० दुर्भिक्षकारणान् तस्य मिसर-ममनं १४ द्वात्रिंशत् जायाया राज्ञा पदं पुनस्तस्यै दानम् ।

१ तदुपरि परमेश्वर इन्द्रामम् आचचत्वे, त्वं स्वदेशं ज्ञातिं कुटुम्बं पैटकमृहञ्च परित्यज्य यं देशमहं त्वां दर्शयामि, २ तं देशं व्रज । अहं त्वत्तो महाजातिमेकाम् उत्पाद्य त्वाम् आशिषं वदिष्यामि, तेन त्वं विख्यातो मङ्गलदाता च ३ भविष्यसि । अपरं ये तुभ्यम् आशिषं ददति, अहं तेभ्य आशिषं दास्यामि; ये तुभ्यम् अभिशापं ददति, तेभ्योऽहम् अभिशापं दास्यामि, त्वत्तो मेदिन्याः सर्वे वशां आशिषं प्राप्स्यन्ति ।

४ अनन्तरम् इन्द्राम् परमेश्वरस्याज्ञानुमारात् जगाम; तदा लोट् च तेन सहितो जगाम; इन्द्रामो हारणे ५ गमनकाले पञ्चमप्रतिवत्सरवय आसीत् । इत्थं इन्द्राम् सारो जायां भ्रातृपुत्रलोटे हारणे प्राप्तं स्वीयमञ्चित-धनञ्च दासदासीनिवहञ्च समादाय किनान्देहं प्रति यात्रां कृत्वा तं देशं प्राप्तवान् ।

६ अनन्तरं तस्मिन् देशे भ्रमन् शिखिमस्थानस्य समीपस्थितं मोरिप्रान्तरं प्राप्तवान्; तदानीं किना-नीयलोकास्तस्मिन् देशे न्यवसन् ।

ततः परमेश्वर इब्रामं दर्शनं दत्त्वा जगाद्, तत्र ७
 वंशाय देशमिमं दास्याम्यहं ; अत इब्राम् तस्मिन् स्थाने
 दर्शनदातारं परमेश्वरम् उद्दिश्य यज्ञवेदिं निर्मित-
 वान् । पश्चात् स तत्स्थानं परित्यज्य बैथेलः पूर्वेदिशः ८
 पर्वतं गत्वा दूष्यं स्थापयामास ; तस्य पश्चिमे बैथेल-
 पूर्वदिशि अथनगरमासीत् ; तत्रापि परमेश्वरम्
 उद्दिश्य यज्ञवेदिं कृत्वा तस्य नाभिं प्रार्थयामासक्रे । ततः ९
 परम् इब्राम् भ्रमन् ततो दक्षिणदेशं गतवान् ।

तदानीं तस्मिन् देशे दुर्भिक्षस्य जातत्वात् इब्राम् १०
 मिसरदेशे वस्तुं यात्रां चकार ; यतः किनानदेशे
 दुर्भिक्षम् अतीव ववृधे । अनन्तरं मिसरदेशं प्रवेष्टुम् ११
 उद्यतः सन् इब्राम् निजजायां सारीं बभाषे, पश्य, त्वं
 द्रष्टुं सुन्दरीत्यहं जानामि । यतत्कारणात् मिसरीय- १२
 लोकास्तां दृष्ट्वा मदीयजायेति विज्ञाय मां हत्वा
 त्वां जीवन्तीं स्थापयिष्यन्ति । अतएवाहं विनये, त्वं मम १३
 भगिनीति वद, तेन त्वया मम मङ्गलं भविष्यति, त्वया
 मम प्राणाश्च रक्षिष्यन्ते ।

अनन्तरम् इब्रामि मिसरं प्रविष्टे मिसरीय- १४
 लोकास्तां नारीं परमसुन्दरीं ददृशुः । अपरं राज्ञो- १५
 ध्यास्तां निरीक्ष्य राज्ञः साक्षात् तां प्रशंसन्तुः ; ततः सा

- १६ नारी राज्ञो गृहम् आनिन्ये । तदा तन्निमित्तं नृप
 इवामं समाहृत्य तस्मै गोमेषगर्दभगर्दभीमहाङ्गादीन्
 १७ दासीदामांश्च ददौ । किन्तु सा नारी इवामो भार्या,
 तस्मात् परमेश्वरो राज्ञः सपरिवारस्य महाक्लेशं घटया-
 १८ मास । अतो राजा तम् इवामम् आह्वय बभाषे, मया
 मह त्वया किं व्यवहृतं ? एषा मम जायेति कुतो मह्यं
 १९ नावादीत्सं ? इयं मम भगिनीति कुतोऽवादीः ? येनाहं
 तां विवोढुं गृह्येत्तवान् ; ददानीं त्वं तां तव जायां गृहीत्वा
 २० याहि । तदा राजाज्ञया भृत्या सर्व्वस्त्रैः सार्द्धं तं तदीय-
 जायाञ्च व्यसृजन् ।

१२ अथोद्देशोऽध्यायः ।

- १ इवामो लोटश्च मिसरदेशाद् मममं, तेषां पाण्डकानां विरोधः
 १० लोटः सिद्धो मममम १४ इवामं प्रतीचरस्य प्रतीक्षा च ।

- १ तदनन्तरं इवाम् तस्य जाया लोटं सकलसम्पत्तिञ्च
 २ गृहीत्वा मिसरं प्रस्थाय दक्षिणदेशं प्राप्तवान् । स
 इवाम् पशुभिः स्वर्णरूप्यैश्च अतोव धनवान् आसीत् ।
 ३ पश्चात् स पूर्व्व्यान्वानुसारेण दक्षिणस्माद् बैथेलो दिशं
 गच्छन् बैथेल् अथो मन्थवर्त्तिनि यस्मिन् स्थाने तस्य
 ४ दूष्यं स्थापितमासीत्, तत् स्थानम् उपस्थाय पूर्व्वे स्वनि-
 र्मिताया यज्ञवेद्याः सन्निधौ परमेश्वरस्य नाम गृहीत्वा

प्रार्थयाञ्चके । अपरम् इब्रामः सङ्गी यो लोट् तस्यापि ५
 बह्मेषगोदूष्याणां विद्यमानत्वात् तस्मिन् देशे तयोः
 सहवासो न समपद्यत । तयोः प्राञ्चसन्तः सम्भवात् सह- ६
 वस्तुं तौ न शक्यतुः । यत इब्रामः पशुपालकानां लोट्ः ७
 पशुपालकैः साकं परस्परविरोधो बभूव ; तदानीं
 तस्मिन् देशे किनानोयाः पिरिधीयाश्च मानुषा न्यव-
 सन् । अत इब्राम् लोटम् अवदत्, अहं त्वां विनये, त्वं मम ८
 ज्ञातिः, त्वया मया, तव पशुपालकैः मम पशुपालकैश्च
 साङ्ख्यं विरोधो न भवतु । तत्र सम्मुखे किं समस्तदेशो ९
 नास्ति । अतस्त्वां विनये, त्वं मन्तः पृथक् भव, त्वं वामं
 याहि, अहं दक्षिणं यामि ; यदा त्वं दक्षिणं याहि, अहं
 वामं यामि ।

तदा लोट् नेत्रे उन्मील्य ददर्श, सोयर्दिशि यद्दृ- १०
 नद्याः सकलप्रान्तरं परमेश्वरस्य उद्यानसमानं भिसर्-
 देशदिव सर्व्वत्र जलं स्थलक्षोत्तमं भवति ; यतस्तदानीं
 सिदोम् अमोरैः परमेश्वरेण न नाशितौ । अतो लोट् ११
 यद्दृनः सकलप्रान्तरं मनोनीतं कृत्वा पूर्व्वदिशं प्रति
 प्रतस्थे ; इत्थं तौ परस्परं पृथक् बभूवतुः । तत इब्राम् १२
 किनान्देशे न्युवास ; अपरं लोट् ततप्रान्तरस्थितानां
 सर्व्वेषां नगराणां मध्ये सिदोम् नगरस्य समीपे दृश्यं

- ११ स्वापयामास । तस्य सिदोमो लोका अतीव दुष्टाः पर-
मेश्वरस्य गोचरे महापापिष्ठास्त्राभवन् ।
- १४ इत्थं इत्रामो लोकि पृथक् भूते मति, परमेश्वर
इत्रामं वभाषे, त्वं नेत्रे उन्मील्य म्यानादन्नात् उत्तर-
- १५ दक्षिणपूर्वपश्चिमान् वीक्षस्व । त्वं यावद् दूर द्रष्ट
शक्नोषि, तावतीं भूमिं चिरकालार्थं तुभ्यं तव वंशाय
- १६ च दास्यामि । अपरं पृथिव्या धूलिवत् तव वंशं वर्द्ध-
यिष्यामि ; यदि कश्चित् धूलिं गणयितुं शक्नोति, तर्हि
- १७ तेन तव वंशो गणयिष्यते । उत्तिष्ठ, देशस्यास्य दैर्घ्यं
- १८ विस्तारञ्च भ्रम, तावतीं भूमिं तुभ्यं दास्यामि । तदानीम्
इत्राम् दूष्यमुत्थाप्य द्वित्राणः समीपस्थितं मसीनामकं
प्रान्तरं गत्वा न्युवास, किञ्च तत्र परमेश्वरम् उद्दिश्य
यज्ञवेदिं निर्धामे ।

१५ चतुर्दशोऽध्यायः ।

१ चतुर्भिर्नरपतिभिः सार्धं पञ्चानां भूयतीनां सार्धं १३ लोको
लोचनं परचक्ष्मणतत्वं इत्रामो पुनर्मौचनं १० इत्याममनकाल
सिदोमो राज्ञो मन्त्रकोपेद्दक्षराश्रय साक्षात्करणं तस्य
कथाकथनञ्च ।

- १ अमन्तरं त्रिनियरोऽस्राफलनामको राजा, इत्सास-
रोऽरियोक्नामको राजा, एत्समः किदर्नायोमर्नाम-
२ को राजा, अन्यजातीयतिदियलनामको राजा, चैत

सिदामो विरानाञ्चा राज्ञा साङ्गं, अमोराया विर्षा-
 नाञ्चा राज्ञा साङ्गं, अद्माया श्विनार्नाञ्चा राज्ञा साङ्गं,
 सिवोयिमः श्विमेवर्नाञ्चा राज्ञा साङ्गं, सोयरोऽर्थतो
 विलानाञ्चा राज्ञा च साङ्गं युयुधुः । तत्र सर्वे सि-
 द्दोमः प्रान्तरेऽर्थतो लवणमागरेऽमिलन् । यस्मात् ते
 द्वादशवत्सरान् यावत् तस्य किदर्लायोमरभृपते-
 र्वशीभृताः सन्तस्त्रयोदशे वत्सरे तस्यावशा अभवन् ।
 एतत्कारणात् चतुर्दशे वत्सरे किदर्लायोमरराजा
 निजसहायै राजभिः सहित आगत्य, अक्षिरोत्कर्ष-
 यिमदेशीयान् रिफायीयलोकान् हामदेशीयान् सुधी-
 यलोकान् श्राविकिरियायथिमदेशीयान् शमीयलो-
 कांन् एन्पारणप्रान्तरमारभ्य सेथीरर्षतनिवासिनो
 हारीयलोकांश्च जिगाथ । अपरञ्च ते तस्मात् पराञ्च
 रेण्मिस्सटोऽर्थतो कादेशो मध्येन गत्वा, अमालीकीय-
 लोकानां हस्तं देवं हस्तमोन् तामर् निवासिन इमो-
 रीयलोकान् पराजिगुः । अतएव सिदोमराजा, अमोरा
 राजा, अद्माराजा, सिवोयिमराजा, विला अर्थतः
 सोयरराजा, चेमे पञ्चराजानो मिलित्वा शलम्
 देशस्य किदर्लायोमरराजेन साङ्गं, अन्यजातोयानां ति-
 दिथमराजेन साङ्गं, श्विनियरोऽष्ठाफनराजेन साङ्गं,

- दत्तासरो अरियोक्त्राजेन साद्धं, सिद्धीमप्रान्तरे युद्धं
 १० कर्त्तुमारेभिरै। तदा तस्मिन् सिद्धीमप्रान्तरे कर्दमस्य
 खातानि आसन् ; ततः सिद्धीममोराराजनौ पलाय-
 मार्गौ तेषां मध्ये पेततुः ब्रेषाश्च पर्वतं प्रति पलायन्त ।
 ११ तस्मात् ते सिद्धीममोरयोः सर्वसम्पत्तिं भक्ष्यद्रव्याणि
 १२ च लोठयित्वा प्रतस्मिरे । अपरम् द्रव्यमो भ्रातृपुत्रं
 सिद्धीमनिवासिन् तदीयां सर्वसम्पत्तिश्च निन्युः ।
 १३ तदानाम् एकः पलाय्य द्रवीयम् द्रव्यमं वार्त्ताम्
 अवदत् ; तदा द्रव्यम् द्रव्योल् आनेरश्च भ्राता द्रव्यो-
 रीयस्य मघीप्रान्तरे न्यवसत् ; द्रव्यमसौ च सहाया
 १४ आसन् । ते स्त्रीयभ्रातृपुत्रं धृत्वा गीतवन्त, इति-
 वार्त्तां श्रुत्वा द्रव्यम् स्वयदृजातान् अष्टादशाधिकशत-
 चयत्रिंशत्संख्यान् सुसज्जान् कृत्वा ब्रह्मूषां पश्चात् धा-
 १५ वित्वा दानुगरं यावत् गतवान् । अनन्तरं स्वभृत्यान्
 द्विधा विभज्य रजन्यां वैरिणः प्रति आचक्रमे ; ततो
 दक्षेणको वामस्थितं होवानगरं यावत् तेषां पश्चात्
 १६ अधावत् । ततः सर्वसम्पत्तिं स्वभ्रातृपुत्रं लोठं योषितः
 सम्पत्तिं लोकांश्च सर्वान् परावर्त्यानिनाय ।
 १७ इत्थं द्रव्यम् किदर्याधोमरं तस्य सहायभूपतींश्च
 जित्वा प्रत्यागतवान् ; तदा सिद्धीमो राजा तं साक्षात्

कर्तुं शारीप्रान्तरम् अर्थतो राज्ञः प्रान्तरं उपतस्यौ ।
 अपरञ्च सर्वोपरिस्वैश्वरस्य यथा मलकीषेदक् नामा १८
 शास्त्रमो राजा पूषान् द्राचारसञ्च नीत्वा इब्रामं इत्या-
 शिषं जगाद, गगणपृथिव्योः स्वामो सर्वोपरिस्व ईश्वर १९
 इब्रामो मङ्गलं क्रियात् । सर्वोपरिस्व ईश्वरो धन्यो २०
 भवतु, स तव वैरिणस्तवैव हस्ते समर्पितवान्, तदानीम्
 इब्राम् सर्वद्रव्याणां दत्तमांशं तस्मै ददौ । अनन्तरं २१
 सिदोमो राजा इब्रामम् आचक्षे, त्वं सर्व्यां सम्पत्तिं
 गृह्णाण, किन्तु लोकान् मङ्गं देहि । तत इब्राम् सिदोमो २२
 राजानं प्रथुवाच, गगणमेदिन्योः स्वामिनः सर्वोपरि-
 स्थितस्य प्रभोः परमेश्वरस्य नास्मा शपमानोहं कथयामि,
 मम युवलोके र्थद् अभोजि ; अपरं मम महकारिण २३
 आनेर् इष्कोल् मसिस्व, एतेषां यो भागः प्राप्तव्यः तं
 परित्यज्य यद्यदस्ति तत् त्वदीयं । अहम् इब्रामं जनिम् २४
 अकार्षम्, एतां कथां यथा न वक्ष्यसि तदर्थं त्वदीयमेकं
 सूत्रं उपानदन्धनरक्जं वा नाहं यहीष्यामि ।

१५ पञ्चदशोऽध्यायः ।

१ इब्रामोऽपत्यं दातुं तदपत्याय किनामर्देशं दातुम् ईश्वरस्य
 प्रतिज्ञानं ईश्वरम् उद्दिश्य इब्रामो वक्षिदानञ्च ।

एतद्घटनासु सतीसु परमेश्वर इब्रामं स्वप्रदत्त १

दर्शनं दत्त्वा वाचमेतां वभाषे, हे इत्राम्, मा भैषीः, अहं
 २ तव फलककल्पो महापारितोषिकरूपश्च । तत इत्राम्
 प्रत्यूषे, हे प्रभो परमेश्वर, त्वं मह्यं किं दास्यसि ? अहं
 ३ स्वयम् अनपत्यः, किञ्च एतद्दक्षोपकीयदलीयेव-
 ४ नामको मम गृहस्य धनाधिकारी विद्यते । इत्राम् पुनर-
 वदत्, पश्य, मह्यम् अपत्यं नादाः, सुतरां मम गृहजातः
 ५ कोपि जनो ममोत्तराधिकारी भविष्यति । तदानीम्
 परमेश्वर इत्रामं प्रति इति कथां कथयामास, स जन-
 स्वदोयोत्तराधिकारी न भविष्यति ; किन्तु यस्तवै-
 रसपुत्रो अनिष्यते, स एव त्वदोयोत्तराधिकारी भवि-
 ६ ष्यति । अनन्तरं स तं वहिरानीय जगाद्, त्वम् अन्त-
 रोत्तं निरीक्ष्य यदि नक्षत्राणि गणयितुं शक्नोषि, तर्हि
 गणयन् ब्रूहि । सोऽपरमपि कथयामास, एतादृशस्तव
 वंशो भविष्यति ; तदानीं तस्मिन् परमेश्वरे विश्वसति
 ७ सति स तस्य विश्वसनं पुण्याय गणयाम्नाकार । ततः पर-
 ८ मेश्वरस्तस्मै कथयामास ; यस्त्वाम् एतं देशम् अधिकार-
 यितुं कम्दोयानाम् ऊर्नगराद् आग्निनाथ, स एव
 ९ परमेश्वरोद्दम् । तदा स वभाष, हे प्रभो परमेश्वर, अहमेन
 देशमधिकरिष्यामीति कथं ज्ञास्यामि ? परमेश्वर आच-
 चक्षे, त्वं त्रिहायणं गोवत्समेकं त्रिहायणीं क्वागोमेकां

त्वा मामवमन्यते, परमेश्वरएव त्वां माञ्च विचारयतु ।
 तत इब्राम् सारीं जगाद, पश्य, मा दासी त्वदीया तवैव ६
 हस्तगतास्ते; त्वदिच्छानुसारेण तां प्रति कुरु; तदा सारी
 हाजिरां प्रति काठिन्यं व्यवजहार, ततः सा तस्य समो-
 पात् पलायाञ्चक्रे । ततः परमेश्वरस्य दूतः शूरः पथि ७
 मध्ये प्रान्तरं कस्यचित् मजलकूपस्य समीपे तां निरीक्ष्य
 प्रोवाच, हे सार्या दासि हाजिरे, त्वं कुत आगतासि ?
 कुत्र च गमिष्यसि ? ततः सा प्रत्युवाच, स्वस्वामिन्याः ८
 सार्याः समीपात् पलायेहम् । तदा परमेश्वरस्य ९
 दूतस्तां जगाद, त्वं स्वस्वामिन्याः समीपं परावृत्त्य
 तस्या वशीभव । परमेश्वरीयदूतः पुनः प्रोवाच, तव १०
 वंशे बाहुल्यात् अगण्यो यथा भवेत् तथाहं तं वर्द्ध-
 यिष्यामि । परमेश्वरस्य दूतः पुनस्तां वभाषे पश्य तत्रो- ११
 दराद् यः पुत्रो जनिष्यते, तदीयं नाम इम्नाथल्
 (अर्घत ईश्वरः शृणोतीति) करिष्यसि, यतः परमे-
 श्वरस्तव दुःखस्य कथां श्रुतवान् । सोऽबाध्यः पुमान् १२
 भविष्यति, तस्य हस्तः सर्वेषां विरुद्धं स्थास्यति, सर्वेषां
 हस्ताश्च तस्य विरुद्धं स्थास्यन्ति, स च निजभ्रातृणां
 पूर्वदिशि निवस्यति । अपरञ्च हाजिरा स्वया साकं १३
 यः परमेश्वरः संललाप, तस्य नाम महर्षक इति चक्रे ।

- १४ यतः सा कथयामास, किमहं महर्षिकं नादर्शम् ? किञ्च
तस्य प्रहे नाम बर्लह्यरोयी (अर्थतः स्वयंजीवी मह-
र्षकस्य प्रहिरिति) चक्रे । स प्रहिः कादेश्वरदेो मध्ये
१५ विद्यते । अग्नरं हाजिरया पुत्रे प्रसूते इब्राम् हा-
१६ जिरातो जातस्य तस्य पुत्रस्य नामधेयम् इस्मायिल्
इति चक्रे । इब्रामः षडशीतिवत्सरवयसि हाजिरा
इस्मायिल् प्रसुषुवे ।

१० सप्तदशोऽध्यायः ।

१ इब्राहिमा सचेस्वरस्य नियमस्थिरीकरणं तत्रियमस्य सख्य
त्वक्छेदः १५ सार्था नामविनिमयः पुत्रप्रसवकथनं २०
इब्राहिमा इस्मायिल् प्रभृतीनां त्वक्छेदनञ्च ।

- १ इब्राम ऊनशतवत्सरवयसि परमेश्वरस्य दर्शनं
दत्त्वा जगाद्, सर्वशक्तिमान् ईशरोहं, मम समस्तं धर्मं
२ माचरन् सिद्धो भव । अहं त्वया सह स्वनियमं नि-
३ र्णीय तव वंशम् भृशं वर्द्धयिष्यामि । तदानीम्
इब्रामि अष्टाङ्गैः प्रणमति ईश्वरस्तेन सार्द्धम् आलप्य
४ कथितवान्, पश्याहमेव त्वया सहितः स्वीयनियमं
संप्रधारयामि, त्वं बह्वजातीनाम् आदिपुरुषो भविष्य-
५ सि । किञ्च तव नामधेयम् इब्राम् (अर्थात् महापितेति)
पुनर्न स्थास्यति, किन्तु इब्राहिम् (अर्थात् बह्वलोकाणां
६ पितेति) नाम भविष्यति । यतोहं त्वां बह्वजातीनामादि

पुरुषं कृत्वा तव वंशं भृशं वर्द्धयिष्यामि ; किञ्च त्वत्तो
 ब्रह्मजातो र्जनयिष्यामि, राजानस्त्वत्त उत्पत्स्यन्ते । अहं ७
 त्वदर्थं तव भाविवंशार्थञ्च यं नियमं निर्णीतवान्, स
 चिरस्त्रायो भविष्यति ; ततोहं तव त्वदीयभाविंशस्य
 ईश्वरो भविष्यामि । अपरं त्वमिदानीं यस्मिन् किमान्- ८
 देशे प्रवसमि, निखिलमिमं देशं तुभ्यं तव भाविवंशाय
 च चिरकालमधिकर्तुं दास्यामि ; तेषामहम् ईश्वरो
 भविष्यामि । पुनरीश्वर इब्राहोमं जगाद्, त्वया त्वदीय- ९
 भाविवंशेन च पुरुषपरम्परां यावत् मम नियमः पाल-
 यिष्यते । त्वया साद्धं त्वदीयभाविवंशेन च साद्धं ममायं १०
 यो नियमः तं यूयं पालयिष्यध्वे ; युष्माकं सकलपुत्रा-
 पत्यानां त्वक्केदनं भविष्यति, युष्माभिः स्वस्वलिङ्गाय- ११
 चर्त्तयिष्ये तद् युष्माभिः साकं मदीयनियमस्य
 चिह्नं भविष्यति । युष्माकं पुरुषपरम्पराणां स्वस्व- १२
 पत्यस्याष्टदिनवयसि त्वक्केदनं भविष्यति, किञ्च तवा-
 शरमे विदेशीयो यः पुत्रस्तद्गृहजातो मूत्रेण क्रीतो
 वा भवति तस्यापि त्वक्केदनं भविष्यति । तव गृह- १३
 जातस्य मूत्रेण क्रीतस्य वा बालकस्य त्वक्केदनम् अवश्य
 कर्त्तव्यं, तेन चिरकालार्थं युष्माकं मांसे मदीयनियम-
 चिह्नं स्थास्यति । किन्तु यस्य पुत्रापत्यस्य लिङ्गाय- १४

चर्मकेदनं न भविष्यति, स मम नियमभङ्गनात् खलो-
कानां मध्यत उच्छेद्यते।

- १५ तदनन्तरम् ईश्वर इब्राहीमं बभाषे, त्वं स्वजायां
सारी पुनः सारो (अर्थात् कुलीनाम्) इत्युक्त्वा माह्वय
१६ तस्या नाम सारा (राज्ञीति) जातं। अहं तस्यै वरमिमं
ददामि, सा तव पुत्रमेकं प्रसविष्यति, तस्यै वरमिमञ्च
ददाम्यहं, सा नानाजातीनाम् आदिमाता भविष्यति,
किञ्च तस्या वंशे नानाजातीया राजान उत्पस्यन्ते।
१७ तदानीम् इब्राहीम् अष्टाङ्गप्रणतिं कृत्वा हसन् मनसि
कथितवान्, पुरुषस्य शतवत्सरवयसि पुत्रो जनिष्यते।
१८ शतवत्सरवयसि सारा किं पुत्रं प्रसविष्यति। तत
इब्राहीम् ईश्वरं जगद्, इस्मायेल् तव गोचरे जीवन्
१९ तिष्ठतु। तदा ईश्वरः कथयामास, तव जाया सारा
त्वदर्थं निश्चितं पुत्रं प्रसविष्यति, त्वञ्च तस्य नाम इस्-
हाक् (हास्य) इति करिष्यसे, अहन्तु तेन सार्द्धं तदीय-
भाविवंशेन च सार्द्धं चिरस्थायिनं नियमं निर्णेष्यामि
२० तदीयामिस्मायेलीयां प्रार्थनाञ्च श्रुतवानहं; पश्चाहम्
आशिषा तं बल्लप्रजं कृत्वा तदीयवंशम् भृशं वर्द्धयि-
ष्यामि; तस्माद् द्वादशराजान उत्पस्यन्ते, तमहं महा-
२१ जातिं करिष्यामि। किन्तु भविष्यदत्सरस्यास्मिन् काले

साराय्य गर्भे य इच्छाक् अनिष्यते, तेन सार्द्धं स्त्रीय-
नियमं निर्णेष्याम्यहम्। इत्थं संलय ईश्वर इनाहीमः २२
समीपाद् ऊर्द्धं जगाम।

अनन्तरम् इनाहीम् इस्मायेलं पुत्रं स्त्रीयं गृह- २३
जातान् मूत्थेन क्रीतान् स्वगृहस्थितान् सकलान् पुरुषांश्च
गृहीत्वा ईश्वरस्याज्ञानुसारेण तस्मिन्नेव दिने सर्वेषां
लिङ्गाय चर्चं चिक्केद्। इनाहीम ऊनश्रतवत्सरवयसि २४
सति तदीयलिङ्गायस्य त्वक्केदनं बभूव। किञ्च तस्य २५
पुत्रस्येस्मायेलस्योदश्रवत्सरवयसि सति लिङ्गायस्य
त्वक्केदनं बभूव। इत्थम् इनाहीमस्तस्य पुत्रस्येस्मायेल २६
एकस्मिन्नेव दिने त्वक्केदनं बभूव। अपरं तस्य गृह- २७
जातानां मूत्थेन क्रीतानाम् अन्यजातीयानां तस्य गृह-
जातानां सर्वेषां पुरुषाणामेव लिङ्गायस्य त्वक्केदनं
बभूव।

१८ अष्टादशोऽध्यायः।

१ इनाहीमः सर्गियाणां वराणां दूनानामातिथ्यविध. मं तैः सार्द्धं
संस्थापनं १६ नाम् सामं दर्शयितुं सिदेमदिशं प्रतीनाहीमो
ममनं १९ सिदे।मारस्यार्थं इनाहीमो निवेदयत्।

अनन्तरं निदाघसमये मघीप्रान्तरे इनाहीम् १
स्त्रीयदूष्यगृहद्वारि समुपाविशत, एतस्मिन्नन्तरे पर-
मेश्वरस्तस्मिन्नेव स्थाने तस्मै दर्शनं ददौ। तदा स २

खलोचने उन्मील्य सन्मुखे समुपस्थितान् चीन् पुरुषान्
 ददर्श; किञ्च दृष्ट्वैव साक्षात् कर्तुं दूष्यद्वारात् वेगेन
 ३ गत्वा भूमिष्ठः सन् प्रणम्य कथयाञ्चकार, हे प्रभवो
 निवेदयामि, यदि मां प्रत्यनुग्रहोऽस्ति तर्हि भृत्यस्यास्य
 ४ स्नानात् न थास्यथ । विनयेहं, अल्पतोयम् आनी-
 यतां तेन पादान् प्रक्षाल्य पादपश्चात्स्य मूले विश्रा-
 ५ म्यत । अपरं किञ्चित् खाद्ये मथानीते तेन स्वस्नानः-
 करणम् आध्यायध्वम्, पश्चाद् अयिष्यध्वे ; तद्धेतो
 र्युयं खदासस्य समीपम् आगताः ; तदानीं ते प्रत्यूचुः
 ६ त्वया यदुच्यते तदेव क्रियताम् । तत इब्राहीम् क्षिप्रं
 दूष्यगृहे साराधाः समीपं गत्वा बभाषे, गोधूमचूर्णानां
 श्लेटकचयं तोयेनाभिषिच्य चुष्ट्यां प्रतप्य तूर्णं पूषान्
 ७ कुरु । तत इब्राहीम् तूर्णं प्रजसमीपं गत्वा उत्तमं-
 कोमलं वत्सं गृहीत्वा भृत्याय ददौ ; स तं स्मृतिति
 ८ पपाच । तदानीं दधि दुग्धं सिद्धं वत्सरत्नस्य समानोय
 तेषां साक्षात् स्नापयामास ; किञ्च तेषां भोजनकाले
 ९ पादपमूले तेषां सन्निधौ तस्यै । अनन्तरं ते तं पप्रच्छुः
 तव जाया सारा कुच ; स कथयामास, पश्यत सा दूष्ये
 १० विद्यते । तदा तेषामेकः पुरुष उवाच, अहम् आगामि
 वत्सरस्यास्मिन् समयेऽवश्यमागमिष्यामि, पश्य तव जा-

याथाः सारायाः पुत्रएको जनिष्यते । एतां वाचं सारा
 दूष्यद्वारात्पश्चात् तिष्ठन्ती शुश्राव । तदानीम् इन्द्रा- ११
 होम् सारा चातीव वृद्धावास्तां, साराया रजोपि
 न्यवर्त्तत । ततः सारा हसन्ती मनसि बभाषे मम, मम १२
 पत्युश्च वृद्धावस्थायां किमेतादृश आनन्दो भविष्यति ।
 तदा परमेश्वर इन्द्राहीमम् आचख्यौ स्त्रियवाहुं क्वकाले १३
 किं निश्चितं पुत्रो जनिष्यते इति चिन्तयित्वा साराया
 कुतो हसितं ? परमेश्वरस्य किं कर्मासाध्यम् आगामिनो १४
 वत्सरस्यास्मिन् समयेऽहं परावृत्त्यागमिष्यामि, तदा
 सारायाः पुत्रो भविष्यति । ततः सारा नाङ्गीकृत्य १५
 बभाषे नाहमहासिषम्यतः सा विभयाञ्चकार । ततस्ते-
 नोचे, सत्यं त्वमहासीः ।

ततः परं ते पुमांस उत्थाय तस्मात् स्थानात् सिद्धो- १६
 मोदिभ्रं प्रतस्त्रिरे, पन्थानं दर्शयितुं इन्द्राहीम् । सार्द्धं
 वज्राज च । पश्चात् परमेश्वर उवाच, यत् कर्तुमहम् उद्य- १७
 तोस्मि, तत् किम् इन्द्राहीमो गोपायिष्यामि ? इन्द्राहीमो
 महती बलवती च जातिरेका जनिष्यते, धरिच्याः १८
 सर्वा जातिस्तस्मात् मङ्गलं प्राप्स्यति । अहं तं जाना- १९
 मि, स निजानि भाविष्यपत्यानि परिवारांस परमे-
 श्वरोयवर्त्तनि चक्षितुं न्यायं धर्मस्य कर्तुं आदेक्ष्यति ;

तेन इन्द्राहोमं प्रति परमेश्वरोक्ता प्रतिज्ञा सेत्स्यति ।

२० परमेश्वरोऽपरमथ्यवदत् अमोरोयः सिद्धोमीयस्य महा-
शब्द उच्यतेति, तेषां पापम् अतीव गुरुतरं, तत्कारणा-

२१ इहं अधोद्रष्टुं गत्वा मत्सन्निधिमागतशब्दानुसारेण ते
सर्वथा कृतवन्तो नवेति वेदिष्यामि ।

२२ पश्चात् ते पुमांसस्तस्मात् स्थानात् परावृत्त्य सिद्धोमे
दिशं जग्मुः, किन्तु इन्द्राहोमं परमेश्वरस्य समक्षं तदानो

२३ अप्युत्थित एव तस्यौ । तत इन्द्राहोमं समीपं गत्वा अगाद,
त्वं पापिभिः साद्धं धार्मिकानपि नाशयिष्यसि किं ?

२४ नगरस्य मध्ये पञ्चाशत् जना धार्मिका भवितुं शक्य-
न्ति, तन्मध्येस्थितानां पञ्चाशत् धार्मिकानां कृते किं

२५ तत् स्थानं न रक्षन् त्रिनाशयिष्यसि ? पातकिभिः समं
धार्मिकानां विनाशनं कर्म त्वत्तो दूरे तिष्ठतु, धार्मि-
कानां पापिभिः समानकरणञ्च त्वत्तो दूरे तिष्ठतु ।

२६ सर्वमेदिन्या विचारयिता किं न्यायं न करिष्यति ? ततः
परमेश्वरः कथयामास, यद्यहं सिद्धोमनगरे पञ्चाशत्
जनान् धार्मिकान् पश्यामि, तर्हि तेषां निमित्तात् सर्वं

२७ स्थानं रक्षिष्यामि । तत इन्द्राहोमं कथयामास, पश्य,

२८ मयि यदि भस्ममात्रेपि सति प्रभुं प्रति कथां कथ-
यितुं उद्यतोऽसि । यदि पञ्चाशत् धार्मिकाः पञ्चोना

भवन्ति तर्हि पञ्चन्यूनत्वात् किं सर्व्वं नगरं विनाशयि-
 यसि ? तेन कथितं, पञ्चसत्वारिंशत्सु प्राप्तेष्वपि तदहं
 न विनाशयिष्यामि । स तं पुनरवदत्, तत्र यदि सत्वा- १८
 रिंशत् जना सभ्यन्ते ? तेनोक्तं, सत्वारिंशत्सु प्राप्तेष्वपि तत्र
 करिष्यामि । पुनरपि स कथयामास, चेत् प्रभुर्न विर- १०
 जिष्यति, तदा पुनः कथयामि, यदि तत्र विंशत् जना
 प्राप्यन्ते ? स उक्तवान्, विंशज्जनेषु प्राप्तेष्वपि तत्र करि-
 ष्यामि, स उवाच, पञ्च, प्रभुं प्रति मया सोमरहितेन ११
 पुनरपि कथ्यते, यदि तत्र विंशतिर्जना सभ्यन्ते ? स
 उवाच, विंशतौ जनेषु प्राप्तेष्वपि तत्र नाशयिष्यामि ।
 एतेन प्रभुर्न क्रोत्स्यति, केवलमहं वारमेकं कथयामि, १२
 यदि तत्र दशजनाः प्राप्यन्ते ? स उवाच, दशसु जनेषु
 प्राप्तेष्वपि तत्र नाशयिष्यामि । तदानीं परमेस्वर इन्द्रा- १३
 शीमा सार्द्धं इत्यं संलापं समाप्य प्रतस्थे, इन्द्राशीम् च
 स्तस्त्रानं प्रतस्थे ।

१६ जनविंशोऽध्यायः ।

१ दूतद्वयस्य श्लोकाः समोपागमनमौ प्रति सिद्धोत्थानां दुरा-
 चरत्वं, श्लोकात्तत्त्वम्यानां रक्षत्वं, सिद्धोत्थानोत्थानां श्लो-
 कस्यास्य विनाशनं २० सिद्धोत्थानो विनाशान् इन्द्राशीमाह
 रक्षत्वं २० श्लोकात्तत्त्वम्येषां दुराचारात् सोमाशीमाहो-
 नोत्थानोत्थानोत्थानां श्लोकात्तत्त्वम्येषां ।

अनन्तरं सन्ध्याकाले सर्गीयदूतौ सिद्धोत्थानं नगर- १

मुपागतौ, तदा नगरदार्युपविष्टो लोट् तौ विलोक्य
 समुत्थाय तौ साक्षात् चकार, भूमिलग्रमिराः प्रथम्य
 २ कथयाञ्चकार च, हे मदीयप्रभो विनयेहं, अथ यामि-
 न्याम् शतस्य दासस्य गेहमागत्य वसन्तु पादान् प्रचास-
 यन्तु च ; ततः प्रत्यूष उत्थाय गमिष्यन्ति । तदा
 ते कथयामासुः नहि, वयं हस्त्यां यामिनीं वर्तन्वेव
 ३ स्थास्यामः। ततो लोटातीव यतिते ते परावर्ष्य तेन समै
 तदीयनिवेशनं प्रविशिशुः, तदानीं स तेषां कृते क्लिप्त-
 हीनपूपादीनि स्थास्यानि समासादयाञ्चके, ते च बुभु-
 ४ जिरे। किन्तु तेषां अथनात् पूर्व्वं सिद्धोम् नगरीया
 वासादितृद्वपथ्यन्ताः सकललोकाः चतुर्दिशः समागत्य
 ५ तस्य गेहमावृतवन्तः। किञ्च लोटमाह्वय जगदुः, अथ
 यामिन्यां धे मनुजास्तव गेहं आगमन्, ते कुच । तान्
 वहिरस्माकं समीपम् आनय, वयं तानुपगमिष्यामः ।
 ६ तदा लोट्, वहिरागत्य दारं बद्ध्वा कथयामास, हे
 ७ भ्रातेरो, विनयेहम् शताह्वं मा कुरुत । पश्यन्, मम
 ८ हे अमूढकन्ये आसाते, ते युष्माकं समीपम् आनयामि
 यूयं ताभ्यां समं थथेष्टाचारम् आचरत, किन्वेतौ मनुजौ
 प्रति किमपि मा कार्हे, धत शतौ मम गेहम् अग्नि-
 ९ त्रियतां । तदानीं ते कथयामासुः, अपसर; पुनश्चुः, इव

एको विदेशी मध्येऽस्माकं प्रवस्तुम् आगत्य अस्माकं
 विचारयिता भवितुमिच्छति ; इदानीं तेभ्योप्यतीव
 दुराचारं त्वां प्रति करिष्यामः ; ततस्ते स्रोतं प्रति समा-
 क्राम्यन्तः कवाटं भङ्गं जग्मुः । तदा तौ द्वौ लोकौ हंसैः १०
 स्वसमीपं गृहं स्रोतमाह्वयानीय द्वारं हरुधतुः, किन्तु ११
 द्वारसमीपस्थान् सुद्रान् महतो वा लोकान् अन्धान्
 चक्रुः ; ततस्ते द्वारम् अन्विच्छन्तः परिश्रममुः । अनन्तरं १२
 तौ मनुजौ स्रोटे कथयामासुः ; अस्मिन् नगरे त्वदीया
 अपरे के के सन्ति ? पुत्राः पुत्र्या जामात्रादयः ये ये
 चार्था एतस्मिन् नगरे सन्ति तान् सकलान् एतत्-
 स्वानात् नय । यत आवाम् इदं स्थानमुत्कृष्यावः ; पर- १३
 मेश्वरस्य साक्षात् एतस्य नगरस्य महाध्वनिरुदतिष्ठत् ।
 अतः परमेश्वर एतन् नगरम् उच्छेत्तुं आवां प्रहितवान्
 तदा स्रोट् वहिर्गत्वा तस्य कन्याभिः सार्द्धं हृतोद्वाहान् १४
 जामातृन् उवाच, उत्तिष्ठत, अस्मात् स्वानात् वहिर्भवत,
 परमेश्वर एतन्नगरं उच्छेत्स्यति; किन्तु तस्य जामातरः
 तम् उपहासकमिव बुबुधिरे । अपरं प्रभाते सति दूतौ १५
 त्वरया स्रोतं जगदतुः, उत्तिष्ठ, या स्त्रीया जाया, ये द्वे
 कन्ये चात्रासते, तास्वन् नय; नो चेद् नगरीयदृष्टेन
 विनश्यसि । तथापि तस्मिन् विलम्बमालम्बमाने सति १६

- परमेश्वरस्यानुग्रहात्तौ तस्य तद् आयायाः द्वयोः कन्य-
योश्च हस्तान् धृत्वा नगरस्य वहिर्नीत्वा ताः स्थापया-
१० मासतुः । इत्थं तान् वहिः कृत्वा तयोरेको लोटं जगाद,
प्राणरक्षार्थं पलायस्व, पश्चात् न वीक्षस्व, किञ्च एषां प्रा-
णरक्षणम् मध्येपि मा तिष्ठ ; पर्वतं पलायस्व, नो चेद्
१० विनन्द्यसि । तदा लोट् प्रत्युवाच, हे मम प्रभो, इत्थं
१६ नहि ; इदानीम् एतस्मिन् भृत्येऽनुग्रहम् दद्याच्च
कृत्वा प्राणान् अरक्षीः ; अहं पर्वतं प्रति पलायितुं न
२० शक्नोमि ; तत्र विपदि सत्यां घ्नियेहं । पश्य, इदानीं
पलायितुम् अदो यन्नगरं निकटे वर्त्तते, तत् चुद्रमास्ते
तत् स्थानं प्रति पलायितुम् आज्ञापयतु, तत्र मम
प्राणा जीविष्यन्ति, तत् किं चुद्रस्थानं नहि ? तस्मिन्
२१ तस्य स्थानस्य नाम सोयर् (चुद्रं) इत्यभवत् । ततः सोव-
दत्, अद्रं, त्वामनुगृह्य तदपि स्वीकरोमि, त्वया यन्नगर-
२२ निमित्तं प्रार्थ्यते तन्न नाशयिष्यामि । किन्तु क्षिप्रं
तत्स्थानं प्रति पलायस्व, यतस्त्वयि तत्र नोपस्थिते नाहं
२३ किमपि कर्तुं शक्यामि । ततो लोटि सोयर्नगरं
२४ प्रविशति सति तस्मिन् भास्कर उदियाय । तदानीं
परमेश्वर आत्मनः फलत आकाशात् सिद्धोममर-
२५ योहपरि सगन्धकाग्निं वृष्ट्वा तौ नगरौ सर्व्वप्रान्तरं

तस्मिन् नगरनिवासिनो नराश्च तस्यां भूमौ जातं सर्वं वस्तु
 च विनाशयामास । तदानीं सोढो जाया पश्चाद्दिशि १६
 दर्शनात् खण्डसम्भो बभूव ।

अपरम् इन्द्राहीम् प्रातरैव समुत्थाय प्राक् यत्र २०
 परमेश्वरस्य साक्षात् तस्यै, तत्रोपस्थाय सिद्धोममरौ
 • तत्सर्वप्रान्तरभूमिंश्च प्रति वीक्षाञ्चके, तदा तस्मा- २०
 द्देशात् वङ्गिकुण्डस्य धूममिव धूमं उत्थातुं ददर्श ।
 किन्त्वीश्वरः तत्प्रान्तरस्थितानां सर्वमनगराणां विनाश- २६
 कास्त्रे इन्द्राहीमं सस्मार, किञ्च सोढो वासस्थाननगरस्य
 विनाशकवक्त्रे मंध्यात् सोढं निर्गमयामास ।

ततः परं सोढो सोधरि वस्तुं ब्रह्ममाणसस्माच्चिर्गत्य १०
 स्त्रीयदुहितृभ्यां सार्द्धं गिरौ न्युवास, ततः स तस्य द्वे
 कन्ये च गुहायां ऊषुः । अनन्तरं तस्य ज्येष्ठा कन्या ११
 कनिष्ठा जगद, आवयोः पिता वृद्धः, किञ्च सांसारिक-
 व्यवहारानुसारेण आवामुपगन्तुम् अस्मिन् देशे कोपि
 पुरुषो नास्ति । आगच्छावां पितरं गोसनीरसं पाय- १२
 याव पितृवंशरक्षार्थं तेन सार्द्धं शयावहै च । अपरं तस्यां १३
 रजन्यां ते स्त्रियपितरं द्राक्षारसं पाययामासतुः तस्य
 ज्येष्ठा कन्या गत्वा पित्रा साकं सुस्नाय च, किन्तु सा यत्
 सुस्नाय उत्थाय जगाम च, तत् सोढो न बुबुधे । परे- १४

ऽहनि सा ज्येष्ठा कनिष्ठामाह, पश्चाहं गतरजन्यां पित्रा
 सार्द्धम् अस्त्रपं; आगच्छाद्य धामिन्यामपि पितरं द्वाचा-
 रसं पाथयावः ; ततस्त्वं पितुर्वैश्वरचार्यं गत्वा तेन सार्द्धं
 १५ श्रेयः । तदा तस्यां रजन्यामपि पितरं गोस्तनोरसं
 पाथयामासतुः, तस्य कनिष्ठा कन्या तेन सार्द्धं सुखाप च ;
 किन्तु तथा यत् श्रयितं उत्थाय गतश्च तत् लोट् न
 १६ विदामास । इत्थं लोटो देयव कन्ये स्वपितृतो गर्भिण्यौ
 १७ बभूवतुः । अनन्तरं ज्येष्ठा कन्या पुत्रं प्रसूय तस्य नाम
 मोयाब् चक्रे, स इदानीन्तनामां मोयावीथनराणाम्
 १८ आदिपिता । कनिष्ठापि कन्या पुत्रं प्रसूय तस्य नाम
 विन्धि चक्रे, स इदानीन्तनामाम् अस्मानीथनराणाम्
 आदिपिता ।

२० विव्रतितमोऽध्यायः ।

- १ इन्द्राचीनः स्वधर्म्याया भग्निनीकथनात् तद्गार्ध्याया अवी-
 मेककायचीतात्, समे रं चरभर्त्सनात् इन्द्राचीनो जायाया
 दामश्च ।
- १ अनन्तरम् इन्द्राचीम् तस्माद् दक्षिणदेशं प्रति
 गत्वा कादेश्शूरो मध्यस्थितगिवरप्रदेशं प्रविश्य न्यव-
 २ सत् । किन्तु इन्द्राचीम् स्वजायां सारां प्रतिकथया-
 मास, सा मम भगिनी, इति कारणात् गिवरो राजा
 ३ अवीमेलेक् नरं प्रहित्य सारां जघाह । ततो धामिन्याम्

ईश्वरः स्वप्ने निकषावीमेलिकं आगत्य जगाद्, पश्यं
 गृहीता घोषित् तव मृत्युहेतुः, यतः सा स्वामिना-
 ढा । किन्त्वोमेलिक् तामनुपगत्य वभाषे, हे प्रभो ४
 निर्दोषत्वेपि किं जातिमेकां विनाशयिष्यसि ? एषा मम
 भगिनीति कथां किं स पुमान् मद्भ्यं नाकथयत् ? किञ्च ५
 ममैष भ्रातेति कथां किमेषा नाकथयत् ? अतो मनसः
 सारस्त्रेण हस्तस्य निर्दोषत्वेन च कार्यमिदम् अकरवं ।
 तदानीम् ईश्वरः स्वप्ने तमाचख्यौ, त्वया मनसः सरल- ६
 त्वेन कार्यमेतद् अकारोति विज्ञाय तां स्पष्टुं त्वां
 निवार्यं मदिरुद्धं कलुषकरणात् त्वां न्यवर्त्तयम् । अत ७
 इदानीं तस्य मनुजस्य जायां परावृत्त्य देहि, यतः स
 भविष्यदक्ता ; त्वस्त्रिदानं प्रार्थयिष्यते, तेन त्वं जीविष्यसि ;
 यदि न ददासि तां, तर्हि त्वं सपरिवारोऽवश्यं मरि-
 ष्यसीति जानीहि । अनन्तरम् अवीमेलिक् प्रत्यूष उवाच ८
 भृत्यानाङ्गय तान् सकलवृत्तान्तान् तेषां कर्षणोचरे
 वभाषे तदा ; तेऽतीव विभयाञ्चक्रुः । ततः परम् अवीमेलिक् ९
 इवाहीमम् आङ्गय जगाद्, त्वयास्मान् प्रति किमिदं
 व्यवहृतं ? यत् त्वं मां प्रति मम प्रजाः प्रति च महाप-
 राधं घटयितुम् ऐच्छः मया को दोषः कृतः ? त्वं मां
 प्रत्यकर्त्तव्यं कर्षाकरोः । अवीमेलिक् इवाहीमम् अपर- १०

- मथ्यवदत्, त्वं किं विलोक्य कर्षेतत् कृतवान् । तदानीम्
 ११ इन्द्राहोम् कथयामास, देशेऽस्मिन् ईश्वरात् किमपि भयं
 न विद्यते, इमे मम पत्नीलोभात् मां विनाशयिष्यन्तीति
 १२ मया प्रकृतं ; किञ्च सा मम भगिन्यपि भवति, यतः सा
 मम पितुः कन्या, न तु मातुः कन्या, किञ्च मम भार्या-
 १३ भवत् । यद्देशरो मां पैलकात् गेहाद् अभ्रमयत्, तदा-
 नीम् अहं तां भाषितवान्, त्वं मां प्रतीममनुयहं कुर्व,
 आवां यद्यत् स्थानं यास्यावः, तत्र तत्र ममायं भ्रातेति
 १४ मां परिचाययिष्यसि । तदानीम् अवीमेलेक् भेषगे-
 दामदासीरानाय्य इन्द्राहोमे ददौ, तदीयजायां साराञ्च
 १५ तस्मिन् समर्पयामास । अनन्तरम् अवीमेलेक् जगाद्,
 पक्ष्मे देशास्तव गोचरा विद्यन्ते ; तव यत्रेच्छा तत्र
 १६ निवस । साराञ्च वभाषि, पश्य, त्वयान्यैः सर्वैश्च यद्
 घटितं, तत् कारणात् तव भ्रात्रे सहस्रं रूप्यमुद्राः प्राच-
 १७ क्षित्तदानं मयादीयन्त ; इत्थम् अभर्षेत सा । ततः
 परम् इन्द्राहोमा ईश्वरे प्रार्थिते ईश्वरेणावीमेलेक्
 तस्य जाया तस्य दास्यञ्च स्वस्वा अक्रियन्त, ततस्ता
 १८ प्रासूयन्त । यतः परमेश्वर इन्द्राहोमो जायायाः
 साराया हेतोः अवीमेलेको गेहस्त्रितानां गर्भान्
 रोधयामास ।

११ एकविंशतितमोऽध्यायः ।

१ इच्छाको जन्मं सन्त्यजन् ८ राजिरायां दूरीकृतायां
सत्यां दूतेन तस्याः प्रममं ११ इन्द्राहीना सार्द्धम् स्वामी-
सको नियमनिर्णयनं १२ वेर्वेवायां इन्द्राहीना प्रार्थनम् ।

अपरं परमेश्वरः स्ववाक्यानुसारतः सारां साक्षात् १
कृत्य तां प्रति प्रतिज्ञां फलयामास । ततः सारा इन्द्रा- २
हीनां वाङ्मूक्यएव गर्भिणी भूत्वा ईश्वरेण निरूपित-
काले पुत्रं प्रसुषुवे । तदानीम् इन्द्राहीम् सारायाः ३
गर्भाजातस्य तस्य पुत्रस्य नामधेयम् इच्छाक् (हास्य)
इति चक्रे । तत ईश्वरादेवानुभारान् तत्पुत्रस्यैमहाको- ४
ऽष्टदिनवयसि त्वचं चिच्छेद । इन्द्राहीमः प्रतवत्सुरवयसि ५
तस्य पुत्र इच्छाक् जज्ञे । अपरञ्च सारा कथयामास, ६
माम् ईश्वरोऽहासयत्, इति श्रुत्वा सर्वे माम् उद्दिश्य
हसिष्यन्ति । सा पुनः कथयामास, सारा किं पुत्रान् ७
स्तन्यं पाथयिष्यति ? इति वाचम् इन्द्राहीमं को अकुम्
अन्नकत् ? यतोऽहं इदानीं तस्य वाङ्मूक्ये पुत्रं प्राप्सुये ।
अन्नकरं बाल एधित्वा स्तन्यं तत्याज ; यदा चेश्हाक् ८
स्तन्यपानं तत्याज, तदा इन्द्राहीम् महाभोग्यम् आसा-
दयामास ।

अन्नकरं मिसरीयहाजिराया गर्भाजात इन्द्राहीमः ९
पुत्रः परिहसति, तद् दृष्ट्वा सारा इन्द्राहीमं बभाषे, तम् १०

- इमां दात्रीं अस्थाः पुत्रश्च अपमारय ; स्व दासीपुत्रो
 मत्पुत्रेष्वेवहाका समं नात्तराधिकरी भविषति ।
- ११ किन्तु वाचमिमां निब्रम्य द्वाहीम् अतोवदुःखो बभूव,
 १२ यतः सोपि तस्य पुत्र आसीत् । तदानीम् ईश्वर द्वा-
 हीमम् उवाच, स्वदास्याः दासीपुत्रस्य च निमित्तं तं
 मा दुःखो भव ; सारा तुभ्यं यत् कथयति, तस्यास्वदास्यो
 मनो निधेहि ; यत् इषहाकस्तव वंशो विस्वास्यति ।
- १३ एष दासीपुत्रस्तव वंश, एतत्कारणात् तस्मादपि जाति-
 १४ मेकाम् उत्पादयिष्यामि । अत द्वाहीम् प्रत्यूष उत्थाय
 पूषान् तोषपूषीं कुट्टश्च गृहीत्वा हाजिरायाः स्तन्धे
 निदधे, बालकश्च दत्त्वा तां विससर्ज । ततः सा प्रस्नाय
 १५ वेर्षेवाजामके प्राप्तरं बभ्राम । ततः परं कुत्वास्तोये
 निःश्रेवे सति हाजिरा स्तम्बतले बालं निधाय तस्य
 १६ सम्बुखात् श्रैकचेपाद् दूरं गत्वा समुपविवेष्ट, किन्तु
 यथाहं बालकस्य मृतिं न पश्येमिति कथयित्वा
 १७ बालकस्य सम्बुखात् दूरं उपविष्ट प्रौढैः चक्रन्द । तदा-
 नीम् ईश्वरो बालकस्य रवं श्रुत्वा, तदा तदीयदूतो
 नभस आह्वय हाजिरां जगाद, हे हाजिरे, तव किम-
 १८ भूत् ? मा भैषीः, तव स्थाने स्थितस्य बालकस्य क्रन्दनम्
 ईश्वर आकर्षयत्, तमुत्थाय बालकम् उत्पाद्य कराम्भा

धारय ; तस्मादहं महाजातिमेकाम् उत्पादयिष्यामि ।
 तदानीम् ईश्वरेण तस्य लोचने प्रसञ्जीकृते सा सतोय- १६
 प्रहिं इदम् ; तदन्तिकं गत्वा च तोयेन कुतं पूरयित्वा-
 नीय बालकं पाययामास । तत ईश्वरो बालकस्य महायो १०
 बभूव, ततः स क्रमञ्च एधमानः प्रान्तरेऽवामात् धनुर्द्वरो
 बभूव । किञ्च पारन्नाशि प्रान्तरे वसतिं चक्रे । अन- २१
 न्तरं तस्य माता मिस्रदेशीयां कन्यां तमुदाहयामास ।

तस्मिन् काले अवीमेलेक् फोखोल् नामा तस्य २२
 सेनापतिश्च इब्राहीमं व्याजहार, परमेश्वरः सकलकार्ये
 तव सहाय आस्ते । अतस्त्वं मां प्रति मन पुत्रपौत्रांश्च २१
 प्रति विश्वासघातित्वं माकार्षीः, किञ्च त्वां प्रति यथानु-
 ग्रहं करोमि, तदनुसारेण मां प्रति त्वेदानीं वासस्थान-
 मेतं देवश्च तथैवानुग्रहं करिष्यसीति वचनं मम सा-
 खात् ईश्वरस्य शपथं कृत्वा ब्रूहि । तत इब्राहीम आच- २४
 च्छे, तमेव शपथं करिष्यामि । किन्त्ववीमेलेको भृत्या २५
 इब्राहीमः सतोयं प्रहिं बलात् अथकुर्वन्, तस्मात्
 इब्राहीम् अवीमेलकं भर्तृसत्त्वाञ्चक्रे । ततोऽवीमेलेक् २६
 उवाच, कर्त्तव्यं तत् केन कृतं तदहं न वेद्मि, त्वयाप्यहं न
 विश्वापितः, किञ्च केवलमद्याहं श्रुतवानेतत् । अनन्तरं २७
 इब्राहीम् मेघान् गाय गृहीत्वा अवीमेलके प्रददौ

२८ किञ्च द्वौ नियममेकं स्थिरीकृतवन्तौ । अपरम् इन्द्रा-
हीम् ब्रजात् सप्तमेवञ्चावकान् पृथक् कृत्वा निदधे ।

२९ तदानीम् अवीमेलकं तं पप्रच्छ, त्वया केनाशयेन सप्तै-

३० ते मेषञ्चावकाः पृथक् निहिताः । इन्द्राहीम् प्रति जगाद,
मया यः प्रहिः खातः तस्य प्रमाणाद्यं मत्त एतान् सप्त

३१ मेषञ्चावकान् प्रति गृह्णाण । अतएव तस्य स्थानस्य नाम
वेर्षेवा शपथोयकूपदति जातं, यतस्तस्मिन् स्थाने उभाभ्यां

३२ शपथोऽकारि । इत्थं तौ वेर्षेवायां निमयं निर्णिन्यतुः,
तदानीम् अवीमेलकं तस्य सेनापतिः फीखोस् नामा

च उत्थाय पिलेष्टीयानां देवं प्रत्याजग्मतुः ।

३३ अनन्तरम् इन्द्राहीम् तद् वेर्षेवायाः सन्निधौ उप-
वनं कृत्वा तन्मध्ये नित्यस्त्रायिनः प्रभोः परमेश्वरस्य

३४ नामनि प्रार्थयाञ्चके, तत इन्द्राहीम् पिलेष्टीयातां देवे
बहुकाशं प्रीवास ।

१२ हाविंसति तसोऽध्यायः ।

१ इन्द्राहीमः सप्तमिष्टाकं बलिं दातुम् आश्रापनं तत्र प्रहृते
इन्द्रोयकूपतेन नियमनं १५ तस्मात् कर्मण इन्द्रस्त्रायीर्ष-
द्वनं २० इन्द्राहीमो धातुर्वाहोरो वंशराजि च ।

१ एतासां घटनानां पश्चात् परमेश्वर इन्द्राहीमम् पक्षी-
क्षितुम् उवाच, हे इन्द्राहीम्! ततः प्रतिजगाद, पञ्चा-
२ इमुपतिष्ठामि । तदानीं स कथितवान्, त्वं निजपुत्रम्

अर्थात् यस्मिन् अदितोयपुत्रे इच्छाकिं प्रीत्यासितं
 गृहीत्वा मोरिया देवं याहि, किञ्च तत्तथं यं धरा-
 धरं वदित्वाभ्यहं, तस्मिन् धराधरे तं वसिं दत्त्वा
 जुह्वधि । तत इन्द्राहीम् प्रत्युष उत्थाय गर्दभं सञ्ज- १
 यित्वा दौ भृत्यौ पुत्रमिच्छाकञ्च सङ्गिनः कृतवान्,
 किञ्च हेमार्थं काष्ठे कृत्ते सति स उत्थाय ईश्वरेण
 निर्दिष्टं स्थानं जगाम । अनन्तरं तृतीये दिवसे २
 इन्द्राहीम् खोचने उन्मील्यतिदूरान् तत् स्थानं ददर्श ।
 तदानीम् इन्द्राहीम् भृत्यान् अवदत्, यूथमत्र गर्द- ५
 भेन सार्द्धं तिष्ठत ; अहं बासकश्च दौ तत् स्थानं इत्या-
 राधयावः ; ततः परं युष्माकं समीपम् आगमिष्यावः ।
 तदानीम् इन्द्राहीम् यज्ञकाष्ठम् आदाय स्वपुत्रश्च ६
 इच्छाकः स्कन्धे निधाय करेण वस्त्रं अमिञ्च गृहीत-
 वान्, पश्चाद् उभौ मिलित्वा चेन्नतुः । अपरम् इच्छाक ७
 स्वतातम् इन्द्राहीमम् आहूय जगाद्, हे मत्तात ! ततः
 स प्रत्युवाच, हे मदात्मज, अहमुपतिष्ठामि । तदा स
 पप्रच्छ, वस्त्रमिन्धनञ्च पशु, किन्तु श्रोतुं मेषभावकः
 कुञ्ज । तत इन्द्राहीम् कथयाञ्चकार, हे मदात्मज श्रोतुं ८
 मेषभावकम् ईश्वरः स्वयं योजयिष्यति ; पश्चाद् उभौ
 मिलित्वा चेन्नतुः । अपरम् ईश्वरेण निर्दिष्टस्थानम् ९

- उपस्थाप्य इब्राहीम् तत्र यज्ञवेदिं कृत्वा तदुपरि काष्ठं
 सञ्चयित्वा तस्य पुष्पमिच्छाकं बद्ध्वा वेद्याः काष्ठोपरि
 १० निदधे । तत इब्राहीम् करं प्रसार्य स्वपुत्रं हन्तुम् अर्षिं
 ११ जग्राह । एतस्मिन्नन्तरे गगणात् परमेश्वरो यदूतः हे
 इब्राहीम् हे इब्राहीम् इत्युक्त्वा हतवान् ; ततः स उवा-
 १२ चाहम् उपतिष्ठामि । ततः स कथयामास, त्वमेतस्य
 यूनुः प्रतिकूलं करमुत्तुष्य तम्प्रति किमपि माकार्षीः
 यत ईश्वरं प्रति तव भीतिरस्तीति मया बुद्ध-
 मिदानीं ; यस्मात् त्वया मया स्वीयमेकमात्रं तमयं
 १३ दातुम् अनङ्गीकृतं नहि । तदनन्तरं इब्राहीम्
 खोचने उन्मोक्ष्य दृष्टवान् तदा स्वपश्चात् स्तम्बस्थार्यां
 वक्ष्यां बद्ध्वा मेषमेकं वीचाञ्चके ; तत इब्राहीम्
 गत्वा तं मेषं गृहीत्वा निजपुत्रस्य विनिमयात् हेतुम्
 उत्समर्ज । किञ्च इब्राहीम् तस्य स्थानस्य नामधेयम्
 १४ यिहोवा यिरि चकार । तस्माद् अद्यापि नरैरुच्यते
 गिरौ परमेश्वरो योजयिष्यतीति ।
 १५ अपरञ्च परमेश्वरस्य दूत आकाशात् इब्राहीमं
 १६ द्वितीयवारं आह्वय जगाद्, परमेश्वरः कथयति, त्वया
 मया स्वीयमेकमात्रं पुत्रं दातुम् अनङ्गीकृतं नहि ।
 १७ तदीयैतत्कार्यहेतोः स्वनाम्ना प्रपमानः कथयामाह ;

प्रविशतां सर्वेषां हेतोय सन्तानानां साक्षात् इन्द्राहीमं
 प्रतिजगाद, भो मम प्रभो, मदीयगिरं भवान् निशामयतु, ११
 मया तत् स्थानं तत्रस्थां गुहाञ्च तुभ्यम् अदायि ; अहं
 स्त्रोयनराणां समक्षमेव तत् तुभ्यमदां, त्वया स्त्रोयमृत-
 पत्नी शशशाने निधीयताम् । तत इन्द्राहीम् तद्देशीय- १२
 जनानां समक्षं प्रणम्य तद्देशीय जनानां कर्णगोचर १३
 इन्द्रोऽणं उवाच, यदि त्वं निश्चितं मद्भ्यं तद् प्रयच्छामि,
 तर्हि निवेदयामि, मदुक्त्तम् आकर्णय । अहं तस्य
 वप्रस्य मूर्ख्यं वितरामि, त्वया तद् गृह्यतां, पश्चाद् अहं
 तत्र स्थाने गतासुं जायां स्थापयिष्यामि । तत इन्द्रोऽणं १४
 इन्द्राहीमं प्रति व्याजहार, भो मम प्रभो, मदक्षमम् १५
 आकर्णय, तस्या भ्रमेर्मूर्ख्यं चतुःशतानि रूप्यमुद्रामात्रं,
 ताभिस्तव मम च किं भवितुं शक्नोति ? तस्मात् त्वया
 स्त्रोयमृतभार्या शशशाने निधीयताम् । इन्द्रोऽणं १६
 कथां निश्चम्य इन्द्राहीम् हेतः सन्तानानां कर्णगोचरे
 इन्द्रोऽणा गदितास्तदानीं बणिग्भिः परिचासिताः
 चतुःशतरूप्यमुद्राः तुलया तुलित्वा इन्द्रोऽणे प्रददौ ।
 अतो मध्याः पूर्वस्थां मकपेलायाम् इन्द्रोऽणो यः केदार १७
 आसीत्, तस्य मध्ये या गुहा तस्मात्सत्तुर्दिषु सीमायां ये
 पादपाश्च तेषु सर्वेषु हेतः सन्तानानां समक्षं तन्नगर-

- १८ निवासिनां समक्षे द्वाहीमः स्वत्वं निरनायि । अन-
 न्तरं मन्थाः पूर्वस्थां मकपेलास्यानस्थितायां गुहायाम्-
 १९ द्वाहीम् स्वभार्यायाः सारायाः श्मशानं विदधे । तत्
 २० स्वानं किनामदेशस्य द्विभ्रान् आस्ते इत्यं हेतः मान्तानैः
 सा भूमि सन्मध्यस्थिता गुहा चेद्वाहीमः श्मशानवेष्मार्थं
 निरनायि ।

२४ चतुर्विंशतितमोऽध्यायः ।

१ द्वाहीमा स्वदासस्य श्रापनं १० तस्य दासस्य शानं प्रार्थनञ्च
 १५ रिक्का साक्षात्करणं ईश्वरस्य धन्यवद्दर्शनं २८ कावमा
 तस्यातिथ्यकरणं ३१ तेन दासेन रिक्काया याचनं तां दातु
 कावमविद्युधेसोः श्लोकार ४५ दासेन साहं रिक्काया शानं
 ६२ इच्छाकः साक्षात्करणञ्च ।

- १ वज्रसवर्षवयस्कत्वाद् द्वाहीम् वृद्धतमो बभूव,
 किञ्च परमेश्वर द्वाहीमे सर्वकर्षणशक्तिं ददौ ; म
 २ स्वगेहस्य सर्वकार्याध्यक्षं वृद्धदासं बभाषे, विनयेहं त्वं
 मम जहायां हस्तं निधाय स्वर्गमर्त्ययोः प्रभोः परमेश्व-
 ३ रस्य नाम्ना मां प्रति श्रप, मम पुत्रो विवोढुं ममै-
 तदासस्यानस्य किनामोयनराणां कन्यामग्रहीत्वा मम
 ४ देशस्य ज्ञातीनां समीपं गत्वा मम पुत्रस्येमहाकः कृते
 ५ कन्यामामेक्षीति । तदानीं म दासस्तं जगाद यदि
 कापि कन्या मया साहंम् एतं देशम् आयातुं न सम्मन्यते

तर्हि त्वं यस्माद्देशाद्गतोसि तं देशं तव पुत्रं नेष्यामि ।
 तत इब्राहीम् कथयामास, सावहितो भव, मम पुत्रं तव ६
 कदापि न नेष्यसि । यतः स्वर्गस्य प्रभुः परमेश्वरो मां ७
 पैत्रकात् सदनात् ज्ञातीनां मध्यात् समानीय, लक्ष्म्यान्व-
 याय देशमिमं दाक्षान्यहम्, इति शशवान्, अतः
 तेन तवापे निजदूते प्रेषिते सति त्वं मम पुत्रो विवोढुं
 तस्मात् स्वानात् कन्यामेकां आनेष्यसि । किन्तु यदि ८
 कापि कन्या तस्माद् देशाद् आयातुं नेच्छति, तर्हि
 त्वं तस्मात् प्रपद्यात् मोक्ष्यसे ; किन्तु मम पुत्रं तं देशं न
 नेष्यसि । तदानीं स दासः स्त्रीप्रभोरिब्राहीमो जहायां ९
 करं निधाय तदर्थं तथैव शशाप ।

. तदनन्तरं स दासः स्वप्रभो महाङ्गानां मध्यात् दश १०
 महाङ्गान् प्रभो रानाविधसम्पत्तिश्च करे कृत्वा प्रस्थाप्य
 अराम् नहरथिम् देशस्य नाहोर् नगरम् उपलब्धौ ।
 ततः सन्ध्यायां यदा कन्या अप उक्तोत्थितुम् आग- ११
 च्छन्ति, तदानीं तस्य नगरस्य बहिः स्थितोदपानं
 निकषा महाङ्गान् उपवेश्य स्थापितवान्, इदं प्रार्थयत
 च । हे मम स्वामिन इब्राहीमः प्रभो परमेश्वर १२
 प्रार्थयेहं, मम प्रभुमिब्राहीमं प्रत्यनुगृह्य ममाद्य साक्षात्
 कुह । पश्चाद्दमेतस्य प्रहः समीप उत्तिष्ठजेव, नगर- १३

- निवसतां याः कन्या अप मुञ्चोत्सयितुम् आयान्ति,
 १४ तामां मध्यात् काचन कन्या स्त्रीयकलत्रमवरोह्य मामपः
 पाययेति मयोप्यमाना सती सा यदि वदिष्यति पिव
 तावकींमहाङ्गानपि पाययिष्ये, तर्हि स्त्रीयदासस्येस्-
 हाकः कृते या कन्या भवतान्यरूपि सैव सा भवतु, त्वं
 मम प्रभुं प्रत्यनुष्टभोतवानिति तेनैवाहं ज्ञास्यामि।
- १५ इमां कथां तस्मिन् कथयति सती प्रादोमो नाहो-
 राख्यस्य भ्रातुः पत्न्या मिल्काया गर्भजातो यो विधूयेत्
 तस्य दुहिता रिक्का स्तब्धे कलत्रं वहन्ती वहिरा-
 १६ जगाम। सा कन्यातीव सुन्दरी चानूढासीत्, केनापि
 १७ पुंसा नोपभुक्ता च। सा प्रहिमवरोह्य कलत्रं पूरयित्वा
 उपर्यायाति, तस्मिन्नेवाकसरे स इमो धावन् तां
 सात्तात्कथय कथिवान्, अहं विनये तव कलत्रात् किञ्चित्
 १८ तोयं पातुं मह्यं देहि। ततः सा व्याजहार, भो महेच्छ,
 पिव, इत्युक्त्वा सा कलत्रं करोपर्यवरोह्य पातुं तस्मै
 १९ इदौ। किञ्च तं पाययित्वा कथितवती, यावत् सर्वे
 महाङ्गा न पिवन्ति, तावत् अहं तेषां कृतेपि तोय-
 २० मुञ्चोत्सयिष्यामि। ततः सा व्रीधं निपाने कलत्रस्य तोय-
 मवतार्य पुनस्त्रीयमुञ्चोत्सयितुं प्रहेः समीपं धावन्ती गत्वा
 २१ सर्वेषां महाङ्गानां कृते तोयमुञ्चोत्सयामास। ततः स

समोपं गत्वा मम पुत्रार्थं कन्यामानेच्छसि। ततोहं १८
 प्रभवेऽकथयं, यदि कापि कन्या मया साङ्गं नागमि- १९
 स्थितिः। ततः सोचकथयत्, अहं यस्य परमेश्वरस्य २०
 साक्षात् अचाराभि, स त्वया साङ्गं निजदृते प्रस्थित्य
 तव याचां सफलधिष्यति। ततस्त्वं मम पैतृकनिवे- २१
 श्नस्य ज्ञातीनां मध्यात् मम पुत्रार्थं कन्यामानेच्छसि।
 किन्तु ते चेत् कन्यां न दास्यन्ति, तदा त्वं ज्ञपथेन
 मोक्ष्यसे; मम ज्ञातीनां सन्निधिं गत्वैव त्वं ज्ञपथेन
 मोक्ष्यसे। अतोद्याहं प्रहेः सन्निधिम् आगत्य प्रार्थये इदं २२
 हे मम स्वामिन इन्द्राहीमः प्रभो परमेश्वर, यदि मया
 कृतां याचां सफलां कुर्याः तर्हि पश्य इदानीमेतस्य २३
 साम्प्रहेः सन्निधौ तिष्ठता मया सता या कन्या
 तोयमुत्तोलयितुम् आयाति, तव कलशात् किञ्चित्
 तोयं पातुं मञ्जं देहीति विनोय प्रोच्यमाना सा यदि २४
 वदति, पिव तव महाङ्गानां कृतेपि तोयमुत्तोलयि-
 श्यामि, तर्हि यां कन्यां परमेश्वरो मम प्रभोः पुत्रकृते
 निरूपितवान्, सैव सा भवतु। एतां कथां मनसि २५
 चिन्तितवानहं, तस्मिन्नेव काले रिक्का स्कन्धे कलशं
 गृहीत्वा वहिरागमत्, किञ्च तयावरुह्य प्रहेरपस्युक्तो- २६
 क्तितपु मया गदितं, विनयेहं मां तोयं पाथय। ततः

- सा क्षिप्रं स्कन्धात् कलत्रमवतार्य गदितवतो, पिव तव
महाङ्गानपि पाययिष्यामि ; तदानीं मया तोषे पीते
- ४० सति सा महाङ्गान् अपाययत् । ततो मया साप्रच्छि,
त्वं कस्य कन्यासि ? ततः प्रत्यवादीत् नाहोर् औरससुतो
मिस्त्रागर्भजातो यो विद्युयेल् तस्याहं दुहिता । तदाहं
तस्या नासिकायां स्वर्णाभरणं करयो बलघदयस्य
पर्यधापयं । अपरं यस्तस्य पुत्रहते भ्रातुः कन्या
यद्योतुं मां न्याय्यवत्सना नीतवान् तमिन्नाहोमो मम
- ४८ स्वामिनः प्रभुं परमेश्वरम् अहं प्रकः सन् प्रणम्य
- ४९ धन्यमवादिषम् । अतो यदि यूयं साम्प्रतं यद्यार्थं
मम प्रभुमनुगृहीय, तर्हि तद् ब्रूत ; यदि नहि
तदपि ब्रूत ; ततोहं दक्षिणं वामं वा यास्यामि ।
- ५० तदा सावन्विद्युयेलौ प्रत्यूचतुः, परमेश्वराद् इयं
घटना जाता, तत्र वयं भद्रमभद्रं वा वक्तुं न शक्नुमः ।
- ५१ पश्य रिक्केयं तव समुखे तिष्ठति, एनां गृहीत्वा गम्यतां,
तेन परमेश्वरस्य वाक्यानुसारतः सा तव प्रभोः पुत्रस्य भार्या
- ५२ भवतु । तदानीम् इन्नाहोमो भृत्यस्त्वयोरिमां कथां
- ५३ श्रुत्वा भूमिस्तृकञ्जिराः सन् परमेश्वरं प्रणनाम । तदा
स दास रूप्यसुवर्णपात्राणि वामांसि च वहिः कृत्वा
रिक्काथै ददौ, तस्याभ्राचे माचे च महार्घाणि द्रव्याणि

दत्तवान् । पश्चात् स तस्य सङ्गिनो जनासु भुक्त्वा पीत्वा ५४
तत्र निश्चार्था न्यवसन् ।

अनन्तरं तेषु प्रातः समुत्थाय स्थितेषु स दासः ५५
कथितवान्, मम प्रभोः समीपं गन्तुं मां विस्मृतम् ।
ततो रिक्काया भ्राता माता च अगाद्, कन्येयम् अस्माकं
समीपे कतिपयदिनानि तिष्ठतु, यदा द्वादश दिनानि
तिष्ठतु, पश्चात् मा गमिष्यति । किन्तु स तान् अवदत्, ५६
मां मा विलम्बयत, यतः परमेश्वरो मम यार्थां सफलीं
कृतवान्, इदानीं प्रभोः समीपं प्रजितुं मां विस्मृतम् ।
ततस्ते प्रतिबभाषिरे, वयं कन्यामाह्वयतां पृच्छामः । ५७
ततस्ते रिक्काम् आह्वयन् अवदन् च, त्वं किमेतेन ५८
मानुषेण सार्द्धं प्रजिय्यसि ? ततः सावादोत्, यास्यामि ।
तदानीं ते रिक्कां भगिनीं तस्या धार्त्तं इवाहोमां ५९
दासं तदीयमनुजांसु विस्मृत्य रिक्काम् इत्याश्रयं
अगदुः, त्वमस्माकं भगिनी, बहुसहस्रनराणां जननी भव, ६०
तव वंशः स्वर्गचूषां नगराण्यधिकरोतु । अनन्तरं रिक्का
तस्या दासस्य समुत्थाय महाङ्गान् आह्वयन् तस्य मनु-
ष्यस्य पश्चात् जग्मुः । इत्यं स दास रिक्कां गृहीत्वा ६१
प्रतस्थे ।

अपरं इम्हाक दक्षिणदेशे वसनात् वेरसहयराथी ६२

- ६१ नास्ति स्थाने समुपस्थितवान् । स सन्ध्यायां ध्यातुं
कैदारं जगाम । इति समये लोचने उन्मील्य वीक्ष्य
६२ महाङ्गान् आगच्छतो ददर्श । किञ्च रिक्का लोचने
उन्मील्य इमहाकं निरीक्ष्य महाङ्गात् अवरुह्य, ततस्तं
६५ दासेयं पप्रच्छ अस्मान् साक्षात् कर्तुं चेन्नमथ आयाति
कोयं पुरुषः । ततो दासेयः कथयामास, मम प्रभुरयं ।
अतो रिक्का प्रच्छादनं गृहीत्वा स्वाम् आच्छादय-
६६ मास । अनन्तरं स दासेयः स्वकर्म्मणां सर्ववृत्तान्तं
६७ इमहाकं जगाद । तदानो इमहाक रिक्कां गृहीत्वा
माराथा मातुर्दूष्यम् आनीय ताम् उदुवाह, तस्यां
प्रीतवांसु मातमरणजस्य भोक्तस्य मान्त्वनां स्त्रिभे ।

२५ पञ्चविंशतितमोऽध्यायः ।

१ विट्पुत्रो द्रवाहीमो वंशराजिः तस्य मरणं क्लृप्ताने स्यापमञ्च
२१ इमहाक प्रतीचरस्याशीर्षचनं २२ इत्यायेनो वंश-
राजमरणञ्च २६ इमहाका वमजपुत्रो जन्मनं २७ इधो-
रस्यवदायकस्य चैठाधिकारविक्रयञ्च ।

- १ अनन्तरं द्रवाहीम् किटूगामिकाम् अपरां
२ जायाम् युवाह, तस्या गर्भे सिद्धन् यत्नन् मिदान
३ मिदियन् यिशवक् गृह्य एते पुत्रा जज्ञिरे । किञ्च
४ तस्य यत्नन् चौरसौ शिवा दिदनौ जज्ञाते । तस्य दिदनः
पुत्रो अग्रहूरोयानां लिटूशियानां लिबुभोयानाञ्चादि-

पुत्र आसीत् । अपरं मिदियनः पुत्र श्रेया एफर्-
 हनोक् श्वीद् इलदाया एते सर्व्वे किटूराश्वयाः ।
 अगन्तरम् इब्राहीम् इस्हाके निजं सर्व्वखं प्रददौ, ५
 किन्नूपपत्नीनां पुत्रेभ्यः किश्चिद् इत्वा स्त्रीयजीवन- ६
 दशायामेव इस्हाकः समीपात् तान् पूर्व्वदिकम्बे
 पूर्व्वदेशे स्थातुं विसमर्ज्ज । इब्राहीम् पञ्चसप्त्यधिकवत- ७
 वत्सरान् स्त्रीयजीवनकालान् यापयामास । ततः परं ८
 वृद्धः पूर्णायुश्च सन् उत्तमवार्द्धक्ये प्राणान् परित्यज्य
 निजलोकानां सन्निधौ समगृह्यत । अपरं तस्य पुत्र ९
 इस्हाक् इस्मायेल् मध्यः पूर्वं हेतीयसोहरः पुत्रस्त्रे-
 प्रोणो भूमिस्थितमकपेलागुहायां श्मशानवेष्टनि तं
 स्थापयामास । यत इब्राहीम् हेतीयसन्तानेभ्यः तां १०
 भूमिं क्रीतवान् ; इब्राहीमस्तस्य जायायाश्च साराया-
 स्तत्र स्थाने श्मशानं बभूव ।

इब्राहीमो मृतौ सत्याम् ईश्वरस्तस्य पुत्रम् इस्हा- ११
 कम् आश्लिषं जगाद ; तत इस्हाक् वेरुलहयरोथी
 नास्त्रि स्थाने उवास ।

साराया दास्या मिसगीयाया हाजिगाया गर्भा- १२
 जात इस्मायेल् नामा य इब्राहीमः पुत्र आसीत् तस्य
 वंशराजिः । नामजन्मनोर्नुमारात् इस्मायेलः सन्ता- १३

- १४ नानां नामान्येतानि । इस्मायेलो ज्येष्ठपुत्रो निवायोत् ।
 १५ पश्चात् केदर् अद्वेल् मिवसम् मिष्म दूमा मसा
 १६ हदर् तेमा यिटूर् नाफीष् केदिमा एते सर्वे इस्मा-
 येल् पुत्राः ; तेषां नामानुसारात् नगराणि दुर्गाणि
 १७ चासन्, ते च स्वस्वजात्यनुसारात् द्वादशाधिपतय
 आसन् । अनन्तरम् इस्मायेल् सप्तत्रिंशदधिकशतवत्सर-
 १८ वयसि प्राणान् परित्यज्य स्त्रीयलोकानां सन्निधौ सम-
 गच्छत । ततः परं तस्य सकलभ्रातॄणां पूर्वदिशि
 वामानुसारात् तदीयसन्ताना हवीलामिसरोः पूर्वस्थां
 स्थितं शूरमवधिं कृत्वा शूरीयानां दिशि न्यक्सन् ।
 १९ इमाहोमः पुत्रस्येसहाको वंशराजिः । इमाहोमः
 २० पुत्र इम्हाक्, स इम्हाक् चत्वारिंशदत्सरवयसि अरा-
 मीयस्य लावने भगिनी पद्मन् अरामस्यस्य विधूयेल्ः
 २१ कन्या या रिक्का तां व्युवाह । किन्तु तस्या रिक्काया
 बन्ध्यात्वात् तस्याः पुत्रजननार्थम् इम्हाक् परमेश्वरं
 प्रार्थवाञ्चके । ततः परमेश्वरेण तदीयप्रार्थनायां श्रुतायां,
 २२ सत्यां तस्य जाया रिक्का गर्भिणी बभूव । अनन्तरं
 तस्य गर्भमध्ये पुत्राभ्यां समालिङ्गने कृते ममैतादृशं
 कुतोऽभवत् ? इदृशं किं भवति ? इति चिन्तयित्वा सा
 २३ परमेश्वरं प्रष्टुं जगाम । तदा परमेश्वरस्तां बभाषे, तव

गर्भे द्वे जातो आसाते, त्वदीयोदरात् द्विविधौ नरौ
 निःसरिष्यतः; तयोरेक इतरस्मात् बलवान् भविष्यति,
 ष्येष्टश्च कनिष्ठं सेविष्यते। अनन्तरं प्रसूतिकाले सम्पूर्णं- २४
 सति; तस्या जठरात् यमजपुत्रौ बभूवतुः। तयोर्व्येष्टौ २५
 रक्तवर्णौऽभवत् तस्य सर्वाङ्गानि लोमश्रवसनवत् आसन्।
 तस्मात् तस्य नामधेयम् एषौ (लोमव्याप्त) इति चक्रे।
 क्षणात् परं तस्य पादमूलं धृत्वा तस्यानुजो भूमिष्ठो २६
 बभूव। तस्मात् तस्य नाम याकुब् (पदापहारक) इति
 चक्रे। इमहाकः षष्टि वत्सरवयसि सति पुत्रावेतौ
 यमजौ बभूवतुः।

अनन्तरं बालकयोरधेमानयोः सतोः एषौ मृगया- २७
 निपुणो काननवामी चाभवत्; किन्तु याकुब् मृदु
 दृष्ट्यनिवामी चाभवत्। मृगमांसस्थातिस्वादुत्वबोधात् २८
 इमहाक् एषौपुत्रे अप्रीयत किन्तु रिक्का याकृषि
 समप्रीयत। ततः परम् एकदा एषौः चेनादागत्य २९
 समक्लाम्यत्, तदानीं याकृब् व्यञ्जनम् अपचत्। ततः स ३०
 याकुब् जगाद् निवेदयामि क्लान्तास्त्यरं, रक्तेनानेन
 व्यञ्जनेन मामाप्यायय। अतःकारणात् तस्य नामधेयम्
 इदोम् (रक्त) इति विख्यातं। तदा याकृब् अरुदत्, अस्य ३१
 त्वं मयि स्त्रीव्येष्टाधिकारं विक्रीणीहि। एषौः प्रति-

जगद् पश्येदानीमहं नृतकस्यो व्योह्यधिकारे मम
 ३३ किं प्रयोजनं ? याकून् उवाच त्वमस्य मम सन्निधौ श्रपयं
 कुर्व ; ततस्तस्य समीपे श्रपयं कृत्वा निजव्योह्यधिकारं
 ३४ याकूनि व्यकीषात् । तदा याकून् एवावे प्रुपं मस्योह्य-
 ररुद्रिदस्य इहै ; स भुक्ता पीत्वा च जन्माम । इत्यन्
 रथैः स्त्रीव्योह्यधिकारं तुच्छीचकार ।

१६ चद्विप्रतित्तमोऽध्यायः ।

१ दुर्भिक्षात् इन्द्राको गिररनगरमनं. तत्र स्त्रीव्याख्याया
 भक्तिकीर्तनस्य १९ इन्द्राको वनदधिः १० अक्षिमिक्षितं
 दासामां विवादः वेद्वेवायां वसनस्य १६ इन्द्राका छार्द
 श्रीमेसको भिषमनिर्णयः १९ श्रपयप्रपेः कननं २४ रथवा
 विवाहेन पिपो दुःखीकरस्य ।

१ पूर्वम् इन्द्राक्षीमि विद्यमाने यादृशोऽभवत् तस्मिन्
 देशे ततोपि दुर्भिक्षे उपस्थिते, इन्द्राक् गिररनगरे
 २ पिच्छेष्टीयानां राजानं श्रीमेसकम् उपजन्माम । पर-
 मेसरः प्रत्यक्षीभूय तमवदत्, त्वं भिषरदेशं मा गा,
 ३ यं देशमहं तुभ्यं कश्चिच्छामि, तत्र निक्स तत्र
 प्रवस च ; ततोहं तव सहायो भवन् जामाभिषं वदि-
 श्यामि ; अपरं तुभ्यं तव वंशाय च तान् सर्वान् देशान्
 इत्ना तत्र पितुरिन्द्राक्षीमः सन्निधौ स्वह्मश्रपयं सकसं
 ४ करिष्यामि । अहं गगणस्य तारागणस्य तव वंशम

एधयित्वा तेषु एतान् देशान् दास्यामि, तव वंशेन
 च मेदिनीस्थिताः सर्वजातय आश्रिप्तं लस्यन्ते। यत ५
 इन्द्राक्षीम ममाज्ञां संमान्य मम विधानम् आज्ञां विधिं
 व्यवस्थाञ्च अपालयत्। अनन्तरं इन्द्राक्षं गिररि-न्यव- ६
 सत्। ततस्तत्स्नानस्त्रलोकेस्तस्य आधायाः परिषये पृष्ठे
 सोऽवदत् एषा मम भगिनो। यतो रिक्काया अतोत्र ७
 सौन्दर्यात् तच्छयनराः तस्याः कृते मां हनिष्यन्तीति
 कारणात् स तां भार्थेति वक्तुं विभयाञ्चकार। किन्तु ८
 तत्र बड्ढकाक्षमुपिते सति एकदा पित्रेष्टीयभूपतिर-
 विमेलकं वातायनद्वारा निरोक्ष्य इन्द्राक्षं स्वजायया
 रिक्कया साङ्घं क्रोडनं ददर्श। अतोऽविमेलकं राजा ९
 इन्द्राक्षम् आह्वय जगाद, सा भारी निश्चिनं तव जाया ;
 तर्हि भगिनोति परिषयं कुतस्त्वं अवादीः? तदानीन्नि-
 स्र्हाक् प्रतिजगाद, तस्याः कृते यथा मम मृत्यु न
 जायते तदर्थमवादिषम्। तदानीम् अविमेलकं कथ- १०
 यामास, त्वयास्याभिः साकं किमिदं व्यवहृतम्? यदि
 कश्चित् नरः तत्र जायया साङ्घं निःशङ्कम् अत्रयिष्यत
 तर्हि त्वमस्मान् दोषिणोऽकरिष्यः। अनन्तरम् अत्रो- ११
 मेलकं सर्वान् मनुजान् प्रतोत्यादिदेश, यः कश्चित्
 एनं मनुजं वा तस्य जायां स्पृश्यति स बन्धो भविष्यति।

- १२ अनन्तरम् दसहाक् तस्मिन्देशे कृषिं कृत्वा परमे-
 १३ श्वरस्याग्नीर्व्यादात् तस्मिन्नेव वत्सरे शतगुणं लेभे । इत्थं
 स धनी बभूव, क्रमत्र उन्नतिमेत्य महान् बभूव च ।
 १४ ततस्तस्य गोमेषाणां बड्ढ्रजा बड्ढ्रदामा दास्यस्य
 बभूवुः तेन पिलेष्टीया नरास्तं प्रतीर्वितुमारिभिरे ।
 १५ अपरं तस्य तात द्वाहीमि विद्यमाने दासेया यान्
 यान् प्रहीन् अस्त्रान् पिलेष्टीयनरा मृड्ङ्गिस्तान् सर्वान् ।
 १६ अपूरयन् । अनन्तरम् अवीमेलक् दसहाकम् अयदत्
 त्वमस्मात् समीपात् याहि, यतस्त्वम् अस्मत्तोऽतीव बल-
 वान् भवसि ।
 १७ ततः परम् दसहाक् तस्मात् यात्रां विधाय गिरर्-
 १८ उपत्यकार्यां द्रुष्यं स्थापयित्वा तत्र न्यवसत् । अपरम्
 निजतात द्वाहीमि विद्यमाने ये ये प्रह्वः स्थाता
 द्वाहीमो मरणात् परं पिलेष्टीयैः पूरिताः तान्
 सर्वान् दसहाक् पुनः खनित्वा निजतातेन कृतनामानि
 १९ पुनः कृतवान् । अपरम् दसहाको दासेया स्तामुपत्यकां
 २० खनित्वा स्तोतोवाहिनं प्रहिमेकं प्रापुः । ततो गिरर्-
 नगरीयाः पशुपालका दसहाकः पशुपालकैः साङ्गै
 विवदमाना अकथयन्, इदं तोयमस्माकं; तस्मात् दस-
 हाक् तस्य प्रहेर्नामशक (विवाद) इति कृतवान्, यतस्ते

तेन साहूँ व्यवदन्त । अग्नानरं तस्य दासेधैरपरस्मिन् २१
 प्रहो खीते ते तन्निमित्तमपि व्यवदन्त ; तत इस्हाक्
 तस्य नाम सिट्ना (घृणेति) कृतवान् । तस्मात् प्रस्थापान्यं २२
 प्रशिं चक्षुः तदर्थं ते नं व्युहिते सति तस्य नाम रिहोवोत्
 (स्थानं) इत्यकरोत् ; सोऽकक्षन् इदानीं परमेश्वरो-
 ऽस्मभ्यं स्थानं दत्तवान् वयं देवे कर्तुं शक्यो भविष्यामः ।
 अग्नानरं स तस्मान् वेज्रैर्वा अगाम, तत्र तस्मां रजन्यां २३
 परमेश्वरस्यं इधमं दत्त्वा अगात्, तत्र पितुरिन्द्राहोमं २४
 ईशरोहं, मा भेषीः, कदास्येषोऽन्नाहोमः कृते तत्र सहा-
 योऽहमस्मि, त्वामग्निषमुज्जा तव वंशम् रथचिन्वामि ।
 तत इस्हाक् तत्र चक्रवेदिं कृत्वा परमेश्वरस्य नाभि २५
 प्रार्थयान्तके पश्चात् तेन तस्मिन् दूष्ये स्थापिते तस्य
 दासेयाः प्रश्नमेकं चक्षुः ।

अग्नानरम् अवीनेसकं अज्जयत्नामकं मिचं कोखोल् २६
 नामकं सेनापतिश्च नीत्वा गिरर् नगराद् इस्हाकः
 समीपमागतवान् । तत इस्हाक तान् अवदन्, वयं मां २७
 द्विघ्नो मित्रमध्यात् दूरोऽस्तवन्तः, इदानीं मम सक्ति-
 धिं कुत अगमन्त ? तदा तं प्रत्यवदन्, परमेश्वरस्य सह- २८
 योऽस्तीति ज्ञातमस्माभिः, तस्मात् कथयामो वयम् अज्ज-
 यन्तिः साहूँ तव अग्र्यं एको अनेत, अस्माभिः साहूँ तवाद्यं

- २८ नियमश्च भवेत् । तस्मान् प्रति काञ्चन द्विसां न करि-
 व्यसि, यतो वयं तां नास्पृशाम, तव विना मङ्गलं किमपि
 नाकुर्वे, तां प्राण्वा व्यसृजाम च, तमिहानीमपि परमे-
 २९ श्वरस्थानुग्रहपाचमसि । तदानीमिच्छाक् तेषां ह्यते
 ३० भोज्यमासादद्यत ते च बुभुजिरे पपुश्च । ततस्ते प्रथुष
 उवाच परस्परं ब्रपद्यं चक्रुः तत इच्छाका विसृष्टास्ते
 सेमेष तस्मात् प्रतस्थिरे ।
 ३१ अपरं तस्मिन्नेव दिन इच्छाको दाशेष्य आगत्य
 खल्लप्रहे वीक्षी निवेद्यन्तस्तं जग्दुः, तोयमन्नाभि-
 ३२ रसभि । अतः स, तस्य प्रहे नाम वेर्वेवा (ब्रपद्यस्व)
 प्रचिरिति हतवान्, अद्यथावन् तत्स्थानस्त्वममरं वेर्वेवा-
 नाया विदितमासे ।
 ३३ अन्तरम् यथैः अत्वारिं ब्रह्मस्वरवर्षसि द्वितीयेरे-
 र्थिहृदीत् नामिकां कन्यां द्वितीयेसौमीषवासिमत्
 ३४ नामिकां कन्याञ्च उवाच ; किन्तु ते इच्छाको रिक्-
 कायाश्च मनोदुःखदायके बभूवतुः ।

१० सप्तविंशोऽध्यायः।

१ मृगमांसार्थम् इच्छाका श्वाप्रेषणं ५ याकूर्बं प्रति रिक्काया
मन्त्राया १४ रिक्काया मन्त्राया याकूर्बः स्वपितरम् इम्-
चाकं धान्नं कृत्वाग्नीः प्राप्तिः १० मृगमांसमाग्नीचाग्निं प्राप्तुम्
एषाया चेष्टने कृते पितुरमङ्गीकरणं ४१ एषावः क्रोधेन
याकूर्बं इन्मुनिष्ठा च।

अगन्तरम् इच्छाकि स्वविरं सति सोषनयो १
निंशेजस्स्वात् स्यष्टं द्रष्टुं न शक्नाक ; स स्वपुत्रं ज्येष्ठ-
मेषावमाह्वय बभाषे, हे मम तमय ; ततः स प्रति-
जगाद्, पश्चाद्दम् उपस्थितोऽस्मि। तदानीम् इच्छाक् २
कथयामास, पश्चाद्दम् इदानीं वर्षिष्ठोऽस्मि, कर्हि मम
मरणं भविष्यति, तदहं न जाने। अतस्त्वम् इति ३
तुनीरकोदश्यास्त्राणि गृह्णीता, वनं गत्वा मत्कृते
मृगमांसम् आनय। यादृशेऽहं प्रीये तादृशं सुखाद् ४
खाद्यमासाद्य मत्सन्निधिमानय ; ततोऽहं भुक्त्वा मरणान्
पूर्वमेव तुभ्यम् आग्निं प्रदास्यामि।

इच्छाका यदेतत् श्वौतनयाय कथितं तत् रिक्का ५
शुश्राव। अत एषावि मृगमांसार्थं मृगधमानो गेहं ६
वनं गते सति रिक्का निजपुत्रं याकूर्बं जगाद्, पश्चात्
तव पिता तव भ्रातरम् एषावम् इतां कथाम् अवादीत्, ७
तं मृगमांसं सुखाद् खाद्यमासाद्यानय, ततोऽहं भुक्त्वा ८
मरणान् पूर्वं परमेश्वरस्य साक्षात् आग्निं तुभ्य

- ८ दास्यामि, तस्येदं वचोऽप्राप्यं । अतो हे ममात्मज साम्प्र-
तम् अहं त्वां यद् आश्नापयामि तस्यदीयं वचो निश्चा-
९ मय । त्वमिदानीं ब्रजं ब्रजित्वा तस्मात् उत्तमं काम-
वत्सल्यम् आनय, ततस्तव तातेन धादृत्रे प्रीयते तादृशं
१० सुखाद् आशंसहं पश्यामि । त्वं तदादास्य निजतातस्य
सर्त्रिधिं ब्रजिष्यसि, ततस्तेन तत् खादित्वा मरणात्
११ पूर्वमेव तुभ्यमाग्नी विंतरिष्यते । तदानीं धाकूब् स्वप्रसं-
रिव्काम आचचचे, पश्य मम सगर्भ एषो ह्येमात्रः
१२ किन्तु निर्लेमाहं, तेन यदि तातो मां स्पृशन् प्रवृत्तकं
वेदिष्यति, तर्हि आश्रिषं न प्राप्य प्रत्युताभिज्ञापेन
१३ यसिष्येहम् । किन्तु तस्य प्रसूदवाच, हे तमय सोभि-
ज्ञापो मयि वर्त्ततां, केवलं मम वाचं मन्यमानो ब्रजं
ब्रजित्वा हागवत्सम् आनय ।
१४ ततो धाकूब् अयित्वा तद् गृह्यन् प्रसूसमीपम् आनि-
नाय, तत्प्रसूस्य तस्य तातो धादृत्रे प्रीयते तथा सुखाद्
१५ आशं पपाच । ततो रिव्का ज्येष्ठपुत्रस्त्रीयावो गेहस्त्रितं
उत्तमवसनमानोय कनिष्ठतनयं धाकूब् परिधापया-
१६ माच । अपरं तस्य हागस्य कृत्तिं गृहीत्वा तदीयकरो
१७ गलदेभ्रजाववेष्टत् । तत् सुपकं सुखाद् आशं पूष्य
१८ धाकूवो ह्यो ह्यो । तदानीं धाकूब् स्वतानं उपागत्य

वभोषे, हे तात, ततः स प्रत्यापयसी, अहमुपस्थितो-
 स्ति, हे वसु, कस्य ? याकूव् स्वतातम् उक्तवान्, अहं १९
 जीवतमय श्यौः ; तं मां यदाज्ञापयिष्ये तद्कार्यं ;
 इति निवेदयामि, तमुत्वाचोपविशन् मृगमांसं खा-
 दित्वा मङ्गलं चाश्विनं देहि । तत इच्छाक् पुनं जगाद, २०
 हे वसु, त्वमतीवश्विनं तत् कार्यं प्राप्तवान् ? स उवाच, मन
 प्रभुः परमेस्वरश्च तदानीय मङ्गलं क्तरत् । इच्छाक् २१
 याकूवम् अपरमपि जगाद, हे सुमो, मम सन्निधिम्
 इहि, तं मदीय श्यौः सुमो भवसि न वेति, मां स्वृष्ट्वा
 ज्ञायामि । तदानीं याकूव् इच्छाक्पितुः शश्विधिं २२
 इत्याच, स च तं सृष्ट्वन् वभाषे, स्वरोधं याकूवो भवति
 किन्तु करोष्वन् श्यावः । इत्थं स तं परिचेतुं न शक्नोति, २३
 यतः स श्यावः सहजस्य करादिव स्वकरो यद्योत्सनी ।
 चकवान् ; अतः स तस्मादाश्विनं दत्तवान् । अनन्तरं २४
 तेनोक्तं, तं किं भवं मदीय श्यौसुतः ? ततः स मदितवान्
 संस्वाहं भवामि । तदानीम् इच्छाक् अकथयत्, हे २५
 आत्मान, तत् समीपमानय, पुत्रेणानोतम् शेषमांसं भुञ्ज्या
 त्वासाश्विनं प्रभाषे । ततः सन्निधिमासीय इति तत्
 इच्छाक् वसुभे द्राघारसश्च आनीय दत्तवान् स
 इति पयो । अनन्तरं तस्य तात इच्छाक् आचक्षते, २६

२० हे सुतो, वाग्म्यं वनीपमेतः मां पुनः । तदा तेन वनीपं
 प्रजित्वा तद्विन् पुनिते वति तदा वपनक मन्वन्
 आश्राय तमाश्रितं वृवन् अशेषत्, परमेस्वरस्याग्नीर्षिः
 २० वेचक्षिव मम तमचक्ष वीमन्ध्वम् । अत ईश्वर आकाशीयं
 त्रिचिरात् उर्ध्वरावां भूमावुत्पन्नं ब्रह्मं द्राघारवस्य
 २१ प्रमूर्तं तुभ्यं देवात् । नामावराम्बुधीना भूयासुः
 नामाजानीवास्तां नम्यासुः स्त्रीयगोचमथे त्वं मुल्या
 भूयाः तव मादृतनयास्य त्वां नम्यासुः वक्ष्याम् अभि-
 जपेत वोभिजप्तो भूयात्, यस्य त्वामाश्रितं भावेत स
 आश्रितं प्राप्स्यत् ।

२० इत्थं इष्टाका चाकूवे आश्रिते इत्यायां सत्यां
 स्त्रीपितुरिष्टाकः समवात् चाकूवि बहिर्गतश्च तदा
 वदज एवौ मृमयात् आगत्य सुखाद् वाचमावाच
 २१ पितुः वनीपमानीय कथयामास, हे पितृश्वम् उत्तितं
 २२ पुत्रानीतस्यगमां वं भुक्त्वा मामाश्रितं भाषस्व । तदा तदा
 तात इष्टाकं अत्रवीत्, कस्यं ? बोऽवदत्, अहं तव
 २३ ज्येष्ठपुत्र एवौः । तदानीम् इष्टाकं अतीवकल्पमान
 उदितवान्, तर्हि वो मृमयामानो मम वशिधिं वृज-
 पक्षसम् अशेषीत् अहं तवागमनात् पूर्वमेव तदवादिषं
 स कः ? अहं तमाश्रितम् अवादिषं, वयं वाग्नीष्कः

स्वास्वति । तदानीम् एषौः पितुरीदृशो वाचं निश्चय २०
 भ्रमं विलय्य व्याकुलचेता रोदितुम् आरभ्य, ताताय
 कथयामास, हे पितः, आश्रितं मङ्गमपि देहि । तत २५
 इच्छाक् वभाषे, तव सङ्गज आगत्य वक्ष्यन् तव प्राप्त-
 व्यामाश्रितम् अयसीत् । तत एषौदवाच, तदीयं नाम किं २६
 ययार्थं आकून् नहि । अतः स वारदयं मामवञ्चयत्,
 पश्य स पूर्वै मम ज्येष्ठाधिकारं गृहीतवान्, इदानी-
 मपि मम प्राप्तव्यामाश्रितम् अयसीत्, स पुनरवोचत्
 किं मत्कृते तवैकाग्रो न स्थिता । तदानीम् इच्छाक् २७
 एषावं प्रतिवभाषे, पश्चादं तं तव प्रभुमकार्षं, तदीयं सकल-
 कुटुम्बस्य तदधीनीकृतवान् । अपरं तस्य प्रतिपालनार्थं
 ब्रह्मणि द्राक्षारसांश्च दत्तवान्, अतएव हे तवय,
 तदर्थम् इदानीं किं कर्तुं प्रकीर्षि । तत एषौः पुनरपि २८
 स्वतानं जगाद्, हे तात तव किं केवलम् एकाग्रो-
 रासीत् । हे तात मङ्गमप्याश्रितं प्रयच्छ । इति ब्रुवन्
 एषौदचैः चक्रन्द । अनन्तरं तस्य तात इच्छाक् इमां २९
 वाचं गदितवान्, यस्मिन् देशे भूमिदूर्वरा न भवति,
 गगनाच्च त्रिजिरो न पतति तस्मिन् देशे तव वसति
 भविष्यति । नं चन्द्रहासय्यवसायेन कालं चापयि- ३०
 व्यधि, स्वसङ्गस्य निम्नोभविष्यधि च ; यदा तु

तव प्रभुत्वं भविष्यति, तदा स्त्रीषधीवातः तस्य युग्मं भंक्ष्यसि ।

- ०१ इत्थं चाकूबं स्वपितृत आत्रिपम् अलभत, तस्मात् एषीरोर्ध्वं मनसा चिन्तावाञ्छकार, पितुरन्तकालः प्रायेणोपतिष्ठति, ततः परं चाकूबं भ्रातरं हनिष्यामि ।
- ०२ किन्तु ज्येष्ठपुत्रस्त्रैषाव एतस्मिन् वाक्ये रिक्कायाः कर्षणोचरीभूते, सा कनिष्ठसुते चाकूबं प्रति कथयामास, पश्य तव सगर्भं एषो स्त्रां हन्तुं मनसि निश्चित्य सुखिर आसीत् । अतो हे ममात्मज, मद्दत्तम् आकर्षया
- ०३ त्वं पश्चाच्च हारननगरस्थितस्य मम सहजस्य समीपं
- ०४ याहि । आवत् तव सगर्भस्य क्रोधो न निवर्तते
- ०५ तावत्कालं तत्र तिष्ठ । पश्चात् त्वां प्रति भ्रातुः क्रोधे निवृत्ते, त्वं तं प्रति धत् कृतवान् तस्मिन् तेन विस्मये च सति, नरं प्रहित्य ततस्त्वानात् त्वाम् आनेष्यामि ;
- ०६ ऐकदा द्वौ धुवां कुतो हारयिष्ये । ततो रिक्का इस्हाकं जगाद्, एतासु द्वितीयासु कन्यासु मम प्राणा व्याकुलीभवन्ति, यदि चाकूबं द्वितीयकन्यानाम् अर्थात् एतद् द्वितीयकन्यानां मध्यात् अगच्छेः तुस्यां काश्चन कन्यां विवर्हति, तर्हि मम प्राणधारणे किं सुखं ।

१८ आदिपञ्चमः ।

१ चाकूटः पद्मरामदेवं प्रेरकं ६ रम.व दद्यादेव कन्या
विषयम् । ० चाकूटो चाकाकयमं सप्रदर्शनम् १० सप्रदर्शन-
कामम् वैश्वानरकर्म तत्र कामे कामचरित्रा च ।

अनन्तरम् इच्छाक् चाकूटम् आश्रितं १
वभाषे, इत्यादिषु च तं जगद्, किमान्देशीया कन्या
तथा नोदाद्या । उल्लिख्य पद्मरामि स्त्रीपत्न्या- २
मज्ञा विद्युषेसो यदं गत्वा तत्र स्वमातुलक कामः
काञ्चनकन्यां विवह । सर्वत्रनिमित्तम् ईश्वर आश्रितं ३
दत्त्वा तां कञ्चनकन्यां कर्तुं कञ्चनकन्यां कञ्चनकन्यां विवहात् ।
अपरम् इन्द्राक्षीम् प्रति दत्त्वा आश्रितं तत्र तत्र ४
यथासां विवहात्; तत ईश्वर इन्द्राक्षीमे च देवं दत्त्वा
यत्र कामे तन्निदानिं विदेशी, तत्रैव देवे तत्राधिकारो
भविष्यति । तत इच्छाक् चाकूटं विवहवाक् च ५
पद्मरामीयविद्युषेसः आत्मानस्य चाकूटो, अर्थात्
चाकूट् रथयो मता रिक्ताया भातुः समीपं प्रतसे ।

अपरम् इच्छाक् चाकूटम् आश्रितम् उक्त्वा ६
विवाहुं पद्मरामं प्रति विवहर्ष; आश्रीर्षदकाले च
किमान्दीयां कन्यां विवहर्षुं न्यसेधत्; ततो चाकूट् ०
मातापिचोराज्ञानुधारात् पद्मरामं प्रति प्रतस्त्रिवान् ।
रथौरिति विलोक्य किमान्दीयाः कन्याः प्रति स्वपितु- ८

- रसमुद्रिष्य विज्ञाय तत्र जायन्मने प्रत्ययि दृश्यान्नेकः
 ८ अग्निर्धिं मन्त्रिणा इन्द्राक्षिभः पुन्यस्योद्गायेकः पुत्रीं
 निवायोतो भग्निर्धिं मन्त्रिणां मन्त्रिणां कन्धां कथयन् ।
 १० अन्तरं याकून् वेदेवातो हारचं प्रति यात्वा
 ११ कृतवान् । सुर्वेऽसां गते सति च एकस्मिन् ज्ञान
 उनीर्त्वं आग्निर्धिं यापयामास ; तदानीं सतपत्यं
 १२ यापयन् उपधनीकृत्य तत्र सिद्धातुम् अग्नेः । ततः स
 स्वप्ने सोपानमेकं ददर्श, तस्य मूषं मेदिन्यां स्थितं
 विरस्य गगनस्यर्शिं, तेनेशरीयदूताः श्वरोहनि
 १३ शरीरहनि च, परमेश्वरसदुपर्युत्थितः कथयात्कार,
 परमेश्वरीं, तव पूर्वमुदयस्योद्गाहीम इवशाक्येश्वरः,
 त्वं अथ देवे देवे देवमिमं तुभ्यं तव वंशाय अहं
 १४ प्रदास्यामि । तव वंशो धरणा भूत्सित् चसंख्यो
 भविष्यति, तस्य पूर्वपश्चिमोत्तरदक्षिणास्तु दिशुः समे-
 धियसे तप्तस्य वंशाच्च मेदिनीस्थिताः सर्वजातय
 १५ आग्निर्धिं कथयन्ते । अपरं त्वं यथैव गमिष्यसि, तत्रैव
 तव सहायो भविष्यामि, त्वाद्यापित्वा देवमेतम्
 आनेष्यामि ; तां तां परित्यज्यामि, किन्तु तव
 १६ सखिधौ यद्वोचं तत्सर्वं सफलीकरिष्यामि । अन्तरं
 भग्निर्ध्रे याकून् आगारित्वा जगाद, आनेऽग्निम्

अव्ययमीश्वरोसि, किन्त्वहं तस्माद्भाषितं । अथादपर- १०
मपि व्याजहार, खानमिदं कीदृक् भवद्भरम् ; इदं
खानमवग्रहम् ईश्वरस्य भवनं स्वर्गद्वारस्वरूपम् ।

अनन्तरं बाहून् प्रथुष्य उन्वाय उपधानार्थं वं पादा- १०
वं निदधे तं स्वरूपं संस्त्राय तदुपरि तैलमधिष्ठत् ।
तस्य खानस्य नाम वैशेष्यम् (ईश्वरभवनं) चकार ; १६
किन्तु पूर्वं तस्य खानस्य नाम सूक्ष्मं आसीत् । अपरं १०
स मनसैतत् प्रतिज्ञातवान्, यदीश्वरो मम सहायः सन्
मम गन्तव्याध्वनि मां रक्षेत्, भोजनार्थम् अन्नं परि- ११
धानार्थं वसनं दद्यात्, पुनश्च सेमेष परावर्तं पिबेत्सद-
नम् आगच्छेत्, तर्हि परमेश्वरो मम प्रभुर्भविष्यति,
मया च स्थापितस्यास्य स्वरूपस्य पादावसोपरि १२
ईश्वरोऽभवन् निर्वाचयिष्यते, अपरं तेन मया यत्किञ्चिन्
दायिष्यते तस्य दशमांशम् अहं तस्यै दास्याम्यस्यम् ।

१६ अन्वधिर्वाऽध्यायः ।

१ आरम्भेन बाहून् उपस्थानं २ राक्षसः समीपे परिचयदानं
जावनः चकारात् आनिषेधस्य च १५ राक्षसं प्राप्तुं सप्त
वत्सरान् दास्येत्स्येत् ११ आन्वा राक्षसं विनिर्गम्य
सेवां प्राप्य राक्षसः कते पुनश्च सप्तवत्सरान् दास्येत्स्येत् १२
११ सेवाया अपत्योत्पत्तिश्च ।

ततः परं बाहून् गच्छन् पूर्वदेशम् उपस्थाय वीचा- १

२ शुक्रे, मधेप्रान्तरं प्रहेः समीपे मेवासां चोन्नयाः क्वानाः
 सन्ति ; यतो लोकास्तस्य प्रहेरपः मेवान् पाचयन्ति ;
 किन्तु तस्य प्रहेः समीपे सर्वेषां पशुप्रजाणां मेलनं
 यावत् तावत् तस्य प्रहेर्मुखे दृष्टत् पाषाण एक आच्छा-
 ३ दकस्थितिः । अन्तरं नरास्तस्यास्तात् पाषाणम्
 अपसार्य मेषप्रजान् अपः पाचयन्ति, पुनरपि प्रहेरास्त्रे
 ४ पाषाणं निदधति । याकून् तान् अपृच्छत्, हे धातरो
 युष्माकं निवासः कुत्र ? ततस्त्रे प्रत्यूचुः द्वारम् नगर्थ्यां ।
 ५ तदा याकून् पृष्ठवान्, यूयं नाहोरः पौंसं खावन् परिचि-
 ६ नुय न वा ? ते कथयामासुः, परिचिनुमः । याकूषा पृष्टं,
 स खेमेण वर्त्तते ? ते प्रत्यशोचन्, स खेमेण वर्त्तते, पश्याथौ
 ७ तदीथा कन्या राहेल् मेषप्रजम् आदायायाति । तदा
 याकून् अवादीत्, इदानीमपि ब्रह्मवेला विद्यते, मेष-
 प्रजानाम् एकच मेलनसमयो नाभूत्, यूयं मेषप्रजान्
 ८ अपः पाचयित्वा पुनरपि चारयितुं नयत । किन्तु ते
 कथयाञ्चकुः, सर्वे मेषप्रजा यावत् एकच न मिलन्ति,
 यावत् प्रहेरास्तात् पाषाणं नापसारयन्ति तावत् वयं
 तत् कर्तुं न शक्नुमः, तथा शक्येव वयं मेवान् चम्भः
 पाचयिष्यामः ।

९ याकून् तैः सार्द्धम् इत्यं कथां कथयति तस्मिन्

समो राक्षसः शक्यः पितुः पशुपतम् आदाय
 समुपस्थितम्, यतः सा मेकसाक्षिभ्यसीत्। सदासी १०
 धाकूष् आदायानुसस्य सावनः कर्णा राक्षसां तथा
 पशुपतम् दृष्ट्वा कर्णीयं ब्रह्म प्रहेराननात् पाषाणम्
 अपसार्य मनुसस्य सावनः पशुपतं तोयमपाद्यत्।

अनन्तरं धाकूष् राक्षसं पुष्यम् उभे इरोह, ११
 तथाः पितुः सुटुम्नो रिक्कायाः पुत्र इति परि-
 चाययामास च। तदा राक्षेष् कृतं ब्रजिमा सतानी १२
 वार्ताम् श्रवत्। ततो सावनः स्वभागिनेयस्य धाकूष् १३
 वार्तां श्रुत्वा तूष् तं वार्यात् कर्णम् ब्रजाज्, तमाक्षिण्ण
 पुष्यिमा स्वभवनं निगद्य च; पश्चात् निजागमस्य
 सर्वदृष्टान्तं सावनं प्रापयामास। ततो सावनः कथया- १४
 मास, तं ममाक्षिमांसकूपोसि; ततो धाकूष् तस्य
 निवेद्यने मासमेकं अभिन्यवद्यत्।

अनन्तरं सावनः धाकूष्ं जगाद, तं सुटुम्नः मन्त्रपि १५
 किं विना वेतनं मम दास्यकर्म करिष्यसि। तस्मात्
 किं वेतनं यहीष्यसि। तद् ब्रूहि। तस्य सावनः हे १६
 दुहितरौ आस्तां; तयोर् ज्येष्ठाया नाम सेवा कनिष्ठाया
 नाम राक्षेष्। सेवा क्षिप्रनयनासीत् किन्तु राक्षेष् १७
 रूपको सुन्दरी चासीत्। धाकूष् तस्यामप्रीयत १८

स प्रत्यवादीत् तव कनिष्ठकन्याया राहेलः कृते सप्त-
 १६ वत्सरान् दास्यं कर्म करिष्यामि । ततो सावन् उवाच,
 अन्यपात्राय दानात् तुभ्यं दानमुत्तमं भवति, तस्मात्
 २० मम सन्निधौ तिष्ठ । इत्थं च याकूब् राहेलः कृते सप्त
 वत्सरान् दास्यं कर्म कृतवान्; राहेलं प्रति तस्य ता-
 दृशोऽनुराग आसीत्, येन सप्त वत्सरा अपि तेनाल्प-
 दिनवत् बुभुधिर ।

२१ अनन्तरं याकूब् साववं जगाद्, निश्चितः कालो
 मम सन्पूर्वोऽभूत्, इदानीं मम भार्यां मद्यं देहि, ताम्-
 २२ इम् उपैष्यामि । ततो सावन् तत्रस्थान् सर्वजानान्
 २३ आमस्य भोजयित्वा घामिन्वां निजदुहितरम् आनीय
 २४ तस्यै दत्तवान्, तदा याकूब् तामुपजगाम । सावन्
 निजकन्यायां लेयाया दास्यकर्म कर्तुं त्रिन्वयानामिकां
 २५ स्त्रीयदासीं दत्तवान् । किन्तु प्रभाते सति सा लेयेति
 दृष्ट्वा याकूब् सावनम् उक्तवान्, मया साकं त्वया
 किमिदं व्यवहृतं ? मया राहेलः कृते किं तव दास्यं
 २६ कर्म नाकारि ? तथात्वे किमर्थं त्वया इदं वदितः ? तदा
 सावन् अचकथत्, अत्र स्थानेऽस्माकं ज्येष्ठायामदत्तायां
 २७ सत्यां कनिष्ठा न दातव्या । अत इदानीं तस्याः सप्त
 दिनानि दापय, यदि पश्चात् अपरान् सप्तवत्सरान् मम

दास्यं कर्म करिष्यसि, तर्ह्यन्वां कन्यामपि तुभ्यं प्रदा-
 ख्यामि। ततो याकूब् तथैव कृतवान्, अर्थात् तस्याः सप्त- २८
 दिनानि खापितवान्। अनन्तरं लावन् दुहितरं राहेसं २९
 तं विवाहयामास; राहेसो दास्यकर्मकरणार्थं विल्-
 हानामिकां निजदासीं दत्तवान्। तदानीं स राहेसम् ३०
 अभिजगाम; सेयातो राहेसि वज्र प्रीतवान् राहेसः
 कृते पुनः सप्त वत्सरान् दास्यं कर्म कृतवान्।

ततः परमेश्वरो सेयामवज्ञातां ज्ञात्वा तस्यै गर्भ- ३१
 धारणशक्तिं दत्तवान्; किन्तु राहेस् बन्ध्या बभूव।
 ततो सेया गर्भवती भूत्वा पुत्रं प्रसूयुवे, तस्य च नाम ३२
 रूवेन् (पुत्रं पश्यतेति) कृतवान्, यतः सा कथयामास,
 परमेश्वरो निश्चितं मम दुःखमपश्यत्; अतः पतिः
 साम्प्रतं मयि प्रेष्यते। अपरं सा पुनर्गर्भवती सती पुत्रं ३३
 प्रसूय गदितवती, अहमवमान्या विधि, परमेश्वर इति
 ज्ञात्वा मह्यम् इमं तनयञ्च दत्तवान्, पश्चात् तस्य
 नाम घिमिद्योमं (श्रवणं) चक्रे। पुनश्च सा गर्भ- ३४
 वती सती पुत्रं प्रसूय कथितवती, एतावतो दिनात्
 परं ख्यामिना मयि समाशंस्यते, यतो मया तस्य अयः
 सुताः प्राप्तयन्त, तस्मात् तदीयं नाम सेविं (आश्रकं)
 चक्रे। अनन्तरं पुनरपि तस्या गर्भे सति सा सुतं प्रसूय ३५

प्रोवाच, इदानीम् अहं परमेश्वरं प्रशंसामि ; तस्मात्
तदीयं नाम चिह्नदां (प्रशंसां) अकरोत् ; ततः परं
तस्या गर्भो निवृत्ते ।

३० निश्चयतोऽध्यायः ।

- १ सोषां प्रति राहेल् ईर्ष्य १४ राहेलो दूदाकलप्रापनं १८
- सोषायाः पुनरपत्यजननं १९ राहेलः सुतस्य वृष्यो जननं
- २५ याकूबि विषयदानं याकुबिभ्यति तेन साहं जायते।
नियमनिर्देशनं ३० सम्पत्तिमात्रं याकूब उपासयित्वा ।
- २ अपरं स्वतो याकूबः सुतो न जातवान्, इति विलोक्य
राहेल् भगिनीम् ईर्ष्यती याकूबं जगाद, मह्यमपत्यं
- २ देहि, नो चेदहं मरिष्यामि। तदा याकूब राहेले
प्रकुप्य प्रोवाच, तदीयगर्भफलं न्यवारि, येनेश्वरेण तस्य
- ३ किमहं प्रतिनिधिः। तदानीं राहेल् बभावे, तर्हि मदीय
दासीं विल्हाम् उपेहि, तथा पुत्रं प्रसूय मम कोर्डे
- ४ इत्ते तेनाहं पुत्रिणो भविष्यामि । एतत् कथयित्वा
- ५ सा स्वीयदासीं विल्हां स्वस्वामिनं व्यवहयत्। तदा
याकूबि तामुपगते विल्हा गर्भिणी सती याकूबः
- ६ सुतमेकं प्रसूतवती । तदानीं राहेल् अवादीत्, ईश्वरो
मां प्रति न्यायमकार्षीत्, यतः स मम काकूक्तिं निश्चय
मह्यं सुतमदात्, अतः सा तस्य नाम दानं (न्यायम्) प्रकु-
- ७ रत । अनन्तरं राहेली विल्हा दासी पुनर्गर्भं धार-
- ८ यन्ती याकूबो द्वितीयं सुतं प्रसूतवती । तदानीं राहेल्

कथयामास; महायत्नेनाहं भगिन्या समं मलयुद्धं कृत्वा
जितवती; अतः सा तस्य नाम नप्तानिं मलयुद्धं कृत-
वती । अनन्तरं लेया स्त्रीयगर्भानिष्टत्तिम् अवगम्य ६
स्त्रीयदासीं शिन्पा नामिकां आनीय स्वस्वामिनं विवाह-
यामास । ततो लेयाया दास्याः शिन्पाया गर्भात् याकूषः १०
सुतएको जज्ञे । तदानीं लेया कथितवती निवहरक ११
आयाति, तस्मात् तस्य नाम गादं (निवहं) कृतवती ।
अपरं लेयाया दासी शिन्पा याकूषो द्वितीयं सुतं १२
प्रसुषुवे । ततो लेया जगाद, धन्याहं मर्त्या योषितो मां १३
धन्यां वदिस्यन्ति, तस्मात् सा तस्य नाम आशिरं (धन्यं)
चकार ।

अपरं गोधूमकर्त्तनकाले ख्वेन् वहि गर्त्वा लेये १०
दूदाफलं प्राप्यानीय स्वजनन्यै लेयायै दत्तवान्; तदा
राहेन् लेयाम् अवदत्, तव सुतेमानीतानां दूदाफलानां
कानिचित् मद्यं देहि । ततः सा बभाषे, त्वया मम स्वामी १५
गृहोत्, इति किं क्षुद्रकार्यं । त्वं मम सुतस्य दूदा-
फलमपि जिघृक्षसि । तदा राहेल् जगाद, तव सुतस्य
दूदाफलविनिमयात् सोऽस्य यामिन्यां त्वया सह शयि-
ष्येत । तत्पश्चात् सन्ध्याकाले लेयात् याकूष आगमन- १६
काले लेया तं साक्षात् कर्त्तुं वहि गर्त्वा बभाषे, अथ

स्वामिन्यां मया सह तया कथितव्यं यतोऽहं स्वसुतस्य
 दूदाफलं दत्त्वा त्वां भाटकितवती; तस्मात् स तस्यां
 १० रज्ज्यां तथा सार्द्धं अशेत। तत ईश्वरेण स्त्रियायाः
 प्रार्थनायां श्रुतायां सत्यां सा पुन गर्भिणी भूत्वा
 १० याकुवः पञ्चमं पुत्रं प्रसुषुवे। तदा स्त्रिया कथयामास,
 मह्यम् ईश्वरो वेतनम् अददात्, यतो मया स्वामिने
 दासी दत्ता तस्मात् सा तस्य नामधेयम् इषाखरं
 (वेतनं) कृतवती।

१६ अनन्तरं स्त्रिया पुनरपि गर्भं धारयन्ती याकुवः

२० षष्ठं पुत्रं प्रसूतवती। तदा स्त्रिया कथयामास, मह्यम्
 ईश्वर उत्तमं धौतुकं दत्तवान्, इदानीं मम स्वामी
 मया सार्द्धं वत्स्यति, यतो मत्तस्यस्य षट् सुता अजायन्तः,

२१ तस्मात् सा तस्य नाम सिवूलूम् (वासं) चकार। तत्पश्चात्
 तस्याः सुतायां जातायां तस्या नाम सा दीणां कृतवती।

२२ अनन्तरम् ईश्वरो राहेलं स्मरन्, तस्याः प्रार्थनां

२३ निशम्य गर्भधारणशक्तिम् अददात्। तदानीं तस्या गर्भे

मति सा सुतं प्रसूय कथितवती, ममापमानम् इदानीम्

२४ ईश्वरो दूरीकृतवान्। ततः सा तस्य नाम धूषकं (वृद्धिं)

कृत्वा कथितवती, परमेश्वरो मह्यम् अपरमेकं सुतं

ददातु।

अग्नारं राक्षसो धूपि जातवति थाकूब् लावने २५
 कथयाश्चकार, स्तरेत्रे स्तस्मानं गन्तुं मां विद्यज ।
 ययोः कृते तत्र दास्यं कर्ष्याहं अकरवं, मम ते घोषिते २६
 सुताश्च मधि समर्थं चातुमाद्दिभः, यतो यथा तव दास्य
 कर्ष्यं कृतवान्, तत् त्वं जानासि । तदानीं लावन् तस्यै २७
 कथयामास, विनयेहं, त्वमिदानीं मय्यनुपहं कुर्व, यतो-
 हम् अनुभवेन ज्ञातवान् केवलं तव कृतयव परमेश्वरो
 मङ्गलम् आशिषं दत्तवान् । अतः स उक्तवान् स्वयमेव २८
 त्वं यावत् वेतनं निरूपयिष्यसि, तावदेवाहं तुभ्यं
 क्तिरिष्यामि । तदा थाकूब् तस्यै कथितवान्, मया २९
 यादृशं तव दास्यं कर्ष्यं कृतं, मम शत्रिधौ तव पञ्चवसु
 यादृग् विद्यन्ते, तदपि तया ज्ञायते । यतो मदागमनात् ३०
 पूर्वं तव कनीयसी सम्पत्तिरासीत् ; किन्तु मास्म्यं
 प्रभृताभृत् ; मदागमनम् आरभ्य परमेश्वरेण तव मङ्गलं
 व्यधायि ; किन्तु मया निजपरिक्रमाद्य कदा सञ्चेष्यते ?
 ततो लावन् कथितवान् तुभ्यमहं किं दास्यामि ? थाकूब् ३१
 अवदत्, त्वं मङ्गं किमपि न दत्त्वा यदि मां प्रति कर्ष्यं तत्
 करोसि, तर्हि तव पशून् पुनरहं चारयित्वा पाशयि-
 श्यामि । अथ मया तव सर्वेषां पशून् ज्ञानां मध्यं गत्वा ३२
 कर्ष्युरवर्षा विचित्रा गवाद्यः कपिर्नवर्षा मेघाः

- विचिन्वाः कर्म्मुरवर्षाः आगास्य पृथक् कारिष्यन्ते ;
 ३१ ते सर्वे मम वेतनरूपा भविष्यन्ति । इतः परं यदा तत्र
 समत्वं मम वेतनमुपस्थास्यति, तदाभीं मम न्यायस्य
 प्रमाणमेके भविष्यति ; तत्र यदि आगागां मध्ये कर्म्मुर-
 वर्षात् विचिन्वाश्च भिक्षा मेवार्था मध्ये धूमसवर्षात्
 अन्वे तिष्ठन्ति, तर्हि ते मम तास्कर्येदपेक्ष गच्छा भवि-
 ३० ष्यन्ति । तदाभीं सावन् उवाच, भद्रं, तव वचनानु-
 ३५ सारादेव भविष्यतीति । अपरं च तद्दिग्यव विन्दु-
 विचिन्वान् कर्म्मुरवर्षांश्च आगान्, सर्वाः विचिन्वाः
 कर्म्मुरवर्षाः आगोश्च यासुच किञ्चित् शुक्लवर्षे आ-
 सीत्, ताः कपिञ्चवर्षान् सर्वमेवांश्च पृथक् कृत्वा
 ३६ स्तपुत्राणां हस्तेषु समर्थं दूरं दिग्वचसमार्गे प्रेषयामासः
 पश्चात् याकूब् सावमोऽवत्रिष्टपशुत्रजान् चारयितुम्
 आरब्धवान् ।
 ३७ अपरं याकूब् सिन्धुनी खूयः अर्मेनां वृक्षाणां सरसाः
 शाखाः क्षिप्त्वा तत्त्वत्वं विमोष्य काष्ठस्य शुष्करेखाः
 ३८ वहिष्कृतवान् । अनन्तरं यदा पन्नवो जलं पातुम् आ-
 यान्ति, तदाभीं ते यथा मर्षीं धारयन्ति, तदर्थं तोयपान-
 काले पशुनां सङ्गमे तेषां सङ्घुस्त्रे पानपात्रस्य मध्ये ताः
 ३९ शाखा उचीकृत्य स्थापयितुम् आरभत । अतएव तेषां

तासां शाखानां सन्निधौ गर्भधारणात् विन्दुचिचिताः
 कञ्चुरवर्षा विचित्रा वत्सा अजायन्त । ततो याकूब् १०
 तान् वत्सान् पृथक् कृतवान् सावनो विन्दुचिचितानां
 कपिञ्चवर्षानां वत्सानां सन्निधौ निजव्रजं स्थापित-
 वान् ; इत्थं स सावनो व्रजेन साङ्गं न निधाय निज-
 व्रजं पृथक् गच्छेत् । अपरं बलिनः पञ्चवो यथा शाखा- ११
 समीपे गर्भान् धारयन्ति, तदर्थं पावभाजनमध्ये पशूनां
 समचं ताः शाखाः स्थापयामास ; किन्तु दुर्भसाणां १२
 पशूनां समचं नास्थापयत्, तेन सावनो बलवन्तः पञ्चव-
 सावन्तएव याकूवो बभूवुः । अता याकूब् अतिबर्द्धिषु १३
 बभूव तस्य पञ्चदासदासीमहापुत्रवर्द्धभास्य बहवो
 बभूवुः ।

११ रश्मिर्ब्रह्मसोऽथावः ।

१ सावनः समीपात् याकूवः पञ्चायनं १० सावनो पुन-
 लिकाया रात्रेकापहरं ११ याकूवः पञ्चायनवातायनक
 १५ तस्य पञ्चायनं १० दूष्ये दीवान्नेव ११ सावन प्रति
 याकूवसिरस्कारः ४१ याकूवा ४४ सावनो नियमश्च ।

अपरं याकूब् अस्माकं तातस्य सर्वसमपद्योत्, अस्म- १
 त्पितु र्धनात् तस्यैतान्यैश्वर्याणि जातानीति सावनः
 पुत्राणां वचनं याकूब् सुतवान् । सावन् तं प्रति २
 पूष्यत् नहीति च तस्य वचनं विज्ञोक्त्य याकूब् सुबुधे ।

- ३ ततः परमेश्वरो याकूवं बभाषे, त्वम् आत्मनः पैतृकदेशं
 ज्ञातीनां सन्निधिं परावृत्त्य आहि, अहं तव सहायोऽस्मि।
- ४ अतो याकूब् प्रान्तरे पशूनां सन्निधौ राहेलं लेखाच्च
 समाह्वय बभाषे, युवयोः पितुर्वदनं मां प्रति पूर्ववत्
- ५ नहि, इत्यहमपश्यं, किन्तु मम पितुरीश्वरो मम सहाय
 ६ आसीत्। अहं यथाशक्ति युष्माकं पितु र्दास्यं कर्ष्यं हत-
- ७ वान् तत् युवां जानीथो युवयोः पिता मां वदितवान्
 दशहस्तो मम वेतनस्थान्यथा हतवांसु, किन्त्वोश्वरो
 मम हानिं तं नाकारयत्; यतो विचित्राः सर्वे पशव
- ८ स्युव वेतनस्वरूपा भविष्यन्तीति वाचं यदि स स्वयम्
 अवदत्, तर्हि सर्वेभ्यः पशुभ्यश्च विचित्राः पशवो जाताः
 अपरं रेखाविशिष्टाः पशवः सर्वे तव भविष्यन्ति यद्येतत्
- ९ अवादीत्, तर्हि सर्वेभ्यः पशवो रेखायुक्ता बभूवुः। इत्यम्
 ईश्वरो युवयोः पितुः पशुधनम् आदाय मद्यं दत्त-
- १० वान्। यतः पशूनां गर्भोधानकाले ऽहं स्वप्ने स्वचक्षुषा
 दृष्टवान्, ब्रजस्य मध्ये बोक्षिपशूनाम् उपरि यावन्तः
 पुंपशव आरोहन्ति, तावन्तश्च विन्दुविचित्रा विचित्रा
- ११ रेखायुक्ताश्च। तदानीम् ईश्वरो ब्रूतः स्वप्ने मां याकूब्
 इत्याहृतवान्, तदा मया प्रतिभाषितम् अहमुपस्थितो-
- १२ स्मिति। ततः स अहृतवान्, पश्यतत् योषित्पशूनाम्

उपदि यावन्तः पुंपञ्च आरोहन्ति, तावन्तएव विन्दु-
चिचिता विचिचा रेखावन्तस्य; यतस्त्वां प्रति सावन्
यादुग् व्यवहरति, तदहं बुद्धवान्। यत्र ज्ञाने तं ११
सम्भेऽभिषेचनं मम सजिधो प्रतिभवस्य कर्तव्यम्; स
वैशेष ईश्वरोहम्; इदानीम् उक्त्वाय देवमिमं परित्यज्य
स्त्रीयज्ञातीनां सन्निधिं पराहृत्य आदि। ततो राहेश् १०
सेवाभ्यां प्रतिजगदतु; पैकनिवेदने किं कोयंभोस्ति
बाधिकार आस्ये। वयमिदानीं तस्य समीपे विदेष्टिमेन १५
किं गणितान् नदि। यतः स आवां विज्ञीय मूखं भुक्त्वात्।
तस्मात् ईश्वरः आवयोः पितुः सकाशात् आवन्ति १६
धनानि गृहीतवान्, तावन्ति सर्वाण्यस्माकम् आवयोः
वञ्जस्य च ईश्वरस्तुभं यत् कश्चित्तवान् तं तदेव बुद्ध।

तदानीं यादूय उक्त्वाय स्त्रीयापत्यानि शेषि-१०
तस्य महाङ्गान् आरोहयामास, यद्गुरामि से १०
पञ्चवो यास्य स्यन्तिदपरिभिताः किनाम् देवे सतात-
स्येष्टहाकः समोपं गन्तुं तान् भीतवान्। तदानीं सावन् १६
मेवलोमानि श्रेष्ठं गतवान्, इत्यवकात्रे राहेश् निज-
तातस्य पुनस्तिका अपजहार। अनन्तरं यादूय काञ्चन २०
वार्त्ताम् अनुज्ञा सावन्म् अरामीधं वक्ष्यन्तिना तेनाज्ञातं
पलायास्यके। इत्यं च निजसर्म्भं गृह्णन् पलायत; २१

फरात् गच्छाः पारं गत्वा गिलियदं गिरिं सम्मुखोद्धृत्य
चक्षितवान् ।

२२ अन्तरं तृतीयदिवसे सावन् इत्यं याकूबः
पलायनवीथीं प्राप्य निजकुटुम्बान् गीत्वा तस्य
२३ पश्चात् सप्तदिनगम्यमार्गं धावन् गिलियद्गिरौ तं
२४ धृतवान् । किन्तीश्वरो रात्रौ खप्ते दर्शनं दत्त्वा अरा-
मीयसावन् वभाषे, सावधानो भव, भद्रं विना याकूबम्
अभद्रं मा वद ।

२५ अन्तरं सावन् याकूबं दधार, तदानीं याकूबो
दूष्यं पर्वतोपरि स्थापितमासीत्, ततो सात्रनपि कुटुम्बैः
२६ सह गिलियद्पर्वतोपरि दूष्यं स्थापयामास । ततः परं
सावन् याकूबे कथयामास, त्वं कुत इदृक् कथं कृतवान् ?
मां वद्वधित्वा धृतास्तलोका इव मम कन्धे गृह्यन्
कुत आगमः ? त्वं मां वद्वधन् कथं गुप्तः पलायितः ?
२७ मां वार्तां ज्ञात्वादीः, तस्मान्मुक्तायां सत्याम् अहं त्वां
२८ आह्लादेन डिष्टिमवीथाकाशगानपूर्वकं व्यसक्त्यम् । त्वं
पुत्रान् कन्धास्य चुम्बितुं मद्यं जार्दाः, कर्षेदम् अतोव मूढ-
२९ स्य हतवान् । त्वां चिन्वितुं मम करः समर्थो भवति, किन्तु
गतायां धामिण्यां तव पितुरीश्वरो मामवदत्, सावधानः
सन् विना भद्रम् अभद्रं किमपि याकूबं मा वदीः ।

अपरं निजतातनिवेशनं यातुं तवातोव वाञ्छायां १०
जातायां त्वं यातुमुद्यतोसि, तद् अस्तु, किन्तु मम
पुत्रसिकाः कुतशोरिताः ? ततो याकूब् स्त्रावमं प्रति- ११
जगाद, चेत् त्वं ममो निजकन्ये वस्त्रात् अपहरिः, इति
चिन्तयित्वा भीतवानहं । किन्तु मृगयित्वा यस्य निकटे १२
पुत्रसिकाः प्राप्यसि, स न जीवित्यति । ममात्र लदीयं
यदस्ति, तद् अस्माकं कुटुम्बानां समस्तम् अन्विष्य गृह्णाण,
यतो याकूब् राहेलस्तत् चौथ्यं नाजानात् । तदानीं १३
स्त्रावन् याकूबो स्त्रियाया द्वयोर्दास्योश्च दूष्यगृहं गत्वा
गवेषयामास, किन्तु न स्त्रेभे । अन्तरं स स्त्रियाया
दूष्यतो राहेलो दूष्यगृहं प्रविशेत् । किन्तु राहेल् ताः १४
पुत्रसिका आदाय महाङ्गुल सञ्जाया अन्तः स्थाप-
यित्वा तदुपरि समुपविवेत् ; ततो स्त्रावन् तस्याः सन्ने
दूष्यगृहं मृगयित्वापि ता न प्राप्तवान् । तदानीं राहेल् १५
ताताय कथयामास ; भवतः समस्तम् उत्थातुं न शक्याहं
हे प्रभो तेनासन्नुष्टो माभूत्, यतोह स्त्रीधर्मिणी विद्ये ;
तस्मान् तेनान्विष्यापि पुत्रसिका न प्राप्ताः ।

तदानीं याकूब् क्रुद्धान् स्त्रावमं भर्षयित्वा जगाद, १६
मम किमपराधः पापं वा विद्यते, यन् त्वं प्रज्जलन् मम
पसात् धावन् आगतवान्, त्वं मम सर्व्वाणि वस्त्रानि १७

- मृगयित्वा निजगृहस्य किमपि वस्तु यदि प्राप्तवान्,
 तर्हि तद् मम तत्र च कुटुम्बानां साक्षात् निधेहि, इमे
 ३८ पत्न्योर्भूयो विचारं करिष्यन्ति। एतान् विंशति-
 वत्सरान् धावत् तव गृहे स्थितवानहं; तत्र तव मेघी-
 णां हागीनाञ्च गर्भस्त्रावोपि नाभवत्; तव ब्रजस्य
 ३९ कमपि मेघमपि न भुङ्गवान्। वरं हिंस्रजन्तुना यो
 विदारितः सोपि तव समीपं मया नानीतः, तां चानिं
 स्वयमहं स्वीकृतवान्; दिवा रात्रौ च यथोरित
 ४० स्तदिनिमयो मत्तो गृहीतस्त्वया। अहं दिवसस्त्रोप्ता-
 पान् रात्रेः श्रोताश्च मृतकल्पोऽभवं; मम लोचनतो
 ४१ निद्रा दूरं गता। इत्यमहं विंशतिवत्सरान् धावत् तव
 गृहे दास्यं कर्षं कृतवान्, तत्र तव इयोः कन्ययोः कृते
 चतुर्दश वत्सरान् तव पशूनां कृते षट् वत्सरान् दास्य-
 कृत्तिं कृतवान्; तन्मध्ये त्वं मम वेतवान्यथा इवकृत्वः
 ४२ कृतवान्। यो मम पैलक ईश्वर इच्छाकस्य भवस्थानं
 स यदि मम सहायो नाभविष्यत्, तर्हीदानीं त्वमवभं
 मां रिक्तहस्तं व्यसृज्यः। ईश्वरो मम दुःखं करपरिममस्य
 वृष्टवान् तस्मात् गतायां चामिन्ध्यां त्वाम् अतर्जयत्।
 ४३ तदानीं सावन् धातुर्बं प्रत्यक्षत्, एताः कन्या ममैव
 कन्याः, एते बालका ममैव बालका, एव पशून्ममैव

पशुव्रजः यद्यत् पश्यसि तत् सर्वं ममैवास्ते । अत एतद्योः ००
 निजकन्ययोः एतासां प्रसूताफद्यानां च कृते किमिदानीं
 कर्तुं शक्नोमि । किन्वागच्छ त्वया मया नियमं निषर्थाव
 स तव मम च साक्षी स्थास्यति । तदानीं याकूब पाषाणमे- ०५
 कं गृहीत्वा स्वभ्र^{म्} अस्त्रापयत् । याकूब निजकुटुम्बान् ०६
 अवदत्, धूममपि पाषाणान् आनीय रात्रिं कुहत्,
 ततस्ते पाषाणान् आनीय रात्रिभेकं चक्रुः, तत्र स्थाने
 तस्मिन् रात्रौ च ते स्वयं बुभुजिरे । अनन्तरं स्त्रावन् ०७
 तस्य नाम यिगरसाहदुषां (साचिरात्रिं) चकार किन्तु
 याकूब तस्य नाम गखियेदं (साचिरात्रिं) चकार । तदानीं ०८
 स्त्रावन् उवाच, रात्रिरयम् अद्य तव मम च साक्षी स्थित
 वान्, तस्मात् तस्य नाम गखियेदं मित्यां च (रत्रिषं)
 कृतवान् । यतः सोऽकचयत्, अस्त्रासु परस्परम् अदृष्टेयु ०९
 ससु परमेश्वरो मम तव च रक्षकः स्थास्यति । यदि त्वं ५०
 मम कन्याभ्यां दुःखं ददासि वा मम कन्याभ्यां एतरां
 कन्यां विवहसि, तर्हि तदानीं कस्मिन्नपि समीपे न स्थिते
 पि मम तव चेश्वरः साक्षी भविष्यति । स्त्रावन् याकूबम् ५१
 अपरमथवदत्, एतं रात्रिं वीक्ष्य मम तव च मध्य-
 वर्ती मया स्थापितं एतं स्वभ्रं प्रकृतं च । अहम् अपकर्तुं ५२
 रात्रेरस्य पारमुत्तीर्ण्य तव समीपं न गमिष्यामि, तथा

- त्वमपि राशेरस्य क्षम्यस्य च पारमुत्तीर्थं मम सर्वाधि-
 न थास्यसि, तस्य साची राशिरथं, तस्य साची क्षम्यस्य ।
 ५३ एतस्मिन् द्वाशोम ईश्वरो नाशोर ईश्वरः, तयोः पूर्व-
 पुत्राणां ईश्वरस्य मध्य आवयोर्विचारं करिष्यति,
 तदानीं थाकून् क्षपितुरिसहाको भवस्नानस्य तं प्रपद्यं
 ५४ चकार । ततः स तस्मिन् धराधरे वसिं दत्त्वा भोक्तुं
 निजकुटुम्बान् न्यमन्वयत्, तत्र ते भक्षित्वा धराधरे
 ५५ कृत्स्नां राशिं थापथाम्नासुः । अनन्तरं खातुं प्रत्यूषयव
 प्रोत्थाय निजदुहितृ बालकांसु पुम्बित्वाश्रियं प्रोवाच
 थाचां कुर्व्यसु निजदेवं प्रतस्ते ।

३१ द्वाविंशतमोऽध्यायः ।

- १ थाकूवो द्वाशोमं एवायं प्रति थाचोप्रेरथं ६ दूतस्य प्रत्यागमनं
 थाकूवः प्राथमा १२ उपडौकवासोदनं १६ उपडौकजप्रेरथं
 २४ थाकूवो वसयुक्तं ३१ चक्रस्य नदीपारगमनम् ।

- १ तदनन्तरं थाकूवा थाचायां कृतायां सत्यां ईश्व-
 २ रीथा दूतास्यस्य प्रत्यक्षोवभूवुः । तदानीं थाकूव तान्
 विलोक्य कथितवान्, ईश्वरीयसैन्यामीमानि, तस्मात्
 ३ तस्य स्नानस्य नाम महनचिमं (सैन्यद्वयं) चकार । ततः
 परं थाकूव् अग्रस्थितस्येधीरदेशीयम्, इदोमप्रदेशं प्रति
 भ्रातुरेषावः समीपं दूतान् प्रेरयित्वा तान् इत्थाज्ञापथा-
 ४ मास, यूयं मम प्रभुमेषावम् इमां वार्त्तां वदत, तव दासो

याकूब् त्वां ज्ञापितवान्, अहम् अहं यावत् लावणः
समीपे प्रवासं कृत्वागतोऽस्मि । मम गोगर्हभपशूनां ब्रजा ५
दासा दास्यश्च विद्यन्ते, ततोहं स्वप्रभेरनुग्रहवृष्टिं प्राप्तुं
त्वां प्रति वार्त्तां प्रहितवान् ।

अनन्तरं दूताः प्रत्यागत्य याकूबं जगदु वक्ष्यं तव ६
भ्रातुरेषावः समीपं अगमाम् ; स सतुःप्रतानि लो-
कान् गृहीत्वा त्वां साक्षात् कर्त्तुम् एति । ततो याकूब् ७
अतीवभोतो दुःखितश्च बभूव सङ्गिनो लोकान्
गोमेषादिमर्ष्वब्रजान् महाङ्गांश्च विभज्य दैव निवहौ
कृत्वा बभाषे, एषौरागत्य यदि निवहमेकं प्रहरिष्यति, ८
तथापोतरौ निवहौ जीविष्यन् पलायिष्यते । तदानीं ९
याकूब् उक्तवान्, हे मम पितुर् इन्द्राहोम ईश्वर मम
पितुरिच्छाक ईश्वर, त्वमेव परमेश्वरः त्वं स्वयं मह्यं
कथितवान्, त्वं स्वदेशे ज्ञातीनां समीपं प्रत्यागच्छ,
ततोहं त्वया सङ्घं साधु व्यवहरिष्यामि । त्वम् एतं १०
दाषेधं प्रति दद्यां विश्वास्त्यत्सु यावृक् प्रादुष्कृतवान्
तस्य स्वस्थापि नाहं योग्योऽस्मि, अहं यष्टिमात्रं
गृहीत्वा यद्गन्धुमीमिमां तीर्षेवान्, किन्विदानीमहं
निवहदस्यपतिरभवम् । इदानीम् भ्रातुरेषावः करात् ११
आगव, यतः स आगत्य चेत् मां मम बालकान् तेषां

- १२ मातरौ च हनिष्यतीति विभेमि। तथा कथितं, मया तव
 सेमं कृत्वा समुद्रसिकतेव तव वंशोऽवशम् एधयिष्यते।
- १३ अपरं याकूब् तस्यां घामिन्यां तत्र स्थाने तिष्ठन्
 उपस्थितेभ्यः पशुभ्यः कतिचित् आदाय भ्रातुरेषावः
- १४ कृते उपढौकनम् आसादितवान्, अर्थात् दे वृते ह्यग्रे
 विंशतिस्थागा दे वृते मेथो विंशति मेधाः विंशत
- १५ सवसा दुग्धवत्यो महाश्लुः चत्वारिंशत् स्त्रीगव्यः दश
 वृषा विंशति गर्हभ्यो दश गर्हभास्य तेन समासादिताः।
- १६ अनन्तरं सर्वान् ब्रजान् पृथक् कृत्वा निजदा-
 सानां करेषु समर्थं तान् आज्ञापयामास, यूथं ममारो
 गच्छतः, मध्ये स्थानं स्थापयित्वा च ब्रजमेकैकं पृथक्
- १७ कुरुत। ततः सोऽपगामिनं दासेषमित्याज्ञापयामास,
 भ्रातर्येषावि त्वया साक्षात् कृते, स यदा प्रत्यति, त्वं कस्य
 दासेयः ? कुत्र वा यासि ? तवायस्थिताः ते सर्वे च कस्य ?
- १८ तदानो प्रतिवक्ष्यसि, एते सर्वे तव दासेषस्य याकूबः स
 निजप्रभव एषावेसर्वान् एतान् उपढौकनीकृत्य प्रादात्,
- १९ पश्य, स पश्चादस्माकम् समेति। इत्थं द्वितीयकृतीय-
 प्रभृतीनां ब्रजाणां पश्चाद्गामिनः सर्वदासान् आदिश्वन्
 जगाद्, एषावि साक्षात् भृते यूथमित्थं कथां कथयि-
- २० श्यथ। अपरं कथयिष्यथ पश्य, तव दासेषो याकूब्

अस्माकं पश्चात् समायाति । अतः मनसि कथयामास,
 पूर्वम् उपढौकनं प्रहित्य तं श्रान्तयिष्यामि, पश्चात् तं
 साक्षात् करिष्यामि, तेन स मां प्रत्यनुग्रहं करिष्यति ।
 तस्मात् तदाय उपढौकनद्रव्यं गतं, किन्तु स्वयं तस्यां ११
 यामिन्यां निजनिवहस्य मध्ये तस्थिवान् । ततो २२
 यामिन्यां स उत्थाय स्वस्य द्वे जाये द्वे दास्यौ स्त्रीयैका-
 दशपुत्रांसु यम्बोक्घाटे पारं तारयितुं निनाय ।
 तान् तटिनीपारं तारयित्वा निजं सकलद्रव्यं पारं २३
 प्रहितवान् ।

तदानीं याकूबि तत्रैकाकिनि तिष्ठति सति पुरुष २४
 एक आप्रभातं तेन सार्द्धं मलयुद्धेन युयोध, किन्तु तं
 जेतुं न शक्नाक । इति वीक्ष्य स याकूब ऊरुसन्धिम् २५
 आजघान ; तेन सार्द्धम् इत्यं मलयोधनात् याकूब
 ऊरुसन्धिः स्थानान्तरो बभूव । ततः परं स पुरुष २६
 उदितवान्, मां त्यज, यतः प्रभातमभूत् ; तदानीं याकूब
 उक्तवान्, मद्दाम् अदत्ताग्निषं त्वां न त्यक्ष्याम्यहम् ।
 पुनश्च तेन पुरुषेणावादि, तव किं माम् ? स प्रत्युवाच, २७
 याकूब । स उवाच, त्वं याकूबनाम्ना पुनर्न विख्यास्यसि, २८
 किन्तु इत्यायेसा (ईश्वरजेचा) नाम्ना विख्यास्यसि, यतस्त्वं
 राजवत् ईश्वरेण मानुषेण च युद्धा जितवान् । तदानीं २९

याकूब जगाद्, प्रार्थयेहं भवतः किं नाम ? वदतु स
 कथितवान्, खं किं कृते मम नाम पृच्छसि ? ततः परं तत्र
 २० याकूबम् आश्रितं प्रोक्तवान् । तदा याकूब तस्य स्नानस्य
 नाम पिन्धूलं (ईश्वरवदनं) कृतवान् ; यतः स गदि-
 तवान्, मधेश्वरीयवदने प्रत्यक्षं दृष्टेपि मम प्राणा
 अजीवन् ।

२१ ततः परं तस्मिन् पिन्धूलः पारं गते भास्कर
 उदिषाय ; किन्तु तदीयोरसन्धे मुक्त्वात् स ऊहणा
 २२ खञ्जो बभूव । अत इत्याथेलन्वयैरद्यापि गोर्वाः सङ्को-
 चितमुखधमनि भुञ्जते ; यतो दूतेन याकूब ऊरो
 वैश्वे स्पृष्टे तस्य धमनिः सङ्कोचिता बभूव ।

२२ यद्यस्मिन्पयोऽध्यायः ।

१ याकूब रवोसाद्यान्करं २१ याकूबः सुक्कोत्तममनं १८
 याकूबः शिबिन्गर उपस्थानं भूमिकथं वेदिनिर्मासत् ।

१ अनन्तरं याकूब लोचने उन्मील्य वीचमाणः चतुः
 शतैः नरैः सार्द्धम् आगच्छन्तम् एषावं ददर्श ; ततः
 निजापत्यैः सार्द्धं सेयां राहेलां द्वे दासौ च पृथक्
 २ कृतवान् । फलतोऽप्ये स्त्रीयापत्यैः सार्द्धं दासी सात्यसात्
 निजापत्यैः सार्द्धं सेयां सर्व्वेषु ध्रुवता सार्द्धं राहेलं
 ३ निवृण्व्य स्वयं सर्व्वेषाम् अप्ये गत्वा भूमिष्ठः सन् सप्तहत्वः

प्रणमन् स्तभ्रातुः समीप उपस्थितवान् । तदानीम् ०
 एषोऽस्तेन शार्ङ्गं मेखितुं द्रुतमागत्य याकूबः कण्ठं धृत्वा-
 खिन्नमचुम्बने चकार, तत उभोवेव रोदतुः । स ५
 लोचन उन्मील्य धौषिती बालकांश्च विलोक्य परच्छ ।
 इमे तव के । ततः स प्रत्युवाच, ईश्वर स्तव दामं प्रति दयां
 कृत्वा सर्व्वाणीमान्यपत्यानि दत्तवान् । तदानीं दास्य ६
 स्तासामपत्यानि च समीपमागत्य प्राणमन् । अनन्तरं ७
 सेया तदपत्यानि चागत्य प्राणमन् ; सर्व्वाभ्ये घूषफ्
 राहेलौ समीपमागत्य प्राणमताम् । एषौ पृष्टवान् ८
 अहमद्ये यान् पशुव्रजान् अदधं, ते किन्निमित्ताः ।
 याकूब् उदितवान्, प्रभोरनुग्रहप्राप्तिनिमित्ताः ।
 तदानीम् एषोः कथितवान्, हे भ्रात मम प्रभृताः ९
 सन्ति तव यदास्ते, तत् स्वार्थं निधेहि । याकूबेऽदितं १०
 नेत्यं भवतु, निवेदयामि, यद्यहं भवतो दृष्ट्यानुग्रहं
 प्राप्तं, तर्हि मम कराद् उपढौकनीयं द्रव्यं गृह्णाण ;
 यतोऽहम् ईश्वरीयवदनदर्शनवत् त्वदीयवदनम् अदधं,
 तेन त्वमपि मयि तुष्टवान् । अत इदानीं भवतः कृते ११
 यदुपढौकनीयद्रव्यं आनीयते, तद् गृह्णातु, मदीयेयं
 प्रार्थना ; यत ईश्वरानुग्रहात् मम प्राण्यमास्ते ; इत्थम्
 अत्याहं प्रार्थित एषोऽहत् जयाह । अनन्तरम् एषोः १२

कथयामास, आगच्छावां यावः, युष्माकमघोऽहं गच्छामि ।

१३ ततो याकूब् बभाषे, एते बालकाः कोमलाः दुग्धवद्यो
मेथोगवादिब्रजासु मम सङ्गिनः सन्ति, तत् प्रभुः
पश्यति, द्विजैकमात्रमधिकं चालिताः सर्वे ब्रजामरि-

१४ ध्यन्ति । अतो निवेदयामि, हे मम प्रभो, भवान् निज-
दासेयस्याघे घातुः, सेयीरप्रदेशे मम प्रभोः समीपोप-
स्थितिं यावत् पशूनां बालकानाञ्च गमनङ्गत्वेरनुसारतः

१५ प्रभैरहं तान् नयामि । एषोः कथयामास, तर्हि मम
सङ्गिनः कियन्तो मनुजास्तव समीपे निधाय यानि,
याकूब् कथितवान् तेन प्रथोजनं किं । माम्प्रति
केवलं प्रभोरनुग्रहो भवतु ।

१६ तत एषोऽस्मिन्नेवाहनि सेवीरः पथा प्रत्याजगाम ।

१७ किन्तु याकूब् सुक्कोतं गत्वा तत्र निजार्थं गेहं पशुधं
कूटीय निर्धमे; तस्मात् तत् स्थानं सुक्कोत् (कूटीति)
व्याख्यत् ।

१८ इत्थं याकूब् पद्मरामः प्रत्यागम्य निर्भिन्नं
किनात् देवान्तर्गतत्रिखिम एकस्मिन् नगरे उपस्थाय

१९ नगरस्य वधि दूर्ध्वं स्थापयामास । अनन्तरं त्रिखिमः
पितो हनोर वंशीयजनेभः ज्ञतं कथ्यमुद्रा दत्त्वा तद्
भूमिखण्डं क्रीतवान् तत्र च दूर्ध्वं स्थापयित्वा वेदिमेकां

निर्मितवान्, तन्नामधर्मम् एस् इलोहीइसायेस् २०
(इसायेस् सर्व्वत्रिणाम् ईश्वरः) इति छतवांस ।

१४ चतुर्विंशत्तमोऽध्यायः ।

१ त्रिखिमि दीसाया धदालं अकूदेनेन विवाहसम्बन्धनिर्णयः
२० इमोरः त्रिखिमस्य वाक्येन जरायां अकूदेदाहीकारः २५
अकूदेनेन पीडितजनान् प्रति याकूबीयदुतइयोरारकमर्ष
इत्यमं छोटनस्य ।

अनन्तरं याकूबो खेयाया जायाया जाता दीणा- १
नामिका कन्या तद्देशीयकन्याः साक्षात् कर्तुं वहि गता ।
तदा हिब्लोथ इमोर नामाधिपतेः सुतः त्रिखिमर्ता २
विलोक्य बलादपहृत्य संगम्य भ्रंशयामास । याकूब ३
सख्यां कन्यायां दीणायां तस्य मनसो मग्नत्वात् समी-
हरं वच उक्त्वा तस्यां प्रीतवान् । ततः परं त्रिखिम ४
निजपितरं इमोरं जगाद्, कन्यामेतां त्वं मां विवाह्य ।
अनन्तरं त्रिखिममम दुहितरं भ्रंशितवान्, इति कथा ५
याकूब् इडुआव । तदानीं तस्य पुत्राः प्रान्तरे पडुव्रजान्
अचारयन् ; अतो याकूब् तेषामागमनपर्यन्तं खब्बोऽ-
तिष्ठत् । तदानीं त्रिखिमः पिता इमोर याकूबा माहूँ ६
संलपितुं जगाम । अपरं याकूबः सुतास्तां वार्त्तां श्रुत्वा ७
प्रान्तरात् तूर्णमाजगुः ; याकूबः कन्याया बलात्कार-
सङ्गमात् इसायेसो विरुद्धं त्रिखिम इदम् अधनं

- अकर्त्तव्यञ्च यत् कर्त्तव्यं तस्मात् मनस्तापिताः श्लोकान्वि-
 ८ ताश्च बभूवुः । तदानीं ह्यमोर तैः सार्द्धं संख्य कथया-
 मास, युष्माकम् अस्यां कन्यायां मम सुतस्य शिखिमो
 मने आसजत् ; अतो निवेदयामि, मम सुतेन सार्द्धं तां
 ९ विवाहयत ; सार्द्धमस्माभि वैवाहिकसम्बन्धञ्च कुरुत,
 युष्माकं कन्या अस्मभ्यं दत्त, अस्माकं कन्या गृहीत च ।
 १० यदि धूमसस्माभिः सार्द्धं वत्स्यथ, तर्हि युष्माकं सम्बुद्धे
 देशोच्यमास्ते तत्र वसत, वाणिज्यं कुरुत, अधिकुरुत च ।
 ११ शिखिम् दीणायाः पितरं भ्रातृञ्च जगद, धूमं मां
 प्रति कृपादृष्टिं कुरुत ; ततो यद् वदित्यथ, तदेव
 १२ दास्यामि । यौतुकं दानञ्च यावद् अधिकं प्रार्थयित्व्यथ
 युष्माकं वाक्याबुधारात् तावदेव दास्यामि, किन्तु मया
 १३ सार्द्धम् एतां कन्यां विवाहयत । तदानीं शिखिमा तेषां
 दीणाया भगिन्या भङ्गनात् याकूबः सुताः शिखिमं
 १४ तेषां तातं ह्यमोरञ्च कृत्वा जगदुः ; अत्यक्छेदिभ्यो
 वयं निजभगिनो दातुं न शक्नुमः ; दाने कृतेऽस्माकम् अप-
 १५ यशो भविष्यति । किन्तु वयमिव धूमं सर्वं पुरुषा यदि
 त्यक्छेदिनो भवेत तर्हि पथेनामेन वयमङ्गीकरिष्यामः ।
 १६ युष्मभ्यं निजकन्याः प्रदास्यामः ; युष्माकं कन्याश्च
 वयं गृहीष्यामः, युष्माभिः सार्द्धं निवसन्त एकजातयो

भविष्यामः । किन्तु यूयं त्वक्केदनेऽस्माकं वचो न शृणुय १०
 तर्हि वयं तां कन्यां गृहीत्वा यास्यामः । तदानीं तेषां १८
 कथयामया हामोर् तत्सुताः शिखिमपि तुतुषतुः ।
 अमन्तरं स युवा क्षिप्रं तत् कर्म चकार ; यतः स याकूबः १९
 कन्यायाम् अतीवाश्वरज्यत ; स च शिखिम् निजपितृ-
 परिवारेभ्यः सर्वेभ्यः समान्य आसीत् ।

ततः परं हामोर् तस्य सुतः शिखिम् च निजनगरस्य २०
 द्वारम् आगत्य नगरवासिभिः सार्द्धं संलप्य कथयामा-
 सतुः, इमे जना अस्माभिः समं निर्बिरोधिनः तस्मात् २१
 इमं देवमधिवस्तुम् एतेभ्यो ददाव ; यतः पश्यत देवोयं
 तेषां कृते प्रभृतोस्ति ; तेषां च कन्या वयं गृहीष्यामः
 अस्माकं कन्यासु तेभ्यो दास्यामः । किन्तु तेषामयं पण २२
 आस्ते, अस्माकं मध्ये सर्वे पुरुषा यदि तद्वद्विस्मयसा
 भवन्ति, तर्हि तेऽस्माभिः सार्द्धम् उचिता एकजातयो
 भवितुं संमन्यन्ते । अपरं तेषां धनानि सम्यक्तयः पश्यवसु २३
 किमस्माकं न भविष्यन्ति ? अस्माभिस्तेषां वचनेऽङ्गीकृते
 तेऽस्माभिः सत्कं निवस्यन्ति । तदानीं ये ये नरा नगरस्य २४
 वहिरगच्छन् ते सर्वे हामोर्सासुतस्य शिखिमय
 कथामेताम् अमन्यन्त ; तस्य नगरस्य वहिर्गताः सर्व्वएव
 मनुजा शिखिन्त्रत्वचो बभूवुः ।

- २५ अपरं हृतीषदिवसे तेषु पीडितेषु ससु दीषाया
 भ्रातरौ त्रिमियोन् लेविश्च याकूब रनौ दौ सुतौ खड्गं
 गृह्णीत्वा हठात् नगरमाक्रम्य सकलान् पुरुषान् नि-
 २६ ज्ञतुः । इमोरं तस्य सुत त्रिखिमश्च खड्गाघातेन
 २७ हत्वा त्रिखिमो गृह्णात् दीषां निव्यतुः । अपरं तेषां
 भगिन्या भ्रंशनात् याकूबः सुता हतनराणां समीपम्
 २८ आगत्य नगरं लोठयामासुः । अपरं तेषां मेघान्
 गा गर्हभान् सर्वान् नगरस्थानि क्षेत्रस्थानि च सर्व-
 २९ द्रव्याणि च जगृहः । अपरं तेषां त्रिशून् योषिश्च वन्दी-
 कृत्य तेषां सर्वाणि धनानि गेहस्यसर्वस्वानि लोठया-
 ३० मासुः । तदानीं याकूब त्रिमियोन् लेविश्च जगाद्, युवा-
 मेतद्देशीयानां अर्थात् किनानीयपिरिषीयमनुजामां
 सन्निधौ मां दुर्गन्धस्वरूपं हत्वा व्याकुलीकृतवन्तौ ;
 मदीयलोका अस्या एतस्मात् ते मदिरुद्धं मिलित्वा
 ३१ मां हनिष्यन्ति, ततोहं सपरिवारो विगच्छामि । तावु-
 चतु, रथ्या वेम्बया सार्द्धं तथैव स किमस्माकं भगिन्या
 सार्द्धं व्यवहरिष्यति ?

३५ पञ्चलिङ्गोऽध्यायः ।

१ ईश्वरस्य याकूबो वैथेलं प्रति प्रेरणं ६ तत्र वेदिनिष्ठां
देवोराथा मरणं ८ वैथेलि याकूबे ईश्वरस्वाश्रीदेवं प्रसव-
वेदनाकष्टात् राखेलो मरणं ९ याकूबो वंशराजिः १०
इस्राको मरणं श्रमामे निधानम् ।

अनन्तरम् ईश्वरो याकूवं व्याजहार, स्वमृत्याय १
वैथेलं गत्वा तत्र वासं कुरु; भ्रातुरेषावः समोपात्
तव पलायनकाले य ईश्वरस्तुभ्यम् आश्लिषं दत्तवान्
तमुद्दिश्य तत्र यज्ञवेदिं निर्माहि । ततो याकूब् निज- २
परिजनान् सज्जिलोकांसु अवदत् युष्माकं सन्निधौ यद्दे-
वमूर्त्तय आसते, यूयं ता अपसार्य वस्त्राण्यन्यानि परि-
धाय शूद्रात् । अपरं वयमृत्याय वैथेलं यामः; य ३
ईश्वरो मदीयदुःखममये मम प्रार्थनां श्रुत्वा मम गमन-
मार्गं सहायोऽभवत्, तमुद्दिश्य तत्र यज्ञवेदिमेकां
निर्मासि । ततस्तो स्वसमीपस्थितदेवमूर्त्तिकर्णकुण्डलाणि ४
गृहीत्वा याकूबे व्यतरन्, स तान्यादाय त्रिखिम् देव-
स्थितालान्दृत्तमूले पोथयित्वा ततो याचां चकार ।
किन्तु चतुर्दिक्स्वमगरेषु भयोपस्थिते सप्तत्यलोकाः ५
केपि याकूबः पुत्राणां पश्चात् ताडयितुं न अगुः ।

अनन्तरं याकूब् तस्य सज्जिनस्य किनान्देशस्य ६
सूसि नगरे अर्थात् वैथेल आगत्य स यज्ञवेदिं निर्माय ७
तस्य स्थानस्य नाम एल् वैथेलं (वैथेल ईश्वरं) कृतवान्;

यतो याकूबो भ्रातृभयात् पलायनकाले तस्मिन् स्थाने
 ईश्वरस्यै दर्शनं दत्तवान् । अपरं तत्र रिक्ताया
 दास्या मरणे सति वैथिलः समीपस्थालोन् पादपस्य मूले
 तस्याः श्मशानवेश्म बभूव ; तस्य स्थानस्य नामधेयम्
 आलोन् वास्तुत् (भोकट्टकः) इति बभूव ।

- ८ अगन्तरं याकूबि पद्मनरामः प्रत्यागते सति तं पुनः
 १० स्वं दर्शयामास पुनराग्निषस्य व्याजहार । अपरम् ईश्वरः
 तं जगाद, इदानीं तव याकूब् नामास्ते किन्तु केवलं
 याकूब् नाम न स्थास्यति, इस्त्रायेल् नामापि भविष्यति;
 ११ ततः परं तस्य नामधेयम् इस्त्रायेल् कृतवान् । ईश्वरेण
 तस्मै पुनरकथ्यत, सर्वशक्तिमान् अहमेवैश्वरस्यं फलवान्
 भूत्वा प्रवर्द्धस्व ; त्वत्त एका जातिरिति नहि ब्रह्मजाति-
 १२ स्तपत्यते तवैरसा राजानो जनिष्यन्ते । अपरम् अहं
 इब्राहीमे इस्हाके च यं देशं दातुं प्रतिज्ञातवान् तं
 १३ देशं तुभ्यं तव भाविवंशाय च दास्यामि । इत्यं संलय
 १४ तस्मात् ईश्वर ऊर्ध्वं जगाम । ततो याकूब् ईश्वरस्य
 तसंलयनस्थाने स्तम्भम् एकम् अर्थात् प्रसारस्य स्तम्भमेकं
 १५ संस्थाप्य तदुपरि पेषभैवेद्यं तैलञ्च विषेष । अपरं
 याकूब् ईश्वरेण साङ्गं संलयनस्थानस्य नाम पुनरपि
 वैथिल (ईश्वरगेह) इति कृतवान् ।

अनन्तरं ते बैथेलः प्रतस्त्रिरे; किन्तु इफ्राथा १६
उपस्त्रितेरत्ये पथि स्त्रिते राहेलः प्रसववेदना बभूव,
तस्याः प्रसूतौ बड्ड कष्टञ्च जातम् । ततः प्रसववेदनाया १७
अतिशयत्वे सति धात्री तां बभाषे, मा भैषी स्वमिदानी-
मपि सुतं प्रेषाष्यसे । ततो मरणकाले प्राणवियोग समये १८
स तस्य नाम विनोनी (कष्टजातपुत्रः) इति चकार;
किन्तु तस्य नाम विन्थामोन् (दक्षिणहस्तपुत्रः) इति
कृतवान् । इत्थं राहेलो मरणे सति इफ्राथा अर्थात् १९
वैत्सोहेमो गमनमागच्छे समीपे तस्याः श्मशानस्थानं
बभूव । ततो याकूब तस्य श्मशानस्थोपरि स्तम्भमेकं २०
स्थापयामास, तस्य नामाद्यापि राहेलः श्मशानस्तम्भ
इति वदन्ति ।

अनन्तरम् इस्त्रायेल तत्स्थानात् प्रस्थाय पालम २१
पारं गत्वा तस्य समीपे दूष्यं स्थापयामास । तस्मिन् देशे २२
निवासकाले स्वैन् निजतातस्य विल्हानामिकाम्
उपपत्नीम् उपगतवान् इतत् इस्त्रायेल् अतवान् । याकूबो २३
दादशसुतास्त्रिंशं मध्ये सेयागर्भजातो स्वैन् ज्येष्ठः
अपरं त्रिमियोन् सेवि र्थिद्ददा इषाखर् सिबूलून् ।
राहेलः सुतौ यूषण् विन्थामीनौ । अपरं राहेलो २४
विल्हायादास्याः सुतौ दान् नप्तालिस । सेयायाः २५

२६ मिन्याया दास्याः सुतौ गार्भश्रैरौ, याकूब एते सुताः
पहनरामि जज्ञिरे ।

२७ अपरम् इमाहीम् इस्हाक् च यत्र मघीस्थाने
अर्थात् अर्धनगरे न्यवसतां, अद्य यावत् यच्च द्वित्रोषं
वदन्ति, तत्र याकूब निजतातस्त्रेस्हाकः समीप उप-

२८ स्थितवान् । तदानीम् इस्हाको वयः साश्रीतिशतं

२९ वत्सरा आसन् । अनन्तरम् इस्हाक् वृद्धः पूर्णायुश्च
भवन् प्राणान् त्यक्त्वा निजलोकैः सार्द्धं संगृहीतोऽभवत् ;
तस्य तु तावेधैयाकूबौ तं श्मशाने स्थापयामासतुः ।

१६ षट्त्रिंशत्तमोऽध्यायः ।

१ किमानदेशीयस्यैषावो वंशराजिः ६ तस्य सेधोरपत्न्यंतगमनं
८ सेधोर पत्न्ये तस्य वंशराजिः १५ तस्य पुत्रजातानां
राज्ञां नामानि २० सेधोरो वंशराजिः २१ इदोमो राज्ञां
नामानि ४० एषांजातानां राज्ञां नामानि च ।

१ तदेषावो नामधेयम् इदोमप्याधीत्, तदीयवंशराजिः ।

२ एषाः किमानीयानां दे कन्ये अर्थात् द्वितीयैलोनः

कन्याम् आदाम् द्वितीय सिबियोनः अनाया गर्भजातां

३ कन्याम् अहलीवामां ; तदन्याम् इस्त्रायेलो वासिमन्ना-

४ मिकां कन्यां निवायोतो भगिनीं व्यवहत् । अनन्तरम्

एषाव औरस आदागर्भ इस्त्राफस् वासिमतो गर्भे

५ रूथेल् यज्ञे । अपरम् अहलीवामाया गर्भे यियूष

यास्यम् कोरहा जञ्जिरे, एषाव एते सर्वसन्तानाः
किनामदेशे जञ्जिरे ।

ततः परम् एषौः स्त्रीयभार्याः सुतान् कन्या गेह- ६
स्त्रितान्यान् सकललोकांश्च स्वकीयपशून् किनामदेशे
उपार्जितां सर्वसम्पत्तिश्च गृहीत्वा भ्रातु र्याकूबः
सन्निधे देशमन्यं प्रतस्थितवान् । यस्मात् तयोः प्रभृतै- ७
श्रय्यसम्भवात् वास एकत्र न संबभूव, तत्र प्रवासस्थाने
च पशुधननिदानात् न निह्वाह । इत्यं एषौः ८
सेयोरधराधरे न्यूवाम तस्मैषावो नामधेयम् इदोम-
ष्यासीत् ।

अपरं सेयोरधराधरस्याद्योदोमीयानां पूर्वधुरधुष्यै ९
षावो वंशराजिः, अर्थात् एषावः सन्तानानां नामानि ।
एषाव आदानामिकाया जायाया गर्भजातः सुतः १०
इलीफस् वासिमत्नामिकायाः स्त्रिया गर्भजातः सुतो
रूयेल् । अपरम् इलीफसः सुतः तैमन् चामार् सिफो ११
नयितम् किनसु । अपरम् एषावः सुनखेसीफसः १२
तिष्ठा नामिकाया उपपत्त्या गर्भजात अमासेक एते
सर्वे एषाव आदायाः पत्न्याः पौत्राः । रूयेल् सुतो १३
नहत् सेरह इत्यस्य मिसा इमे एषावो जायाया वासि-
मतः पौत्राः । अपरम् एषावोऽइलीवामा या जाया १४

मिविद्योसः पौत्र अगार् कन्या तस्या अपत्यानि धियुम्
यासम् कोरहः ।

- १५ एषावः सुतानां राज्ञा वंशराजिः । एषावो ज्येष्ठ
पुत्रो यं इलीफस् तस्य पुत्रो राजा तैमन् भूप ओमार्
१६ भूपः सिफोः भूपः किनस्; भूपः कोरहः राजा गयितम्
भृष्टत् अमालेक् एत इलीफस् पुत्रा आदायाः पौत्रा
१७ इदोमदेशस्य राजान् आसन् । एषावः पुत्रस्य ह्येल्
सन्ताना राजा नहत् राजा मेरहः राजा सस्यः राजा
मिसा एते ह्येल् औरससुता एषावो वासिमत् जा-
१८ यायाः पौत्रा इदोमदेशस्य राजान् आसन् । अपरम्
एषावो अहलीवामाया भार्यायाः पुत्रा राजा धियुश्
राजा यासम् राजा कोरहः एते अना कन्या या एषाजो
१९ जाया अहलीवामा तस्या गर्भाजाता राजानः । एते
एषाव अर्थात् इदोम औरस पुत्रा राजानः ।
२० पूर्वकाले तद्देशनिवासि शैरीय सेधीरः सन्तानाः
सोटन् शोवल् मिविद्योन् अना दिशोन् एत्सर दीशन् ।
२१ इमे इदोम् देशीय सेधीरः पुत्रा शैरीयलोकानां
२२ राजान् आसन् । सोटनः पुत्रौ शेरिइममौ सोट-
२३ नस्य तिष्ठा नामिका भगिन्यासीत् । अपरं शोवल्
पुत्रो अल्वन् मानहत् एवल् शिफो ओनम् ।

सिवियोनः पुत्रौ अया अनास्य । एष अना निजपितुः २४
 सिवियोनः गर्दभचारणसमये बभूव उष्णतो यस्य प्रस-
 वणं प्राप्तवान् । तस्यानाः पुत्रौ दिशोन् कन्या अहली- २५
 वामा । दिशोन्स्य पुत्रा हिम्दन् इश्वक्न् विन्न् २६
 किरान् । अपरम् एत्सर् पुत्रा विल्हन् सावन् याकन् । २७
 दिशन् पुत्रा ऊष् अरान् । अपरं होरीयानां पुत्रा २८
 राजा खोटन् राजा शोवल् राजा सिवियोन् राजा २९
 अना राजा दिशोन् राजा एत्सर् राजा दिशन् । एते ३०
 होरीयानां सन्तानाः सेथोर देशस्थराजानां मध्ये
 राजान् आसन् ।

अपरम् इस्त्रायेलः सन्तानानां राजत्वात् पूर्वं ३१
 इमे इदोमो देशस्थ भूपतय आसन् । वियोरो बेला- ३२
 नामा सुत इदोमि देशं शशास दिन्हानानगरञ्च
 तस्य राजधान्यासीत् । अपरं बेले मृते सति तस्य ३३
 पदे वस्त्रानिवासिनः सेरहः सुतो योवव् तच्छशास ।
 ततो योववि मृते सति तैमन्देशीयो हशम् तस्य ३४
 पदे देशं शशास । ततो हशमि मृते सति विददः सुतो ३५
 यो इदद् मोथावः प्रान्तरे मिदियनं जितवान् स
 तस्य पदे देशं शशास ; तस्य राजधान्या च नामधेयम्
 अवीत आसीत् । ततो इददि मृते सति मलेका- ३६

३० निवासी सप्तसप्त पदे देवं ब्रह्मास । ततः समस्ते ऋते
 सति करानटिन्याः समीपवर्ती रिशोवोत्निवासी
 ३० ब्रौह्म तस्य पदे देवं ब्रह्मास । ततः ब्रौह्मि ऋते सति
 ३६ अक्रवोरः सुता बाह्दानत् तस्य पदे देवं ब्रह्मास । अपरं
 अक्रवोरः सुते बाह्दाननि ऋते सति इदम् तस्य
 पदे देवं ब्रह्मास ; पायूनगरं तस्य राजधान्यासीत् ;
 मिष्टेद्वेषनामिका तस्य आकासीत्, सा मद्रेदः कन्या
 मेवाह्वो दौहित्र्यासीत् ।

४० शषाव उत्पन्ना नामस्त्रानकुल भेदात् ये ये राजान
 ४१ आसन् तेषां नामानि । राजा तिषो राजा अक्षय राजा
 ४२ यिषेत् राजा अहलीवामा राजा श्ला राजा धीनोन्
 राजा किमस् राजा तैमन् राजा सिव्मर् राजा
 ४३ मग्दीयेत् राजा ईरम् । इमे स्वस्वराज्यभेदेन राज-
 धानीभेदेन च इदोमी देशस्य राजान आसन् । एते-
 चाम् इदोमीयानाम् आदिपुरुष शषैः आसीत् ॥

३० सप्तविंशोऽध्यायः ।

१ पुरुषं प्रति धातुकां द्वयः ॥ पुरुषः सप्तदशदर्शनं ६ बाहू वा
 तस्य धातुन् प्रति प्रोट् १९ विचिन्ति तेषां मेघपाण्यं १५
 तेषां वाचात्कारः १८ पुरुषं चतुर्षु तेषां परामसः २९ इत्या-
 येनीयेषु पुरुषो विज्ञयः २६ तस्य वक्त्रं शोषितधन्विनं
 इहा बाहूवः शोचमस ।

१ याकूषा निजतातस्य प्रवासीयस्थाने किनामद्भे

प्रोषिते घति तं यद् घटितं तस्य विवृतिः । यूषफ् २
 सप्तदशवत्सरवयसि निजभ्रातृभिः सार्द्धं परुषजान्
 अचारयत्, स निजतातस्य भार्ययोर्विष्हाग्निल्पयोः
 सुतानां सहचर आसीत्, तेषाम् सहजानां कुच्यव-
 हारं स्वीयतातस्य समीपे गदितवान् । स यूषफ् इत्या- ३
 वेत्सो सार्द्धवयसः सुतः तस्मात् इत्यायेस् सकल-
 सुतेभ्योऽधिकं तस्मिन् अप्रीयत्, मानावर्षम् उत्तरोचं
 निर्माय च तस्मै दत्तवान् । किन्तु सकलसुतेभ्योऽधिकं ४
 यूषफि प्रीयते, इति विलोक्य तस्य भ्रातृभिस्तदारभ्य
 तस्यतीयितत्वात् तं प्रति स्नेहवचनं वक्तुं नाशक्यत् ।

अनन्तरं यूषफ् स्वप्नं दृष्ट्वा निजभ्रातृभ्यस्तं कथ- ५
 यामास ; तेन तैः सोऽधिकम् ह्यतीयितः । पश्यतः ६
 कथितवान्, अहं स्वप्नमेकं दृष्ट्वान्, तं निवेदयामि
 शृणुत । पश्यत वयं श्रेष्ठे ब्रह्ममुष्टिं अवधीम, तत्र मम ७
 ब्रह्ममुष्टिर्बन्धितान् अस्मात्, किन्तु युष्माकं ब्रह्ममुष्टय-
 स्तुर्दिशु तिष्ठन्तो मम ब्रह्ममुष्टिं प्राणमन् । तेन तस्य ८
 भ्रातरस्तं जगदुः किं त्वमस्माकं उपरि निश्चितं
 राजवं करिष्यसि ? किमस्माकम् उपरि प्रभविष्यसि ?
 ततस्तौ तस्य तस्मात् स्वप्नात् कथापयस्य तमतोव
 सम्वृत्तीयितवन्तः ।

- ८ अनन्तरं यूषफ् अपरैकं स्त्रियं दृष्ट्वा भ्रातृणां समकं
कथितवान्, पश्यताहम् अपरमेकं स्त्रियं दृष्टवान्, पश्यत
- १० स्वर्ग्यस्त्र् एकादत्र नक्षत्राणि च मां प्राणमन् । किन्तु
यूषफ् स्त्रीयपितु भ्रातृणाञ्च साक्षात् तं गदितवान्
तदा तस्य पिता तं तर्जयन् उक्तवान् त्वया कीदृशोऽयं
स्त्रियो दृष्टः ? अहं तव माता भ्रातरश्च वयं भूमौ तिष्ठन्तः
- ११ किं त्वां प्रणंस्यामः ? ततस्तस्य भ्रातरस्तं प्रत्येक्षन्, किन्तु
तत्पिता तां कथां मनसि निदधे ।
- १२ अपरं यूषफो भ्रातरः पितुः पशुपुत्रजान् चारयितुं
शिशिमं जग्मुः, तत इस्त्रायेल् यूषफं जगाद् तव भ्रातरः
- १३ किं शिशिमि पशुपुत्रजान् न चारयन्ति ? आगच्छ
त्वामहं तेषां सखिधिं प्रेषयामि ; ततो यूषफ् उक्तवान्
अहमुपस्थितोऽस्मि । तदानीम् इस्त्रायेल् तं जगाद्, त्वं
गत्वा तव भ्रातरः पशुपुत्राञ्च सकुशलाः सन्ति न वेति
विलोक्य मां वार्त्तां वद । इत्थं स हिमोण उपत्यकातो
यूषफं विसृष्टवान् स च शिशिमं गतवान् ।
- १४ तदानीम् एको मनुजो यूषफं प्रान्तरे भ्रमन्तं वीक्ष्य
पप्रच्छ, त्वं किं मृगयसे ? स उक्तवान् निजसदृशान् गवे-
- १५ षये ; ते कुत्र पशुपुत्रजान् चारयन्ति ? विनयेहं तन्मां
वद । स मनुज उदितवान्, त इतः गतवन्तः, यतो

वयं दोषमं यास्याम इति वाचंतेषाम् अशौषम्; अतो
 धूपं पश्चात् पश्चात् ब्रजिता दोषनि निजधात् १०
 गात्रात् चकार ।

अपरं तस्य तेषां समीपगमनकाले ते दूरात् तं १०
 दृष्ट्वा हनुं मन्त्रवित्वा परस्परं जगदुः, पश्यतासौ
 स्वप्नदृशक आगच्छति । आगच्छ वयमिमं हत्वा कश्चिं- १६
 क्षित् अवष्टे निक्षिपाम; पश्चात् कश्चन हिंसो जन्तुः २०
 तमखादत् इति वाचं वदिष्याम; तेन तस्य स्वप्नाणां
 किं भविष्यतीति पश्यामः । किन्तु ह्वेन् तत् श्रुत्वा २१
 तेषां करेभ्यस्तम् अविंतुं कथयामास, नहि, वयं तं न
 हनिष्यामः । ह्वेन् तेषां करेभ्यस्तं रक्षित्वा पितुः समीपं २२
 प्रहितुम् इच्छन् पुनस्तान् अवदत्; एतस्य मोक्षित-
 पातम् अकृत्वा तं प्रान्तरीयावटमध्ये पातयत्, किन्तु
 तं प्रति करान् मोक्षितयत् ।

अनन्तरं धूपं भ्रातृणां समीपगमने ते तस्य २३
 गात्रात् वसमम्, अर्थेत् नानावर्णवस्त्रं बन्नात् गृहीत्वा
 तम् अवटमध्ये पातयामास; किन्तु सोवटो रिक्तस्तत्र न २४
 मोक्षमासीत् । अनन्तरं ते भोक्तुम् उपविश्य वीक्ष्य २५
 दृष्टुः; गिलिषद् एको निवह दस्मायेलीयलोका
 महाङ्गवाहनेन सुगन्धिद्रव्याणि गुग्गुलुम्भरसान्

- २६ आदाय मिसरदेवं गच्छन्ति । तदानो विष्णुदा भ्रातृन्
 उवाच, भ्रातृ र्दनात् श्रेष्ठितगोपनाच्च अस्माकं को
 २७ लाभः । आगच्छत वयं तं न हिंसित्वा एतेषाम् दस्त्रा-
 येस्त्रीयानां करेषु विक्रीणाम, यतः सोऽस्माकं भ्राता-
 २८ स्माकं मांसस्वहृयस्य, ततस्तस्य भ्रातरोऽग्नीवकुः । तदानो
 तेषु मिदियन्वासिवणिचु समीपमागतेषु ते दूषकं
 गर्भेत् आह्वय प्रोत्तोत्तयामासुः, तत दस्त्रीयेस्त्रीयानां
 विंशतिरूपमुद्रा दृष्टीत्वा तेषां करेषु तं व्यक्रीणन्,
 ततस्ते दूषकं मिसरदेवं निन्दुः ।
- २९ अनन्तरं हृत्वेन् परावृत्त्य गर्भसमीपं जगाम, दूषकं
 ३० गर्भे मासीति विस्त्रोक्त्वा स निजवसनं चिच्छेत् । भ्रातृणां
 समीपं गत्वा च जगद्, बाहको नास्ति, अहमिदासीं
 ३१ कुचं गमिष्यामि । ततः परं ते दूषको वसनं आदाय
 कागवत्समेकं मारयित्वा तस्य श्रेष्ठितं तेन सञ्चित-
 ३२ वन्तः । अनन्तरं तस्य पितुः समीपं तत् नानावर्धं
 वसनं प्रेषयामासुः कथयामासुश्च, वचम् एतावन्माचं
 ३३ प्राप्तः, इदं तवात्मावस्य वसनं भवति न वा । ततः स तत्
 परिचीय कञ्चित्तवान्, इदं मम पुत्रस्य माचीयवसनं
 भवति, कञ्चित् हिंसो जन्तुसं भञ्जितवान्, दूषकं
 ३४ निञ्जितं खखखण्डीभूतः । तदानो चाकूब् निजवस्य

द्वित्वा कटौ श्लथं परिधाय पुत्राय बद्धदिनानि
 शूभोच । अन्तरं तस्य कन्या पुत्राः सर्वे उत्थाय तं १५
 सान्त्वयितुं यतितवन्तः, किन्तु स प्रबोधं न मत्वा कथि-
 तवान्, अहं श्लोकेन पुत्रसमीपं परलोकं गमिष्यामि,
 इत्थं तस्य पिता तदर्थं हरोद । अन्तरं ते मिदिय- १६
 नीया द्युषकं मिसरं भीत्या पोटीफर्नामकस्य फिरौणो
 रककसेनापतेः समीपे तं विक्रीतवन्तः ।

३८ अष्टविंशोऽध्यायः ।

१ यिद्धदातासुतन्यानां एर्योमन् श्रेष्ठाणां विवृतिः १९
 जायाभरणान् परं यिद्धदा तिस्रात्मनं १५ तदीयपुत्रबधुप-
 ममनं २४ तस्य दोषाविचक्ररथं २० तस्य पुत्रवध्याः पेरश्
 सेरश् इति सुतद्वयजननश्च ।

तदानीं यिद्धदा निजसहजानां समीपात् अदुःखीय- १
 धीरानाम् एकमनुजस्य समीपं गत्वा तत्र शूभ- २
 नामकस्य किमानीयपुत्रस्य कन्यामेकं विलोक्य ताम्-
 दायाभिजगाम । ततः सा गर्भिणी भूत्वा पुत्रमेकं ३
 प्रसूय तस्य नामधेयम् एर इति चकार । पुनः सा ४
 गर्भावती भूत्वा पुत्रं प्रसूय तस्य नामधेयम् श्रोमन्
 इति चकार । पुनरपि तस्या गर्भे सति सा सुतं प्रसूय ५
 तस्य नाम श्लेति चकार ; एतस्य जन्मकाले यिद्धदाः
 क्विषीवि स्मितवान् । ततो यिद्धदाः तामरनामिकां ६

- ० कन्याम् आनीयज्येष्ठपुत्रम् हरं विवाहयामास, किन्तु
 चिह्नदा ज्येष्ठपुत्र हर परमेश्वरस्य साक्षात् दुष्टोऽभवत्
 ८ तदा परमेश्वरसं ध्यानाच्चत् । ततो चिह्नदा श्रोननं
 जगद्, तं निजभ्रातु भार्या विवह, तामभिगम्य भ्रातु-
 ९ वंशम् उत्पादय । किन्तु स वंशः स्त्रीयो न भविष्यतीति
 विश्वाय स भ्रातृभार्याम् अभिगम्यापि भ्रातुवंशोत्पाद-
 १० नानिच्छत्या भूमौ शुकं पातयामास । तस्मात् तस्मै-
 तादृशेन कर्षणा परमेश्वरोऽसन्तुष्टः सन् तमपि नास्मि-
 ११ तवान् । तदानीं चिह्नदा सां तामरनामिकां पुत्रबधूं
 बभाषे, यावत् मम श्रेष्ठा पुत्रो युवा न भवति, तावत्
 तं विधवा सती निजपितृगृहे तिष्ठ; यतः सोऽचिन्त-
 यत् चेत् भ्रातराविव श्रेष्ठापि जियते; तस्मात् तामर-
 मत्वा पितृसदने न्यवसत् ।
 १२ अपरं शुकस्य कन्याया चिह्नदाभार्याया मरणात्
 परं वज्रदिनेषु मतेषु चिह्नदाः साम्बनायुक्तः सन् अदु-
 श्मयीयोहीरानाया शम्भुना सह तिष्ठां प्रति निज-
 १३ मेघाणां सोमच्छेदकानां समीपं जगाम । तदानीं शशुरः
 स्त्रीबमेघाणां रोमाणि केजुं तिष्ठां यातीति वार्त्तां
 १४ कश्चित् तामरं कथयामास । ततस्तामरं विधवावसनं
 विहाय आवरकवस्त्रं परिधाय स्वाम् आच्छाद्य रेनमे-

निकटे तिष्ठामार्गपार्श्वे समुपविश्य तस्यौ ; यतः सा ददर्श
ब्रह्मो युवन्नि सत्यपि तेन शार्ङ्गे विवाहो नाभवत् ।

तदानीं चिह्नदासां विस्मोक्य वेष्ठां विवेद, यतः सा १५
मुखमाच्छाद्य स्थिता । ततः स पुत्रवधूं परिभेतुम् १६
असक्तः सन् मार्गपार्श्वे तामरः समीपं गत्वाब्रवीत्,
आगच्छ त्वामहम् अभिनमिष्यामि, तेन तामर् उवाच
त्वमुपगमनहेतो र्भेषां किं दास्यसि ? स कथितवान् १७
व्रजात् शकं क्षामवस्त्रं प्रेषयिष्यामि ; तामर् अवाहत्
यावत् तं न दास्यसि तावत् मर्षं किं वन्धकं दास्यसि ?
चिह्नदाः दृष्टवान् किं वन्धकं दास्यामि ? तामरवादीत १८
त्व नामाचरं वस्त्रं अस्त्वद्विष्ये हेचि । तदानीं
स तामरे तानि सर्वाणि दत्त्वा तामभिनतवान्
ततः सा गर्भावती बभूव । यस्यात् तामर् उवाच १९
प्रसस्ये, आवरकं वस्त्रं विहाय विधवावस्त्रं परिदधे ।
अनन्तरं चिह्नदा कृत्वा योषितो वन्धकं कर्तुं विजा- २०
दुक्ष्मीयवन्धुना क्षामवस्त्रं प्रहितवान्, किन्तु स तां न
दृष्टवान् । अतः स तपस्यान् ज्ञानात् दृष्टवान्, एतस्य हे- २१
नमग्रामस्य समीपे मार्गपार्श्वे सा वेष्ठा प्रोपाविब्रत्, सा
कुच ? ते कथितवन्तः कापि वेष्ठा च न तिष्ठति । अनन्तरं २२
स चिह्नदः समीपं गत्वा कथयामास, गाहं तां दृष्ट-

- वान् तत्रत्या जगत् कथितवन्तः, स्वान्ऽस्मिन् कापि
 २३ वेत्ता न तिष्ठति । तदा चिह्नदा जगद्, तस्याः स्वाने
 यदस्ति तत् सा गृह्णातु, कुतो वयं स्वव्यास्यदं भविष्यामः ?
 पश्यांश्च ज्ञानवत्सं प्रहितवान्, किन्तु त्वं तां न दृष्टवान् ।
 २४ अपरं प्रायेण मासत्रये गते कश्चित् चिह्नदां जगद्,
 तव पुत्रवधूषामर् व्यभिचारिणी जाता, तेन तस्या
 गर्भोऽभवत्, तदानीं चिह्नदाः कथितवान् तद्विचारा-
 २५ नीय वज्रिणा दाहय । अन्तरं तस्यां वहिरानीतायां
 सा चण्डुराद्य जगद्, यत्कृतानि वस्तूनि तस्मात्
 पुद्गलात् मम गर्भोऽभवत्, पुनरयद्, एतानि वस्तूय
 २६ यष्टि नामाक्षराणि कस्तुः वीक्ष्य परिचिनु । तदानीं
 चिह्नदाः स्त्रीयानि तानि वस्तूनि स्त्रीकृत्य कथितवान्,
 सा मनोपि महाधर्षिष्ठा, यत्तेषां तस्यै निजं ब्रह्मासुतं
 न हनवान्, किन्तु चिह्नदा सां पुनर्नाभिजगाम ।
 २७ अपरं तामरः प्रसवकाल उपस्थिते सति तस्या
 २८ उदरान् बभ्रौ सुतौ जज्ञाते । तस्याः प्रसववेदनायां
 समुपस्थितायां सुतकैकस्य करो वहिर्बभ्रुव, ततो धात्रो
 तस्य तस्मिन् करे रक्तसूत्रं बद्ध्वा यभाषे, बालकोऽर्थं
 २९ ज्येष्ठो भविष्यति । किन्तु स निजकरम् आकृत्य नीत-
 वान्, ततस्तस्य भ्राता भूमिष्ठो बभ्रुव, तदा धात्रो कथि-

तवतो त्वं कथं विभिद्यागतोसि ? तस्मात् तस्य नाम
 परस् (भेदको) बभूव । पश्चात् रक्तसूत्रवद्भ्रूवस्य भ्राता १०
 भूमिष्ठो बभूव, तस्य नाम च शेरहं चकार ।

१८ अथ चत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ पोटीफरो जेहे यूषफ उन्नतिः ७ पोटीफरो जायाया यूषफि
 प्रेमासक्तिः अभिकषिताप्राप्तिहेतोः तस्य मिथ्याचर्याद्वनं
 कारात्कृतम् ।

यूषफि मिसरदेशमानीते सति फिरौनराजस्य १
 रजो मिस्त्रीय पोटीफर्नामा सैन्याधिपतिः तदाना-
 योसमायेस्त्रीयनरेभ्यो यूषफं क्रीतवान् । किन्तु परमेश- २
 रस्य साहाय्यात् यूषफ् श्रीमान् बभूव, निजमिस्त्रीयप्रभा
 र्द्वे न्यवसत् । यतः परमेश्वरस्य साहाय्येन तेन कृतानि ३
 सकलकार्याणि फलवन्ति भवन्तीति स प्रभुः स्वयं
 ददृशिवान् । अतएव स तमनुष्टम्ब स्त्रीयनिवेशां ४
 नियुक्तवान्, स्त्रीयनिवेशमस्याधिपतिं कृत्वा तस्य करे
 सर्वसम्पत्तिं समर्पयामास । इत्थं स यूषफं स्त्रीयनिवेश- ५
 मस्य सकलसम्पत्तेस्त्र्याधिपतिं चकार, तदारभ्य यूषफः
 कारणात् तस्य मिस्त्रीयपुरुषस्य निवेशनं प्रति परमे-
 श्वरस्थानुग्रहात् निवेशनस्य क्षेत्रस्य च सर्वसम्पत्तिं प्रति
 तस्याग्री बभूव । ततस्तेन यूषफः करे निजसर्वस्वस्य ६

तादृशो भारोऽर्पितो येन स्वयं भोजनपाने विना
कस्यापि कर्षणः प्रदृशिं न ज्ञातवान् ।

- ७ धूपफ् रूपेण सौन्दर्येण च मनोहारो आसीत्, तत्कार-
रणान् तस्य प्रभो जांथा धूपफं निरीक्ष्य तं वभाषे, त्वं
८ मया साङ्गं ब्रूय । किन्तु धूपफ् तदनङ्गीकृत्य प्रभो
भांथी अगाद, पश्य निवेशनेऽस्मिन् यदहं करोमि,
तस्य किमपि प्रभु नानुबन्धने; स मम करेऽसर्वस्वम्
९ अर्पितवान् । अस्मिन् निवेशने मत्समो महान् कोपि
नास्ति; त्वन्तु तस्य जाया, कारणादतः केवलं त्वां विना
मां प्रति किमपि वारितं नास्ति; तस्मात् कथम् एता-
दृशीं दुष्टतां कुर्वन् ईश्वरस्य गोचरे पातकं कर्तुं
१० शक्नोमि । तथापि सा घोषित् स्वया साङ्गं ब्रूयितुं वा
स्वयंपेपे स्नातुं धूपफं प्रत्यहं आह्वयति; किन्तु धूपफ्
११ तत् नाङ्गीकरोति । अन्तरम् एकदा कार्थवशात्
धूपफ् गृहमध्यं अगाम, तदा तत्रान्यभृत्याभावात्-
मया सह ब्रूवेति वदन्ती सा धूपफो वसनं धृत्वा
१२ चकर्ष । किन्तु धूपफ् तस्याः करे निजवसनं विहाय
१३ वहिः पलायास्यके । तदानीं धूपफ् तस्या हस्ते
निजवसनं परित्यज्य वहिः पलायित इति विलोक्य
१४ सा गेहस्य लोकान् आह्वय वभाषे, स्वामी साङ्गं-

मन्त्राभिः हास्यं कर्तुम् इवम् इवोयम् आनीत-
 वान् ; स मया प्रचितुं मम वसिधिम् आगमत् । ततो- १५
 हम् उचैराह्वतवी ममोचैः प्रव्यं युवा वसनं विहाय
 वहिः पलायितः । अपरं वा स्वामिनो गृह्णायम्- १६
 वम् अपेक्ष्य तद् वसनं स्वमीपे निदधे । अनन्तरं १७
 स्वस्वामिनं तदावधानुसारत ऊचे, तथा च इवोयदा-
 सोऽस्माकं आनाधि, स मया साङ्गं हास्यं कर्तुं समोपम्
 आगमत् । किन्तु मया प्रोचैराह्वते स तद् वसनं परि- १८
 त्यज्य वहिः पलायितः । तदानीं तव दासो मां प्रतीत्यं १९
 कृतवान् स्वजायाया वदनात् स्तां कथां श्रुत्वा दूषकः
 प्रभुः क्रोधेन प्रज्वलितः सन् दूषकं नीत्वा राजवन्दिनां २०
 नासस्थाने बन्धनासथे स्थापितवान् । ततः दूषकं तस्मां
 कारायां तस्यै । किन्तु दूषकं प्रति परमेश्वरस्य साहा- २१
 य्यात् कृपातस्य कारारक्षी तम् अनुगृहीतवान् । अपरं २२
 कारास्थितानां सर्वेषां भारं दूषकः करे समर्पयत् ;
 ततो वन्दिगणप्रवृत्तयो दूषकं आह्वानुमारतः सर्व-
 कर्षाणि कर्तुमारंभरे । स दूषको हस्तो यद्यत् सम- २३
 र्पितवान् तदनुसन्धानमपि न कृतवान्, यतः स यद्यत्
 कृतवान् परमेश्वरस्यै सहायः सन् तत् तत् सफलो-
 कृतवान् ।

४० चत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ फिरौषः पानपात्रवाहकस्य मोदककृतस्य यूपका सप्त कारायां
निधानं ५ तयोर्द्वयोः समप्रकृतस्य यूपका इकाग्रं १० यूपकः
कथानुसारात् समस्य सफलत्वं पानपात्रवाहकस्याकृतस्य
नष्टं ।

१ अपरं मिशरो भूपस्य पानपात्रवाहकने मोदककृता
च स्त्रीयमिस्त्रीयभूपतेः समीपेऽपराधे कृते फिरौन् तस्य
२ प्रधानपात्रवाहकं प्रधानमोदककृतस्य प्रति कुट्टुः सन्
३ यस्य रक्षकसैन्याधिपतेः कारायां यूपफ् आसीत् तत्र
४ तौ वन्दीकृत्य स्थापितवान् । ततो रक्षकसैन्याधि-
पतिना यूपका कृते तयोः समर्पितयोः सतो यूपफ्
तौ वेवितुम् आरंभिरे । इत्थं तौ वज्रदिनानि
कारायां स्थितौ ।

५ कारायां बह्वी मिस्त्रीचराजस्य पानपात्रवाहक
मोदककृतौ द्वौ यामिन्याम् एकस्यां द्विधौर्धविशिष्टौ
६ द्वौ सप्तौ दृष्टवतुः । ततो यूपफ् प्रभाते समोपं गत्वा
७ तौ विषखवदनौ ददर्श । तदानीं फिरौषो येऽधिपतयः
तेन सार्द्धं प्रभोः कारायां बहू आसन्, तान् पप्रच्छ
कुतो युष्माकं वदमानस्य विषयानि ? तौ प्रत्यूचतुः
८ आवासुभौ स्वप्नं दृष्टवन्तौ, किन्तु तस्य फलवता कोपि न
विद्यते; तदा यूपफ् तौ जगाद, फलं बोद्धुं शक्तिः

किम् ईश्वरान् न जायते? विनयेहं युवयोः स्वप्ने मां
 वदतं। तदाहो प्रधानपात्रवाहको निजस्वप्नकर्या यूषफे ६
 प्रकाश कथयामास, अहं स्वप्ने द्राक्षासतामेकां दृष्टवान्। १०
 तस्याः आखात्रये पल्लविते तत्र पुण्यानि जातानि खंवके
 खवके तस्याः फलानि पक्वानि जातानि। तदा मम हस्ते ११
 फिरौषः पानपात्रस्य सत्त्वात् तत्र पात्रे द्राक्षाफलानि
 निधाय निष्पीड्याहं फिरौषो हस्ते तत्पात्रं दत्तवान्।
 ततो यूषफ् तस्मै कथयामास, तस्य फलमेतत् ताभि- १२
 स्तिष्ठभिः आखात्रिभिर्दिनत्रयं बोध्यते। चयाणां १३
 दिनानां मध्ये फिरौन् त्वां विचार्य तव पदे नियो-
 जयिष्यति; तेन त्वं पूर्ववत् पानपात्रवाहको भूत्वा पुन-
 रपि फिरौषो हस्ते पानपात्रं दास्यसि। किन्तु यदा १४
 तव मन्त्रं भविष्यति, तदा मां स्मरिष्यसि, मय्यनुपहं
 विधाय फिरौषो गोचरे मदिष्यसि कथां कथयित्वा
 मामस्मात् काराया उद्धरिष्यसि। यत इन्नीयानां देशात् १५
 लोका मां निश्चितं चोरयित्वा नयन्, किन्त्वहं यत्
 वूपरूपे बन्धनान्त्रये बद्धो भवेयं तादृशं किमपि कर्त्तव्यं नात्र
 स्थानेऽपि कृतवान्। अपरं प्रधानमोदककृतत् तस्य कथाया १६
 उत्तमं फलं निश्चय यूषफे कथयामास, अहमपि स्वप्नमेकं १७
 दृष्टवान्, मम मस्तकोपरि शुक्रपिष्टकानां चाण्डि भाजना-

१८ न्यामन् । तदुपरन्त्यभाजने फिरौषो भोजनाद्यानि
 वज्रविधानि पक्कान्यासन्; ततः पक्षिषु आगत्य मम
 मस्तकोपरिस्थितात् भाजनात् आदाय तान्मभक्षन् ।
 तदा यूपम् प्रथुवाच एतस्य फलमेतत्, तै स्त्रिभिः
 १९ भाजनैर्दिनचयं बोध्यते । दिनचयमध्ये फिरौन् त्वां
 विशार्यं वृषोपर्युहंस्त्यति पक्षिषु आगत्य तव शरी-
 रात् मांसं खादित्यन्ति ।

- २० ततः परं द्वितीयदिवसे फिरौषो जन्मदिन उप-
 स्थिते स सर्व्वेभ्यो निजदासेभ्यो भोज्यम् आसादयमास ।
 २१ तत्र सर्व्वेषां निजदासानां साक्षात् प्रधानपात्रवाहकं
 २२ प्रधानमोदककृतं त्रिचारयज्ञकार । फिरौन् स्त्रीयहसो
 पानपात्रं दातुं प्रधानपानपात्रवाहकं तस्य निजपदे पुन-
 रपि नियोजयामास ; किन्तु यूपका कथितार्थानुसा-
 २३ रात् प्रधानमोदककृतं उद्भवन् । तथापि प्रधान-
 पानपात्रवाहको यूपकं न सञ्चार किन्तु विसञ्चार ।

४१ यज्ञचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ फिरौषः सप्तहयदर्शनं च पानपात्रवाहकस्य यूपकवातो
 कथनं १४ फिरौषो यूपके निजसप्तकथनं २५ रात्रः
 सप्तकथाश्रापनं उपदेशनं ४७ यूपक उन्नतिः ४९ निजस्रि
 मस्यस्यापनं ५० यूपकः पुनरुपजननं ५१ दुर्भिक्षारम्भः ।

१ अगन्तरं द्वितीयवत्सरस्य श्रेषे फिरौन् इति स्रमे

ददर्श। स गदीतीरे तिष्ठति, तदा नद्याः सप्त सुन्दराः २
 पुष्टा गाव उत्याय प्रान्तरे चरितुं चारेभिरे । पद्यात् ३
 सप्तान्याः क्षत्राः कुम्भिता गावः चरित उत्याय तटिन्या
 क्षटे तासां गवां समीपे स्थिताः । अगन्तरं ताः क्षत्राः ४
 कुम्भिता गाव साः सप्त वृष्टाः सुन्दरा मा चपसन् ।
 तदानीं फिरौषो निद्रा भग्नाः । तदनन्तरं फिरौषि ५
 निद्रिते सति द्वितीयवारं इति स्वप्ने दृष्टवान् ;
 एकस्मिन् हृत्ते सप्त सूत्रा उत्तमाः ब्रह्ममन्त्र्य उद- ६
 तिष्ठन् । ततः पूर्वोचवायुना दृष्ट्वा अन्याः सप्त वीषाः ७
 ब्रह्ममन्त्र्य उदतिष्ठन् ताः सप्त वीषाः ब्रह्ममन्त्र्यः
 सूत्राः सप्त भञ्जरी जंपसुः । अगन्तरं फिरौषो ८
 निद्राभङ्गे सति स्वप्नमात्रो बभूव ।

ततः परं प्रातःकाले तस्य मनस्सुदृष्टे स वीषान्
 प्रहित्य मिसरदेव्रीयान् सर्वान् मावादिनो ज्ञानिन-
 साङ्कार्यितवान् ; किन्तु फिरौषा तेषां समीपे स्वप्न- ९
 दृष्टकथायां कथितायां तेषां मध्ये कोपि फिरौषे
 तत्फलं कथयितुं नाशक्नोत् । तदानीं प्रधानपाशवाचकः १०
 फिरौषे निवेदयामास, अथ स्त्रीयापराधं करामि ।
 फिरौषो द्वौ स्त्रीयभृत्यौ प्रति अर्थात् मां प्रधानमोदकतस्य ११
 प्रति कोधाश्वितः सन् अस्मान् रवकसैन्याधिपतेः का- १२

रायां बद्धवान् । तत्र सोहृद्य दावेकस्यां यामिन्यां स्वप्ने
 १२ दृष्टवन्तौ ; द्वयोः स्वप्नयोर्द्विविधफले जाते । तत्र
 मारुद्मस्त्राभिः रत्नकसैन्याधिपते र्धुवद्वास एक इत्रोय
 आसीत् ; आवाभ्यां तस्यै कथिते, स आबयोः स्वप्नार्थं
 १३ कथितवान् ; उभयोः स्वप्नयोः फले उक्तवान् । तत्र स
 आवाभ्यां चादृशं फलं गदितवान् तादृशमेव घटितं ;
 अर्थात् महाराजो मां निजपदे नियुक्तवान् तं तद-
 वध्नात् ।

१४ फिरौणि यूषफम् आनेतुं जगान् प्रहितवति
 खोकास्तं कारातः क्षिप्रम् आनिन्दुः । ततः स चौरं
 कारयित्वा वसवान्तरं परिधाय फिरौणमनीष उप-
 १५ स्थितवान् । तदा फिरौन् यूषफम् अवदत्, अहं स्वप्ने
 यत् दृष्टवान्, तस्य फलं कोपि कथयितुं नाशक्नोत्,
 किन्तु त्वं तत् श्रुत्वा तस्य फलं कथयितुं शक्नोषीति मया
 १६ श्रुतम् । ततो यूषफ् फिरौणं प्रति जगाद, तदहं न
 शक्नोमि, किन्वीश्वरः फिरौणं मङ्गलयुक्तम् उत्तरं
 १७ वदिष्यति । फिरौन् जगाद, स्वप्नेहं तटिनीतटे स्थित-
 १८ वान् । तदा सरितः सप्तपुष्टाः सुन्दराश्च गाव उत्थाय
 १९ प्रान्तरे चरितुम् आरभन्त । अनन्तरं मिसरि देशेऽहं
 यादृशीः कदापि न दृष्टवान् तादृशः सप्त कुलिताः

कृशाश्चापरा गाव उदतिष्ठन् । अपरं ताः कृशाः कुत्सि- २०
 ताश्च गावः ताः पूर्व्वीया पुष्टाः सप्त गा अयसन् । किन्तु २१
 ताभिस्तासु यस्तासु यस्तादति बोधो नाभवत् ; यतस्ताः
 पूर्व्ववत् कुत्सिताएव स्थिताः ; तदा मम निद्राभङ्गोऽ-
 भवत् । अनन्तरम् अहं स्वप्ने पुनरपश्यम् एकस्मिन् वृत्ते २२
 स्थूलान्युत्तमानि सप्त कणिशान्युदतिष्ठन् । ततः परं २३
 पूर्व्वीयवायुना शुष्कानि क्षीणानि स्थानानि च सप्त
 कणिशान्युदतिष्ठन् । अपरं तानि क्षीणानि स्थानानि २४
 च सप्त कणिशानि तानि स्थूलान्युत्तमानि च सप्त
 कणिशान्ययसन् । इति स्वप्ने दृष्टम् अहं माहाविभ्यः
 कथितवान्, किन्तु कोप्यस्य फलं वक्तुं नाशक्नोत् ।

. तदानो यूपम् फिरौणं प्रत्युवाच, फिरौणो इत्योः २५
 स्वप्नेयोः फलमेकमेव ; ईश्वरो यत् कर्तुम् उद्यतास्ति
 तदेव फिरौणं ज्ञापितवान् । ता उत्तमाः सप्त गावः २६
 सप्तवत्सरस्वरूपाः तैः सप्तभिः कणिशैश्च सप्त वत्सरा
 बोध्यन्ते ; इत्यो स्वप्नेयोः समानत्वं । अपरं तत्पश्चात् २७
 उत्थिता याः कृशाः कुत्सिताश्च सप्त गावः ता अपि
 सप्तवत्सरस्वरूपाः ; पूर्व्वीयपवनेन शुष्कानि यानि सप्त
 कृशानि कणिशानि, तानि दुर्भिलस्य सप्त वत्सरा
 भविष्यन्ति । अहं फिरौणे कथयामि ईश्वरो यत् २८

- २८ कन्तुम् उद्यतोस्ति तत् फिरौणं दर्शितवान्। पश्यतु
 पूर्व्वं मकलमिमर्देशे सप्त वत्सरा अतीव सुभिच्चा भवि-
 २० ष्यन्ति। पश्चात् सप्त वत्सरा स्तथा दुर्भिच्चा भविष्यन्ति
 २१ यथा मिमर्देशस्य सर्व्वं सुभिच्चत्वं विस्मारिष्यते। तेन
 दुर्भिच्चेण देशो नञ्छ्यति, तेन दुर्भिच्चेण पूर्व्वीयं सुभि-
 २२ चत्वं नानुभाविष्यते च, तदतोत्रामञ्चं भविष्यति। फिरौणे
 वारद्वय दृष्टस्वप्नस्य फलमेतत्, ईश्वर एतत् निश्चितं
 २३ कृत्वा तृणं घटयिष्यति। अतएव फिरौण एकं विवेचकं
 ज्ञानिपुरुषं चेष्टित्वा नीय तं मिमर्देशोपरि नियुक्तम्।
 २४ अपरं फिरौण एतत् कर्म करोतु, ये सप्त वत्सराः
 सुभिच्चा भविष्यन्ति तत्र काले देशेऽध्यक्षान् नियुज्य
 २५ मिमर्देशात् पञ्चमांशं गृह्णातु। पश्चात् ते तदुत्तम-
 वत्सराणां ग्रस्थानि संगृह्णन् प्रतिनगरं भोजनार्थं
 २६ फिरौणः स्थाने तत् सञ्चित्य स्थापयन्तु च। इत्थं मिस-
 र्देशे भाविदुर्भिच्चस्य सप्तम्, वत्सरेषु देशस्थितानां कृते
 सञ्चितमध्येषु स्थितेषु दुर्भिच्चात् देशो न नञ्छ्यति।
 २७ तदानीं फिरौणः तदीयमकलदासेयानाञ्च दृष्टौ
 २८ कथेषा उक्तमा बभूव। ततः फिरौण मृत्यान् उवाच,
 एतस्य तुल्यः पुरुषो यचेश्वरस्थात्मास्ते, एतादृश-
 २९ मन्यं कं प्राप्स्यामि। तदा फिरौण् यूषफं जगाद

ईश्वरस्वाम् एतानि ज्ञापितवान् ; अतएव त्वत्तुल्या वि-
 वेचको ज्ञानी च कोऽपर आस्ते । त्वामहं निजगृहस्था- ४०
 धिपतिकर्मानि नियुक्तवान्, मदीया सर्व्वे लोका स्वदी-
 यवाक्यस्य वशीभविष्यन्ति ; केवलं सिंहासनेहं त्वन्तो
 महान् स्वास्यामि । फिरौन् यूषफं पुनरुक्तवान्, पश्य ४१
 सकलमिसर्देशोपरि त्वामहं नियुक्तवान् । अनन्तरं ४२
 फिरौन् निजकरात् अङ्गुरीयकं विमोच्य यूषफः करे
 दत्त्वा तं सुस्त्रवसनं पर्यधापयन् तस्य कण्ठे सुवर्णं
 हारञ्च ददौ । तं स्वस्य द्वितीयवयम् आरोहयामास, ४३
 अपरं जना स्तस्यायेऽये अत्रेक अत्रेक (जानूनि पातयत
 जानूनि पातयतेति) घोषयामासुः ; इत्यं स तं सकल-
 मिसर्देशस्याधिपतिं चकार । पश्चात् फिरौन् यूषफं ४४
 जगाद, यद्यहं फिरौन् भवेयं तर्हि त्वदोयाज्ञां विना
 सर्व्वदेशे कोपि लोको करौ पादौ च स्नाडयितुं न
 शक्यति । अपरं फिरौन् यूषफो नाम साफलत्पानेहं ४५
 (निगूढवाक्यप्रकाशकं) चकार । तत आननगरीयस्य
 पोटीफेरनामकयाजकस्य कन्याम् अस्मितं तं विवा-
 हयामास । अनन्तरं यूषफ् सकलमिसर्देशे यातायातं
 कर्त्तुमारभे ।

त्रिंशद्वत्सरवयसि यूषफ् फिरौणः समसम् उप- ४६

स्थितवान् ; तदानीं किरौणः समीपात् प्रस्थाय मिस-
 देशस्य सर्व्वत्र बभ्राम । अनन्तरं सुभिन्नस्य ते सप्त
 ४० वत्सराः पृथिव्यां बह्वृशस्थानि जनयामासुः । तेषु सप्तषु
 वत्सरेषु मिसदेशे जातानि सर्व्वशस्थानि संगृह्य प्रति-
 ४० नगरं सञ्चिचाय । अपरं यद्यन्नगरस्य चतुर्दिक्षु भूमौ
 यावन्ति शस्थानि जातानि, तावन्ति तत्र तत्र नगरे
 ४६ सञ्चिचाय । इत्थं यूषफ् समुद्रोद्यमिकतावत् तावन्ति
 शस्थानि संजयाह यत् तेषां गणनं तत्याज यत् स्तान्य-
 परिमितान्यासन् ।

- ५० अपरं दुर्भिक्षवत्सरेभ्यः पूर्वं ओन्नगरनिवासिनः
 पोटीफेरथाजकस्य कन्यायाम् अमिनत्नामिकायां
 ५१ यूषफो दौ सुतौ जज्ञाते । ततो यूषफ् तयो र्थेष्टस्य नाम
 मिनत्रिं (विस्मृतिं) चकार ; यतः स कथितवान् ईश्वरो
 मम सर्व्वक्लेशं पिदगेहञ्च मां विस्मरितवान् । अपरं
 ५२ द्वितीयसुतस्य नाम इफ्रयिमं (फलवन्नं) चकार ; यतः स
 उक्तवान् देशे दुःखयस्तं माम् ईश्वरः फलवन्नं कृतवान् ।
 अनन्तरं मिसदेशे सुभिन्नस्य ये सप्त वत्सरा आसन्
 ५३ ते सम्पूर्णतां गताः ततो यूषफो वाक्यानुसारात्
 दुर्भिक्षस्य सप्तवत्सराणाम् आरम्भो बभूव । ततो न्य-
 ५४ सर्व्वदेशेषु दुर्भिक्षो बभूव, किन्तु समस्तमिसदेशे

शस्यान्यामन् । सर्वेषु मिसर्देशेषु दुर्भिक्षे जाते प्रजा-
निवहः फिरौणः समीपे भक्ष्यार्थं प्रार्थयाञ्चके ; ततः ५५
फिरौण् सकलमिक्षीयान् बभाषे, यूयं यूषफः समीपं
यात । म यत् वदति तदेव कुरुत । तदानो सर्वस्मिन् ५६
देशे दुर्भिक्षो बभूव, देशस्य सर्व्वस्थानेऽतीवप्रबले दुर्भिक्षे
सति यूषफ् सर्व्वस्थानोयं भाण्डागारं मोचयित्वा
मिक्षीयेषु शस्यानि विक्रेतुम् आरभत । अपरं नाना- ५७
देशीया नरा मिसर्देशे शस्यानि क्रेतुं यूषफः समीपं
आजग्मुः, यतः सर्व्वेषु देशेषु प्रबलो दुर्भिक्षो बभूव ।

४२ द्विचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः ।

१ य कृबः पुत्राणां शस्यं क्रेतुं मिसर्ममन् ५ यूषफः समीपे
उपस्थानं ६ तैः साई यूषफो व्यवहरणं शिमियोने ७
विनयासीजम् आनेतुम् आजापमं ११ तेषां आतरं प्रात
कृतापराधस्मरणं १५ तेषां ज्ञानपुटेषु मुग्धा निषास यूषफ-
क्षेपां विसर्जनं २६ गृहं गत्वा पितुः समीपे सर्व्वेशोः
कथनं ३५ याकूबो भयं विनयासीजं प्रहेतुम् अम होकरणम् ।

अपरं मिसर्देशे शस्यानि मन्तोति वाचोः श्रुत्वा १
याकृब् स्त्रीयपुत्रान् उवाच, यूयं परस्परं विसोक्य कुत
आध्वे ? म पुनरुदितवान्, पश्यत मया श्रुतं मिसरि २
शस्यानि सन्ति, तस्मात् यूयं तत्र गत्वास्मात्कृते शस्यं
कीत्वानयत ; तेन वयं न सृत्वा जीविष्यामः । अनन्तरं ३
यूषफो दशभ्रातरः शस्यं क्रेतुं मिसरं जग्मुः । किन्तु ४

थाकृष्व यूषफः महोदरं विन्ध्यामीनं भ्राष्टभिः साङ्घे
न प्रहितवान् यतः स कथितवान् यदीमं प्रत्यपि
विपद् घटेत् ।

- ५ तदानीं याचाकारिणां लोकानां सङ्गे इन्द्रायिल
सुताः ब्रह्मनि क्रेतुं गतवन्तः, यतः किनानदेशेपि
६ दुर्भिल आसीत् । यूषफ स्वस्व देशस्याधिपतित्वात्
सर्वदेशीयमनुष्ठीषु ब्रह्मनि व्यकीर्णात्ततो यूषफो
७ भ्रातर आगत्य भूमिष्ठाः सन्तस्तं प्रसेमुः । यूषफ्
निजमहजान् निरीक्ष्य परिचिचाय, किन्तु तेषां
समोपे अपरिचित इव व्यवहृत्य निष्ठुरवाक्यं जगाद,
यूषं कुत आगताः ? ते कथयामासुः किनानदेशात्
८ ब्रह्मं क्रेतुं आगताः स्मः । यूषफा निजसहजेषु परि-
चितेष्वपि ते तं परिचेतुं न श्रेयुः ।

- ९ यूषफ तानधि पूँष्व स्वप्ने दृष्टं सकलं संस्मृत्य
तानवाचत्, यूषं सर्वे चारजना, एतद्देशीयम् अनावृत-
१० सकलस्थानानि निरीक्षितुं समागताः । ते कथयामासुः
हे प्रभो तन्न, भवत इमे दासाः ब्रह्मं क्रेतुम् आगमन् ।
११ वयं सकला एकस्व सुता विश्वास्वा मनुजा भवन्
१२ एते दाभेयाः चारा नहि । सोऽदत् नहि यूषं
१३ देशस्थानावृतस्थानानि वीक्षितुम् आगच्छत । ते

प्रत्यवदन् भवत इमे दासेया दादन्न भ्रातरः किमान्
 देवनिवासिन एकस्यैव सुताः ; पञ्चतु अस्माकं पितुः
 समीपेऽस्माकं कनिष्ठः सहजोऽस्ति एकजन्तु न
 विद्यते । यूषफ् तान् पुनरवोचत्, अहं युष्मभ्यं यत् १४
 चारादति गिरं कथितवान्, यूषं तएव भवत । अहं १५
 युष्मान् परीक्षितुं फिरौण आयुषः प्रपथं कुर्वन् कथ-
 यामि, युष्माकं कनिष्ठो भ्राता चेदत्र नायास्यति तर्हि
 यूयमितः स्नानात् गन्तुं न शक्यथ । युष्माकमेकं १६
 प्रहित्य निजभ्रातरम् आनयत, तत्कालपथ्यन्तं
 युष्माभि बद्धै स्नातव्यं; ततो युष्माकं वचः सत्यं न वेति
 परीक्ष्यैव शायिष्यते; नो चेत् फिरौण आयुषः प्रपथं
 कुर्वन् कथयामि यूयमवश्यमेव चारा भवथ । अन्तरं १७
 यूषफ् तान् दिनत्रयं यावत् कारायां बद्धा स्नापित-
 वान् । अपरं तृतीयेऽह्नि तान् उक्तवान् ईश्वरात् भोति १८
 ममास्ति; यूयमित्यं कुरुत, तेन जीविष्यथ । यदि यूषं १९
 विश्वास्यमानवा भवेत तर्हि स्वेषामेकं सहजम् अस्यां
 कारायां बद्धं निधाय दुर्भिक्षहेतोर्गैहाय ब्रह्मानि
 नयत । यूषं निजकनिष्ठसहजम् मत्समीपम् आनीय २०
 युष्मदुक्तगिरं प्रमाणीकुरुत तेन न मरिष्यथ ।

ततो तथैव कृतवन्तः; पश्चात् परस्परं जगदुः २१

- स्त्रीयमहजमधि वयं निश्चितापराधिन आस्यहे, यतो-
ऽस्माकं समीपे तेन काकृत्तिः कृता, वयं तस्य मनसो
व्याकुलत्वं विलोक्यापि तां न श्रुतवन्त एतत् कारणात्
२२ अस्माकम् शेषा विपत् अजनि। तदानीं ह्वेन् तान्
अवादीत्, यूथमेतेस्मिन् यूनि पापं माकार्ष्ये कथामिमाम्
अहं किं युष्मान् न गदितवान्। तथापि यूयं नामन्यध्वं
२३ पश्येदानीं तस्य शोणितस्य फलं दीयते। किन्तु यूषफ्
यत् तेषां संलापं बुद्धवान् तत् ते बोद्धुं नाशक्नुवन्, यतो
यूषफ् द्विभाषावादिना तैः सार्द्धं कथाम् अकथयत्।
२४ अगन्तरं यूषफ् तेषां समीपात् गत्वा चक्रन्द; पुनरागत्य
तैः सार्द्धं संलप्य तेषां मध्यात् त्रिमिथोनं नीत्वा तेषां
साक्षादेव बबन्ध।
२५ अगन्तरं यूषफ् तेषां श्राणपुटेषु शस्यानि पूरयित्वा
एकैकजनस्य श्राणपूटे मुद्राः परावर्त्य दातुं तेभ्यः
पाथेयभक्ष्यं दातुञ्चाज्ञापितवान्; ततो मृत्या स्तथैव
२६ कृतवन्तः। अगन्तरं स्वस्वगर्हभक्ष्योपरि शस्यानि निधाय
२७ तत्स्थानात् प्रतस्थिरे। किन्तु अरणस्यानं प्राप्य एकः
स्त्रीयगर्हभाय भक्ष्यं दातुं श्राणपुटं मोचयित्वा निज-
मुद्रा ददर्श, यतः श्राणपुटस्य मुखएव मुद्रा आसन्।
२८ तदानीं स महजान् जगाद, मम मुद्रा प्रत्यावृताः

पश्यन्तैता मम शाणपुटे सन्ति । तदा तेषां मनांमि
 प्राद्विज्यन्त विभ्यतश्च परस्परं प्रोक्तवन्तः ईश्वरोऽस्मान्
 प्रति किमिदं कृतवान् ।

अनन्तरं किनान्देशे निजपितु यीकृषः समीपं १८
 प्राप्य स्वेषु यद्यद् अघटत, तत्सर्व्वं तं विज्ञाप्य जगद्,
 स देशाधिपतिरस्मान् देशचारान् ज्ञात्वा निष्ठुर- १०
 वचनं भाषितवान् । ततोऽस्माभिः स उदितः, वयं चारा ११
 न भवामः विश्वास्यमानवा । वयं दादश भ्रातरः सर्व्वे १२
 एकपितुः सुताः, अस्माकं मध्यादेको नास्ति पितुः समीपे
 किनान्देशे कनिष्ठः सहज एक आस्ति । तदानीं स १३
 देशाधिपतिरस्मभ्यम् अकथयत्, अनेनाहं युष्मान् सत्य-
 कदिनो वाङ्मुञ्चामि ; यदि यूयं स्वेषाम् एकं सहजं
 मम मन्त्रिधौ निधाय स्वेषां गेहस्य दुर्भिक्षकारणात्
 शस्यानि गृहीत्वा यास्यथ, निजकनिष्ठं सहजञ्च मत्समीपं १४
 आनेष्यथ, तदा यूयं याथार्थिका लोका भवत, चारा
 नहीति ज्ञास्यामि । पश्चात् युष्माकं सहजं युष्मभ्यं दा-
 स्यामि ततो यूयम् अस्मिन् देशे वाणिज्यं कर्तुं शक्यथ ।

अनन्तरं तैः शाणपुटेभ्यः शस्त्रेषु उक्तारितेषु सर्व्वे १५
 स्वस्वशाणपुटेषु मुद्रार्थिन्यं प्रापुः । तदानीं सकलमुद्रा-
 यन्थी विंशोक्त्य तेषां पिता ते च विभ्युः । तदा तेषां १६

पिता याकूम् उक्तवान्, यूयं मां पुत्रहीनं कुह्यथ; पश्यत
 यूषक् नास्ति, शिमिथोन् नास्ति. पुनश्च विन्यामीनं
 १० नेतुम् इच्छथ; एतत् सर्व्वं मम विरुद्धं भवति। ततो
 ह्येन निजतातं जगाद्, यद्यहं तं तव समीपं नानयामि,
 तर्हि मम दौ सुतौ हनिष्यमि; त्वं मम करे विन्यामीनं
 १८ समर्पय, तमहं पुनश्च तव समीपम् आनेष्यामि। तदानीं
 तेन कथितं, मम पुत्रो युष्माभिः सार्द्धं न यास्यति, यत्-
 स्तस्य महादरस्य मरणात् म एकएव जीवन आस्ते;
 यूयं येन मार्गेण याथ, तत्र यद्यस्यापि कापि विपत्
 धटंत, तर्हि शोकात् एतैः पक्षकैः सार्द्धं मां परलोकं
 प्रेषयिष्यथ ।

४३ चित्रलः रिंशतमे अध्यायः ।

१ जेषे याकूबा विन्यामीनः प्रेरणं १५ भातृकां यूषको गेह-
 गमनं अभिपत्तेः समीपे तेषां भयकटनं १५ यूषके पारि-
 तोषं इत्या तेन सार्द्धं भातृकां भाजनञ्च ।

१ अनन्तरं देशे महादुर्भित्ते तिष्ठति ते मिमर्देशात्
 २ यानि शस्यान्धानयन् तानि सर्व्वाणि भक्षितानि। तदा
 तेषां तात स्तान् बभाषे, यूयं पुनर्गत्वा किञ्चित् शस्यम्
 ३ अस्मत्कृते क्रीणीत। ततो यिद्गदा स्तं गदितवान्, सोधि-
 पति वृद्धं प्रतिज्ञाय कथितवान्, युष्माकं भ्राता युष्माभिः
 सार्द्धं न स्थितस्येत् तर्हि युष्माभि र्मेम वदनं वीक्षितुं

न श्रच्छते । तस्मात् यदि त्वम् अस्माभिः साङ्गं सहजं ०
 प्रेरयसि, तर्हि वयं त्वच्छते शस्यं क्रेतुं यास्यामः । यदि ५
 न प्रेरयसि, तर्हि वयं न यास्यामः ; यतः सोऽधिपतिः
 कथितवान्, युष्माकं सहजे युष्माकं सङ्गे न तिष्ठति मति
 यूयं मम वदनं वीक्षितुं न प्राप्स्यथ । तत इत्यायेल् ६
 कथयामास युष्माकम् अपर एकः सहज आस्ते इति
 मनुजस्य तस्य समीपे कथयन्तो मां प्रति कुव्यवहारमिमं
 कुतः छतवन्तः ? ते कथितवन्तः, तेनास्मान् अस्माकं ७
 ज्ञातींश्च प्रति यथा परिपृष्टं, युष्माकं तातः किम-
 द्यापि जीवन् आस्ते ? युष्माकं किम् अपरः सह-
 जेऽस्ति ? तथा वयं उत्तरं अबोचाम ; किन्तु
 युष्माकं भ्रातरम् अत्रानयतेतिवाचं स वदित्वाति
 केन प्रकारेण ज्ञास्यामः ? अनन्तरं चिह्नदा मिजपितरम् ८
 इत्यायेल्लं बभाषे, त्वं मया साङ्गं तं युवानं प्रेषय ; वयम्
 उत्थाय यात्रां कुर्मः, तेन वयं त्वं बालकास्य सर्व्वेण
 रक्षिता भविष्यामः न मरिष्यामः । अहं तस्य लघ्नकोऽभू- ९
 वम् एनं ममकरात् यदीव्यसि ; यद्यद्यम् एनम आनीय
 तव सम्मुखे न स्थापयामि, तर्हि स दोषः सर्व्वदा मयि
 वर्त्तिष्यते । यद्यस्माकम् एतावान् विलम्बो नाभविष्यत् १०
 तर्हि वयं द्वितीयवारं परावृत्त्यागन्तुम् अश्रच्छ्याम ।

- ११ तदानीं तेषां जनक इत्यायेत् तान् अवदत्, यदीत्यं भवति, तर्हि कर्षिकं कुरुत ; स्वेषां पात्रेषु देशस्यास्य फलान्युत्तमानि गृहीत; तस्माद्यधिपतये पारितोषिकं दातुं शैविणद्रव्यं गन्धरसं वटनं द्राक्षां गुग्गुलुं मधु च
- १२ किञ्चित् किञ्चित् गृहीत । अपरं स्वेषां करेषु द्विगुणा मुद्रा गृहीत, युष्माकं ब्राह्मणपुटानां मुखेषु या मुद्रा-परावृत्त्यागता स्नास्य करेषु गृहीत्वा यात; को आनाति
- १३ तत्र वा भ्रान्तिः संजाता । अपरं निजभ्रातरं गृहीत्वा उत्थाय पुनरपि तस्याध्यक्षस्य सन्निधिं गच्छत ।
- १४ सर्वशक्तिमान् ईश्वरो युष्मान् तेनाधिपतिना तथानु-गृहीतान् करोतु यथा सोधिपतिः स्वयं युष्माकम् अन्यभ्रातरं विन्यामीनश्च परित्यक्ष्यति ; किन्तु यदि मया पुत्रहीनेन भवितव्यं तर्हि पुत्रहीनोऽभूवम् ।
- १५ तदा ते तदुपढौकनीयं द्रव्यं द्विगुणमुद्रा विन्यामीनश्च नीत्वा उत्थाय मिमरं गत्वा यूपफः
- १६ समक्षम् अतिष्ठन् । यूपफ् तैः सार्द्धं विन्यामीनं विलोक्य निजगृहाधिपतिं गदितवान् एतान् मनुजान् मम निवेशनं नय पशून्स्य मारयित्वा भक्ष्यद्रव्या-
- १७ ण्णासादय ; इमे मध्याह्ने मया सार्द्धं भोक्ष्यन्ते । ततः स यूपफ आदेशानुमारात् तान् यूपफो निवेशनं नीतवान् ।

किन्तु तेषां यूषफं निवेशननयनात् ते भीताः परस्परं १८
 गदितवन्तः पूर्वं अस्माकं श्राणपटेषु या मुद्राः प्रत्या-
 घृत्य गताः तत्कारणान् अस्मान् अत्रानीतवान् ; इदा-
 बीम् अस्मद्विहृद्धं तं दोषम् आरोप्य समाक्रम्योस्माकं
 गर्हभानपि गृहीत्वास्मान् कीतदामानि त्र स्यापयिष्यति ।
 ते तदानो यूषफो गृह्याधिपतेः समीपं गत्वा गृहद्वारे १९
 तिष्ठन्त स्तेन सार्द्धं मलय कथयामासुः, हे महेश्च वयं २०
 पूर्वं अस्यानि केतुम् आगच्छाम, किन्तुत्तरणस्थानं २१
 गत्वा निजश्राणपटेषु मोचितेषु श्राणपटमुखे प्रति-
 मनजपरिमितमुद्रा प्राप्ताः । वयंताः करेषु समानयाम, २२
 अस्यानि केतुश्च मुद्रा आनयाम ; किन्तु ता मुद्रा
 अस्माकं श्राणपटेषु केन निहिता वयं तत्र जागोमः ।
 ततः स गृह्याधिपतिः कथितवान् युष्माकं मङ्गलं २३
 भूयात् मा भैष्ट युष्माकम् ईश्वरोऽर्थात् युष्माकं पैत्तिक
 ईश्वरो युष्माकं श्राणपटेषु युष्मभ्यं गुप्तधनं दत्तवान्,
 युष्माकं मुद्रा मम करे स्थिताः । अनन्तरं स शिमि- २४
 योऽनं तेषां समीपम् आनीय तान् यूषफो गेहाभ्यन्तरं
 नीत्वा पादान् प्रक्षालयितुं तोयं ददौ, ततस्तेषां गर्ह-
 भेषो खाद्यद्रव्यम् अददात् ।

अनन्तरं मध्याह्नात् पूर्वं यूषफ् आगमनसमये ते २५

- पारितोषिकान्यमञ्जयन् यतोवास्माभिर्भोक्तव्यमे
 १६ दत्तिवाचं ते श्रुतवन्तः । ततो यूषफि गृहम् आगते
 ते करस्थितानि पारितोषिकानि तस्मिन् गृहे निधाय
 १७ भूमिष्ठाः मन्तः प्रणमुः । तदानो यूषफ् तेषां जेमं पृष्ट्वा
 कथयामास, युष्माकं यस्य वृद्धतातस्य कथाम् अकथ-
 यत, स किं जेमिणास्ते ? स किम् अद्यापि जीवन् आस्ते ?
 ते प्रत्यूचुः, भवतो दासोऽस्माकं जनकोऽद्यापि जीवन्
 १८ जेमिणास्ते । ततस्ते भूमिष्ठाः मन्तः प्राणमन् । तदानो
 १९ यूषफ् पश्यन् निजमहोदरं विनयामोनं विलोक्य कथ-
 यामास, युष्माकं यस्य कनिष्ठमहजस्य कथामकथयत स
 किमयम् ? अपरं स कथितवान्, हे वत्स त्वामोश्वरोऽनु-
 २० गृह्णातु । तदानो यूषफोऽन्तःकरणे स्नेहस्थापस्थितत्वात्
 स व्याकुलीभूय रोदितुं स्थानमन्विष्य क्षिप्रं निजकोष्ठं
 २१ प्रविशेत् तत्र हरोद च । तदनन्तरं स वदन् प्रत्नान्य वहि-
 रागत्य धैर्यमवलम्ब्य भक्ष्याणि परिवेषुम् आदिदेश ।
 २२ ततो दासा यूषफं तस्य भ्रातृभ्यश्च तद्गृहे भोक्तृभ्यो
 मिस्त्रिभ्यश्च पृथक् पृथक् परिवेषयामासुः, यत इत्रिभिः
 माहूँ मिस्त्रियाणां भोजनव्यवहारो नामीत् ते मिस्त्री-
 २३ याणाम् अतीयनीया आसन् । अनन्तरं निजमन्मुखे
 तेषां ज्येष्ठं ज्येष्ठाधिकारानुसारात् कनिष्ठश्च कनिष्ठा-

धिकारानुसारेण समुपवेषयामास, तेन परस्परं आसुख्यं
मेनिरे। अपरं स स्त्रीयमसुखस्थिताद् भक्ष्यात् उत्थाय १४
तेभ्यो दत्तवान्, किन्तु तेषां भागेभ्यो विनयामीनो भागं
पञ्चगुणाधिकं कृतवान्। ततस्ते पीत्वा तेन सार्द्धम्
आनन्दितवन्तः।

४४ चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः।

१ सहजान् प्रति यूषफः चातुरी ६ तस्य पानपात्रं विनयामीनः।
शाणपुटे स्थापयत् १४ पुनरपि तेषां नक्षत्रीयाममर्षं १८ यूषफं
प्रति यिञ्जदाः कातरोग्निः।

अनन्तरं यूषफ् निजगृह्याधिपतिम् आदिष्टवान्, १
एषां मानुषाणां शाणपुटानि धावत् शस्यं धरन्ति तावत्
शस्यं परिपूर्य्य देहि, अपरं एकैकशो मुद्रा स्तेषां शाण-
पुटानां मुखेषु स्थापय च। विशेषतः कनिष्ठस्य शाणपुटे २
तस्य शस्यक्रयणीयमुद्राभिः सह मम पानपात्रम् अर्थात्
रूप्यमयपात्रं निधेहि; ततः स यूषफ आदेशानुसारेण
कृतवान्। अपरं प्रभाते सत्येव ते गर्दभैः सार्द्धं विसर्जनं ३
प्राप्तवन्तः। किन्तु नमरात् तेषु बद्धदूरं न गतेषु यूषफ् ४
निजगृह्याधिपं जगाद, स्वम् उत्थाय तेषां मानुषाणां
पश्चाद् धावन् तान् धृत्वा वद, यूषम उपकार-
परिवर्त्तेन कुतोऽपकारम् अकार्यं? मम प्रभु र्येन पीयते ५

येन च गच्छति तत् पानपात्रं किमेतत् नहि । एतत्
कर्त्तव्यं करणात्, धूमं दोषिणो जाताः ।

- ६ ततः परं स तान् धृत्वा तथोक्तवान्, तदा ते
प्रति जगदुः, अस्माकं प्रभुः कुत एतादृशीं वाणो वद्वि ?
७ तव दासानीं एतादृज् कर्त्तव्यं दूरे तिष्ठतु । पश्य
निजनिजब्राह्मणपुटे पूर्वैः या वा मुद्रा प्राप्ताः, किमान-
८ देहात् ताः पुनरपि तव समीपम् आनीतवन्तः, तर्हि
कथं निजप्रभो गृह्णात् सुवर्णं दुर्वर्णं वा चौरयिष्यामः ?
९ तव दासानीं मध्ये यस्य समीपे तत् प्राप्यते, स द्वि-
१० ताम्, अपरं वयमपि प्रभोः क्षीतदासा भविष्यामः । ततः
स उक्तवान्, भद्रं युष्माकं कथानुसारादेव भवेत्, यस्य
समीपे तत् प्राप्यते, स मम दासो भविष्यति, किन्त्वन्ये-
११ निर्दोषा भविष्यन्ति । तदानीं ते भूमौ खं खं ब्राह्मण-
१२ टम् अवरोहन् खं खं ब्राह्मणपुटं मोक्षयामासुः । ततः
स गृह्णादधिपो ज्येष्ठमारभ्य कणिष्ठपर्यन्तं समाप्य ब्राह्म-
पुटेषु पात्रम् अन्विष्टवान्, तदा विन्यामोः ब्राह्मणपुटे
१३ तत् प्राप्तं । अतएव ते खखवखं हित्वा खखगर्दभो-
परि ब्राह्मणपुटानि निधाप्य पुनर्मगरम् जग्मुः ।
१४ अपरं विद्वदास्तेषु भ्रातरसु धूषको गृहं पुनराययुः
धूषकि तत्र स्थिते सति ते तस्मात्ते भूमौ दण्डवत्

बभूवुः। तदा यूषप् तान् अवदत्, यूषं किमिदं १५
 कर्षं हतवन्मः १ एतादृशोऽहं पुमान् अवच्छं गणयितुं
 शक्नोमीति यूषं किं न जानीय १ ततो यिहदा जगाद्, १६
 वयं प्रभोः समं किमुत्तरं वदिष्यामः १ किं वाक्यं वदि-
 ष्यामः १ कथं वा स्वान् निर्दोषान् करिष्यामः १ ईश्वरेण
 तव दामेयानां दुष्टता प्रकाशिता ; पश्यतु वयं यस्य
 स्थाने पानपाचं प्राप्तं स च सर्व्वश्व भवतो दामेया
 अभवाम । ततो यूषप् उक्तवान्, एतादृशं कर्षं मत्तो १७
 मा भूत्, यस्य स्थाने पाचं प्राप्तं सश्व मम दामो भवि-
 श्यति, किन्तु यूषं स्त्रेभ्यः पितुः समीपं यात।

ततो यिहदाः समीपं गत्वा जगाद्, हे प्रभो भवाम् १८
 फिरौणा समः, एतान् दासान् प्रति क्रोधो यदि न
 प्रज्वलति, तर्हि प्रभोः कर्षं गोचरे किञ्चित् निवेद-
 यामि । युष्माकं पिता भ्राता वासीति १ प्रभुरेतान् १९
 दासान् अपृच्छत्; ततो वयं प्रभुं प्रत्यवदाम, अस्माकं
 जनक आस्ते, स स्वविरः। अपरं तस्य वृद्धावस्थाया २०
 शकः कनिष्ठः पुत्रोऽस्ति, तस्य भ्राता मृतवान्, सश्व
 तन्मातुः पुत्रोऽस्ति, तस्मात् पिता तस्मिन् स्थित-
 ति । अगन्तरम् एतान् दासान् मेषान् अवाहीत्; २१
 यूषं तं मम समीपम् आनयत, तं द्रक्षामि, तदा

- २२ वयम् अवदाम, स युवा जनकं त्यक्तुं न ब्रह्म्यति,
 यतः पितरं परित्यज्य तस्मिन् आमेते तातो
- २३ मरिष्यति । ततस्त्वं दासान् एतान् अवादीः, युष्माकं
 सङ्गे कश्चिच्छे सहजे नागते, यूयं मम वदनं न द्रक्ष्यथ ।
- २४ पश्चात् तव दासेषा एते पितुः समीप उपस्थाद्य तं
- २५ प्रभारेताः कथाः अवदाम । अपरं जनको गदितवान्
- २६ यूयं पूनर्गतास्माकते किञ्चित् ब्रह्मं कीषीत । ततो
 वयं अवदाम, यातुं न ब्रह्म्यामः, कनिष्ठो भ्राता यद्य-
 स्माभिः साङ्गं तिष्ठति, तर्हि यास्यामः; यतः कनिष्ठे सहजे
 सङ्गे न तिष्ठति, वयं तस्माधिपस्य वदनदर्शनमपि प्राप्तुं
- २७ न ब्रह्म्यामः । ततस्तव दासेषोऽस्माकं जनकः कथितवान्
 मम तस्या भार्याया ददिव पुत्रौ जातौ, तत् पुत्राञ्चि
- २८ श्रीयते । तयोरेकस्मिन् गते, कथितवानहं स खण्ड-
 खण्डीभूय क्षिवोऽभवत्; तदारभ्य तमहं द्रष्टुं न
- २९ प्राप्तवान् । इदानीं मम सन्निधेस्तस्मिन् नीते, यदि
 तमपि काचित् विपत् प्राप्नोति, तर्हि यूयं शोकात्
- ३० अनेन पक्षकेभेन मां परस्मीकं प्रहेष्यथ । अतो भवदासो
 योस्माकं पिता तत्समीपेऽस्माभिरुपस्थाने कृते, यद्य-
 स्माकं सङ्गे यत्र युवा न तिष्ठति, तर्हि स युवान-
- ३१ मेनम् अदृष्ट्वा तत्स्थानात् मरिष्यति । यतस्तस्य प्राणा

वसुधैव कुटुम्बकम् । सन्ति , तेन तव दासेषाः शोकेन
 पक्ककेनेन साङ्गे तव दासं तस्यैवाकं जनकं परलोकं
 प्रेषयिष्यन्ति । यस्मात् तव दासोऽहं निजपितुः समीपे १२
 एतस्य यूगः प्रतिभू भवन् कथितवान्, यद्यहं तं तव
 सखिधिं नानयेयं, तर्हि पितुः समीपे सर्वदा दोषी
 स्थास्यामि । अतोऽहं निवेदयामि, एतस्य यूगः परि- १३
 वर्त्तेन प्रभोः समीपेऽहं दासो तिष्ठामि, किन्तु युवानमेवं
 सहजैः साङ्गे विद्यजतु । यत एष युवा मया साङ्गे १४
 चेन्न याति, तर्हिऽहं केन प्रकारेण पितुः समीपं गन्तुं
 शक्नोमि ? अपरं पितरि या विपत् घटिष्यते तां केन
 प्रकारेण द्रष्टुं शक्नोमि ।

४५ पञ्चमवारिःशोऽध्यायः ।

१ धातुकां समीपे यूगः परिचयनं, ईश्वरानुपचयः २ अहं
 पितुः वार्त्ताप्रेषणं ३ यूगो धातुकासामानात् पितुः वार्त्ताः
 पश्येत् दातुमात्रा ४ यूगो जीवनवार्त्ता निश्चयः साङ्गः
 प्रपुत्रत्वम् ।

अन्तरं यूगः समीपेऽहं जनानां यस्मात् अपैर्यः १
 सन् जगाद्, मम समुखात् सर्वान् अनुजान् वरिः
 कुरुत । तत्र कस्मिंश्चित् व तिष्ठति, यूगः निज-
 सहजान् निजं परिचाययितुम् आरब्धवाच् । ततः २
 उच्यते इति इति यत, मिश्रीयाः पितुः शोकेन यत्

- २ सर्वे जनाः श्रुतवन्तः । यूषप् निजसहजान् जगाद्,
 यूषपहं, मम जनकः किमद्यापि जीवन्नासौ ? किन्तु
 तदीया भ्रातरस्तस्य समसम् उदिश्या अभवन्, तस्मात्
- ३ उत्तरं दातुं न श्रेयः । अगन्तरं यूषप् निजसहजान् प्रव-
 दत्, विनयेहं मत्समीपम् आगच्छत, ततस्ते वसिधिम्
 ईषुः ; तदा यूषप् वभाषे, यूषं यं मिसर्गामिषु व्यकी-
- ४ शीत युष्माकं य यूषप् सहजोहं । किन्तु युष्माभिरचाहं
 विक्रीत इत्यस्मात् माखिद्यध्वं खेषु मा विरब्धध्वं ; अतः
- ५ प्राणरक्षार्थम् ईश्वरो युष्माकमये मां प्रेषितवान् । पश्यत
 देवे द्वावेव वत्सरो दुर्भिक्षोऽभवता ; अपरे पञ्च वत्सरा
 यतादृशा भविष्यन्ति, तेषु कर्षणं शक्यकर्तव्यं न भवि-
- ६ अतः । ईश्वरः पृथिव्यां युष्माकं वंशं रक्षितुं महोपका-
 रणं युष्मान् प्राणैर्जीवयितुं युष्माकमये मां प्रेषित-
- ७ वान् । युष्माभिरहं प्रेषित इति नहि, ईश्वरेण
 प्रेरितोहम्, य मां प्रिरौषः पितरं तदीयगेहस्य
- ८ प्रभुं सर्वदेवस्याधिपञ्च कृतवान् । अतो यूषं पितुः
 समीपं शीघ्रं गत्वा तं वदत, तव पुत्रो यूषप् इत्यं उक्त-
 वान्, ईश्वरो मां निःश्रेयनिर्बर्देवस्य प्रभुं कृतवान् ; तं
- ९ मम वसिधिम् आगच्छ, विसृज्य मा कथाः । तं पुत्र-
 यौष्मादिभिः शार्ङ्गं पश्यादिसर्व्यस्यैः शार्ङ्गस्य समागत्य

मम समीपसम्भवनाय गोश्वन्प्रदेशे वस्यसि । अहं तत्र ११
 स्थाने त्वां पास्यधिव्यामि, नो चेत् त्वेपञ्च वासुरा दुर्भिक्षाः
 स्थास्यन्ति, तत्र सपरिवारस्य त्वदीयस्य सर्वस्य च
 दारिद्र्यं भविष्यति । पञ्चत कथामेताम् अहं स्वमुखेन १२
 कथितवान्, तत् श्रुत्वा विनयामीन् भ्राता च निजजनयने
 ईदृश्वन्तः । अत एतस्मिन् मिसरदेशे ममैष्ये यत्र १३
 युष्मामिदृष्टं, तत् सर्वं मम पितुः समीपे कथयित्वा तं
 क्षिप्रमचानेय्यस्य । अनन्तरं धूपकं निजसहजस्य विन- १४
 यामीनः कण्ठं धृत्वा हरोद्, विनयामीनपि तस्य कण्ठं
 धृत्वा चक्रन्द । अपरं धूपकं अन्यसहजांसु सुम्बिता १५
 तेषां कण्ठेषु हदितवान् ; तदानीं तस्य सहजासोम
 सार्द्धम् आस्यपितुम् आरेभिरे ।

अपरं धूपकं सहजा आगमन, इति जनरवे कि- १६
 रौषो शृङ्गं गते, फिरौन् तस्य हासियास्य सर्वे तुतुपुः ।
 अपरं फिरौन् धूपकं जगाद, तं निजसहजेभ्यः कथय १७
 धूममेतत् कर्षं कुरुत । निजपशूनां प्राणपुटानि धमव- १८
 तार्यं किनामद्देशे गत्वा स्त्रीयपिचा शार्द्धं सकसपरि-
 वारान् मम सन्निधिम् आनयत ; अहं युष्मान् मिस-
 रदेशस्य उत्तमं स्थानं दत्त्वा देशीयोत्तमानि इत्यादि
 भोजयिष्यामि । इदानीं ममाश्रयेतत् कर्षं कुरुत, श्रुत्वा १९

- मिसरः ब्रकटानि गृहीत्वा निजवासकाम निजयो-
- २० पितो निजजनकञ्च समानयत । तत्र निजद्रव्यादीनि
प्रति मा चिन्तयत, क्लृप्तमिषर्देष्टीयोत्तमानि द्रव्याणि
- २१ युष्माकं सन्ति । तत इत्यायेतः सुतासदनुसारेण चक्रुः
यूषफ् किरौष आश्चानुसारात् तेभ्यः ब्रकटानि
- २२ पाथयानि च दत्तवान् । प्रतिजनं परिधानाय द्वे द्वे
युग्म वस्त्रे च दत्तवान् ; किन्तु विन्यामीने शतचय-
- २३ रूप्यमुद्राः पञ्च युग्मवासांसि च ददौ । अपरं पितुः क्लृप्ते
मिसरोद्योत्तमवस्त्राणां भाराक्लान्ताम् दत्त गर्दभान्
पितुः पाथयानां ब्रह्मणां पूषाणां तदन्यभक्ष्यवस्त्रनाञ्च
- २४ भाराक्लान्ता दत्त गर्दभोश्च प्रेषयामास । इत्थं यूषफा
निजसहजेषु विस्मयेषु ते प्रतस्त्रिरे ; ततः स तान् उवाच,
सावधाना यूथं पथि मा विवदध्वम् ।
- २५ इत्थं ते मिसर्देष्टात् प्रस्थाय किमान्द्रेष्टे स्वपितुं
- २६ र्धाकृत्वः समीप उपेतः स्तु । अपरं ते तं वभाषिरे, हे तात
यूषफ् अद्यथावत् जीवन् आस्ते, स निःशेषमिसरदेष्ट-
स्याधिपतिरभवत् ; अगत्या वाचा धाकृत्वो हृदयं जजी-
- २७ वभूव ; यस्मात् स तेषां वक्षसि न विद्मस्यास । तदानीं-
यद्वाक्यं यूषफ् तेभ्यः कथयामास, तत् सर्व्वं ते तं वभा-
षिरे ; ततः स यदा यूषफा प्रेषितानि वस्त्रार्थानि

ब्रकटाणि दर्शय, तदा तेषां जनकस्य चाकूबो मनः
प्रफुल्लं बभूव । तत इत्यायेत् कथयामास, मम पुत्रो १८
यूषप् अक्षयावत्, श्रीकम् आसी, यतदेव यथेष्टं ; अहं
गत्वा मरुष्वात्, पूर्वं तं वीक्षिष्ये ।

४१ पदचकारिभ्याः ।

१ चाकूबो वेर्षेवात्मनं ईश्वरेण दर्शयं, ५ मिसरि यावा ८
तस्य बभूवोः १८ यूषप्ः सकारः सचकारिं सतीये
यूषप्ः कथा च ।

अनन्तरं इत्यायेत् निजवर्त्मसं गृहीत्वा यावां १
विधाय वेर्षेवायामुत्तोर्यं तत्र निजपितुरिच्छाक
ईश्वरम् उद्दिश्य वक्षिं प्रददौ । तत ईश्वरो रजन्याम् २
इत्यायेत्ते दर्शनं दत्त्वा कथितवान्, हे चाकूब् हे
याकूब्, ततः स उक्तवान्, अहमचाक्षि । तदा व ३
कथितवान्, अहमोश्वर स्तव पितुरीश्वरः, तं भिषरं
गन्तुं मा भेषोः, तचाहं त्वां एकां वृद्धज्जातिं करि-
ष्यामि । अहमपि त्वया चाहुं भिषरं गमिष्यामि ; ततः ४
परं त्वां पुनरवश्यं परावर्त्थानेष्यामि, यूषप् निज-
काराभ्यां तत्र नेचे निमीलयिष्यति ।

अनन्तरं चाकूबा वेर्षेवातो याचायां कृतायां इत्या- ५
येत्तं वोढुं फिरौषा प्रहितेषु ब्रकटेषु तेषां पुत्रान् निज-
पितरं चाकूबं बालकान् घोषितश्च निन्युः । ततः परं ६

ते लीचपशून् किमान्देशोपार्जिताः सकलसम्पत्तय
ग्रहणो चाकूवा वाहुं खंशा मिसर्देशम् उतीर्षवन्तः ।

७ इत्थं चाकूव सुतान् सुताः पौत्रान् पौत्त्रीः सकलपरि-
वारान् मिसर्देशं निनाय ।

८ मिसरभागतेसायेलो वंशस्य अर्थात् चाकूवस्यस्य
सन्तानानां नामानि चाकूवो व्येष्ठपुत्रो ह्वेने ।

९ ह्वेणः सुता हनोक् पक्षुः द्विषोन् कर्मिण् ।

१० त्रिमिथोनः सुता विमूषेष् यामोन् भोहद् चाखीन्
शोहर् तस्य किमानोवजायाया आतः सुतस्य शौख् ।

११ खेनेः सुता मेर्षोन् किहात् मिरारिण् ।

१२ विह्वदाः सुत एर् शोतन् श्रेलाः पेरस् शेरहस्य ।

किन्तु एरशोनो किमान्देशे मघतुः ।

पेरसः सुता द्विषानि हामूष् च ।

१३ इषाखरः सुता तोखष् पूय् घोव् मिषोन् च ।

१४ विवूषनः सुता शेरद् एषोन् यइखेष् च ।

१५ दीषा कन्वा सहितः पद्मरामि चाकूवो जान
एष खेषाया वंशः । इमे सुतैः सुताभिश्च चयस्त्रिंशत्
जना आसन् ।

१६ गाद्ः सुताः विषोन् हगि शूनी इषवोन्
एरिः अरोदी अरेखी च ।

आञ्जरः सुता यिष्ठा यिष्ठा यिष्ठा विरिष तेषां १७
मगिनी घेरहस्य ; विरिषः सुता हेवर् मस्तीयेष् च ।

सावन् निजकन्यासेयायै सां सिष्यानामिकां दासीं १८
दत्तवान्, तस्या उदरान् चाकूबा जाता इमे सोऽत्र
प्राणिनः ।

चाकूबो आचाराहेलः सुता धूपफ् विन्धामीन् च । १९
मिसर्देभ्रं भोग्नगरस्व पोटीफरो चाजकस्य २०
आसिनतनामिकायाः कन्याया गर्भे धूपफो जातो
मिनशिरिफ्राधिम् च ।

विन्धामीनः सुता बेला बेखर् असूबेष् गेरा २१
नामन् एही रोह् सुप्योम् ऊप्योम् अर्द च । शेतचतुर्दश २२
जना चाकूब औरसा राहेलो वंशाः ।

दानः सुती इधोम् । २३

नप्तालेः पुत्ता यदधियेष् गूनि यत्तेर सिलेम् च । २४
सावन् निजकन्यायै राहेले सां विन्धानामिकां दासीं २५
दत्तवान्, तस्या गर्भे चाकूबो जाता एते सप्त जनाः ।

पुत्तवधू विंहास चाकूब औरसाः सप्तानाः षट्षष्टि २६
जनासेन साह्रं मिसर्देभ्रं जग्मः । तद्व्याभ्यां धूपफो २७
मिसरि जाताभ्यां दाभ्यां पुत्ताभ्यां सप्त मिसरं नता
चाकूबः परिजनाः साकस्यतः सप्तति जना आसन् ।

- २८ अन्नन्तरं द्याकूष् गोघ्नप्रदेशे दूषणं साक्षात् कर्तुं
 २९ तस्य समीपं स्वस्थायै विद्मदां प्राहिमोत् । तदानीं तेषु
 गोघ्नप्रदेशं उत्तीर्णवन्तु, दूषणं निजस्थे सञ्चयित्वा
 गोघ्नप्रदेशे निजपितरम् इत्याख्येण साक्षात् कर्तुं
 जगाम ; ततस्तस्य सखिधिम् उपस्थितस्य तस्य पिता
 ३० तस्य कष्टं धृत्वा ब्रह्मचर्यं करोत् । तदा इत्याख्ये दूषणे
 कथयामास, त्वम् अद्ययावत् जीवन् अस्मि, तदीयं
 मुखमहं दृष्टवान्, इदानीं स्वच्छन्दं मरिष्यामि ।
 ३१ अन्नन्तरं दूषणं निजसहजान् पितुः परिवारांसु बभाषे
 अहं गत्वा फिरौषे वार्तां इत्था कथयिष्यामि, किनाम्-
 देघ्नात् मम सहजाः पितुः सर्वे परिवारासु मम समी-
 ३२ पम् आगच्छन् । ते पशुपालकाः पशुवाण्डिकासु
 तस्मात् ते निजगोमेषादिब्रजादि सर्व्वस्वम् आनयन् ।
 ३३ ततः फिरौन् दुष्मान् आह्वय्य दुष्माकं का वृत्तिरिति
 ३४ यदि पृच्छति, तर्हि तवैते दासेया आ धौवनात् अद्य
 यावत् पुरुषपरम्परातः पशुपालनवृत्तिका इति वार्त्तं
 कथयिष्यामि; तेन दूष्यं गोघ्नप्रदेशे वस्तुं प्राश्ल्यथ, यतः
 सर्व्वे पशुपालका भिक्षोद्याणां भृशत्सदं भवन्ति ।

४७ सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ धूपः पित्रपुत्रभ्रातृणां क्षिरौषः साक्षात्कारं १२ ब्रह्म-
हते लोकानां रौष्यपशुप्रभृते ब्रह्मदानं २२ जलानां
पञ्चभानाद्य ब्रह्मदानं २८ श्राद्धे धूपपट्टीकरणम् ।

अनन्तरं धूपं गत्वा क्षिरौषे वासां इत्या कथ- १
यामास, मम जनकः सहजास्य किनागदेष्वात् निज-
गोमेवादीनां ब्रजान् तदन्यधर्म्यस्वद्यादाय समागताः
इदानीं ते गोब्रजप्रदेशे सन्ति । ततो धूपं निजान् २
पञ्च सहजान् नीत्वा क्षिरौषं वाचात् कारयामास ;
तदा क्षिरौषधूपको भ्रातृन् धूपं च, धुष्वाकं का वृत्तिः ? ३
ते क्षिरौषं प्रत्यवदन् ; भवत एते दाशेया पूर्णपुत्र-
परम्परया पशुपालकाः । ते क्षिरौषं पुनरुचुः, वयम- ४
स्मिन् देशे प्रवक्षुम् आगमाम, यतः किनागदेशे महा-
दुर्भिक्षोऽभवत्, तस्मात् तवैतदाशेयानां पशुब्रजधारण-
स्नानं न भवति ; ततो निवेदयामो भवतो दाशेयान्
गोब्रजप्रदेशे वासवतु । ततः क्षिरौषं धूपकम् आशा- ५
पयामास, तत्र जनकः सहजास्य तव समीपम् आगमन् ।
मिसर्देशस्य तत्र समुखे विद्यते, देशेष्वाममस्नाने निज- ६
जनकसहजान् वासय ; तेभ्यो गोब्रजप्रदेशे स्नानं देहि,
तेषां मध्ये यं यं कर्षयोग्यं बुध्यसे, तान् मदीयपशु-
ब्रजानाम् आधिपत्यपदे नियोजय । अनन्तरं धूपं ७

- निजजनकम् आनीय फिरौषं साक्षात् कारयामास ।
 ८ याकूब् फिरौषं आश्रियं जगाद् । तदानीं फिरौब्
 याकूब् पप्रच्छ, तव वयः कति वत्सरा अभवन् ?
 ९ याकूब् फिरौषं जगाद्, मम प्रवासकालाः चिन्तयित्वा
 जतं वत्सरा अभवन्, मदीयायुरल्पं क्लेशजनकस्य मदीय-
 १० पूर्वपुत्राणां प्रवासकालस्यायुषो समं नहि । अन्तरं
 याकूब् फिरौषमाश्रियं मदित्वा तस्य साक्षात् विष्टो
 ११ ऽभवत् । तदानीं यूषफ् फिरौष आश्रानुमारेण मिस-
 र्देशस्य मध्ये रामिबेन्नामके उत्तमस्थाने ऽधिकारं
 १२ दत्त्वा निजपितरं सहजांश्च स्थापयामास । अपरं
 यूषफ् निजजनकं सहजान् पितुः परिजनांश्च परि-
 वारानुधारते भक्ष्यवस्त्रानि दत्त्वा प्रतिपालयामास ।
 १३ अन्तरं सर्वस्मिन् देशेऽतिशयकठिनदुर्भिक्षस्य
 जातत्वात् खाद्यवस्त्राणां तादृशोऽभावो जातो येन
 मिसर्देशीयाः किमान्देशीयाश्च जना मूर्च्छागतदेश्या
 १४ अभवन् । अपरं सोका यूषफः समीपे यानि शस्त्रानि
 क्रीतवन्तः तेषां मूर्च्छार्थं यूषफ् मिसर्देशस्य किमान्-
 देशस्य निःशेषरौप्याणि संगृह्य फिरौषोऽग्रहम् आनी-
 १५ तवान् । इत्थं मिसर्देशे किमान्देशे च रूप्याभावे सति
 मिस्रीबलोका यूषफो निकटम् आगत्य जगदुः, अस्माकं

खाद्यं देहि, अस्माकं ह्य्याणां प्रेषत्वात् वयं किं तव
 सद्युखे मरिष्यामः । ततो यूषफ् कथितवान्, यदि १६
 युष्माकं ह्य्याणां प्रेषोऽभवत् तर्हि पशून् दत्त, पशूकृते
 यूषभ्यं ब्रह्मं दास्यामि । तदासीं तैः यूषफः समीपं १७
 निजनिजपशूस्त्वामीतेषु यूषफ् वाजिमेषत्रजगोब्रज-
 गर्दभादीनां विनिमयतस्तेभ्यः ब्रह्मानि दातुम् आरभत,
 इत्थं यूषफ् तेषां पशून् गृहीत्वा तस्मिन् वत्सरे तेभ्यः
 खाद्यानि दत्तवान् । अरं वत्सरे सम्पूर्णे द्वितीयवत्सरे १८
 ते यूषफः समीपम् आगत्य वभाषिरे, अस्माभिः सर्वाणि
 ह्य्याणि व्यधितानि, तत् प्रभुतो न गोषाद्यिष्यते ;
 अस्माकञ्च ये पशूजना आसन्, ते प्रभारेवाभवन्,
 अस्माकं काद्यान् भूमोश्च विना प्रभोः साक्षान्
 किसपि न विष्यते । अतो वयम् अस्माकं भूम्य एते १९
 उभे तव गोचरे कुतो विनच्छ्यतः । वयं येन न मृत्वा
 जीवन्तस्तिष्ठाम, अस्माकं भूम्यश्च पतिता न भवन्ति,
 तस्मत्ते वीजानि देहि, खाद्यब्रह्मानि दत्त्वा अस्मान्
 अस्माकं सर्वा भूमोश्च क्रीत्वा गृहाण ; ततो वयं
 स्वस्वभूम्या साङ्गं फिरौषोऽधोना भविष्यामः । अन-२०
 न्तरं दुर्भिक्षे तेषाम् अतोवासञ्चे सति निश्चिन्त्याः कस्तना
 भूमौ र्धकीषन्, ततो यूषफ् फिरौषः कृते मिसरीयाणां

- सर्वा भूमिः क्रीतवान्, इत्थं सर्वासु भूमिषु फिरौषो
 २१ अधिकारो जातः । ततो च मिसर एकधीमातोऽन्य-
 धीमां धावत् नगरे नगरे लोकां स्नानान्तरोचकार ।
 २२ केवलं धाजकानां भूमि न व्यकीनत्, यतः फिरौन्
 तेभ्यस्ता वृत्तिलेन दत्तवान्, तस्मात् तेषां भूमौ न
 विक्रीतायां फिरौषा दत्ता या वृत्तिः सा तेषां भोगा-
 र्थमेव स्तितवती ।
- २३ अगन्तरं धूषफ् प्रजाभ्यः कथयामास, पञ्चमांशं फि-
 २४ रौषः कृते युष्माकं सर्वा भूमिश्च क्रीतवान् । इदानीं
 यतानि वीजानि गृह्येत्वा भूमौ वपत, तत्र यद्यत् उत्प-
 स्यते तस्य पञ्चमांशं फिरौषे दास्यथ, तदन्यचतुरो-
 ऽंशान् भूमिर्वीजकृते निजपरिजनानां बालकानाञ्च
 २५ स्थापयते स्थापयिष्यथ । ततस्तो प्रत्यूचुः, भवान् अस्माकं
 प्राणान् रक्षितवान्, भवतः कृपावृष्टौ सत्यां वयं फि-
 २६ रौषो दासेया भविष्यामः । अपरं धाजकानां यस्यां
 भूमौ फिरौषो नाधिकारो जातस्तदितरासां सर्वासां
 भूमिनां पञ्चमांशं फिरौन् प्राप्स्यति, धूषफा स्थापि-
 तेषां व्यवस्था सर्वमिर्दंशेऽद्य धावत् वर्तते ।
- १७ अपरम् इत्याद्येल् मिसरो गोपान्प्रदेशे न्युवास, तत्र
 चाधिकारं प्राप्य क्रमशो वर्द्धिष्णुरतिवृहदंशो बभूव ।

स याकूब् मिसर्देबे सप्त दत्त वत्सुरान् थापयामास, तदा २८
 तस्य वयः सप्तसत्वारिंशदधिकशतं वत्सुरा बभूवः । अत २९
 दस्तायेस् निजं मरुत्तदिनं षविधं विज्ञाय निजसुतं
 यूषफ् समाह्वय गदितवान्, अहं यदि तव साक्षात्
 अनुगृहीतोऽभवं, तर्हि विनये मिसर्देबे ज्ञानाने मां न ३०
 निधाय मम पूर्वपुरुषाणां समीपे मां ज्ञानाने निधा-
 तुम् एतस्मात् मिसर्देब्यात् नीत्वा तेषां ज्ञानानवेक्षणं
 समीपे मां प्राययिष्यसि, मां प्रतीमन् अनुपहं सद्यतया
 व्यवहरिष्यमीति मम अंधाधो हस्तं इत्यांशे कुद,
 ततो यूषफ् कथयामास, त्वदीयाज्ञानुसारेणैव करि-
 ष्यामि । तथापि शपथं कर्तुं यूषफि याकूबा भाषिते ३१
 यूषफ् तस्य समीपे शपथं चकार, तदानीम् दस्तायेस्
 शय्याया शिरस्थानदिग्ने प्रस्थनाम् ।

४८ अध्यायस्यारंभोऽध्यायः ।

१ यूषफस्य सुतयोश्च पीडितस्य याकूबः साक्षात् शपथं तान्
 प्राते याकूबः कथनं ८ यूषफः सुतद्वयायाशौचं इत्यादि-
 कस्य प्रथममकरणं १५ यूषफा चार्हं तस्य संसृजनम् ।

एतासु घटनासु मतासु, पश्य तव पिता पीडितो १
 ऽभवत्, इति वार्त्ता यूषफे कथिता; ततः च निजौ
 द्वौ सुतौ मिनशीप्रयिमी च नीत्वा जगाम । तदानीं २
 कश्चित् याकूबे कथितवान्, पश्य तव सुतो यूषफ् ३

- २ आगमत् तत इत्यायेल् आत्मानं सखलं छात्वा उत्तिष्ठन्
 उपविवेच्य; अपरं धूपकं कथयामास, किनान्देशस्य
 लूमनगरे सर्व्वशक्तिमान् ईश्वरो मां दर्शनं दत्त्वा दात्या-
 ३ श्रियं गदित्वा कथयामास; पश्य, त्वामहं फलवन्तं वज्र-
 वंशं करिष्यामि, त्वत्तो जननिवह उत्पस्यते, तव
 भाविर्वशाद्य चिरमाधिकर्तुम् इमं देशं दास्यामि च ।
 ५ अतो मम मिसरागमनात् पूर्वं मिसर्देशे इन्द्रायिम्
 मनश्चिनामानौ तव यौ द्वौ पुत्रौ जातौ, तौ मम भवि-
 ६ श्यतः, एवेन् शिमियोनाविध मम भविष्यतः । किन्त्वितः
 परं तव ये ये सन्ताना भविष्यन्ति, ते तव भविष्यन्ति;
 अपरं श्येष्ठभ्रातृणां नात्वा स्वस्वाधिकारे विख्यास्यन्ति ।
 ७ यतः पद्मनरामागमनकाले किनान्देशस्य इन्द्रा-
 यातः किञ्चिद् दूरे तिष्ठति मयि राहेल् मार्गस्य
 मम समीपे मृता; ततोहम् इन्द्राया अर्यात् बैतलेहमः
 पदवीपार्श्वे तस्याः श्मशानस्थानं कृतवान् ।
 ८ अनन्तरम् इत्यायेल् धूपकः पुत्रौ विलोक्य पप्रच्छ,
 एतौ कौ ? ततो धूपकः पितरं जगाद, ईश्वर एतस्मिन्
 ९ देशे मया पुत्राभितौ दत्तवान् । तदान्तेम् इत्यायेल्
 कथितवान्, अहं विनये, एतौ मम समीपम् आनय,
 १० तावहम् आश्रियं वदामि । किन्तु बाह्वर्ष्यकारणात्

शोणदृष्टिरिस्त्रायेल् सुस्यष्टं द्रष्टुं न शक्नोति ; ततो यूषफ्
 तस्य समीपं तावानीतवान्, स तौ चुम्बितवान्, आलि-
 क्तितवांसि । अपरं दृष्ट्वायेल् यूषफ् वभाषे, अहं चिन्ति- ११
 तवान्, तव वदनं पुनर्द्रष्टुं न प्राप्स्यामि, किन्तु पश्य, तव
 वंशमपोश्वरो माम् अदर्शयत् । तदा यूषफ् जानुद्वय- १२
 मध्यात् तौ नीत्वा भूमिष्ठः सम् प्रणनाम । पश्चात् यूषफ् १३
 तौ द्वौ पितुः समीपं नीत्वा निजदक्षिणकरेण दृष्ट्वायेलो
 वामे दक्षिणं, वामकरेण दृष्ट्वायेलो दक्षिणे निर्नाशं
 धृत्वा स्थापितवान् । तत दृष्ट्वायेल् विविच्य दक्षिणकरं १४
 प्रसार्य कनिष्ठस्य दक्षिणमो मस्तकोपरि दत्तवान्,
 ज्येष्ठस्य मिनग्रे मस्तकोपरि च वामं करं दत्तवान् ।

- अनन्तरं यूषफम् आश्रितं निगद्य भाषितवान्, मम १५
 पूर्वपुरुषो दूमाहीम्दसहाको यस्य पन्थानम् अ-
 लम्बितवन्तौ यस्मैश्वरोऽस्य धावत् मां थावज्जीवन् प्रति-
 पालितवान् ; यस्य दूतः सर्व्वापन्नो मां रक्षितवान्, १६
 स एतौ बालकौ आश्रितं ब्रूयात् ; आभ्यां मम नाम
 मदीयपूर्वपुरुषयोः दूमाहीम् दसहाकोऽस्य नाम तिष्ठतु,
 एतौ देवो बह्वंशौ भवताम् । तदानीं दक्षिणः शिरसि १७
 पितु दक्षिणं दृष्ट्वा यूषफ् असन्नुष्टोऽभवत्, तत
 दक्षिणमो मस्तकात् मिनग्रेः शिरसि तं स्थापयितुं

- जनकस्य करं उत्थाप्य जगाद, हे तात, इत्थं नहि, एष
 १८ ज्येष्ठ एतस्य त्रिरसि दक्षिणं करं देहि। किन्तु तस्य
 पिता अग्नौकृत्य कथितवान्, हे पुत्र, तदहं जानामि,
 १९ जानाम्यहं; सोऽपि महती जाति भविष्यति, इति सत्यं,
 किन्तु तस्य कनिष्ठो भ्राता तस्मादपि महती जाति
 २० भविष्यति, एतस्य वंशो बह्वजनो भविष्यति । तद्दिनं
 स तावाग्निष प्रभास्य कथयामास, इत्याद्येवो वंशो
 युवयो नानां सादृश्यं दत्त्वा एताम् आग्निषं वदिस्यति,
 ईश्वरस्याम् इन्द्रधिमो मिनश्रेष्ठ तुल्यं करोतु, इत्थं स
 २१ मिनश्रेष्ठिप्रथिमम् अयमस्यं कृतवान्। अपरम् इत्या-
 येत् ध्रुवकं कथयामास, पश्य मम मृत्युकाल उपस्थित-
 वान्; किन्तु ईश्वरो ध्रुवाकं सहायो भूत्वा युष्मान् पुनः
 २२ पैतृकं देवं मेधति, अहं वमंशं निजास्वधनुषो बलात्
 इमोरीयाणां करात् प्राप्तवान्; तव भ्रातृगणात् तम-
 धिकमंशं तुभ्यम् अदाम्।

४९ जनपदावर्गमोऽध्यायः ।

१ आद्वयः धर्मैषां पुत्राणामाकानं कृत्वा वेत्तव २ रक्षैकमपि
 तस्य कथनं भविष्यदात्म्य २९ निजस्यशानस्थानमाज्ञा-
 पयस्य ।

- १ अग्नारं साकूब् विजपुत्रान् आद्वय कथयामास ।
 यथं मिश्रत हे पुत्रा यद् युष्मान् प्रति श्रेयतः ।

- २ घटिष्यते तदेवाहं युष्मभ्यं कथयामि हि ।
 हे याकूबः सुता यूयं निशामयत मदचः ।
 पित्रिस्त्रायेत्कथार्यां वः स्वमनांसि निधत्त च ॥
- ३ हृद्रेण् औष्ठसुतस्त्वं मे मामर्थं प्रथमं वक्षं ।
 पराक्रमेण मुख्योसि महिम्ना त्वं निजेन च ।
 ४ त्वं स्नातद्वत्र वेगी हि न म्याता मुख्यता तव ।
 यतस्त्वं निजतातस्य शयनीयं गतः पुरा ।
 गत्वा च शयनीयं मे तदशुद्धं कृतं त्वया ॥
- ५ शिमियोनास्त्रो खेविस्त्र विद्येते महजावुभौ ।
 भवतो निर्दये अत्वे तयो दौ चन्द्रहासकौ ।
 ६ तयो गूढपरामर्शं मन्मनो न प्रवर्त्ततां ।
 समञ्ज्यायां तयो नौ मे सम्मानमुपतिष्ठतु ।
 अहम्यत पुरा ताभ्यां नर एकः स्वकीपतः ।
 एकश्च भूपतिस्ताभ्याम् अनाश्रित निजेच्छया ।
 ७ तयोः क्रीधोऽभिप्रेयेत घतः स ज्वलितोऽभवत् ।
 तयोः कोपोऽभिप्रेयेत घतः स निवृद्धोऽभवत् ।
 याकूबोयजनादेतौ करिष्यामि पृथक् पृथक् ।
 इस्त्रायेस्त्रीधमध्यात्तौ विकरिष्यामि निश्चिन्तं ॥
- ८ पिङ्गदाः सहजास्ते तां प्रशंसिष्यन्ति सर्वत्रः ।
 भविष्यन्ति तदीयाश्च रिपवस्तव हस्तगाः ।

- त्वदीयपितृसन्तानास्त्वां प्रणंस्यन्ति दृष्टवत् ।
 ८ सिंहाणां प्रावकैस्तुल्यो धिक्कदा भवति स्वयं ।
 हे वत्स मृगयाद्रव्यं भुक्तोर्द्ध्वं त्वं गमिष्यसि ।
 सिंहीवत् सिंहवदा त्वां सुप्तं को बोधयिष्यति ।
 १० श्रीलोः सान्त्वयिता यावद् आगमं न करिष्यति ।
 नहि तावद् धिक्कदातो राजदण्डो गमिष्यति ।
 चिराधिपतिता तस्य वंशान्नापगमिष्यति ।
 तत्समीपे च लोकानां भविष्यति हि संघः ।
 ११ द्राक्षास्तसमीपे च गर्हभं भग्मस्यति स्वयं ।
 सुगोस्तनीसमीपे च बुद्धा गर्हभश्चावकान् ।
 रञ्जयिष्यति गोस्तन्या रसेन चोत्तरीयकं ।
 द्राक्षारकरसै रक्तं परिधेयं करिष्यति ।
 द्राक्षारसेन तस्यापि नेत्रे रक्ते भविष्यतः ।
 १२ शृङ्गास्तस्य भविष्यन्ति दुग्धेन सकला रदाः ॥
 १३ सरित्पतेः प्रतीरे हि सिन्धुसूनुं संनिवस्यति ।
 पोतीयात्त्रिजटे तस्य निवासश्च भविष्यति ।
 तस्याधिकारसीमा च सोदोनता भविष्यति ॥
 १४ आवासमध्यतः प्रायो बलवानपि यो भवेत् ।
 गर्हभस्तेन सङ्घात इवाखर संभविष्यति ।
 १५ विश्राममुत्तमं बुद्धा रम्यं बुद्धा च नीवृतं ।

- भारं वोढुं नमन् स्कन्धं करं राज्ञः स दास्यति ॥
 १६ इत्यायेसोऽन्यवन्तानां बहुश्रुतं मतोहि दान् ।
 स्वकीयानां मनुष्याणां सुविचारं करिष्यति ।
 १७ पथि संश्राय यः सपौ दृष्ट्वा च वाजिनः पदं ।
 तदाकूटं पातयेत् तन्मुखो दान् भविष्यति ॥
 १८ परेऽत्र त्वपरिचार्यं समवेक्ष्य स्थितोऽस्य हं ॥
 १९ कश्चित् सैन्यसमूहसेत् गादं जघति कर्हिचित् ।
 तर्हि गादपि तस्मैऽन्यं पराजेष्यति निश्चितं ॥
 २० आग्नेर उक्तमं स्वाद्यं तस्मात् राजापि भोक्ष्यते ॥
 २१ मनोहतप्रदुष्कृतास्त्राभिः कुरङ्गो बोसि सुन्दरः ।
 सृगेन तेन सद्वाग्ने नृपतिः संभविष्यति ॥
 २२ यूषफ् प्रहेः समीपस्था प्राचीरपारगामिनी ।
 फलयुक्ता च या प्रासादा तद्दुष्कृतास्त्रिणः समः ।
 २३ चापथद्विरवज्ञात आविष्टस्य त्रिषीमुखैः ।
 अतिक्षिष्टः स तेनास्त्राभवद्गाढं करारुम् ।
 २४ तदीयदोः कराणाञ्च तेनाभ्युदयसवन्तता ।
 इत्यायेसोऽर्जिता यस्य मूलपापास्वरूपकः ।
 २५ ईश्वरो यस्य चाकूवो विद्यते सर्वत्रक्रिमान् ।
 त्वन्नातेष्वरसाहाय्यात् सत्त्वान्नात्वाग्निषसथा ।
 ऊर्ध्वसादियतो यस्य कुशसं परिजायते ।

अधोगन्धोरनीराब्धेः कुञ्जसं यच्च जायते ।

मङ्गलं जायते यच्च गर्भतश्च पयोधरात् ।

त्वदीयानि भविष्यन्ति तानि सर्वेषु निश्चितं ।

२६ त्वत्पितुः फलदात्रीः स्यान्मदादिपुत्राग्निषः ।

सा चिरन्तनशैलीषां सीमां यावत् समेधिता ।

भ्रात्रापसरितश्चैव धूपफोमस्तकोपरि ।

सातिबाहुल्यमासाद्य सुतरां संभविष्यति ॥

२७ प्रमे संधृतभक्ष्याग्नी सन्ध्याखेटान्नवस्तकः ।

घोहृकस्तेन सङ्गात्रो विन्ध्यामीन् संभविष्यति ॥

२८ एत इत्याद्येसो दादन्न वंशा, एषां जनक आग्नि-

र्वद्वकाले कथामिमां कथयित्वा एतेषाम् एकैकं

विज्ञेयं आग्निषं जगाद् ।

२९ अन्नकरं याकृत् तान् अवरत्, अहं निजजनैः शार्ङ्गै

३० संगृहीतो भविष्यामि । अत इमाहीम् अज्ञानाधि-

कर्तुं किमान्देहे मध्याः पर्वतस्थितं मन्पेलाया यत्

चेचं हेतोय इप्पोषः कीतवान्, यच्च स्थान इमा-

३१ हीमस्तस्य जायायाः सारायाश्च इमशाकस्तस्य भास्याया

रिवकायाश्च अज्ञानम् अभवत्, यच्च शार्ङ्गं सेवायाः

अज्ञानम् अकरवं, तथैव हेतोय इप्पोषः शेषस्थितायां

गुहायां पिङ्गलोकाणां समीपे सम अज्ञानं करिष्यथ ।

यतस्तत् खेचं तन्मध्यस्थां गुहाञ्च हेतीय सन्तानेभ्यो- १२
ऽकीष्णात् । इत्थं च निजसुतान् प्रत्याज्ञापनं समाप्य १३
अथनोये दौ पादौ मेलयित्वा प्राणान् त्यक्त्वा निज-
जनानां समीपे समगृह्यत ।

५० पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ याज्ञवः कृते श्लोकं ० याज्ञवः श्मशानममनं १५ यूपफो
आतृणां सान्मनं १९ यूपफो वंशस्य कथनं श्लेषाञ्चा मरुत्तम् ।

तदानीं यूपम् निजपितरं क्रौञ्चे कृत्वा रोदित्वा १
चुचुम् । अपरं यूपम् स्वपितृदेहं सुगन्धिद्रव्ययुक्तं कर्तुं २
निजभृत्यचिकित्सकान् आज्ञापयामास ; ततश्चिकि-
त्सका इत्याहो वपुः सुगन्धिद्रव्यै र्योजयामासुः । किन्तु ३
तत्कर्षकरूपे चत्वारिंशद्दिनेषु गतेषु ते तत्र चत्वारिं-
शत् दिनानि चापयामासुः, मिस्रीयलोकाश्च तत्काले
सप्ततिदिनानि यावत् शृणुशुचुः । श्लोकोद्यदिनेषु गतेषु ४
यूपम् फिरौषः परिजनान् अवदत्, यदि मां प्रति यु-
ष्माकम् अनुग्रहम् आस्ये, तर्हि फिरौषः कर्षणोचरे कथा-
मेतां कथयत । मम पिता मां व्रपद्यंकारयित्वा गदित- ५
वान्, पश्य मयि मृते किमान्देशे स्वप्न कृते यत् श्मशानं
खातवान् तत्र मां त्वं निधास्यसि; तस्मात् इदानीं मां
यातुम् आज्ञापयतु; पितरं श्मशाने निधायाहं पुनरा-

६ गमिष्यामि । ततः फिरौन् उक्तवान्, याहि, तव पिता
 त्वां यथा व्रपथं कारितवान् तथैव त्वं तं श्रमज्ञाने
 स्थापय ।

७ तदा ध्रुवफ् स्वेपितरं श्रमज्ञाने निधातुं यात्रां
 चकार ; ततो फिरौषो भृत्याः तस्य गेहस्थाधिप-
 ८ तथा मिसर् देश्रीयाधिपतयः ध्रुवफः सर्वे परिवाराः
 तस्य भ्रातरः तस्य पितुर्गृहस्य परिवारास्य तेन शार्ङ्ग
 जग्मुः ; गोश्रमप्रदेशे केवलं तेषां बालका मेषपालका
 ९ गोपालकाश्च स्थितवन्तः । तेन शार्ङ्गं रथाकृटा अश्वा-

१० कृटाश्च जग्मुः ; तेनातीव जनसमागमो बभूव । पश्चात्
 ते यद्दन्तटिन्याः परिलिखितम् आटदशस्यमर्दनस्वा-
 नम् उपस्थाप्य तत्र महारवेश इहदुः ; ध्रुवफा तत्र

११ स्थाने सप्त दिनानि यावत् शृणुषे । अतः किनाम्-
 देश्रीयाः आटदशस्यमर्दनस्थाने तेषाम् ईदृक् श्लोकं
 विलोक्य कथयामासुः ; मिस्रीयाणाम् अर्थं महान्
 श्लोकः । तस्मात् यद्दन् पारस्यं तत् स्थानम् आवेत् मि-
 १२ षर् (मिस्रीयाणां श्लोकः) इति ज्ञात्वा विख्यातो बभूव ।

१२ अनन्तरं याकूब निजपुत्रान् यथाज्ञापयत्, तस्य पुत्रा-
 १३ सादनुसारेण कर्म चक्रुः । फलतस्तस्य पुत्रास्तं किनाम्-
 देशं गीत्वा तृतीय इश्रीयाः श्रमज्ञानस्थानार्थम् इजाशीमा

कीता मर्याः पूर्वस्यमकपेसाचेवस्य या गुहा तन्मध्ये
 तस्य अज्ञानं कृतवन्तः । तस्य तातस्य अज्ञाने जाते १७
 यूषफ् तस्य पितुः अज्ञानं कर्तुम् आगता भ्रातरः सन्नि-
 नस्य मिसर्देष्टं प्रत्यागतवन्तः ।

अपरं स्त्रेर्षा पिता मृत इति वृष्ट्वा यूषफो भ्रातरः १५
 कथयामासुः, यदि यूषफ् अज्ञान् मृतीयते तर्हि
 वयं तस्य यद्यत् अहितम् अकुर्व्यं तत्प्रतिफलम् अस्मभ्यं
 दास्यति । तस्मात् ते यूषफं प्रति कथामेतां लोकद्वारा १६
 कथयामासुः ; तव पिता मरणात् पूर्वं अज्ञान् इति
 नदितवान् । यूषफे कथामेतां कथयिष्यथ, तव भ्रातृभि- १७
 र्णां प्रति दोषे कृतेपि त्वम् अनुमृष्ट्य तेषां दोषम्
 अपराधञ्च मार्त्त्यसि; अतो वचम् इदानीं प्रार्थयामहे,
 तव पितुरीश्वरस्य दासेयानां दोषं मृग्धि, किन्तु यूषफ्
 तेषां कथामेतां श्रुत्वा रोदितुम् आरभत । अन्तर १८
 तस्य भ्रातरस्तदयं मत्वा प्रशिपत्य कथयामासुः, पश्य,
 वयं तव दासाः । ततो यूषफ् तेभ्यः कथितवान्, यूषं १९
 मा भैष्ट, किमहम् ईश्वरस्य प्रतिनिधिसंरूपः । यूषं
 मद्विद्वं कुमन्त्रणां कृतवन्तः इति सत्यं, किन्तोश्वर- २०
 सामेव सुमन्त्रणां कृतवान्, फलत इदानीं यादृक् पश्यथ,
 तथैव च वृद्धनां मनुष्याणां प्राणान् शरन्तु । अतो २१

यूयं इदानीं मा भैष्ट युष्मान् युष्माकं वासकांश्च
प्रतिपालयिष्येहम् । इत्थं मधुरवाक्यं कथयित्वा तान्
सान्त्वयामास ।

- २२ अनन्तरं यूषफ् तस्य पितुः परिवाराश्च मिसर्देब्रे
२३ वसन्तः तस्युः । अपरं यूषफ् दशाधिकं व्रतं वत्सरान्
जीवनं इप्रथिमः पौत्रं यावत् ददर्श, स मिनब्रे मीखी-
२४ र्जाब्धः पुत्रस्य सन्तानानपि क्राण्डे चकार । ततो यूषफ्
सहजान् भवदत्, अष्टं मुमूर्षुः, किन्वीशरो युष्मान् प्रति
नितान्तं दृष्टिं कृत्वा दशाक्षीम् इसहाको याकूबश्च
समीपे च देवं दातुं प्रपथं कृतवान् अस्माद् देवात् तं
२५ देवं नेष्यति । ततो यूषफ् इमं प्रपथं कारयित्वा इस्सा-
येसः सन्तानान् वभाषे, ईशरो युष्मान् प्रत्यवश्यं दृष्टिं
करिष्यति, तदानीञ्च यूयं एतस्मात् खानात् मदीया-
२६ स्त्रीनि नेष्यथ । इत्थं यूषफ् दशाधिकव्रतवत्सरवचसि
ममार, ततश्चेतं सुगन्धिद्रव्ययुक्तं कृत्वा मिसर्देब्रे काठा-
धारे स्थापयामासुः ।

इत्यादिपुस्तकं समाप्तम् ।

यात्रापुस्तकम् ।

अथोत् ।

मुसाणखितं द्वितीयपुस्तकम् ।

१ प्रथमोऽध्यायः ।

१ यूषफ्तस्य आतृषाच्च सरणात् परं तेषां बंजरद्विः ८ फिरौषा
तेषामुपद्रवः १५ तेषुषाधीषां दद्या १९ तेषां पुत्राणां वधश्च ।

रुवेन् विमियोन् खेवि यिहदा इषाखर् सिबूलून् १
विन्यामीन् दान् नप्तालि गाद् आशेर एतन्नामका २
इसायेलः सन्तानाः सर्व्वे खखापत्यान्यादाय चाकूवा ३
साङ्कं मिमर्देशम् आजग्मुः । चाकूवोऽपत्यानि साकन्नेन ४
सप्रतिजना आसन, किन्तु यूषफ् पुरैव मिमरि
खितवान् । अनन्तरं यूषफ् तस्य भ्रातरसत्कासीध- ५
लोकासु मसुः । तथापि इसायेसो बंजो बङ्गप्रजो ६
बर्हिषु बङ्गसन्तानः सन्नतोवप्रबलो अभवत् ; देश ७
सौः परिपूर्णा बभूव ।

ततः परं यूषफं धीम जानाति, तादृश एको मिमरि ८
नवीनो राजा भूत्वा निजलोकेभ्यः कथयामास, पश्यत,
इसायेसीयलोका बलेन संख्यया च अस्ततोऽधिका ९

- १० अभवन् । यथा ते पुनर्बर्द्धिष्णवो न भवेयुः ; अपरं युद्ध
उपस्थिते अस्माकं ब्रह्मपक्षाः सन्तोऽस्माभिः सार्द्धं न
युद्धेयुः ; अस्मात् देशाच्च न गच्छेयुः ; तन्निमित्तं वयं तैः ।
- ११ सार्द्धं भावधाना व्यवहराम । अनन्तरं ते भारवाहनेन
तान् क्लृप्तं तेषामुपरि कार्यशासकान् नियोजयामासुः ;
अपरं तैः फिरौणः कृते भाण्डागारनगरम् अर्थात्
- १२ पिथोमं रामिवेषञ्च निषाद्ययाञ्चक्रुः । किन्तु ते तै
र्यावतः क्रोधान् लेभिरे, तावत् वृद्धिम् उन्नतिञ्च गन्तुम्
आरेभिरे ; तस्मात् ते इत्याद्येलो वंशकारणात् अती-
- १३ वेदिविजुः । पश्चात् मिन्नीयलोका निर्द्ध्यत्वेन तान्
- १४ दास्यकर्माणि कारयामासुः । फलतः कठोरदास्येन
पङ्केष्टकसेचकर्माभिस्य तेषां प्राणान् विरञ्चवाः
ञ्चक्रुः ; एतैः सेवनैरतिनिर्द्ध्यत्वेन तान् दास्यकर्माणि
कारयामासुः ।
- १५ अनन्तरं मिन्नीयो भूपतिरिन्नीयलोकानां शिक्रा-
नामिकां पूयानामिकाञ्च धाव्यावाङ्मथ वषणमिदं
- १६ वभावे, यदा युवाम् इन्नीययोपितां धाचीकार्यं करि-
ष्यथः तदा तासाम् अपत्यानां कोषौ परीक्षिष्ये,
तत्र यदि तासां पुनपत्यानि भवन्ति, तर्हि तानि चनि-
ष्ये, यदि च स्थपत्यानि आद्यन्ते, तर्हि तानि जीवन्ति

स्नापयिष्ये । किन्तु धात्रौ ईश्वरात् भोत्वा मिश्रीय- १०
 राजस्य निदेशानुसारात् अकृत्वा पुमपत्यानि जीवन्ति
 स्नापयितुम् आरेभाते । अतो मिसरो राजा धात्रौ १०
 आह्वय बभाषे, युवां एतादृशं कर्मा कुतः कुरुयः ? पुम-
 पत्यानि कुतो जीवन्ति स्नापयथः ? ततो धात्रौ फिरौषं १६
 प्रति जगदतुः, इभोयाणां योषितो मिश्रीयाणां योषित-
 इव न भवन्ति ; ता बलवत्यः धात्रोणां तामां समोपा-
 गमनात् पुरैव ताः प्रसूयन्ते । अत ईश्वरस्तयोः धात्रोः २०
 कुश्रसं चकार, ततो लोका अतीव्रयमेधमाना महा-
 बलवन्तो बभूवुः । धात्रौ ईश्वरात् विभयाञ्चकतुः, २१
 तस्मात् स तथोरपि वंशान् रधथाञ्चकार ।

अनन्तरं फिरौन् निजान् सर्वलोकान् इत्याज्ञा- २२
 पयामास, येषां सर्वाणि सद्योजातानि पुमपत्याभि-
 स्नातस्त्रिन्यां निक्षेप्यथ, किन्तु सर्वाः कन्या जीवन्तीः
 स्नापयिष्यथ ।

२ द्वितीयोऽध्यायः ।

१ तुषाकजनं तस्य नदीतटे पेटके स्नापनं ५ फिरौषः कन्याया
 ष्टहीतवर्षं ११ तेन मिश्रीयलोकस्य वधः १५ फिरौषः
 क्रोधात् निदिश्यन्दीर्घं प्रति तस्य पलायनं २२ इत्यादिषु
 लोकान् प्रतीश्वरस्य दशा च ।

अनन्तरं सेषिवंशजातस्य कस्यपिग्नानुव्यस्य सेषि- १

- २ वंशस्य कन्याया विवाहे जाते सा नारी गर्भाधृत्वा
पुत्रमेकं प्रसुसुवे ; ततः सा तं बालकम् अतीव सुन्दरं
३ दृष्ट्वा तं मासत्रयपर्यन्तं गोपयामास । ततो गोपयि-
तुम् असमर्था सती नलनिर्घातं पेटकम् आनीय पद्म-
मर्जरसाभ्यां संलिष्य तन्मध्ये बालकं निधाय तटि-
४ नीतीरस्थनन्वने स्थापयामास । ततस्तस्य का दृष्ट्वा-
घटेतेति दर्शयार्थं तस्य भगिनी दूरे स्थितवती ।
- ५ अनन्तरं फिरौषः कन्यां ज्ञातुम् आगच्छत् तस्या
दास्यो नदीतटे भ्रमन्ति, तदा नलवनमध्ये पेटकं वि-
६ श्लोक्य तमातेतुं निजदासीं प्रेषयामास । पश्चात् सा पेटकं
मोचयित्वा तं बालकं ददर्श, तस्मिन् बालके कन्दति सा
७ सदया सती जगद्, एष इन्दीयाणां बालकः । तदार्षे
तस्य भगिनी फिरौषः कन्यां बभाषे, त्वच्छते बालकमेनं
दुग्धं पाययितुम् अहं गत्वा इन्दीयां धात्रीमेकां आह्वय
किमानेष्यामि । ततः फिरौषः कन्या कथयामास, साहि ।
८ तदार्षी सा कन्या गत्वा तद्बालकस्य मातरम् आह्वया-
९ नयत् । ततः फिरौषः कन्यां तामवदत् तमेनं बालकं
मृच्छीत्वा मर्दर्थं पयः पायय, तव वेतनमहं दास्यामि ;
तदा सा घोषित् बालकमादाय पयः पाययामास ।
१० ततो बालक एषिते सा तमादाय फिरौषः कन्यायै

ददौ, ततो बालकस्तस्याएव पुत्रोऽभवत् तदानीं सा
तस्य नाम मुसाम् (आकार्षितं) चकार, यतः सा कथया-
मास तोयादहमिमम् आकार्षम् ।

इत्थं मुसा महाम् भूत्वा एकदा निजभ्रातॄणां ११
समीपं गत्वा तान् अतोव भारं वोढुं ददर्श ;
एकोमिस्त्री तस्य भ्रातॄणाम् एकम् इत्त्रिं प्रहरति
तदपि ददर्श । अतः स चतुर्दिग्धो वीक्षमाणः कमपि न १२
पश्यन् मिस्त्रीयं हत्वा मिकतामध्ये पोषयामास । अपरं १३
द्वितीयदिने स वर्हिर्गत्वा द्वाविन्नीधौ कस्तुरकारिणौ
वीक्ष्य देविषं कथयामास, त्वं निजभ्रातरं कथं प्रह-
रसि ? ततः स उक्त्वान् अस्माकमुपरि कस्तां राजानं १४
-विचारयितारं वा नियुक्त्वान् ? त्वं यथा मिस्त्रीयस्योक्तं
हतवान् तथा किं मामपि हन्तुमिच्छसि ? ततो मुसा
भीतः सन् उक्त्वान् एतत् कर्मावश्यं प्रकाशितं ।

ततः फिरौन् कथामेतां श्रुत्वा मुसा हन्तुं नृगया- १५
सुक्ते । तस्मात् मुसा फिरौषः समुखात् पलायमानो १६
मिदिद्यन्देशे वसुं गत्वा कस्तुरित्प्रहेः समीपे समु-
पविवेक्ष । एतस्मिन्नन्तरे मिदिद्यनीयस्यजकस्य सप्त १७
कन्यास्तन्नामस्य पितुर्मेघव्रजं तोयं पाथयितुं तोय-
मुत्तोस्य तोयपात्रं पूरयामासुः । किन्तु मेघपात्रका १८

- आगत्य तास्त्राडवामासुः; ततो मूषा उत्थाय ता उप-
 चकार, तासां मेषपालकासं पर्यासि पायवाञ्चकार ।
- १८ अन्तरं तासु निजपितृ कृष्यः समीपं गतासु स ताः
 १९ पर्यङ्क, दूयमद्य कथं ग्रीष्मागताः । ततस्ताः कथया-
 च्छकुः, एको मिस्री मेषपालकानां करेभ्योऽस्मान् उद्धृत्य
 अस्माकं यथेष्टाप उदतोत्थयत्, अस्माकं मेषप्रजसु
 २० तासुं पायितवान् । तदानो स निजकन्या अवदत्, स
 कुत्र । दूयं तं कुतस्त्वत्तागमत । दूयं भोक्तुम् आह्वयत् ।
 २१ अन्तरं मूषास्तेन मनुष्येषु शार्ङ्गं वस्तुं सममन्वत्, तदा
 २२ स मूषां निजां सिप्योरां कन्यां विवाहवामास । तत-
 स्तया योषिता पुत्रे प्रसूते तस्य नाम गेर्त्रोम् (अत्र स्थाने
 विदेशीति) कृतवान्, यतः स उक्तवान्, अहं विदेशे वि-
 देशी तिष्ठामि ।
- २३ वज्रकाशात् परं मिस्रीवराजस्य मृत्युर्बभूव; अपरं
 इत्यायेनः वन्नागा दासत्वकारणात् कातरोरिम् क्रन्द-
 तसु चकुः, तदा तेषां दासत्वकारणात् तत् कातरत्व-
 २४ शब्द ईश्वरस्य समीपम् उपतस्तौ । तत ईश्वरस्योषामा-
 र्त्तस्वरं निश्रव्य इब्राहीम् इस्हाक् चाकुबमिः शार्ङ्गं
 २५ स्तत्रतपूर्वनिधमं स्तत्या इत्यायेष्वं प्रति निरीक्ष्य
 तान् अनुजयाह ।

२ द्वितीयोऽध्यायः ।

१ प्रज्जितेस्तम्बे मसासमीप ईश्वर प्रकाशनं ० मसां प्रतीचर
कथन ११ ईश्वरेण सार्द्धं मूमाक्षपनघी

अपरं मूमा मिदियन्निवासिवाजकस्य निजश्वशुरस्य १
यिश्चामेषत्रजं चारयितुम् आरभत; एकदा स मेषत्रजं
गृहीत्वा कान्तारस्थ पश्चात् हरेर्वनामानम् ईश्वरस्य
पर्वतम् आजगाम, तदा स्तम्बमध्यस्थिताग्निशिखायाम् २
ईश्वरस्य दूतस्तस्य सन्निधौ प्रत्यक्षोऽभवत्; तदानीं स
दृष्ट्वा ददर्श, स्तम्बो वज्रिना प्रज्वलति, तथापि स्तम्बो न
नश्यति । अतो मूमाः कथितवान् स्तम्बः कुतो न दह्यते ? ३
अहमेकपार्श्वेन गत्वा महाश्वयं वीक्षिष्ये । पश्चात् स ४
द्रष्टुम् एकपार्श्वेन याति, इति विलेख्य परमेश्वरः
स्तम्बमध्यात् तमाह्वय जगाद, हे मूमा हे मुमाः, ततः
सोवदत, एषोहम् उपतिष्ठामि । तदानीं स कथितवान्, ५
त्वम् एतस्य स्थानस्य समीपं मागच्छ, तव पदाभ्याम् उपा-
नहौ मोक्षय, त्वं यत्र स्थाने तिष्ठसि, सा मेथा भूः सोपरम- ६
पि कथयामास, तत्र पूर्वपुरुषाणाम् ईश्वरः, फलत इन्द्रा-
होम ईश्वरः, इन्द्राक ईश्वरो, याकृव ईश्वरश्च, ततो मूमा
ईश्वरं प्रति वीक्षितुं बिभ्यत्, निजास्यम् आचच्छाद ।

अनन्तरं परमेश्वरः कथयाञ्चकार, अहं मिसर- ०
स्त्रिणाम् निजनेकानाम् अतिशयकेशं दृष्टवान्, कार्य-

- शसकैस्तेषां रोदनञ्च श्रुतवान्, तेषां यातनास्य ज्ञात-
 ८ वान् । अतो मिस्रीणां करेभ्यस्तान् उद्धर्तुम् अस्मात्
 देशात् उत्तमं विस्तृतम् अर्घ्यात् किनानीय द्वितीय
 इमौरीय पिरिषीय द्वितीय यिवूषीयाणां दुग्धमधु-
 ९ प्रवाहिदेशं तान् नेतुम् अवरूढवान् । पश्च, इस्त्रायेलो
 वंशानाम् आर्त्तस्त्रो मम कर्णगोचरीभूतः, यमुपद्रवं
 १० मिस्रीयास्तान् प्रति कुर्वन्ति, तदहं दृष्टवान् । अतइदा-
 नीम् आगच्छ, त्वामहं फिरौणः समीपं प्रेषयामि, त्वं
 मिसर्देशात् मम इस्त्रायेल्लोकान् वहिः करिष्यसि ।
 ११ ततो मूमा ईश्वराय कथितवान् कोहम् यत्
 फिरौणः समीपं गत्वा मिसर्देशात् इस्त्रायेल्लवंशं वहिः
 कर्त्तुं शक्नोमि ? तदा स कथितवान्, अहं तव सहायो
 १२ भविष्यामि, ततो मिसरो लोकनिवहं वहिरानीय
 यूयम् अस्मिन् गिरात्रोश्वरभजनं करिष्यथ ; इति मम
 १३ तत्प्रेषणस्य लक्षणं भविष्यति । पश्चात् मूमा ईश्वराय
 कथयामास, पश्चाहं इस्त्रायेल्लवंशानां समीपं गत्वा तान्
 इति वाचं वदामि, युष्माकं पूर्वपुरुषाणाम् ईश्वरो
 युष्माकं समीपं मां प्रेषितवान् ; किन्तु तस्य किन्नामेति
 १४ चेत् ते पृच्छन्ति, तर्हि किमहं प्रतिवदिष्यामि ? तत
 ईश्वरो मृसामवदत् अहं योस्मि, सोस्मि ; पुनः कथित-

वान्, इत्यायेस्त्वंशम् इति वद, स्वयम्भु युष्माकं समीपं
मां प्रेरितवान् । तत ईश्वरः पुन भूर्मा नभाषे, त्वम् १५
इत्यायेस्त्वंशम् इति वक्ष्यसि, युष्माकं पूर्वपुरुषाणां
प्रभु विहीवाः (परमेश्वरः) अर्थात् इन्द्राद्योम ईश्वर,
इसहाक ईश्वरो, याकूब ईश्वरो, युष्माकं समीपं मां
प्रेरितवान्, मम नामैतत्, एतच्च चिरकालं पुरुषानुशा-
रेण स्मरणाय भविष्यति । त्वं मत्वा इत्यायेस्त्वंशस्य प्रा- १६
चीनानां सभां कारयित्वा कथाभिर्मां कथय, युष्माकं
पुरुषाणां प्रभुः परमेश्वरः अर्थात् इन्द्राद्योम इसहाको
याकूबेश्वरोमां दर्शनं दत्त्वा गदितवान्, अहं युष्मान्,
मिषर्देब्रे युष्मान् प्रति कृतान् सकलान् व्यवहारांसु
दृष्टवान् । अतोहं पूर्वाक्तवाक्यानुसारात् मिषरः क्लीभात् १७
युष्मान् वहिरानीय किनानीयानां हिन्नीयानां इमे-
रीयानां पिरिषीयानां हिब्बोयानां यिवूषीयानां
देब्रम् अर्थात् दुग्धमधुप्रवाहिदेशम् आनेष्यामि ; तेन
ते तव कर्षां शोष्यन्ति । तदा त्वम् इत्यायेस्त्वंशस्य १८
प्राचीनाश्च मिषरो राज्ञः समीपं गत्वा कथामेतां
कथयिष्यथ, इन्नीषां प्रभुः परमेश्वरोऽष्माकं साक्षात्
अभवत्, अतो किनयेहं, अष्माकं प्रभुं परमेश्वरम् उद्दिश्य
देमं कर्तुम् इदानीं दिनत्रयमार्गं प्रान्तरं यातुम् ।

- १६ अस्मान् आदिशतु । किन्त्वहं निस्ययं जानामि, मिस्री-
 यराजं प्रति पराक्रान्तहस्ते न प्रकाशिते स युष्मान् यातुं
 २० वारयिष्यति । ततो मिसरो मध्ये निजहस्तं विस्तीर्ण्य
 मर्था हतास्वर्धकर्मणा तस्मिन् प्रहृते स युष्मान् यातुम्
 २१ आदेच्छति । अपरं मिस्रीणां साक्षात् यतान् जनान्
 प्राप्तदयान् करिष्यामि, तेन ममनकाले यूयं रिक्तकरा
 २२ न यास्यथ । किन्तु सर्वान् योषितः स्वस्वसभोपवासिनीनां
 योषितां समीपे स्वस्वगृहस्थानां प्रवासिनीनाञ्च समीपे
 सुवर्णपात्रं दुर्वर्णपात्रं वसनञ्च याचित्वा यहीष्यन्ति ;
 तान्यपि यूयं स्वस्वपुत्राणां स्वस्वकन्यानाञ्च गात्रेषु परि-
 २३ धापयिष्यथ । इत्थं मिस्रीयानां द्रव्याणि हरिष्यथ ।

४ चतुर्थोऽध्यायः ।

१ मसायष्टेः सर्पत्वं ६ तत्करस्य कुष्ठित्वं १० मूसा मन्मन-
 जोकारात् तेन साहं यातुं वारानो निषुक्तत्वं १८ सिद्धि-
 यनो मूसा ममनं २१ फिरोकः सन्निधो वक्तव्यवचः २४ मसा-
 यस्तस्य स्वकहेदः २७ वारानो मूसासाक्षात् करणं २८
 इसायेत्संभ्रमसन्निधिं मन्मेश्वरकथाप्रकाशनञ्च ।

- १ अमन्तरं मूसाः प्रत्युवाच ते मां न प्रत्येक्षन्ति, मम
 कथायां न मन्मांसि च निधास्यन्ति; किन्तु ते वदिष्य-
 २ न्ति, परमेश्वरस्यां दर्शनं न दत्तवान् । तदानो परमे-
 ३ श्वरस्य पप्रच्छ, तव करे किं ? स उक्तवान् यष्टिः । ततः स

उवाच, तां भूमौ निक्षिप । तेन तस्यां यद्यां भूमौ
 निक्षिप्तायां साहि बभूव ; ततो मूमास्तस्य सम्मुखात्
 पलायितः । तदा परमेश्वरो मूसां जगाद, करं प्रसार्थ्य ४
 तस्य पुच्छं धारय ; ततः स करं प्रसार्थ्य पुच्छं धृतवान्
 तदा स तस्य करे यष्टिर्बभूव । अत्राहं तेषां पूर्वपु- ५
 षाणां प्रभुः परमेश्वर इब्राहीम इस्हाको याकूबेश्वर
 स्तव समीपे प्रकाशितोऽभवम्, इति ते सर्वे प्रत्येक्षन्ति ।

अपरं परमेश्वरः पुनस्तं जगाद, तव करं वक्षमि देहि ; ६
 ततः स वक्षमि करं दत्त्वा वह्निः कृतवान् तस्य करः
 कुष्ठयुक्तो हिमवर्णो बभूव । पश्चात् स उदितवान् त्वं ७
 पुन वक्षमि निजकरं निधेहि, ततस्तेन पुनर्वक्षमि
 करं दत्त्वा वह्निः कृतः, तेन तस्य करः तदन्यकरवत्
 प्रकृतमांसो बभूव । ते यदि त्वां न प्रत्येक्षन्ति, ८
 तत्र पूर्व्येयलक्ष्मिणि च न मनांसि निधास्यन्ति, तर्हि
 द्वितीयचिह्नात् प्रत्येक्षन्ति । द्वाभ्यां चिह्नाभ्यामपि ९
 यदि न प्रत्येक्षन्ति, तत्र कयायाञ्च न मनो निधास्यन्ति,
 तर्हि तटिन्याः किञ्चित् तोयमादाय शुष्कभूमौ पातय ;
 तत्र त्वं तटिन्या यत् तोयं तत् तोलयिष्यमि, ततः
 शुष्कभूमौ शोणितं भविष्यति ।

अनन्तरं मूसाः परमेश्वरं बभाषे, हे मम प्रभो, एत- १०

- त्कालात् प्राक् वा निजदासस्य निकटे भवतः कथा-
 कथनात् परमपि नाहं वाक्पटुः, किन्तु धीरवक्त्राहं
- ११ जडजिह्वस्यास्मि। पश्चात् परमेश्वरस्तं प्रत्युक्तवान् मनु-
 षाणां वदननिर्घाता कः? तथा मूकं वधिरं द्रष्टारं
 अन्वञ्च को निर्घ्निमीते? अहं परमेश्वरः किं तत् न
- १२ करोमि? अत इदानीं याहि, तव वदने तिष्ठन्नहं वक्तव्यां
- १३ वाचं त्वां शिञ्जियिष्यामि। ततः स कथितवान्, हे मम
- १४ प्रभो, विनयेहं, येन प्रेषणीयं तेन प्रेषयतु। ततो मूसां
 प्रति परमेश्वरस्य कोपे ज्वलिते स कथितवान्, त्वेषोयो
 हारोन् किं तव भ्राता न भवति? सुवक्त्रासौ तमहं
 जानामि, स त्वां साक्षात् कर्तुम् आगच्छति, त्वां पश्यन्
- १५ दृष्ट्वा भविष्यति। त्वं तेन साङ्गं संलपिष्यसि, तस्य
 वदने वाक्यं दास्यसि, अहं तव वदने तस्य च वदने
- १६ तिष्ठन् करणोयं कर्म युवां शिञ्जियिष्यामि। स लोका-
 नां समीपे तव वाचं वदिष्यति, स तव वदनस्वरूपो
- १७ भविष्यति। त्वञ्च तस्येश्वरस्वरूपो भविष्यसि। अपरं त्वं
 स्वकरेण यद्यिदं गृह्यन् तथैतानि चिह्नानि दर्शयिष्यसि।
- १८ अनन्तरं मूसा निजश्वशुरस्य धिभ्रासमीपं प्रत्या-
 गत्य बभाषे, विनयेहं, मिसरि स्थितानां भ्रातृणां
 समीपम् इदानीं व्याघुष्य गन्तुं, तेन यावत् जीवन्तः

सन्ति नवेति द्रष्टुञ्च मां धातुम् अनुजानीहि ; ततः
 धिञ्चो मूषामवदत् कुञ्चं गच्छ । अपरं परमेश्वरो मि- १८
 दिद्यनि मूसे कथितवान्, ये जनास्त्वां हन्तुम् ऐच्छन्,
 ते सर्वेऽघियन्त, तस्मात् त्वं मिसरं व्याधुञ्च गच्छ ।
 तदानीं मूसा निजजायां सुतौ च गर्भम् आरोह्य २०
 मिसरैर्ह्यं व्यावृत्त्य गतवान्, अपरं स स्वकरेषु ताम् ईश्व-
 रोयां सष्टिं जघाह ।

अपरं परमेश्वरो मूसां जगाद, त्वयि मिसरं पुन २१
 गर्भम् उद्यते तव करेषाह धान्यस्रुतानि कर्षाणि
 कर्त्तुं दत्तवान्, तानि विविध्य फिरौषः समसं कुब ;
 किन्त्वहं तदनाःकरणं कठिनोकरिष्यामि, तेन स
 स्त्रोकान् ग त्यच्छति । अपरं त्वं फिरौषे कथयिष्यसि, २२
 परमेश्वरः कथयति, इत्यायेल्वंभो मम सुतः अर्थात्
 मम ज्येष्ठपुत्ररूपः । अतोहं तुभ्यं कथयामि, मां सेवितुं २३
 मम पुत्रं परित्यज ; तेन यदि तं त्यक्तुं ऐच्छसि,
 तर्हि तव पुत्रम् अर्थात् तव ज्येष्ठपुत्रमहं हनिष्यामि ।

अनन्तरं मार्ग उत्तरणीयगेहे परमेश्वरस्तं दर्शनं २४
 दत्त्वा हन्तुम् उद्यतवान् । तदानीं पिप्पेरा तीक्ष्णस्त्रं २५
 गृहीत्वा निजपुत्रस्य त्वचं क्षिप्त्वा तां तस्य चरससधि-
 धौ निधाय कथितवान्, त्वं निश्चितं मम शोषितपाती

२६ वरः । अगन्तरम् ईश्वरेण तस्मिन् त्यक्ते सा योषित्
त्यक्त्वेदकारणात् तस्यै कथितवान्, त्वं मम शोषित-
पाती वरोषि ।

२७ अगन्तरं परमेश्वरो हारोषं बभाषे, त्वं मूर्खा
साक्षात् कर्तुं प्रान्तरं ब्रज । ततः स गत्वा ईश्वरस्य
२८ पर्वते तेन साङ्के निखिन्ना तं चुम्बितवान् । तदानीं
मूषा निरूपितम् ईश्वरीयं सर्व्ववाक्यं तेनाज्ञापितं
सकलचिह्नस्य हारोषं ज्ञापयामास ।

२९ अगन्तरं मूषाहारोषौ गत्वा दृष्ट्वायेस्त्वं ब्रह्म प्राची-
३० नानां सर्वां कारयामासतुः ; ततो मूषां प्रति कथिताः
परमेश्वरीया याः कथास्ताः हारोन् तेभ्यः कथयामास ;
अपरं लोकाणां दृष्टिगोचरे तानि सर्व्वलक्षाणि प्रका-
३१ शयामास । तेन लोकाः प्रतीतवन्तः, ततः परमेश्वर
दृष्ट्वायेस्त्वं निरीक्ष्य तेषां दुःखानि दृष्ट्वान्, इति
विज्ञाय ते तं प्रथम्य समाराधयामासुः ।

५ पञ्चमोऽध्यायः ।

१ दृष्ट्वाहारोषोः किरौषः समीपवसनं, तौ प्रति किरौषः कथनं
(लोकेषु ब्रह्मसर्षपां शारार्थं १० तेभ्यः पञ्चाखादानं १५
राजः समीपे कार्यशासकानां जाकृत्तिः २० दृष्ट्वाहारोषौ
प्रति सर्व्वलक्षणं ईश्वरं प्रति दृष्ट्वा निवेदनम् ।

१ ततो मूषाहारोषौ प्रविश्य किरौषे कथयामासतुः ;

इस्त्रायेलः प्रभुः परमेश्वरः कथयति, प्रान्तरे मामुद्दिश्य
 महचरणार्थं मम लोकान् गन्तुम् अनुजानीहि । तदा २
 फिरौन् कथयामास, परमेश्वरः कः ? यत् तस्य कथां
 मानित्वा इस्त्रायेलो वंशं यातुम् आदेक्ष्यामि । नाहं पर-
 मेश्वरं परिचिनोमि नेस्त्रायेलो वंशञ्च यातुम् आदेक्ष्या- ३
 मि । तौ जगदतुः इथीयाणाम् ईश्वर आवां दर्शनं दत्त
 वान्, अत आवां विनयावहे, प्रभुं परमेश्वरम् उद्दिश्य
 होतुं दिनत्रयपथं यातुम् अस्मान् प्रान्तरं यातुम् आ-
 दिश्य, नो चेत्सास्मान् महामार्यां चन्द्रहासेन च निपात- ४
 यिष्यति । ततो मिस्रीयो राजा तान् जगाद, हे भूमाः
 हे हारोन्, युवां कार्यात् लोकान् कुतो निवारयथः ?
 युवां निजं निजं भारवहनं कर्षयतां । फिरौन् पुनर्बभा ५
 षे, पश्यतं, एतस्मिन् देशे मनुष्या एते इदानीं बहवः, यु-
 वाञ्च तान् भारवहनकर्षणो निवर्त्तयितुम् इच्छथः ।

अपरं फिरौन् तस्मिन् दिने लोकानां कर्षकार- ६
 यित्वान् अथवान् आज्ञापयामास, यूयम् इष्टकादि
 निर्माणार्थं पूर्ववत् एतेभ्यः पलालान् मा दत्त, ते गत्वा ७
 स्वार्थं पलालान् संगृह्यन्तु । अपरं पुरा यतीष्टक- ८
 निर्माणभार आसीत्, इदानीं तं भारमर्पयत, तस्मात्
 न्यूनं मा कार्ष्ण, यतस्तेऽलसाः, अत उच्चैरुवन्तः कथयन्ति,

- ८ ईश्वरमुद्दिश्य हेतुं अस्मान् यातुम् आज्ञापय । तस्मात्
 तेषामुपरि पुनरधिककर्माणां भारमर्षयत्; तेन ते
 परि अमंकुर्वन्तो ऽर्थकवाक्य मनांसि न निधास्यन्ति ।
- १० अनन्तरं कार्यकारयितानो ऽधिपतयश्च वहिर्गत्वा
 तेभ्यो ऽकथयन् फिरोन इमां कथां कथयति, अहं युष्मभ्यं
 ११ पुनः पलालान् न प्रदास्यामि। यूयं यत्र प्राप्नुय, तत्रैव
 पलालान् संगृह्णीत; किन्तु दुष्माकं कार्यं किञ्चिदपि
 १२ न्यूनं न भविष्यति। ततो लोकाः पलालानां विनिमयेन
 १३ नालान् संगृहीतुं कृत्स्नं मिमर्दंश्च बभ्रमुः। ततः कार्य-
 कारयितारः क्षिप्रं कर्त्तुं कथयामासुः, पलालप्राप्ति-
 काले यूयं यथा कर्माणि कृतवन्तः, इदानीमपि देव
 मिकानि निरूपितानि कर्माणि तथा सम्पूर्णानि कुरुत।
- १४ इत्यायेस्त्वंशोपरि यान् कार्यकारयितृन् फिरोणो-
 ऽधिपतयो ऽस्थापयन्, तेपि प्रहता अभवन्, इमां कथां
 पृष्ट्वाश्च भवन्, यूयं पूर्ववत् इष्टकनिर्माणस्य निरूपि-
 तानि कार्याणि कुतो ऽहर हः सम्पूर्णानि न कारयथ?
- १५ ततः इत्यायेलो वंशीयाधिपतय आगत्य फिरोणः
 समीपे प्रोक्षैरुवन्तो निवेदयामासुः, कुतस्त्वं निज-
 १६ दाभेयैः मारुतं यतादृक् व्यहरसि ? तव दामेभ्यः कोपि
 पलालान् न ददाति, तथापि ते कथयन्ति इष्टकानि

निर्मातेति ; अपरं तव दासेषाः प्रवृत्ता भवन्ति, किन्तु
 तव लोकानां दोषाः । ततः स कथयामास, यूथमलसा १०
 यूथमलसा इति हेतोर्वदथ, परमेश्वरम् उद्दिश्य होतुम्
 अस्मान् यातुम् आज्ञापय । इदानीं गच्छत, कथांश्चि १८
 कुरुत, युष्मभ्यं पलासा न दास्यन्ते ; तथापि युष्माभि-
 रिष्टकानां सम्पूर्णसंख्या दातव्या । तेन युष्माकं दैवसिक्- १९
 निरूपितेष्टकानां किञ्चिदपि न्यूनत्वं न भविष्यति,
 इति तेन कथिते दृष्ट्वाथेसो वंशानाम् अधिपतयो
 ददृशुः, वर्धमतीव दुर्दशासाम् अपताम ।

अनन्तरं ते फिरौषः समीपात् निर्गत्य पथि स्त २०
 सञ्मुखे मूषां शरोश्च सञ्च साक्षात् चक्रुः । तदानीं ते ताभ्यां २१
 कथयामासुः, परमेश्वरो युवां प्रति निरीक्ष्य विचारयत,
 यतो युवां फिरौषः तस्य दासानाञ्च समक्षम् अस्मान्
 दुर्गन्धरूपान् कृत्वा हन्तुं तेषां करेषु चन्द्रहासान्
 दत्तवन्तौ । ततो मूषाः, परमेश्वरस्य समीपं परावृत्त्य २२
 कृत्वा तस्यै कथयामासुः, ये प्रभो, त्वमेतेषां लोकानां
 कुतोऽमङ्गलम् अकार्षीः ? मास्य कुतः प्रवृत्तवान् ? यदा-
 रभ्य तव नास्ति फिरौषः समीपे कथयितुम् आगच्छ, २३
 तदारभ्य स एतेषां लोकानाम् अमङ्गलं करोति, जन्तु
 निजलोकानां कमण्डुद्वारं न कृतवान् ।

१ षष्ठोऽध्यायः ।

१ मूसासमीप ईश्वरस्य पुनः प्रतिज्ञानं १० विरौषः मसीचे
मूसाप्रेरकं १४ इरेन मिस्रियोनो वंशजेषु १५ खेवेर्बे-
चेसी २८ इषां प्रति परमेश्वरात् ।

- १ अन्तरं परमेश्वरो मूसामवदत्, अहं विरौषं प्रीत
यत्करिष्यामि तत्त्वम् इदानीमेव इच्छामि, स दोर्वल
प्रकाश्य लोकान् यातुम् अनुज्ञास्यति ; दोर्वलं प्रकाश्य
- २ निजदेशात् तान् दूरीकरिष्यति । ईश्वरो मूसा सार्द्धम्
- ३ आस्य पुनः कथयामास, अहं यिहोवाः, अहं इब्रा-
हीम इसहाको याकूबस्य समीपे यिहोवानाद्या न
विख्याय सर्व्यप्रक्रिमान् ईश्वरनाद्या विख्यातोऽभवत् ।
- ४ अपरं किमानदेशम् अर्थात् तेषां प्रवासीयदेशम् अहं
- ५ तेषो दास्यामि, तैः सार्द्धम् एतं नियमं निर्णीतवान् ।
इदानीं मिस्रियोनां समीपे दास्ये नियुक्तानाम् इत्याथे-
सो वंशानां कातर्यैः किं मुत्वा निजं तं नियमं स्मृतवान् ।
- ६ अत इत्याथेसो वंशं कद्, परमेश्वरोहं, मिस्रियोनां भार-
वहनात् युष्मान् उद्धारिष्यामि, दास्याच्च युष्मान् मोच-
यिष्यामि; अपरं विसीर्षदीर्घां महादृष्टेन च युष्मान्
- ७ उद्धारिष्यामि । अहं युष्मान् निजजनोक्तय युष्माकमीश्व-
रो भविष्यामि; तेनाहं मिस्रियोनां भारवहनात् युष्माकं
- ८ वहिष्कर्ता प्रभुः परमेश्वर इति ज्ञास्यथ । इब्राहीमे

इस्हाके याकूचे च यं देशं दातुमहम् अङ्गीकृतवान्, तं
देशं युष्मान् नीत्वा युष्मभ्यम् अधिकारं दास्यामि;
यतोऽहमेव परमेश्वरः । अनन्तरं मूसा इस्त्रायेलो वंशं ८
तदनुसारेण भाषितवान् ; किन्तु ते मनादुःखकठिन-
दास्यकारणात् मूसः कथायां मनांसि न निदधिरे ।

अनन्तरं परमेश्वरो मूसे कथितवान्, त्वं गत्वा १०
मिसरो राजानं फिरौणं वद, त्वम् इस्त्रायेलो वंशं
निजदेशात् विस्ृज । ततो मूसाः परमेश्वराय कथया- ११
मास, पश्य, इस्त्रायेलवंशा मम कथायां न मनांसि
निदधिरे ; तदात्वे ममाव्यक्तवाचो वाचं फिरौण कथं १२
श्रोष्यति ? तदा परमेश्वरो मूसां हारोणञ्च जगाद,
अपरम् इस्त्रायेलो वंशं मिसर्देशात् वद्विष्कर्तुं मिसरो १३
भृपत्य फिरौणः समीप इस्त्रायेलः समीपे च कथयितुम्
तावाञ्चापयामास ।

एते लोकाः स्वस्वपितृवंशानां मुख्याः । इस्त्रायेलो १४
व्येष्टसुतो रुवेन् तस्य सुतो हनोकः पञ्च र्द्विषान् कर्भिः
एते रुवेनो वंशाः ।

शिमियोनः सुता यिमूयल् यामोन् आहद् या- १५
खोन् मोहर् किनानीयजायायाः सुतः शैल ; इमे
शिमियोनो वंशाः ।

- १६ वंशानुमारतो खेविवंशस्य नामानि । गर्शान् कि-
हात् मिरारिः । खेवेर्वयः मत्त्रिंशदधिकशतं वत्सरा
१७ आमन् । वंशानुमारतो गर्शानः सुतानां नामानि
१८ खेवेनिः त्रिमियिः । किहातः सुताः अश्रमं यिषहर
हिम्रेण उषीयेल् तस्य किहातस्त्रयस्त्रिंशदधिकशतं
१९ वत्सरा वय आसीत् । मिरारिः सुता महलि मूशिः
२० इमे पुरुषानुमारात् खेवे वैश्री । अपरम् अश्रमं
खपित्श्रमरि थोकेवदि समूढायां सा नारी तस्मात्
हारोणं मूमाश्च प्रसुषुवे; तस्याश्रम आयुः मत्त्रिंशदधि-
२१ काः शतवत्सरा आमन् । यिषहरः सुताः कोरहा नेफग्
२२ मिश्रिश्च उषीयेल्ः सुतोमीश्रायेल् इस्लीषाफन्सिफिश्च ।
२३ हरिान् अश्रीनादवः सुतां महश्रीना भगिनीं इस्लीश्री-
वाम् उदवाह ; ततः सा स्त्री तदर्थं नादवम् अवोह्म
२४ इलियासरम् ईथामरश्च प्रसुषुवे । कोरहस्य सुता अशीर्
२५ इल्काना अवीयसफ् एते कोरहस्य वंशाः । अपरं
हारोणः सुत दलियामर्पुटीयेल्ः कन्याम् उदवाह,
सा तदर्थं पीनिहमं प्रसुषुवे ; एते खेवीयपूर्वपुरुषाणां
२६ मध्ये वंशानुमारतो मुख्या आमन् । मिसर्देशात् सैन्यैः
सार्द्धमइस्लायलो वंशम् आनयतम्, इत्याज्ञां परमेश्वरे
२७ धौ प्रति कृतवान्, तावैतौ हरिान् मूभौ । अपरं धौ

मिस्रदेशात् इत्याद्येत्वं प्रेषितुं फिरौषं समादि-
ष्टवन्तौ, एतौ तौ मूसाहारौषौ ।

अपरं यदा परमेश्वरो मिस्रदेशे मूषामवदत्, तदा- २८
इमां कथां जगाद्, परमेश्वरोषं तुभ्यं यत् कथं- २९
यामि, तत् मिस्रदेशराजं फिरौषं वद । ततो मूसाः ३०
परमेश्वरस्य समक्षं कथितवान्, अथक्त्वानक्षं मम कथां
फिरौन् कथं आख्याति ।

० अज्ञानोऽध्यायः ।

१ फिरौषः समीपं यातुं परमेश्वरस्य इनाज्ञापनं ८ वदः
अपेक्षकथनं १४ फिरौषं प्रति पुनरुच्चारणं १९ जज्ञस्य
बोधितमक्षयनक्ष ।

अपरं परमेश्वरो मूषां जगाद्, पश्य त्वामक्षं १
फिरौषः समीपमर्देश्वरस्यरूपं निद्युक्तवान्, तव भ्राता
हारौन् त्वत्प्रचारको भविष्यति । अहं तां कां कथां २
आज्ञापयामि, तां सख्यौ त्वं कथयिष्यसि; तव भ्राता
हारौन् इत्याद्येत्वं वंशं देशात् प्रेषयितुं फिरौषे कथ-
यिष्यति । किन्त्वहं फिरौषो हृदयं कठिनीकरि- ३
ष्यामि, मिस्रदेशे वाङ्मयेन मम चिह्नम् आख्यर्थकर्म च
करिष्यामि; तथापि फिरौन् बुभुक्षकं वाचि न मनो
निधास्यति । अतोहं मिस्रदेशं प्रति इक्षं प्रधाय्यं ४
महादष्टेन मिस्रः स्वैयन्यम् अर्थात् निजलोकान्

- ५ इत्यायेत्वंत्रं वहिः करिष्यामि । मिस्रोयान् प्रति स्वकरं प्रसार्य तेषां मथाद् इत्यायेत्वंत्रे मया वहि-
- ६ रानीते परमेश्वरोहमेवेति ते ज्ञास्यन्ति । ततो मूसा-
हारौणौ परमेश्वरोयाज्ञानुसारात् कर्म कृतवन्तौ ।
- ७ फिरौणा साङ्खं कथाकथनकाले मूसा अशीतिवत्सरा हारोणस्यशीतिवत्सरा वय आसीत् ।
- ८ अपरं परमेश्वरो मूसाहारौणौ जगाद, युवां किञ्चन
- ९ लज्ज दर्शयतम्, इति वाचं यदि फिरौन् युवां गदति, तर्हि हारोणं वदिव्यसि, त्वं यद्विमादाय फिरौणः
- १० सम्मुखे निक्षिप; तदा सा यष्टिः सर्पा भविष्यति । तदा मूसाहारौणौ फिरौणः समीपं गत्वा परमेश्वरस्याज्ञानु-
सारात् कर्म कृतवन्तौ; अपरं फिरौणस्तस्य दासानाञ्च .
- ११ सम्मुखे हारोणा यष्ट्यां निक्षिप्यायां सा सर्पा बभूव । तदा फिरौन् निजान् विदुषो गुणिनस्याहुतवान्; ततो मिस्रोया मायाविलोका निजमायया तथैव चक्रुः ।
- १२ फलतस्ते स्त्रां स्त्रां यष्टिं निक्षिपुः, तस्य सर्वा भुजगा
- १३ बभूवुः; किन्तु हारोणो यष्टिं स्त्रेवां यष्टी र्जयास । तेन फिरौणो हृदये कठिनोभूते परमेश्वरो यथा कथित-
वान्, तदनुसारेण सतयोः कथायां न मनो निदधे ।
- १४ अनन्तरं परमेश्वरो मूसां जगाद, फिरौणो हृदयं

कठिनम् अभवत्, तेन स लोकान् यातुं नादिव्रति ।
 अतस्त्वं प्रातः फिरौषः समीपं याहि, पश्य, तस्मिन् १५
 तोषसमीपं गते तस्यागमनपर्यन्तं त्वं तटिनीतीरे
 तिष्ठ; या च यष्टिः सर्पोऽभवत्, तामपि करेण गृह्णाण ।
 फिरौषे कथय, प्रान्तरे माम् आराधयितुं मम लोकान् १६
 त्वं यातुम् अनुजानीहि; इन्निषां प्रभुः परमेश्वर एतां
 कथां कथयितुं तव समीपं मां प्रहितवान्, किन्तु
 पश्य, त्वम् अस्यां कथायां मनो न निधत्तवान् । परमे- १७
 श्वर इत्यं कथयति, पश्चाच्च स्वकरस्वया यस्या तटिनी-
 तोयं प्रहरिष्यामि, तदा तटिनीतोयं घोषितं भवि-
 व्यति । तटिन्याश्च ये मत्स्याः सन्ति, तेपि मरिष्यन्ति, १८
 तटिनी च दुर्गन्धा भविष्यन्ति; ततो मिस्रीया लोका
 स्तटिनीतोयं पातुं विरजिष्यन्ति, तेनाहमेव परमेश्वर
 इति त्वं ज्ञास्यसि ।

अनन्तरं परमेश्वरो मूषां कभाषे, हारोषे कषामेतां १९
 कथय, त्वं निजयाष्टं गृह्णीत्वा मिसर्देवस्य तोयोपरि
 अर्घ्यात् तस्य खोतस्तटिनीषरोवरान्वजस्ताग्रथानाम्
 उपरि निजकरं प्रसारय, तेन ते घोषितानि भवि-
 व्यन्ति, मिसर्देवस्य सर्वत्र काष्ठमद्य प्रसारमद्य पाषेपु
 च घोषितं भविष्यति । तदानीं मूषाहारोषौ परमेश्व- २०

राज्ञया तादृशं कृतवन्तौ ; फलतो यद्विमादाय
 फिरौण स्वस्य दासनाच्च सम्मुखे तटिन्या स्तोत्रोपरि
 प्रकृतवन्तौ, तेन तटिन्याः सर्वतोयं शोषितं बभूव ।
 १९ तटिन्याः सर्वमीनेषु मृतेषु तटिनी दुर्गन्धा बभूव च ;
 तेन मिच्छीया स्तटितीतोयं पातुं न शक्नुः, सर्वमिष-
 २० र्देवस्य रन्नीभूतः । तदानो मिच्छीया मायाविलोकाश्च
 निजमायया तादृशं चक्रुः, तेन फिरौणो हृदये कठिनी-
 भूते र्दंशरीश्वरचक्रानुसारात् स तयोः कथार्या न मनो
 २१ निदधे । पश्चात् फिरौण् परावृत्त्य निजगच्छं जगाम,
 २० तत्रापि न मनो निदधे । किन्तु सर्वे मिच्छीयलोका-
 स्तटिनीतोयं पातुम् अशक्नुवन्तः पेषतोयार्थं तटिनी-
 चतुर्दिशु चक्रुः ।

८ अध्यायः ।

१ मधुहकथनं ८ सूसाः समीपे फिरौणे निवेदनं १६ धूम्रितो
 युक्ताभवनं तेन मायाविनां परावृत्तत्वं २० मधुहकथनं
 १५ फिरौणे मनसः काठिन्यञ्च ।

१ परमेश्वरस्य तटिन्याघातात् परं सप्तसु दिनेषु
 समाप्तेषु परमेश्वरो मूसां गदितवान्, त्वं फिरौणः
 समीपं गत्वा तस्मै कथामिमां कथय, परमेश्वरः कथा-
 मिमां कथयति, मां सेवितुं मदीयलोकान् यातुम्
 २ अनुजानीहि । यदि यातुं नादेच्छसि, तर्हि मण्डकैः

तव सर्वप्रदेवान् नाशयिष्यामि । तटिन्यां बह्वमण्डूकान् १
 उत्पादयिष्यामि ; ततः सर्वे ते मण्डूका उत्पाद्य तव गृहं
 शयनगृहं शयनीयञ्च तव दासानां गेहान् तव लोकानां
 गेहान् तव वृक्षां तव गोधूमचूर्षनपात्रञ्च प्रवेक्ष्यन्ति ।
 तत्रोपरि तव लोकानां दासानाञ्चोपरि आरोक्ष्यन्ति । ४
 ततः परमेश्वरो मूषां जगाद, हारोणे कथयस्व स्त्रोत- ५
 सां तटिनोनां जलाधाराणाञ्चोपरि घट्टिविशिष्टहस्तं
 प्रसारय, मिसर्देशोपरि मण्डूकान् आगमय । ततो हा- ६
 रोणा मिसर्देशीयानां सर्वतोयानाम् उपरि करे प्रसा-
 रिते मण्डूका उत्पाद्य मिसर्देशं ध्यानशिवे । तदानीं माया- ७
 विनोपि तथा कृत्वा मिसर्देशोपरि मण्डूकान् आनयन् ।
 .. अनन्तरं फिरौन् मूषां हारोणञ्चाह्वय बभाषे, ८
 मत्तो मम लोकेभ्यश्च मण्डूकान् इमान् दूरयितुं
 परमेश्वरं प्रार्थयेथां ; ततोऽहं परमेश्वरम् उद्दिश्य
 हेतुं लोकान् यातुम् आदेक्ष्यामि । तदा मूषाः ९
 फिरौणे कथयामास, मण्डूका यथा त्वत्तप्तव
 गृह्याश्च दूरी भवन्ति, केवलं तटिन्यां तिष्ठन्तीति, तव
 त्वदीयदासेयानां लोकानाञ्च हते परमेश्वरस्य समीपे
 कदा प्रार्थयिष्ये । तत् माम् अनुगृह्य वद । स कथित- १०
 वान, श्वः करिष्यसि ; तदा भाषितवान् अस्माकं प्रभो

- परमेश्वरस्य समः कोपि नास्तीति त्वं यथा जानामि
 ११ तदर्थं तव वाक्यानुसारादेव भवतु । मण्डूकास्वत्तस्तव
 गृहात् दासिभ्यो लोकेभ्यश्च दूरीभ्यश्च केवलतटिन्यां
 १२ स्यात्स्वप्नि । ततो मूसाहाणौ फिरौषः समीपात् वहि-
 र्गतवन्तौ, पश्चात् मूसाः फिरौषो विरुद्धम् उत्पन्नागां
 १३ मण्डूकानां निवारणार्थम् ईश्वरं प्रार्थयामासे । ततः
 परमेश्वरेण मूसा प्रार्थनायां साधितार्था फिरौषो गृहे
 १४ यामे चेत्ते च सर्वे मण्डूका अभिषन्त । ततो लोकैः
 १५ संगृह्य तेषु रात्रीकृतेषु, देवे दुर्गन्धो बभूव । किन्तु
 फिरौन् विपदो निवृत्तिं निरीक्ष्य पुनरपि स्वान्तः-
 करणं कठिनोक्त्वा परमेश्वरीयवाक्यानुसारात् तयोः
 कथायां न मनो निदधे ।
- १६ तस्मात् परमेश्वरो मूसां जगाद, हारोणे कथय,
 सर्वस्मिन् मिसर्देशे यथा यूका भवन्ति, तदर्थं त्वं निज-
 १७ यष्टिं उत्थाप्य भूमे धूर्लं प्रहर । ततश्चो तादृशं चक्रुतः
 फलतो हारोन् निजयष्टिविघ्नितं करम् उत्थाप्य भूमे
 धूर्लं प्रहृतवान् ; तदा मानुषेषु पशुषु च यूका अभ-
 १८ वन् मिसर्देशस्य सर्वा धूक्यश्च यूका अभवन् । तदानीं
 माघाविनो निजमायया तथा कृत्वा यूका उत्पादयितुं
 यतितवन्तः ; किन्तु किमपि न श्रेकुः । मानुषेषु पशुषु

च यूकासु जातासु, तौ फिरौषे कथयामासतुः, कर्षी १८
 इम् ईश्वरस्याङ्गुलिहतं ; तथापि फिरौन् अन्तःकरणं
 कठिनोक्तय परमेश्वरस्य वाक्यानुसारात् तयोः कथायां
 न मनो निदधे ।

अनन्तरं परमेश्वरो मूर्मां अगाद, त्वं प्रत्यूषयस्व २०
 उत्थाय फिरौषः समुखे तिष्ठ ; पश्य, तस्मिन् तोष-
 समीपम् आगते तस्मै कथामिमां कथय, परमेश्वरः
 कथयति, मां सेवितुं मम लोकान् यातुम् आदिश ।
 किन्तु यदि मम लोकान् यातुं नाज्ञापयिष्यसि, तर्हि २१
 त्वां तव दासेयान् लोकान् गृह्णांश्च मञ्जकानहं प्रेषयि-
 श्यामि, ते मिंस्त्रीणां गृह्णांश्च ग्रामाश्च परिपूरयिष्यन्ते ।
 किन्तु अगतो मध्ये केवलोहं परमेश्वरः, इति त्वां २२
 ज्ञापयितुं तस्मिन् दिने मम लोकानां निवासस्थानं
 गोव्रनप्रदेशं पृथक् करिष्यामि, तत्स्थानं मञ्जकसंघो
 व यास्यति । अहं श्वः स्त्रीयलोकानां युष्माकश्च भेदं २३
 करिष्यामि, श्व इदं चिह्नञ्च भविष्यति । पश्चात् परमे- २४
 श्वरः तथैव हतवान्, तेन फिरौष सप्त दासानाञ्च
 गृहेषु हस्तमिसर्देत्रे च गृहत् मञ्जकनिवह आगतः,
 तेन देवो विनष्टुम् आरभत ।

तदानीं फिरौन् मूर्मां हरिणस्याङ्गुल्य कथयामस, २५

- बुवां गत्वा देवस्य मध्ये युवयोरीश्वरम् उद्दिश्य जुहुतं ।
 १६ ततो मूसा अगाद्, तद् भावयो र्त्तं युक्तं, यतोऽस्माकं
 प्रभुं परमेश्वरम् उद्दिश्य मिस्त्रिणां घृष्यवस्तुना होतव्यम्,
 इदानीं मिस्त्रिणां घृष्यवस्तुना तेषां समक्षं ह्यते, श्लोकाः
 १७ किमस्मान्पाषाणान्निक्षिप्य न मारयिष्यन्ति । तस्माद्
 वयं दिनत्रयपथं प्रान्तरं गत्वा निजप्रभोः परमेश्वरस्य
 वाक्त्रा भविष्यति, तदनुसारेण तमुद्दिश्य होष्यामः ।
 १८ पश्चात् फिरौन् कथयामास, युष्मानहं यातुम् आज्ञा-
 पयामि, यथं प्रान्तरं गत्वा निजप्रभुं परमेश्वरम् उद्दिश्य
 जुहुत ; किन्तु बहूदूरं मा गच्छत, मद्दर्थं च प्रार्थये-
 १९ धाम् । तदानीं मूसा वभाषे, पश्य, खलु खलु दासानां
 लोकानाञ्च समीपात् श्वः सर्वान् मशकान् दवष्टितुं
 तव समीपात् प्रयाच्य प्रार्थनामेतां ईश्वरसन्निधौ करि-
 ष्यामि, किन्तु परमेश्वरम् उद्दिश्य होतुं लोकान्
 २० प्रस्थापयितुं फिरौन् पुनरपि न वञ्चयतु । ततो मूसाः
 फिरौणः समीपाद् वहिर्गत्वा परमेश्वरं प्रार्थितवान् ।
 २१ तदा परमेश्वरो मूसाप्रार्थनानुसारेण फिरौणं स्वस्य
 लोकेभ्यो दासेभ्यश्च सर्वमशकनिवहान् दवयामास,
 २२ तेषामेकोपि श्रेषो नातिष्ठत् । तदानीं फिरौन् स्त्रावः-
 करणं कठिनोद्धृत्य लोकान् गन्तुं न्यवारयत् ।

८ नवमोऽध्यायः ।

१ मारोकथनं ८ मानुषाणां पशुनाञ्च विस्कोटककथनं १९
शिक्षावर्षककथनं २२ शिक्षाष्टदिवसकथनं २७ दूषाः समीपे
फिरौषो निवेदनं तस्य ममसः काठिन्यस्य ।

अनन्तरं परमेश्वरो मूषां भाषितवान्, तं फिरौणः १
सन्निधिं गत्वा तं ब्रूहि, इन्म्रीणां प्रभुः परमेश्वर इति २
कथयति, मां सेवितुं त्वं मम लोकान् यातुम् आदिश्व ।
किन्तु यदि यातुं आदेशुम् असंमन्य, इदानीं बाध- ३
को भवसि, तर्हि तव चेत्स्य इयमर्द्धभमहाङ्गुगो-
मेषादिपशूनाम् उपरि परमेश्वरो हस्तं प्रसारयि-
ष्यति, तेन तेषां मध्येऽतीव महामारी भविष्यति ।
किन्तु परमेश्वर इत्यायेस्त्वञ्जानां पशुभ्यो मिस्त्रिणां ४
पशूनां भेदं करिष्यति; तत इत्यायेस्त्वञ्जानां कोऽपि
पशु न मरिष्यति । परमेश्वरः समथं निरूप्य कथित- ५
वान्, अहं श्वे देशे कर्मतत् करिष्यामि । परेऽहनि ६
परमेश्वरेण तथैव ह्यते मिस्त्रिणां सर्वे पञ्चवो मृताः,
किन्त्वित्यायेस्त्वञ्जस्य पशूनाम् एकोऽपि न मृतः ।
तदानीं फिरौण् लोकं प्रहित्य इत्यायेस्त्वञ्जस्य पशुरे- ७
कोऽपि न मृत इति दृष्टवान्, तथापि फिरौषोऽन्तः-
करणे कठिने सति स लोकान् यातुं न्यवारयत् ।

- ८ अपरं परमेश्वरो मूसाहरोषौ जगाद्, युवां मुष्टिं
 पूरयित्वा चुह्या भस्म गृह्णीतं ; ततो मूसाः फिरौणः
 ९ समक्षं तद् आकाशं प्रति विकिरतु । तेन मिसर्देवो-
 परि धूलि भविष्यति, मिसरः सर्वमनुव्याणां पशूनाञ्च
 १० गात्रेषु क्षतयुक्तविस्फोटका भविष्यन्ति । तदानीं तौ
 चुह्या भस्म गृह्णीत्वा फिरौणः समुखे स्थितवन्तौ ;
 ततो मूसा गगणं प्रति तद् विकीर्णवान्, तदा सर्व
 मनुव्याणां पशूनाञ्च गात्रेषु क्षतयुक्तविस्फोटका बभूवुः ।
 ११ तदानीं सर्वेषां मिस्त्रिणां मायाविलोकानाञ्च गात्रेषु
 विस्फोटकेषु जातेषु तच्छते मायाकिनो मूसाः समक्ष-
 १२ मपि स्थातुं न शक्नुः । ततः परमेश्वरः फिरौणो मनः
 कठिनो कृतवान्, ततः स मूसाद्वारा कथितस्य पर-
 मेश्वरोयवाक्यस्थानुसारात् तयोः कथायां न मनो
 निदधे ।
 १३ अनन्तरं परमेश्वरो मूसां गदितवान्, त्वंप्रत्युष
 उत्थाय फिरौणः समुखे तिष्ठन् तस्मै कथामेतां कथय,
 इद्रीणां प्रभुः परमेश्वरः कथयति, मां सेवितुं त्वं मम
 १४ लोकान् यातुं आज्ञापय । नो चेत् इदानीमहं तवात्मः-
 करणोपरि तव दासानां लोकानाञ्चोपरि सर्वथा
 महाभारीं प्रेषयिष्यामि, तेन सर्वजगति मम सप्तः

कोपि नास्तीति त्वं ज्ञास्यसि । इदानीमहं निजकरं १५
 प्रसार्य महामार्यां त्वां तव मानुषांश्च प्रहरिष्यामि, तेन
 त्वं पृथिव्या उच्छिद्यो भविष्यसि । अहं त्वद्वारा परा- १६
 क्रमं दर्शयितुं सर्वपृथिव्यां निजनाम प्रकाशयितुंश्च
 त्वां स्थापितवान् । किन्तु त्वम् इदानीमपि मम लोकान् १७
 धातुं निषिध्य निजदर्पे प्रकाशयसि । पश्य, शौ मिस- १८
 देवे तादृशीं महात्रिसाष्टष्टिम् अहं कारयिष्यामि,
 मिसरो निर्भाषकास्तात् अद्यपर्यन्तं तादृशी कदापि
 नाभवत् । इदानीं लोकान् प्रहित्य चेत्ते तव पश्चादयो १९
 ये ये सन्ति, तान् संगृह्णाण; यतो यो मनुजो यस्य
 पश्यः चेत्ते स्थास्यति, स गेहानीतो न भविष्यति, तेषा-
 मुपरि त्रिसाष्टष्टौ सत्यां ते प्राणान् त्यक्ष्यन्ति । तदा २०
 फिरौषो दासानां मध्ये ये केचित् परमेश्वरीयकथाया
 विभ्युस्ते त्वर्षे निजान् दासान् पश्यंश्च गृहम् आनिन्वुः ।
 ये च केचित् परमेश्वरस्य वाक्ये मर्णासि न निदधिरे, २१
 ते निजान् दासान् पश्यंश्च चेत्ते तत्यजुः ।

अनन्तरं परमेश्वरो मूषामवदत्, त्वं गगनं प्रति २२
 स्वकरं प्रसारय, तेन मिसर्देवस्य सर्वेषु मनुजपश्य-
 चेत्तस्मदृशानां सर्वेषाम् उपरि त्रिसाष्टष्टि भविष्यति ।
 ततो मूषा निजयक्षां गगनं प्रति प्रसारिताक्षां पर- २३

मेश्वरो मेघगर्जनं त्रिलाहृष्टिश्च चकार, विद्युच्च भ्रूम्यु-
परि वेगेन जगाम, इत्थं परमेश्वरो मिसर्देश्चे त्रिला-
२० हृष्टिं चकार। ततः त्रिलामिन्नितात्रिहृष्टौ सत्यां
अतोवासहनीया बभूव, इदृशी त्रिलाहृष्टि मिसर्देश्चे
२५ तस्य स्थापनम् आरभ्य कदापि नाभवत् । तेन सर्व-
मिसर्देश्चस्य क्षेत्रस्या मनुजाः पञ्चवस्य सर्वे त्रिलामि-
र्शताः, क्षेत्रेषु सर्वदृष्ट्यानि त्रिलाहृष्टे गेष्टानि चेतस्य
२६ सर्वे पादपा भग्नाः। किन्त्विसायेस्वंग्रस्य वासस्थाने
गोश्रमप्रदेशे त्रिलाहृष्टिर्नाभवत्।

२० ततः फिरौन् लोकं प्रहित्य मूसां हारोणश्चाह्वय
बभावे, अहम् एककल्प इदं पापं कृतवान्, परमेश्वरस्तु
२० प्रकृतएव, किन्त्वहं मदीयलोकाश्च दुष्कर्त्तनः। घोरः
मेघगर्जनं त्रिलाहृष्टिश्च यथा पुनरधिकं न जायते,
तदर्थं युवां परमेश्वरं प्रति प्रार्थयेथाम्, यतो यदभूत्,
तदेव प्रचुरं; ततोहं युष्मान् यातुम् आदेश्चामि,
२६ युष्माकं पुनर्विलम्बो न भविष्यति। मूसाः तमवदत् अहं
इदानीमेव गत्वा परमेश्वरं प्रति करौ प्रसारयिष्यामि,
तेन मेघगर्जनं निवर्त्तयते, त्रिलाहृष्टिः पुनर्न भवि-
ष्यति इष्टिवीथं परमेश्वरस्तेति च त्वं ज्ञास्यसि ।
३० किन्तु त्वं तव दासाश्च धूवं इदानीमपि परमेश्व-

रात् प्रभोः न विभीष्य, इत्यहं जानामि । अतस्या ११
यवाश्च सर्वे विनष्टाः, यतो यवाः कनिष्ठयुक्ताः अतस्यः
शस्ययुक्ता आसन् । किन्तु गोधूमा जमराश्च बाह्यात्वात् १२
न नष्टाः । पश्चात् फिरौषः समीपात् नगरात् वह्नि- १३
र्गत्वा परमेश्वरं प्रति करौ प्रसारितवान् ; ततो मेघ-
गर्जनं त्रिस्तावदृष्टिश्च निवृत्तौ भूमौ पुनर्न दृष्टिर्बभूव ।
तदानीं दृष्टिस्त्रिस्तावदृष्टिमेघगर्जनानां निवृत्तिं विलोक्य १४
फिरौषः पुनः पापं कृतवान्, स तस्य दासानां मनांसि
कठिनाणि चक्रुः । फिरौषन्तःकरणे कठिने सति १५
मूसीकस्य परमेश्वरस्य वाक्यानुसारात् स इत्याद्येनोद्वेगं
यातुं न्यवारयत् ।

१० इत्येताः अध्यायः ।

१ सूककोट कथनं ० फिरौषं प्रति दासानां कथनं ११ सूक-
कोटागमनं १२ घृषां प्रति फिरौषो निवेदनं १३ घोर-
कारकथनं १४ घृषां प्रति फिरौषः श्रेयकथनम् ।

अनन्तरं परमेश्वरो मूसां जगाद, तं फिरौषो १
निकटं याहि, यथाहं तस्य समक्षं निजचिह्नं प्रकाश-
यामि ; अहश्च मिसरि यत् यत् कर्ष्यं तेषां यत् यत् २
चिह्नश्च कृतवान्, तद् यूयं निजपुत्रपौत्राणां कर्णेषु
यथा कथयिष्यथ, अहमेव परमेश्वर इति च यथा
यूयं ज्ञास्यथ, तदर्थं फिरौषः सस्य दासानाञ्च मनांसि

- ३ काठिनानि कृतवान् । तदा मूसाहारोष्ठी फिरौणः समीपं गत्वा जगदतुः, इग्नीणां प्रभुः परमेश्वरः कथयति, त्वं मम समत्वं नघो भवितुं कति कासान् न संमंस्वसे, मां
- ४ सेवितुं मम खोकान् यातुम् अनुजानीहि । किन्तु यातुं यदि नानुजानासि, तर्हि पश्य, श्वः सूककोटान् तव देवम्
- ५ आनेष्यामि । ते तव सर्वा भूमिस्तथा ङादयिष्यन्ति, यथा कोपि न द्रुच्यति, शिलावृष्टे रक्षिता येऽवशिष्टाः सन्ति, तान् ते खादिष्यन्ति, चेत्वात् उत्पन्नान् युष्माकं
- ६ सर्वान् वृक्षांश्च ते खादिष्यन्ति । अपरं तैस्तव गेहा स्तव दासानां गेहा मिसीयलोकानाञ्च गेहाः पूरयिष्यन्ते, तव पूर्वपुरुषाः पूर्वपुरुषाणां पूर्वपुरुषाश्च धरण्याम् आ जन्मतोऽद्य यावत् कदाप्येतादृशं न ददृशुः; तदा मूसा मुखं परावर्त्य फिरौणः समीपात् वहिर्जगाम ।
- ७ अनन्तरं फिरौणो दासास्तस्मै कथयामास, मानुषोयं कति कासं अस्माकं उन्माथरूपः स्यात्यति । एतेषां प्रभुं परमेश्वरं सेवितुम् एतान् यातुम् अनुमन्यस्व, मिस-
८ र्देशोऽनश्नत्, तत् त्वं किमिदानीमपि न बुध्यसि । तेदानीं मूसाहारोष्ठी फिरौणः समीपम् आनीतौ; ततः स ताभ्यां कथितवान्, यूयं निजप्रभुं सेवितुं गच्छत;

किन्तु के के गमिष्यन्ति । ततो मूसाः कथयामास, वयं ८
 निजबासकान् वृद्धांश्च सङ्गिनः कृत्वा गमिष्यामः ; अप-
 रम् अस्माकं पुत्रान् कन्वांश्च गवादीन् मेघजजांश्च गृहीत्वा
 वमिष्यामः, कुतः परमेश्वरम् उद्दिश्य महः कर्त्तव्यः ।
 तदानों फिरौन् तान् उक्तवान् परमेश्वरो यदि युष्माकं १०
 सहायोस्ति, तथाप्यहं युष्मान् युष्माकं बासकांश्च घातुं
 नानुष्मास्यामि, भावधाना भवत, गतेषु युष्माकम्
 अमङ्गलं घटिष्यते । इत्थं नहि युष्माकं पुरुषा गत्वा ११
 परमेश्वरम् आराधयन्तु, युष्माभिरपि पूर्वमेवं प्रार्थितं ;
 ततस्ते फिरौणः सम्युक्तात् दूरीकृता अभवन् ।

अनन्तरं परमेश्वरो मूसां गदितवान्, त्वं मिस- १२
 देशे सूककीटाद्यैः सूकरं प्रसारय, तेन ते मिसदेशम्
 आगत्य त्रिखाट्टेखरवृष्टिनि भूमिस्तृषादीनि सर्वाणि
 भक्षिष्यन्ति । तदा मूसा मिसदेशोपरि निजयष्टिं १३
 प्रसारितवान्, ततः परमेश्वरो देशे कृत्स्नम् अर्हानिशं
 पूर्व्वीयवायुं वाहयामास, पश्चात् प्रातःकाले पूर्व्वीय-
 वायुना सूककीटा उपतस्युः । ततः सकलमिसदेशं १४
 सूककीटा व्याप्तवन्तः, मिसरः सकलप्रदेशे सूकखीटाः
 पेतुः, तादृशा भयानकाः सूककीटाः कदापि नासन्,
 पश्चादपि कदापि न भविष्यन्ति । तैः सकला भूमीषा- १५

शब्दाः तैर्देवसान्धकारावृत्तौ बभूव, पृथिथ्यां त्रिसा-
 दृष्टेरवन्निष्ठानि यानि यानि भूमस्तृष्णानि पादपानां
 फलानि चासन्, तानि सर्व्याणि ते बभूवुः, तेन मिशरः
 सर्वप्रदेशे कस्मिन्नपि पादपे चेन्नस्य दृष्टेषु किञ्चि-
 न्मात्रोपि हरिदण्यो नातिष्ठत् ।

- १६ तदानीं फिरौन् मूसां हारोषश्च त्वरितमाह्वय
 बभाषे, युष्माकं प्रभोः परमेश्वरस्य विरुद्धम् अहं पापं
 १७ कृतवान् । विनयेहं केवलमेतद्दारं मम पापं क्षान्तुं मया
 इमं मृत्युस्वरूपं दूरयितुञ्च निजप्रभोः परमेश्वरस्य समर्थं
 १८ प्रार्थयिष्ये । ततः स फिरौणः समीपात् वह्निर्गत्वा पर-
 १९ मेश्वरस्य साक्षात् प्रार्थयाञ्चके । परमेश्वरः प्रवक्षं पाश्चात्य-
 वायुम् आभास्य देवात् सुककीटान् उत्थाप्य सुफसागरे
 निचिच्छेप ; ततो मिशरः कस्मिंश्चिदपि प्रदेशे सुककी-
 २० टानाम् एकोपि न तस्मै । किन्तु परमेश्वरेण फिरौणो
 इदमे कठिनो कृते स इच्छायेषो वंशं यातुं न्यवारयत् ।
 २१ अपरं परमेश्वरो मूसां जगाद, त्वं गगलं प्रति हस्तं
 प्रसारय, तेन मिशरदेशे ध्वान्तं भविष्यति, ध्वान्तकार-
 २२ णात् लोका इस्तामर्षं करिष्यन्ति । पश्चात् मूसा गगलं
 प्रति करः प्रसारितः ; ततो दिमचथं यावत् मिशरदेशस्य
 २३ सर्वत्र तथान्धतमसं जातं, तेन जनस्तदन्यजनं नापश्यत्

दिनत्रयं यावत् कोपि निजस्थानात् उत्थातुं न शक्नाक,
किन्विच्छायेलो वंशस्य वासस्थाने आलोकयामोत् ।

तदानो फिरोन् मूसामाह्वय वभाषे, दूर्यं परमे- २४
श्वरं सेवितुं यात, युग्माभिः सार्द्धं बालकाश्च यान्तु
केवलं युग्माकं भेषगवादीनां व्रजा स्तिष्ठन्तु । ततो मूसाः २५
कथितवान्, वयम् अस्माकं प्रभुं परमेश्वरम् उद्दिश्य
यानि बलिहोमोषद्रव्याणि दास्यामः, तान्यस्माकं
हस्तेषु भवता दातव्यानि । अस्माभिः सार्द्धम् अस्माकं २६
पद्मवो यास्यन्ति, तेषाम् एकः खुरोपि नावगच्छते,
यतोस्माकं प्रभुं परमेश्वरं सेवितुं तेषां मध्यात् द्रव्याणि
यहीतव्यानि, किन्तु केन द्रव्येण परमेश्वरः सेवितव्य
इति तत्र स्थान उपस्थितेः प्रागस्माभिर्न ज्ञायते ।

अनन्तरं परमेश्वरेण फिरोणो मनसि कठिने कृते २७
तेषां गमनं नानुजानात् । पश्चात् फिरोन् तस्यै कथि- २८
तवान्, मम समीपात् दूरीभव, किन्तु सावधानो भव
मन्मुखं पुनः कदापि न वीक्षस्व, यदा मन्मुखं द्रक्ष्यसि,
तदैव मरिष्यसि । ततो मूसाः कथितवान्, तथा भद्र- २९
मुक्तं तव वदनं पुनः कदापि नैव वीक्षिष्येहम् ।

११ एकादशोऽध्यायः ।

१ मित्रिभ्यो द्रव्यं याचिन्वा प्रहीतुम् इच्छायेत्सो वंशं प्रतीश्वर-
स्याज्ञा ४ प्रथमजातापत्यानां चजनप्रतिज्ञा ८ फिरौणो
मनसः कठिनताकथनञ्च ।

१ परमेश्वरो मूषाम् अवदत्, अहं फिरौणो मिसर-
श्चापरि पुनरेकमुच्यतामनेष्यामि, ततः स युष्मान्
इतो यातुम् आदेश्यति, यातुम् आदेशकाले युष्मान्
२ सर्वैः सार्द्धं वहिः करिष्यति। तस्मात् इदानीं लोकानां
कर्णगाचरे कथय, एकैकः पुमान् निजप्रतिवासित
एकैका योषिश्च निजप्रतिवासिनोतो रूप्यपाचं स्वर्गपा-
३ चञ्च याचिन्वा गृह्णातु। अनन्तरं परमेश्वरो मिस्त्रिणां
दृष्टौ लोकान् दद्याभाजनानि चकार, तथा मिसर्देशे
फिरौणो दासानां लोकानाञ्च दृष्टौ मूषा अतीव मान्यः
पुरुष आसीत्।

४ अनन्तरं मूषा अवदत्, अहं मध्यरात्रौ मिसरो मध्येन
५ यास्यामि, इति परमेश्वरो वदति। तेन मिसर्देशस्त्रिताः
सर्वे प्रथमजाता, अर्थात् सिंहासनस्य फिरौणः प्रथम-
जातम्, आरभ्य पिंषत्या दास्याः प्रथमजातं यावत् मरि-
६ ष्यन्ति, पशूनामपि सर्वे प्रथमजा मरिष्यन्ति। तेन मिस-
र्देशे कदापि यादृशं नाभवत्, न भविष्यति, तादृशं महा-
७ रोदमं भविष्यति। किन्तु परमेश्वरो मिस्रियलोकेभ्य

इक्ष्वायेलीयलोकान् भिन्नान् करोतीति यथा यूयं जा-
नीथ, तदर्थं इक्ष्वायेल्वंशस्य मानुषान् पशूंस्य प्रति कोपि
कुक्षुरो जिज्ञां न होलायिष्यते । तेन तवैते दासा अव- ८
हस्य मत्समीपम् आगमिष्यन्ति, मां प्रणम्य च कथ-
यिष्यन्ति, त्वं त्वत्पश्चादर्त्तिलोकासु वह्निर्भवत ; तत्
पश्चाद् अहं वह्निर्भविष्यामि । ततः परं स महाकुडूः
सन् फिरौणः समीपात् वह्निं जग्ाम ।

परमेश्वरो मूषाम् अवादीत् फिरौण्युष्माकं वाक्ये न ६
मनो निधास्यति, तेनाहं मिसर्देञ्जे स्वस्वास्वर्यकर्मणां
वृद्धिं करिष्यामि । अपरं मूषाहारोणौ फिरौणः समन्तं १०
एतानि चित्रकार्याणि कृतवन्तौ ; किन्तु परमेश्वरः
फिरौणो हृदयं कठिनं कृतवान्, तस्मात् स स्वदेशात्
इक्ष्वायेलीवशं यातुं नानुष्णातवान् ।

१२ हाद्विधाध्यायः ।

१ वासुदेवस्य प्रथमजातनिर्णयः २ निष्कारपर्यन्तो निरूपणं ११
निष्कारपर्यन्तो विवरणं १८ निष्कारपर्यन्तं क्लृप्तशून्यरूप-
मस्य २१ प्राचीनान् प्रति ज्ञेया आश्चापनं २६ मिथीयां
प्रथमजातापत्न्यानां वधः ३१ इक्ष्वायेलीयानां वह्निर्भवनं
३७ तेषां पञ्चा ४० मिसर्देजे वासुदेवस्य काकनिर्णयः ४३
निष्कारपर्यन्तं भोजनविधेर्निर्णयश्च ।

अपरं मिसर्देञ्जे परमेश्वरो मूषां शारोणस्य जगाद्, १

२ मासोद्यं युष्माकं प्रधानमासो वत्सरस्य प्रथममासो भविष्यति ।

- ३ इत्याद्येलो वंशीयसर्वसमाजेभ्य इमां कथय, मास-
स्त्रींश्च दशमे दिने यूयं प्रत्येकगृहस्वपितृगृहाभुसारत
४ एकैकनिवेशनार्थम् एकैकं मेषश्रावकं गृह्णीत । मेषं
भोक्तुं चस्य परिजना अल्पा भवन्ति, स तस्य
प्रतिवासी च मेषश्रावकमेकमेव पश्यीष्यति, यूयं सो-
कानां संख्यां भोजनशक्त्यनुसारतो मेषश्रावकमधि गण-
५ यिष्यथ । यूयं मेषत्रयात् ऋगत्रयाच्च निर्दोषम्
एकवत्सरवयस्कं पुंश्रावकं गृहीत्वा तस्य मामस्य चतु-
६ र्दशदिनं यावत् स्नापयिष्यथ । पश्चात् यूयं इत्याद्येलो
वंशस्य सर्वे समाजाः सन्ध्यायां तं श्रावकं बलिं दास्यथ ।
७ अपरं तस्य किञ्चित् शोषितं गृहीत्वा तन्मेषस्य भोजन-
गेहस्य दारस्य पार्श्वदक्षिणतकाष्ठयोः स्तदुपरिस्थित-
८ काष्ठे च शोषितविन्दून् प्रक्षेप्यथ । तस्यां रात्रौ वज्रि-
९ र्दग्धं पल्लवं किण्वग्रून्वं पूषश्च भोक्ष्यध्वे । तत्पल्लवम्
अपक्वं तोययिद्दुं वा न भोक्ष्यध्वे, किन्तु तस्य मुख-
१० जंघावपुंषि वज्रिणा र्दग्ध्वा भोक्ष्यध्वे । अपरं प्रातःकालं
यावत् तस्य किमपि नावशेक्ष्यध्वे ; यदि प्रातःकालं
यावत् किञ्चिदवशिष्यते तर्हि तदग्निना दाहयध्वम् ।

इत्थं यूयं कटिबन्धनं विधाय पादयोः पादुके ११
 दत्त्वा हस्तेन यष्टिं गृहीत्वा तद् भोक्ष्यध्वे ; एतत् पर-
 मेश्वरस्य निस्तारपर्वं भविष्यति, तस्मात् यूयं त्वरितं
 तद् भोक्ष्यध्वे । यतोऽहमद्य रात्रौ मिसर्देशस्य मध्येन १२
 गत्वा मिसर्देशस्य मनुजानां पश्चादीनाञ्च सर्वान् प्रथम-
 जातान् प्रहरिष्यामि, मिश्रिणो देवांश्च दण्डयि-
 ष्यामि, परमेश्वरोऽहमेव । तस्मात् यूयं यस्मिन् यस्मिन् १३
 गेहे तिष्ठथ, तस्मिन् तस्मिन् गेहे तच्छोषितस्य चिक्रे
 स्थापिते यदाहं मिसर्देशं दण्डयिष्यामि, तदानो तच्छो-
 षितं विलोक्य युष्मान् विहाय गमिष्यामि, स च दण्डो
 युष्मान् नाशयितुं युष्मान् प्रतिनोपस्थास्यति । स दिवसो १४
 यथा युष्माकं स्मरणविषयो भवति, तदर्थं यूयं पुरुष-
 परम्परया तद्दिनं परमेश्वरस्य पर्वत्वेन पालयिष्यध्वे,
 इदं पर्वं नित्यविधिना पालयिष्यध्वे । अपरं यूयं सप्त- १५
 दिनानि यावत् किण्वग्रूयं पूषं खादिष्यथ, किन्तु प्रथमे
 दिने निजगेहेभ्यः किण्वग्रून्याम्, पूषान् नापसारयत ;
 यतो द्यो जनः आ प्रथमदिनात् सप्तमदिनं यावत्
 किण्वमिश्रितपूपं भोक्ष्येत स इन्द्रोऽयेसा वंशान् उच्छिन्ना
 भविष्यति । अपरं प्रथमे दिने युष्माकं पवित्रसमारोहो १६
 भविष्यति, सप्तमे दिनेपि युष्माकं पवित्रसमारोहो

भविष्यति, पुनश्च तस्मिन् दिनेद्ये प्रतिप्राणिभक्ष्या-
 योजनं विनान्यत् कर्मान् करिष्यथ, तत् केवलेन तया
 १७ साध्यताम् । इत्थं युष्माभिः किण्वद्रूपोयं पर्व्वं पाल-
 नौयं, यत स्तस्मिन्नेव दिनेहं मिसर्देशात् युष्मान् उद्ध-
 र्स्थामि, तस्माद् यूयं पुरुषपम्परातो विधिवत् तत्
 पर्व्वं पालयिष्यथ ।

१८ यूयं प्रथममासस्य चतुर्दशदिनस्य सायंकालमारभ्य
 एकविंशतितमदिनस्य सायंकालं यावत् किण्वद्रूप-
 १९ पूपान् भोक्ष्यध्वे । सप्ताहं युष्माकं गृहे किष्वाभावो
 भूयात्, यतो विदेशी स्वदेशी वा यो जनोच किण्वमि-
 श्रितं पूपं भुंक्ते, स दस्त्रायेलो वंशस्य समाजात् उच्छिन्ना
 २० भविष्यति । यूयं किण्वयुक्तं किमपि द्रव्यं मा भक्षत
 किन्तु स्वस्व सर्व्वगृहेषु किण्वद्रूपपूपान् भक्षत ।

२१ तदानो मूसा दस्त्रायेलो वंशस्य सर्व्वान् प्राचीन-
 लोकान् आह्वय्य बभाषे, यूयं निजार्थं स्वस्वपरिजमानु-
 सारात् एकैकं मेघश्रावकं गृह्णीत्वा निष्कारपर्व्वणि बलिं
 २२ दत्त । अपरम् एकमुष्टिम् शेषां गृह्णीत्वा पात्रस्थिते
 शोणितेऽवगाहयित्वा द्वारोपरिष्ठे काष्ठे पार्श्वस्थित-
 काष्ठयोश्च पात्रस्थितशोणितविन्दून् प्रक्षिप्य, प्रभातं यावत्
 २३ युष्माकं कोपि गृहद्वारात् वहिर्मा गच्छतु । यतः परमे-

श्वरो मिक्षिणो हन्तुं तेषां मध्येन गमिष्यति, तेन युष्माकं
 द्वारसमीपेन गमनकाले द्वारोपरिस्वकाष्ठे पार्श्वदक्ष-
 काष्ठयोश्च श्लेषितचिह्नं दृष्ट्वा युष्माकं गृहं हन्तारं प्रवेष्टुं
 वारचिष्यति । अपरं ध्रुवं युष्माकं सन्तानाश्च विधिं क्त २०
 एतत् पर्व्वं पालयिष्यथ । परमेश्वरो निजप्रतिज्ञानुसा- २५
 रेण युष्मभ्यं थं देवं दास्यति तत्र प्रवेशकालेपि पर्व्वे तत्
 पालयिष्यथ । अपरं युष्माकं सन्तानैः एतत्पर्व्वलोभि- २६
 प्रायः कः । इति पृष्ठे ध्रुवं कथयिष्यथ, परमेश्वरेण मिक्षि-
 षाम् आघातकाले अस्माकं गेहदक्षकाष्ठे च मिसरि- २०
 प्रवामिन इस्त्रायेसो वंशस्य गृहान् परित्यज्य गतवान्,
 तस्येदं निस्तारपर्व्वं । तदानीं श्लोका दण्डवत् प्रणेमुः, २८
 अनन्तरम् इस्त्रायेसः सन्ताना गच्छन्तो मूमाहारोऽथौ
 प्रति कथितस्त्रेश्वरवाक्यानुसारात् कर्षं कृतवन्तः ।

ततः परं परमेश्वरो मध्वराथौ सिंहासनस्थितश्च २९
 फिरौणः प्रथमजातं सन्तानम् आरभ्य कारास्थित-
 श्लोकानां प्रथमजातसन्तानं यावत्, मिसर्देवस्थितान्
 सर्वान् प्रथमजातसन्तानान् पश्यन्तं प्रथमजातभावकांश्च
 आजघान । ततः फिरौण् रजन्याम् उक्तस्यै तस्य दासा ३०
 मिक्षीयश्लोकाश्च मिसरि भृशं हृदुः, यतो यस्मिन्,
 गृहे नैको सृतस्तादृशं गृहं नामीत् ।

- ११ तदानीं रजन्यामेव फिरौन्मूसां शारोखसाहय
 जनाद, युषम् इत्याथेसः सर्वे वंशो अत्याय मम लो-
 काणांमथ्यात्, वहिर्भवत, वहिर्भूत्वा च युष्माकं वाक्या-
- १२ नुसारतो परमेश्वरं सेवध्वम् । अपरं युष्माकं वाक्या-
 नुसारात् मेघव्रजान् सर्वान् गवादिव्रजांसु आदाय
- १३ गच्छत, माघ्याग्निषं गदत । तदानीं अस्त्राथेस् वंशो
 यथा तृथं देवाद् याति, मिस्त्रिभिरित्युद्योगसक्ते,
- १४ यतसौदमम् वधमपि सर्वे मृतकल्पाः । ततो लोकाः
 क्लिप्तमिप्रणात् पूर्वं, निजं निजं मिश्रितं गोधूमचूर्णं
- १५ वसनेन बद्धा स्क्रन्धे जगृहः । अपरं इत्याथेलो वंशो
 मूमावाक्यानुसारात् मिस्त्रिभ्यः स्वर्षपाचक्यपात्राणि
- १६ वसनानि च धाचिता जगृहः । परमेश्वरो मिस्त्रिणां
 दृष्टेस्तान् अनुग्रहभाजानि कृतवान्, तस्मात् ते तेषां
 प्रार्थनानुसारात् तेभ्यस्तानि ददुः । इत्थं ते मिस्त्रिणां
 धनादिजहुः ।
- १७ तदानीम् इत्याथेसः सन्ताना बालकान् विहाय
 षट्सन्धाषि पुमांसः पदव्रजेन रामिवेषः सुक्लोतं प्रति
- १८ धाचं चक्रुः । तेन विदेभीषा बहवो लोका मवेगवादयो
- १९ बद्धपद्मवक्ष तैः सार्द्धं प्रतस्त्रिरे । अनन्तरं ते मिसेर्देवाद्
 आनीतैर्मिश्रितगोधूमचूर्णैः क्लिप्तपूहन्यपिष्टकान् चक्रुः

तन्मध्ये किल्लाभाव आसीत्, वतस्ते मिसरो दूरीभवन-
काले विलम्बकरणाशक्तेः खेषां कृते किञ्चिदपि खाद्यम्
आसादयितुं न श्क्युः ।

इस्त्रायेलो वंशं त्रिंशदधिकचतुःशतवत्सरान् यावत् ४०
मिसर्देशे न्यवसत् । अनन्तरं चिंशदधिकचतुःशतवत्सरेषु ४१
व्यतीतेषु तस्मिन् दिने परमेश्वरस्य सैन्यानि मिसरो
वहिर्बभूवुः । परमेश्वरेण मिसर स्त्रेषां वहिः करणकृते ४२
सा यामिनी तान् प्रति महामान्या बभूव, परमेश्वरस्य
सा यामिनी च इस्त्रायेलवंशस्य पुरुषपरम्परां यावत्
अतीव मान्या भवति ।

अपरं परमेश्वरो मूषां हारोणश्च बभाषे, निस्तार ४३
पर्वण एषविधिः, कोपि विदेशी जन इदं न भक्षिष्यति ।
किन्तु ह्येण कृतः सर्व्वेदासो यदि त्वक्च्छेदी भवति, ४४
तर्हि भोक्तुं शक्यति । नो चेत् विदेशो वेतनजीवो ४५
दासो वा तद् भोक्तुं न शक्यति । अन्यस्मिन् गृहे तद् ४६
भोक्ष्यध्वे, तस्य मांसस्य किञ्चिदपि गृहस्य वहिर्न
मेध्य, तदीयैकं कोकसमपि भग्नं माकार्थं । इस्त्रायेलः ४७
सर्व्वेषां वंशानां समाजा इदं पर्व्वं करिष्यन्ति । अपरं ४८
त्वया साङ्गं प्रवासी कोपि विदेशी जनो यदि परमेश्व-
रस्य निस्तारपर्व्वं पालयितुम् इच्छति, तर्हि स पुरुषः

परिवारेण साङ्गं त्वक्छेदी सन् पर्व कर्तुम् आगच्छतु,
 तेन स देशीयलोकस्य सदृशो भविष्यति ; किन्तु
 ४८ कोप्यद्विभक्तवक् तन्न भुक्तां। अपरं देवजातो लोको
 युष्माकं मध्ये प्रवसद्विदेशीयलोकान् प्रति विधिरेक
 ५० एव भविष्यति। तत इत्यायेलीयः सर्व्वा वंशस्थथैव कृत-
 वान्, अर्थात् मूसाहारेणौ प्रति परमेश्वरस्य याज्ञा-
 ५१ षीत्, तदनुसारतएव चकार। इत्थं परमेश्वर स्तस्मिन्
 दिने सैन्येन साङ्गं इत्यायेलीयवंशं मिसरो देशात्
 वहिः कृतवानयत्।

१३ च्योःदशोऽध्यायः ।

१ ईश्वरम् उद्दिश्य प्रथमजातस्य पवित्रीकरणं ९ मिसरो
 मोचनस्मरणार्थं चिह्नः ११ ईश्वरम् उद्दिश्य प्रथमजातस्य
 पवित्रीकरणविषयकं १७ मिसरो याचाकरणकाले यूपः
 कीकसस्य सचनयनं २० दिवा मेघस्तन्नेन रात्रौ वक्रिकेभेन
 परमेश्वरस्य तेषां मार्गदर्शनम् ।

१ अनन्तरं परमेश्वरो मूसां गदितवान्, प्रथमजात-
 २ सन्तानान् मामुद्दिश्य पविचान् कुरु, यत इत्यायेलो
 वंशमध्ये मनुजाः पञ्चवो वा भवन्तु, तेषां प्रथमगर्भस्य
 सन्ताना मदीया भविष्यन्ति।

३ अनन्तरं मूसा लोकेभ्यः कथितवान्, यस्मिन्
 दिने यूयं मिसरो दासत्वरूपगृहात् मुक्ता अभवत,
 अर्थात् यस्मिन् दिने परमेश्वर स्तस्मात् स्थानात् निज-

वाज्रबलेन युष्मान् वहिः कृतवान्, तद्दिनं स्मरणीयं,
 तथापि किस्वयुक्तं पूषं मा भक्तम् । यूयम् आवीव्मासस्य ४
 दिनेऽस्मिन् वहिरभवत् । पश्चात् यदा परमेश्वरो ५
 त्वां किनानीच-हिनीच-इभेरीच-हिम्बीच-धिवूषीच-
 देशम् आनेष्यति, अर्थात् स तुभ्यं यं देवं दातुं तव
 पूर्वपूर्वपाशां समीपे व्रपयं चकार, तस्मिन् दुग्धमधु-
 प्रवाहिनि देवे मायेऽस्मिन् त्वम् इदं पर्वं पालयि-
 ष्यसि । सप्ताहं यावत् किस्वयुक्त्यपूषं स्मरिष्यसि, सप्तमे ६
 दिने परमेश्वरम् उद्दिश्य महं करिष्यसि । सप्ताहं ७
 किस्वयुक्त्यपूषो भवतु, तत्र समीपे किस्वयुक्त्यपूषस्य दृष्टो
 मा भवेत्, तत्र सर्वप्रदेशमध्ये किस्वदर्शनं न भवेत् ।
 तस्मिन् दिने त्वं निजपुत्रम् इति ज्ञापय, मिसरो मम ८
 वहिर्भवनकाक्षे परमेश्वरो मां प्रति यत् यत् कर्षं कृत-
 वान्, तस्य स्मरणार्थम् अयं व्यवहारो भवति । अपरम् ९
 अयं विधिस्तत्र करस्य चिह्नस्वरूपः स्मरणार्थं नयनद्वय-
 मध्यस्थानस्य भूषणस्वरूपो भविष्यति; परमेश्वरस्य
 च व्यवस्था तव वदने स्थास्यति, यतः परमेश्वरः परा-
 क्रमिकरेण मिसरस्तां वहिःकृतवान् । अतो रीत्यनु-१०
 सारेण त्वं प्रतिवत्सरम् एतं विधिं पालयिष्यसि ।

परमेश्वर स्तत्र त्वत्पूर्वपूर्वपाणाञ्च समीपे यादृशं व्रपयं ११

- कृतवान् तदनुसारेण यदा किनानीयदेशे त्वां प्रवेक्ष-
 १२ यित्वा युष्मत्तं तं दास्यति, तदानीं त्वं निजान् पशून्
 प्रथमजातसन्तानांश्च परमेश्वरार्थं पृथक् करिष्यसि,
 ते सर्व्वे प्रथमजाताः पुंसन्तानाः परमेश्वरस्य भविष्यन्ति ।
- १३ अपरं गर्हभागानां सर्व्वेषां प्रथमजातानां विनिमयेन मेघ-
 श्रावका दातव्याः, यदि विनिमयं न करोषि, तर्हि
 तस्य पीवां भंक्ष्यसि, तव सन्तानानां मध्ये मनुजानां
 सर्व्वेषां प्रथमजातानां विनिमयः कर्त्तव्यः ।
- १४ पश्चात् तव पुत्रेण भविष्यति काले किमिदं । इति
 त्वयि पृष्टे त्वं वदिष्यसि, यदा परमेश्वरो निजपराक्रमि-
 करेषास्मान् मिसरोऽथात् दासत्वरूपगृह्णात् वहिः
 कृतवान्, फिरौश्च अस्मान् कष्टेन घातुं निवारित-
 १५ वान्, तदानीं परमेश्वरो मिसर्देशे मनुजानां पश्चादी-
 नास्तु सर्व्वान् प्रथमजातसन्तानान् अबधीत्, एतस्कार-
 णात् अहं पुञ्जिन्नसकलप्रथमजातान् परमेश्वराय
 बलीन् ददामि, किन्तु मम वंशस्य प्रथमजातान्
 १६ सर्व्वसन्तानान् मोक्षयामि । अयं विधिस्तव हस्तस्य
 चिह्नस्वरूपो नेचदयमध्यस्थानस्य भूषणस्वरूपस्य भवि-
 श्यति, यतः परमेश्वरो बाहुबलेनास्मान् मिस-
 र्देशात् वहिरागधत् ।

अपरं फिरौणा लोकेषु परित्यक्तेषु पिलेष्टोद्यदेभेन १७
यातुं लोकमार्गे स्थिते ईश्वरस्तेन मार्गेण तान् न गम-
यामास, यत ईश्वरो गदितवान्, तथा मति लोका-
रणं विलोक्यान्तस्य मिसरं पणवृत्त्य यास्यन्ति । अत १८
ईश्वरः सुफसागरस्य प्रान्तरे तान् वक्रवर्त्तना गमया-
मास, तत इन्द्रायेलो वशः ऋङ्गलवत् मिसरो वहिर-
भवत् । अपरं मूसा धूपफः कीकसानि सह निनाद्य, १९
यतः स इन्द्रायेलो वंशं भृशं प्रपथं कारयित्वा जगाद्,
ईश्वरो ऽवशं धुपान् मात्तात् करिष्यति, धुयञ्च स्त्रैः साङ्गे
मम कीकसानि स्थानादस्मात् नेष्यथ ।

अनन्तरं ते सुक्षीतो यात्रां विधाय, एथमि अर्थात् २०
काननपार्थे त्रिविरं स्थापयामासुः । परमेश्वरो दिवा २१
पथा नेतुं मेघस्तम्भं रजन्यां दीपनार्थं वज्रिस्तम्भे
स्थित्वा तेषाम् अयेऽपि गतवान्, इत्यं दिवानिशं तान्
गमितवान् । स लोकानां समुखात् दिवा मेघस्तम्भं २२
रजन्यां वज्रिस्तम्भञ्च न दूरयामास ।

१४ चतुर्दशोऽध्यायः ।

१ इन्द्रायेलीयलोकान् प्रति परमेश्वरं पश्यदर्शनं ५ फिरौस-
खेषां पश्चात् गमनं १० इन्द्रायेलीयलोकानां विलपनं ११
मसाः सान्त्वनावाक्यं १५ परमेश्वरं मसाशिक्षणं १८ दूत-
सूचकश्रयोः पश्चाद् वर्तनं २१ मसाः समुद्रद्विवाकरणं २१
इन्द्रायेलीयलोकानां पश्चात् सिन्धुषी गमनं २६ सागरे
निक्षिप्तां विनाशश्च ।

- १ अनन्तरं परमेश्वरो मूसां बभाषे, त्वं इन्द्रायेलीय-
२ वंशाय कथय, यूयं परावृत्त्य पीठहीरोतः पूर्वदिशि
मिगदोलः सागरस्य च मध्ये बाल्सिफोनः समुखे
शिविरं स्थापयत ; यूयं तस्याग्रभूमौ सागरस्य समीप-
३ एव शिविरं स्थापयत । यतः फिरौन् इन्द्रायेलो वंशं
उद्दिश्य कथयिष्यति, ते देशस्य मध्ये बह्वाः सन्ति काननेन
४ च बह्वाः सन्ति । अपरं मया फिरौषो हृदये कठिने
कृते स युष्माकं पश्चात् धाविष्यति, ततः फिरौषा
तदीयसैन्यैश्च सम्मानम् प्राप्स्यामि, तेन परमेश्वरो-
५ हमेवेति सिन्धुषो ज्ञास्यन्ति, तदा ते तथैव कृतवन्तः ।
ततो लोकाः पलायिता इति वार्त्तायां सिन्धुय-
राजे विज्ञापितायां फिरौषे स्तस्य दासानाञ्च मनांसि
लोकेष्वनुतापितानि बभूवुः, ते च कथयामासुः, कुतो
वयम् एतादृशं कृतवन्तः ? दासत्वात् मुक्तं इन्द्रायेल् वंशं
६ कुत त्यक्तवन्तः ? तदानीं राजा निजरथं सज्जयामास,

निजलोकान् सङ्गिनः कृतवान् । अपरं मनोनीताः ७
 षट्त्रयानि रथा मिच्छिषां सर्वे रथाः प्रतिरथं योद्धुन्
 जयाह । तदा परमेश्वरेण मिशिराजस्य फिरौषो ८
 हृदये कठिने कृते च इच्छायेत् वंशस्य पश्चाद् अभवत्,
 अपरम्- इच्छायेत् सन्ताना महाबलेन गतवन्तः ।
 किन्तु मिच्छीया अर्थात् फिरौषः सर्व्वहया रथा अथा- ९
 हृदाः वैश्वानिच तेषां पश्चात् जग्मुः, यदा ते सागरस्य
 तीरे वाङ्मिच्छोः सन्तुष्टे पीहसीरोतः समीपे त्रिविरं
 स्थापयन्ति तदानीं ते तेषां समीप उपतस्युः ।

तत इच्छायेत् सन्तानाश्च इच्छीय फिरौन् निकट- १०
 वर्ती मिच्छीयाः लोकान् पश्चात् आमच्छन्तीति
 विशोक्य तेऽतीव विभुः, इच्छायेत्सो वंशेन परमेश्वरम्
 प्रति प्रार्थितं । अपरं ते मूसा भाषितवन्तस्य मिशरि ११
 किं अज्ञानं वासीत्, तत्कारणात् किमस्मान् प्रान्तरे
 मारयितुम् आनीतवान् ? अस्माभिः शार्ङ्गम् इदं गृह्य-
 ह्यत्य अस्मान् मिशरः कुतो वदति कृतवान् ? अस्मान् १२
 स्थातुम् आदित्र, वयं मिच्छिषः सेवामहे, यतः प्रान्तरे
 मरणात् मिच्छिषां सेवनम् अस्माकम् मङ्गलं एतां
 कथां वयं किं मिशरि तुभ्यं न कथितवन्तः ।

अनन्तरं मूसा लोकान् अवादीत्, धृष्यं मा वि- १३

भीत, स्थिरीभवत, परमेश्वरो युष्मान् अथ कथम्
उद्धारयति, तत् पश्यत । यूषमथ मिच्छिषः पश्यथ,
१४ इति सत्यं, किन्तु पुनः कदापि न द्रक्ष्यथ । परमेश्वरो
युष्माकंते योस्यति, यूषं स्थिरास्थिष्ठत ।

१५ अगन्तरं परमेश्वरो मूषां जगाद, त्वं मां कुत आ-

१६ ह्वयमि, इच्छायेलो वंशम् अथं गन्तुं वद । अपरं त्वं
निजयष्टिं गृहीत्वा निजकरं सागरोपरि प्रसार्य तं
द्विभागं कुरु, तत इच्छायेलो वंशः सागरस्य मध्येन

१७ शुष्कभूमौ यास्यति । अपरं पश्चादं मिच्छियाम्
अन्नः करणानि कठिवानि करिष्यामि, ते च तेषां
पश्चात् पश्चात् यास्यन्ति, ततोऽहं फिरौसस्य सन्धे-
धैन्यानां रथानां इथाहूडानां समक्षं सन्धानं प्राप्स्यामि ।

१८ फिरौम् तस्य रथानां तस्य इथाहूडानां समक्षं
मया सन्धाने प्राप्ते परमेश्वरोऽहमेवेति मित्सीयाः सर्वे
श्लोका ज्ञास्यन्ति ।

१९ तदानीम् इच्छायेलो वंशस्य सैन्याये गामीश्वरस्य
दूतस्त्रेषां पश्चात् जगाम, मेघसन्धस्येषां सम्मुखान्

२० गत्वा तेषां पश्चात् स्थितवान् । स मेघसन्धो मित्सीय-
लोकानाम् इच्छायेलो वंशस्य चोभयत्रिविरमध्ये तस्मै,
तेन स तान् प्रति मेघोऽन्धकारस्वरूपो बभूव; किन्तु

रजन्यां दस्त्रायेलो वंशं प्रति दीप्तिं कृतवान्, इति कारणात् कृत्वायां रजन्यां एको निवहोऽन्यनिवहस्य समीपं गन्तुं न शक्नोति ।

अनन्तरं मूसाः सागरोपरि स्वकरं प्रसारयामास, ११ ततः परमेश्वरः तस्यां कृत्वायां यामिन्यां प्रबलं पूर्वाध्यायं वाहवाञ्चकार, सागरं परावर्त्तयाञ्चकार सागरं शुष्कं चकार च, तोयानि च द्विभागोबभूवुः । ततः १२ दस्त्रायेलो वंशाः शुष्केण पथा सागरस्य मध्येन गतवन्तः, अपरं तेषां दक्षिणे वामे च तोयं प्राचीररूपं बभूव ।

अनन्तरं मिस्रिया अर्थात् फिरौणः सर्वे हया १३ रथा हयारोहाश्च धावन्तः तेषां पश्चात् सागरस्य मध्यं प्रविशन्तः । अपरं रजन्याः शेषप्रहरे परमेश्वरो १४ वक्रिभेषयोस्तन्माभ्याम् मिस्रियसैन्यम् अवलोक्य तान् व्याकुलान् चकार । तेषां रथचक्रे मोचिते तेऽतिकष्टेन १५ रथान् चालयामासुः; ततो मिस्रियसैनिका उक्तवन्तो वयम् दस्त्रायेलो वंशात् पलायामहे, यतः परमेश्वरो मिस्रियां प्रतिकूलं तेषां पक्षे युध्यति ।

अनन्तरं परमेश्वरो मूसां जगाद, त्वं सागरोपरि १६ निजकरं प्रसारय, तेन मिस्रियां तेषां रथानां हयानां हयारोहाणाञ्चोपरि पुनरपि तोयम् आग-

- २० मिथ्यति । तदा मूषाः सागरोपरि स्खकरं प्रसारितवान् ;
 ततः प्रातःकाले जाते सागरः समानो भवितुम् श्रार-
 भत, तेन मिस्त्रीयास्तस्य समुखात् पलायन्त ; तथापि
 २८ परमेश्वरः सागरस्य मध्ये तान् निरक्षिपत् । फलत आपः
 परावृत्त्य तेषां रथान् ह्यारोहांस्य ह्लादयामास, तेन
 फिरौणो यानि वैभ्यानि तेषां पश्चात् सागरं प्रविष्टानि,
 २९ तेषाम् एकोपि नावमिष्टः स्खितवान् । किन्विस्त्रायेलो
 वंशः शुष्कपथेन सागरस्य मध्येन गतवान्, जलान्तु
 ३० तेषां वामे दक्षिणे च प्राचीररूपं बभूव । इत्थं तद्दिने
 परमेश्वरो मिस्त्रीयाणां करेभ्य इस्त्रायेलो वंशं रक्षित-
 वान्, इस्त्रायेलो वंशो मिस्त्रीयान् सागरस्य तटे मृतान्
 ३१ ददृशुः । परमेश्वरो मिस्त्रीयाणां मध्ये यदास्यर्ष्यपरा-
 क्रमं प्रकाशयामास, तत् इस्त्रायेलो वंशो इदर्श, तेन
 लोकाः परमेश्वरात् परिभोय परमेश्वरे तस्य दासे
 मूसे च व्यश्मन् ।

१३ पञ्चदशोऽध्यायः ।

१ बुधानीसं १० तस्य मासं २२ तोयाभावः २३ सारास्थाने
 निकेतोयप्राप्तिः काडेन तस्य मिहर्षं २७ एलीमस्थाने
 त्रिविरस्थापनञ्च ।

१ जगन्तरं मूषा इस्त्रायेलो वंशस्य परमेश्वरमुद्दिश्य
 गीतमिदं गीत्वा जगदुः—

- १ अहं गीतं प्रगाथामि समुद्दिश्य परेश्वरं ।
 स्वकीयो महिमा तेन स्वयमेव प्रकाशितः ।
 ह्यारोहा ह्यस्यैव निश्चिताः सागराश्चसि ।
- २ परेशो मे बलं गीतं परिष्मता च मेऽभवत् ।
 मदीश्वरः स तस्मात्तं प्रशंसिष्याम्यहं भुवम् ।
 स ईशो मम तातस्तत् तद्दिश्यामि तद्गुणान् ।
- ३ विद्येवाः परमेशो यः सयव सुदतो रक्षम् ।
 ४ फिरौषो रथसैन्यानि सागरे क्षिप्तवान् स हि ।
 तन्मनोनीतमेनान्यो निम्नः सृष्टि सागरे ।
- ५ आच्छादितेषु लोकेषु गभीरतोथराशिना ।
 घाघाशादव ते सर्वे तोयानामममन् तसम् ।
- ६ वसानो दक्षिणे हस्तः परेश मौरवं मतः ।
 परेश दक्षिणे हस्तेऽपूरुष्यते स्तिपून् श्वरं ।
- ७ तद्विद्वद्भुजतान् लोकात् सुमहिषा धनतत्रयः ।
 तन्नेषितेन कोपेन नासवत् भक्षितस्तव मे ।
- ८ स्वतक्रोधभवनिश्चासत् तोषं रात्रिरजायत ।
 अभवत् सेतुवत् स्रोतो गभीरं कठिनं पथः ।
- ९ तेनोक्तं रिपुभिर्देवात् परिष्मामो हि तान् वयं
 कामात्रः पूरयिष्यामो विभवादाय क्षोडितम् ।
 खड्गान्निष्कोप्य गो हस्ता नात्रक्षिप्सितान् जनान् ।

- १० सिन्धुमुखादिना खेतु लया निशासहं कते ।
 सोसकानीव ते सर्वे गङ्गीराम्बुतसं गताः ।
- ११ मधेदेवगणं कोसि तत्समः परमेस्वर ।
 आदर्शव्यः पविषत्वान् स्वयस्य भीतिदानतः ।
 आश्चर्यकर्षकारो च तस्यमः कोष विद्यते ।
- १२ स्वकीयदक्षिणे हस्ते लया ग्रीधं प्रसारिते ।
 सर्वे रिपुगणं तूर्णं जयास मेदिनी स्वयम् ।
- १३ हृपथा परिमोच्य तं लोकान् स्वाम् गमयस्यपि ।
 त्वय्यविषनिवासाय स्वस्यान् तान् गयस्यपि ।
- १४ इति सुवितरे लोकाः परिषत्सन्नि वाध्वसं ।
 उद्विग्नत्वे पिषिष्टीया जना मंस्यन्ति निश्चितं ।
- १५ समकृता भविष्यन्ति नृपाः सर्वे इदोमिषाः ।
 कल्पयन्ता भविष्यन्ति मोक्षायो वसवज्जराः ।
 द्रवत्वं परिषत्सन्नि किमान्देवनिवासिनः ।
- १६ धावत्कासं जग्न इते नदीपारं प्रवन्ति न ।
 तावत् तान् साध्ववाहके जगुजान्तामन्विमतः ।
 परमेस्वर ते प्रीत्याः पारं धावत् न जानि हि ।
 तावत् दोषसतस्ये ते ज्ञास्यन्ति धावत् खिराः ।
- १७ स्वयं वसुं परीत्र तं धत् स्वामं निर्भीतं पुरा ।
 यच्च स्वामं पवित्रं ते कराभ्यां स्थापितं भुवि ।

तत्राधिकृतमैत्रे त्वं तान् जनान् वासथिभ्यसि ।

१८ सर्वकाले परेभ्येन राजस्यं प्रकरिष्यते ।

१९ फिरौणोऽप्या रथाः सिन्धुं प्राविशन् सादिनस्तथा ।

नेषामुपरि सामुद्रं परेभ्यं शीघ्रमागवत् ।

इत्याद्येसोयसन्नागा ये तेऽप्युक्तेन वर्तमाना ।

पारावारस्य मध्येन गमनं चक्रिरे पदैः ।

अनन्तरं हरिणो भगिनी मरिचम् भविष्यदन्ती २०

कराभ्यां मृदङ्गं गृहीतवती, ततोऽन्या घोषितस्य मर्त्या मृद-

ङ्गान् गृहीत्वा नृत्यं कुर्वत्येताः पश्चात् वहिर्बभूवुः ।

तदानो मरिचम् ताभ्य इदं गीतं मातुं कथयामास, २१

परेभ्यं समुद्दिश्य धूयं गीतं प्रगाथत ।

स्वकीयो महिमा तेन स्वथमेव प्रकाशितः ।

इधारेहा इवाद्यैव निक्षिप्ताः सागराभ्यसि ।

अनन्तरं मूसा इत्याद्येसो वंशं सुफमानरात् आनी- २२

तवान्, ततस्ते शूद्रप्रान्तरस्य दिशं गमवन्तः ; प्रायेण

दिग्भयं प्रान्तरं गत्वा तोयं न प्रापुः ।

पश्चात् तेषु माराम् उपस्थितेषु तिक्रताकारणात् २३

मारयाः पानीयं यातुं न श्रेयुः, तत्कारणात् तस्य नाम

मारा तिक्रतेति चक्रुः । अतो लोकै मूषो विद्वुः २४

वाग्युद्धं कृत्वा कथितं, वयं किं पास्यामः ? तेन स परमे- २५

श्वरम् उद्दिश्य प्रार्थितवान्, तदा परमेश्वर एकजातीयं
 काष्ठं तं दर्शयामास, तदादाथ मूसा जले निक्षिप्तवान्,
 ततश्चोद्यं मधुरं बभूव। तत्र स्थाने परमेश्वरस्त्रीषां कृते
 विधिं व्यवस्थाप्य निरूपयामास, पुनस्तान् परीक्ष्य
 २६ गदितवान्, यदि ध्रुवं निजप्रभोः परमेश्वरस्य कथायां
 मर्णांसि निधत्स्य, तस्य दृष्टौ यदुचितं तदेव कुरुष्व,
 तस्याज्ञायां मर्णांसि निधत्स्य, तदीयां सकलव्यवस्थां
 पालयथ, तर्हि निस्त्रीकलोकान् अहं धाम् धाम् रोमान्
 भोजितवान्, तान् युष्मान् न भोजयिष्यामि, परमे-
 श्वरोऽहमेव युष्माकम् आरोग्यकारः।

२७ अग्नारम् शशीमं तेषूपस्थितेषु तत्र दादन्न प्रसव-
 ञानि सप्ततिः शर्करपादपाद्यासन, तस्मात् ते तोष-
 प्रसवणसमीपे त्रिविराणि स्थापयामासुः।

१६ षोडशोऽध्यायः।

१ आद्यामानात् इत्यापेक्षो वंशस्य कश्चनः ४ आद्यं वर्द्धम् इत्य-
 रस्य प्रतिज्ञानं ८ लोकान् प्रति दूत आज्ञापनम् ईश्वरस्य
 तेजःप्रकाशनं १२ एकपत्निकां प्रेषणं आज्ञानवर्धनं १६ आद्यस्य
 परिमाणनिरूपणं २२ षड् दिनाय विज्ञेय निरूपणं २७
 अन्नत्रयिणे आद्यवर्धनाभावः ३२ याजेतु आज्ञारक्षकः।

१ अपरम् मिथर्देवस्थानाग्नारं द्वितीयमासस्य पञ्च-
 दश दिने इत्यायेषु वंशीय समाजस्य सर्वे लोका एलीमो
 यायां विधाय एलीमूमीनयोर्हभयो मध्वर्षानं सोन-

प्रान्तरम् उपस्थितवन्तः । तदानीम् इत्याद्येव् वंशीय २
 समाजस्य सर्वे लोका मूषाहारोद्योः प्रतिबुद्धं प्रान्तरे
 व्यवदन्त । अपरम् इत्याद्येवो वंशशाब्धां कथयामास, ३
 वयं यदा मांषानां पाकपाचनिकटे समुपविशन्त स्मृतिं
 यावत् अन्नम् अमुग्धं, सादा तदा यदि वयं मिस-
 देने परमेश्वरस्य हस्तेन अधिवासहिः, युवाम् एतत्
 समाजस्य सर्वलोकान् युवथा मारयितुम् अस्मान्
 वहिः प्रान्तरम् आगच्छतम् ।

तदा परमेश्वरो मूषामवदत्, पश्चाहं युष्मच्छते ४
 आकाशात् खाद्यद्रव्याणि वर्धयामि, ततो लोका वहि-
 र्मया दैवसिकनिरूपितपरिमाणानुसारेण खाद्यानि
 संगृहीष्यन्ति, तेन ते मम व्यवस्था कुर्वन्ति न वेति
 तान् परीक्षिष्ये । षष्ठदिने ते यद् आनेष्यन्ति, मन्त्रिन् ५
 पक्के दिनं दिनं यत्संगृहीष्यन्ति, तस्य दिनस्य भवि-
 श्यति । ततो मूषाहारोद्यो इत्याद्येवः सर्ववन्तं जगददत्, ६
 परमेश्वरो यत् युष्मान् मिसरो वहिरागच्छत, तत्
 युष्माभिः शायंकाद्ये आदिष्यन्ते । अपरं प्रातःकाले ययं ७
 परमेश्वरस्य अधिमानं दृष्ट्वाच, परमेश्वरं प्रति युष्माकं
 यत् वाग्युद्धं न तत् अस्मीषीत्, आवां नौ यत् ययम्
 आवयोर्विदुद्धं वाग्युद्धं कुरुथ । पश्चात् मूषाः कथित- ८

वान्, परमेश्वरः सायंकाले भोजनार्थं युष्मभ्यं मांसानि
दास्यति, प्रातःकाले व्रतियर्थानां खाद्यानि च दास्यति,
परमेश्वरं प्रति युष्माकं यो वाक्यसङ्घः स तं श्रुतवान्,
आवां कौ ! श्राव्यो विपरीतं नहि, किन्तु परमेश्व-
रस्य विपरीतं युष्माकं वाक्यसङ्घो भवति ।

८ अपरं मूषा शरोषं वभावे, त्वम् इत्याद्येस्त्वंग्रीव समा-
जस्य निखिल लोकान् वद, यूषं परमेश्वरस्य सन्मुखम्
१० आगच्छत, स युष्माकं वाक्यसङ्घं श्रुतवान्। शरोन्
इत्याद्येस्त्वंग्रस्य समाजम् इति वदतीत्यवधरे तैः प्रान्तरं
प्रति इच्छिः कृता, तदा मेवस्यस्यस्य मध्ये परमेश्वरस्य
तेजो दृष्टमभूत् ।

११ परमेश्वरो मूषां वदितवान्, अहम् इत्याद्येस्त्वो
१२ वंग्रस्य वाक्यसङ्घम् अमौषम् । तं ज्ञेयः कथय, यूषं सायं-
काले मांसानि भक्षिष्यथ, प्रातःकाले खाद्यद्रव्यैस्त्वृतिं
यास्यथ, तेनाहं यथा युष्माकं प्रभुः परमेश्वर इति
१३ ज्ञास्यथ । अमेश्वरं सन्ध्यायां वर्त्तक पश्चिम उपसितस्य
त्रिविरस्मानं व्याप्तवन्तः, प्रातःकाले च त्रैव्यसायक्य सप्त-
१४ दिशुः तुषाराः पेतुः । अमेश्वरं पतिततुषारेषूँ गतेषु
प्रान्तेरोपरि भूमौ बुद्धा गोला नीहारादव बुद्धद्रव्याणि
१५ पतितान्वनिष्ठवः । ततः परम् इत्याद्येस्त्वः सन्तानास्त्वानि

विशोक्य परस्परं जगदुःमान् इह । किमेतत् । यतः किं
तदिति ते न विविदुः । ततो मूषाः कथितवान् परमे-
श्वरो युष्मभ्यं द्रव्यमेतत् भोक्तुं इक्षतवान् ।

तदानीं परमेश्वरस्वाह्मनुसारात् युष्माकम् एकैकी १६
अनो निजभोजनशक्तिं विज्ञाय तत् संगृह्णातु, अर्थात्
एकजनकृते एकम् भोमरं युष्माकं प्राणिनां संख्यानुसा-
रेण निजनिजदूष्ये स्थितानां लोकानां कृते तत्संगृह्णीत ।
तत इत्याद्येनो वंश स्तथैव कृतवान्, कश्चिद् अधिकं, १७
कश्चिद् अल्पं समश्नोत् । पश्चात् ते येनै रोमरा तस्मिन् १८
परिमिते, येनाधिकं संगृह्णीतं, तथाधिकं नाभवत्,
येन चाल्पं संगृह्णीतं तस्याल्पं नाभवत्, इत्थं ते भोजन-
शक्त्यनुसारेण संगृह्णतः । अनन्तरं मूषाः कथितवान्, १९
युष्माकं कोपि प्रातःकालकृते तस्य किञ्चिदपि न ज्ञाप-
यतु । किन्तु ते मूषावाक्यं न गृह्णीता केचित् प्रातः- २०
कालकृते किञ्चित् किञ्चित् ज्ञापयामासुः ; तदा तत्र
कीटा जश्चिरे, दुर्गन्धश्च बभूव ; ततो मूषास्तेभ्यः कुड्-
वान् । इत्थं प्रातःकाले ते स्वस्वभोजनशक्त्यनुसारेण २१
तत् संगृह्णीतवन्तः, किन्तु मन्थरे रौद्रे सति तद्
द्रव्यो बभूवः ।

अनन्तरं षष्ठदिने परिमितात् द्विगुणम् अर्थात् २२

एकैको जने दे दे श्रीमद्भवे संश्लेषितवान्, तदा
 समाजस्य अधिपतस्य आगत्य मूर्धा ज्ञापयामासुः ।
 २३ ततो मूषासोभ्यः कश्चित्तवान्, परमेश्वर इत्याज्ञाप-
 यन्तं, सः परमेश्वरस्य पवित्रो विश्रामवारो भविष्यति,
 तस्मात् युष्माकं यद् भव्यनीचं तद् शक्यत, यच्च पच-
 नीचं तत् पचत, अत्रिष्टद्वयस्य प्रातःकालार्धं स्नाप-
 २४ यत । तेन ते मूषाज्ञानुसारेण प्रातःकालपर्यन्तं तत्
 स्नापयामासुः ; किन्तु तत्र दुर्गन्धं न बभूव, कीटाश्च
 २५ न जश्चिरे । पश्चात् मूषाः कथयामास, यूथमस्य तत्
 भुञ्जीध्वं, अतोऽथ परमेश्वरस्य विश्रामवारः, अथ प्रातरे
 २६ किञ्चित् न स्वस्वध्वे । यूथं यद् दिनाणि तत् संपरी-
 व्यथ ; किन्तु सप्तमे दिने, अर्थात् ईश्वरस्य विश्रामवारे
 २७ किञ्चिदपि न स्वस्वध्वे । तथापि कश्चित् कश्चित् सप्तम-
 २८ दिनेपि तत् संपरीक्षुं अगाम ; किन्तु किञ्चिदपि न
 २९ प्राप्तवान् । ततः परमेश्वरो मूर्धा अगाद्, यूथं मदीयाज्ञां
 विधिञ्च पालयितुं कतिकालान् न स्वस्वध्वे । पश्चात्
 परमेश्वरो युष्माकं विश्रामदिनं इत्तवान्, अतः षष्ठ-
 दिने दिनद्वयोपयुक्तं स्नायं इत्तवान्, तस्मात् युष्माकं
 कोपि जनः सप्तमदिने स्वस्वस्नानात् न वहिर्भूत्वा
 ३० स्वस्वस्थाने तिष्ठतु । तदानीं लोकाः सप्तमदिने विश्रा-

नवन्तः । अपरम् इत्याद्येः सन्नायास्तस्य साद्यस्य ११
 वाम मांसां कृतवन्तः, सा मासा धन्याकाकृतिः इत्य-
 र्था तस्या रसो अधुनिमित्तपिष्टकवम् चासीत् ।

ततःपरं मूषा अदितवान्, परमेस्वर इतद् चाश्रां- १२
 पितवान्, स मिशरो युग्मदानयनकाखे प्राण्यरस्य मध्ये
 अदत्तं युग्मान् भोजितवान्, तद् यथा युग्माकं पुरुष-
 परम्परया दर्शयन्ते, तदर्थं तेषां कृते चोमरेकपरिमाणां
 मासां स्थापयन्त । तदानीं मूषा हारोचम् अवादीत्, १३
 तन् पाचमेकं दृष्ट्वा एकोमरपरिमाणां मासां
 पूरयित्वा परमेस्वरस्य सकुखे निधेहि, सा युग्माकं
 भाविपुरुषाणां निमित्तं स्थापयिष्यते । तदानीं हारोन् १४
 मूसां कथितायाः परमेस्वरस्याश्राया अनुसारेण साधि-
 पेटकस्य समीपे स्थातुं तां स्थापितवान् । इत्या- १५
 येः वंशो निवासदेशोपस्थितिं यावत् स्मारिंशत्
 वत्सरान् तां मासां भुक्तवान्, निवासदेशस्य लोमोप-
 स्थितिं यावत् तां अदितवान् । एक चोमर रेफा- १६
 दत्तमांशः ।

१० अत्रदशाध्यायः ।

१ रिषीदीति लोकाभावात् लोकाणां कल्पः ८ अमासेषु
 लोकाणां पराजयः १४ परमेस्वरवृत्तस्य मूषा वेदनिर्वाहः ।

अनन्तरम् इत्यायेष्वंशोयसमाजस्य सर्वे लोका निवृ- १

- पितृपथेन परमेश्वरस्य ज्ञानुत्तारेण क्षीणज्ञानराम् वाचां
 कृत्वा रिपीदीमं मत्वा त्रिविरं स्थापयामासुः ; किन्तु
 २ तत्र स्थाने लोकानां पानार्थं तोषाभाव आसीत् । अतो
 लोकानां मूषा सार्द्धं वाक्त्रसहं कृत्वा कषयामासुः ; अस्मभ्यं
 पानीयं देहि वत्सक्यं पाश्वामः ; ततो मूषाः कथितवान्
 वृथं कुतो मया सार्द्धं वाग्निं कुञ्चय । कुतः परमेश्वरं
 ३ परीक्ष्ये । तदानीं लोका स्त्रय स्थाने पानीयमावात्
 ट्वात्ताः सन्तो वाग्मुहुं कृत्वा मूषे कथितवन्तः ; तन्
 अस्मान् अस्माकं सन्तानान् पशून्स्य पिपासया मारयितुं
 ४ भिर्देवात् कुत आनीतवान् । ततो मूषाः परमेश्वरं
 प्रार्थयमानः कथितवान्, एतेषां लोकानां कृते किमहं
 करिष्यामि । ते मां प्रथेय पावाषं पातयित्वा मारयि-
 ५ तुम् उच्यताः । तदानीं परमेश्वरो मूषां वभाषे, त्वं यथा
 तद्विनीम् आह्वयः, तां वष्टिं करेण गृहीत्वा कतिपय-
 प्राचीनान् वष्टिनः कुर्वन् इच्छायेसो वंशस्य लोकानाम्
 ६ अये वाहि । पश्चाहं होरेवप्यन्तेशोपरि तव सन्मुखे
 स्थास्यामि, त्वं तं वृक्षम् आहनिष्यसि, तेन तस्मात्
 तोषे निर्गते लोकान्कृत्वा पास्यन्ति । तदानीं मूषा
 इच्छायेसो वंशस्य प्राचीनानां वृष्टौ तथैव कृतवान् ।
 ७ अपरं तत्र स्थान इच्छायेसो वंशस्य विवादकारणात्

परमेश्वरोऽस्माकं मध्ये विद्यते नवेति वदन्तः परमेश्व-
रस्य परीक्षकारत्वात् तस्य ज्ञानस्य नाम मया
(परीक्षं) मिरिवा (विवाद) इति हतवान् ।

तदाभीम् अमासेकसोका रिफीदीमम् आगत्य ८
इसायेसो वंशैः साङ्गम् अयुध्यन्, तदा मूसा यिहोशूयं ९
गदितवान्, तम् अस्माकं मध्यात् मानुषान् मनोनी-
तान् हत्वा गृहात् अमासेको लोकैः साङ्गं योङ्गं याहि ;
अहम् ईश्वरीयां यष्टिं करेण गृहीत्वा पर्वतस्य त्रिशरे
स्थास्यामि । तदा यिहोशूयो मूसाज्ञानुसारात् अमा- १०
सेको लोकैः साङ्गम् अयुध्यत्, मूसाहरेण ह्यर पर्वतस्य
शृङ्गोपरि समावहन् । किन्तु यदा यदा मूसा निज- ११
करो ऊर्द्धीकरोति, तदा तदेसायेसो वंशो जयति,
किन्तु निजकरयोः श्वरोहितयोः, अमासेको सोकाश्च
जयन्ति । अपरं मूसाः करयो र्गुर्वो भूतयोः तैरेकं पाचा- १२
सम् आनीय तस्मात्तः स्थापितं ; तदा मूसा शृङ्गोपरि
समुपविष्टवान्, ततो हारोण् ह्यर् च दावेको जग रक्त-
दिग्नि तदन्यज्जगोऽप्यदिग्नि तस्य करावुत्वाय धृतवन्तौ
तेन रवेरस्तापवर्जनां तस्य करो श्विरीभूय क्षित-
वन्तौ । अतएव यिहोशूयोऽमासेकं तस्य सोकाश्च १३
खड्गेन पराजयत् ।

- १४ अगन्तरं परमेश्वरो मूषां गदितवान्, एतां कथां
 स्मरन्तर्षे पुस्तके लिख, विश्वेष्टुष्यः कर्षणेश्वरे तत्पठ
 च; अहम् आकाशस्थाधोभागात् अमालेकः स्मरन्
 १५ लौक्यामि। अगन्तरं मूषा एकां वेदिं निर्माय तस्या
 नाम विश्वेवा निधि (परमेश्वरो मम ध्वजस्वरूपः) इति
 १६ कृतवान्। अपरं पुरुषपरम्परां यावत् अमालेका सार्द्धं
 परमेश्वरस्य संघामो भविष्यतीमां कथां ध्वजे लेखितुं
 आज्ञापयामास।

१८ अध्यायस्योऽध्यायः

- १ इषासमीपं तस्य भार्यापुत्रश्च शूराकामात्मनः ७ तेषां
 साक्षात्कारः तेषां पञ्चसह १२ इषां प्रति विश्वेष्टुष्यस्य
 २० विश्वेष्टुष्यस्य मन्त्रः।
- १ ईश्वरो मूषां प्रति निजलोकैस्त्रायेलो वंशं प्रति
 च कर्षाण्येतानि कृतवान्; अपरं मिशरो देशाच्च
 इस्त्रायेलो वंशं वहिः कुर्षन् आनीतवान्, एताः
 २ सकलाः कथाः श्रुत्वा मूषः शूरो मिदीयनो राजको
 विश्वेः मूषा निजगेहं प्रेषितां तस्य आयां सिप्योरां
 ३ तस्या दौ पुत्रौ च सङ्गे गृहीतवान्। एतयो र्द्वयोः
 पुत्रयो र्द्वयस्य नाम गेर्षोम् (अजस्रान् विदेशी) यतः
 च कथितवान्, अहमितरक्षिष्व देशे विदेशी भूतवान्।
 ४ अन्यस्य नामधेयम् इस्त्रायेपर (ईश्वरो ममोपकर्त्ता) यतः

स कथितवान्, मम पितुरीश्वरो ममोपकर्ता भवन्
 फिरौषः खड्गात्स्वाम् उद्धृतवान् । पश्चात् मूषाः श्वशुरो ५
 धिप्रो भूसः सुतो तौ द्वौ आद्याश्च शत्रे शृङ्गान् प्राप्तरं
 अथार्त् ईश्वरश्च पर्वते यस्मिन् स्थाने मूषाः त्रिविरं स्था-
 पितवान्, तत्र स्थाने तस्य समीपम् आजगाम । अपरश्च ६
 मूषे कथितवान्, अहं तव श्वशुरो धिप्रोः तव आद्या च
 तथा शार्ङ्गं तव द्वौ सुतो च तव समीपम् आजगतवन्तः ।

तदानीं मूषा निजश्वशुरं साक्षात् कर्तुं बहिर्गत्वा ७
 तं प्रथम्यं चुचुम्ने; ततः परस्परं मङ्गलं पृष्ट्वा ते दूष्यं
 प्रविविशुः । अनन्तरं परमेश्वर इच्छाच्छेपो वंशकारणात् ८
 फिरौषं प्रति निखीयान् प्रति च किं किं कृतवान्,
 वर्त्मनि तान् प्रति कीदृक् परिस्रमो ऽभूत्, पर-
 मेश्वरश्च केन प्रकारेण तान् लोकान् उद्धृतवान्
 यताः सञ्जज्ञाः कथा मूषा निजश्वशुरं ज्ञापयामास ।
 तत्र परमेश्वरो निखीषां करेभ्य इच्छाच्छेपो वंशम ९
 उद्धृत्य तेषां मङ्गलं कृतवान्, यतोवां कृते धिप्रो अती-
 वाह्यदितो बभूव । अपरं च कथितवान् यः परमे- १०
 श्वरो निखीषां फिरौषश्च करेभ्यो बुभ्रान् उद्धृतवान्
 स धन्यः । परमेश्वरः कर्मादेवताभ्यो जज्ञान् इत्यहम् ११
 इदानीम् ज्ञातवान्; यतश्च यस्मिन् अभिमानं कृतवन्तः

- १२ तस्मिन् स तेषाम् उच्यन्ति जघी बभूव । अन्नन्तरं मूषः
 शशुरो यिन्नोः परमेस्वरम् उद्दिश्य होमं नैवेद्यञ्च
 कृतवान्; अपरं हारोन् दृष्ट्वाथेलो वंशस्य प्राचीन-
 लोकाश्च आगत्य परमेस्वरस्य समुखे मूषः शशुरेण
 सार्द्धं भोजनं चकृः ।
- १३ परेऽहनि मूषा लोकानां विचारं कर्तुम् उपविष्ट, तदा
 लोकाः प्रातःकालम् आरभ्य सन्ध्यां यावत् तस्य
- १४ समुखे स्थितवन्तः । ततो लोकान् अधि यज्ञात् कृतवान्,
 मूषः शशुरः तद् विलोक्य कथयामास, तं लोकैः सार्द्धं
 कीदृक् व्यवहरसि ? तं कुत एकाकी उपविष्टसि ? सर्वे
 लोका आ प्रातःकालात् सन्ध्यां यावत् तव समोपे कुत-
- १५ स्थिष्ठन्ति ? ततो मूषा निजं शशुरं कथितवान्, लोक्य
 ईश्वरस्य विचारं प्रष्टुं मम सचिद्विद्भागच्छन्ति, तेषां
 कसिञ्चित् विवादे याते मम समीपम् आगच्छन्ति ;
- १६ ततो कदिप्रतिवादिनो विचारधाम्यहम्, अपरम्
- १७ ईश्वरस्य सर्वा विधिष्ववस्था स्मरन् शपयामि । अन्न-
 न्तरं मूषः शशुरः कथयामास, तं चत् करोसि, तत्
- १८ भद्रं वदि । तं तव सन्निभो लोकाद्योभवे कीया भवि-
 श्य, अत इदं कार्यं तदीयशक्तितो मुदतरं; एतत्
- १९ त्वम् एकाकी कर्तुम् शक्नोसि । अतएव मम कथायां

मनो निधेहि, त्वामहं बुद्धिं दर्शयामि, तत ईश्वर इव
 सहायो भविष्यति, अपरम् ईश्वरस्य समुद्धे तं लोकानां
 पक्षः सन् तेषां कथा ईश्वरं ज्ञापय । तन्नु तान् विधिं २०
 व्यवस्थाञ्च समुपदिश, तेषां गन्तव्यमार्गं कर्त्तव्यं कर्त्त
 च तान् दर्शय । अपरं तं सर्वेषां मध्यात् कर्त्तव्यसमान- २१
 वान् अर्थात् ईश्वरात् भीष्मन् सत्यवादिनो लोभर्त्ता-
 यिनो लोकान् मनोनीतान् कृत्वा गृह्णाण, तेषामुपरि
 सहस्रपतीन् ब्रतपतीन् पञ्चाशत्पतीन् कुर्वन् नियोजय ।
 अपरं ते सर्वदा लोकान् विचारयिष्यन्ति ; किन्तु २२
 कस्मिंश्चित् महाविचार उपस्थिते तं तव समीपम्
 आनेष्यन्ति, जुद्रान् सर्वविचारान् ते करिष्यन्ति, तेन
 त्वे त्वया सह भारं वक्ष्यन्ति, तेन तव कर्म खलु भवि-
 ष्यति । यदि त्वम् ईदृशं करोषि, ईश्वरस्य तादृशं कर्त्तुं २३
 त्वामादिष्यति, तर्हि तं शोढुं शक्यसि ; अपरम् एते
 सर्वे मानुषाश्च क्षेमेष निजस्नानं गमिष्यन्ति । ततो २४
 मूषाः शशुरस्य वचने मनो निधाय तस्य वाक्यानुसारेण
 सकलकर्माणि कृतवान् । ततः परं मूषाः सर्वेभ्य इच्छा- २५
 येषो वंशेभ्यः कर्त्तव्यसमान् मानवान् मनोनीतान्
 कृत्वा मनुजानां मध्ये मुख्यान् अर्धतः सहस्रपतीन्
 ब्रतपतीन् पञ्चाशत्पतीन् दशपतीन् कृत्वा नियोजया-

(मास । तेन ते सर्वदा लोकानां विचारान् कुर्वन्ति ;
 दुर्विधाविचारान् मूसः समीपम् आनयन्ति ; किन्तु
 ० सुखं सुद्रुद्रकथानां विचारान् कुर्वन्ति । अन्-
 त्तरं मूसा निजशरदुरे विद्यष्टे च निजस्थानं प्रति
 प्रतस्थे ।

१८ कनविश्रोधावः ।

१ मनुष्येषु सीनयपर्वतम् उपगतेषु तान् प्रतीचरस्य संवादः
 २ जनानां कृते दूष ईश्वरं प्रति उत्तरं १० मानवान् पवि-
 चान् कर्तुं पर्वतं न स्पृष्टुञ्च आज्ञापनं १४ मानवानां समक्षं
 पर्वतोपरीचरानमनञ्च ।

१ इत्याद्येलो वीथी मिसरो देशात् तस्मिन् दिने यात्रां
 कृतवान्, ततो मासत्रयात् परं तस्मिन् दिने सीनय-
 २ प्रान्तरम् उपस्थितवान् । ते रिफीदीमो यात्रां कृत्वा
 सीनयपर्वतस्य प्रान्तरम् उपस्थितवन्तः, तस्मिन्-
 ३ प्रान्तरे द्विविरं स्थापयामासुः ; इत्याद्येलो वंशस्तस्य ;
 ४ पर्वतस्य समुखे द्विविरं स्थापयामास । ततः परं मूसी-
 श्वरस्य समीपम् आरूढे, परमेश्वरः पर्वतात् तमाह्वय
 जगाद्, त्वं याकूबः सन्मानान् इदं वाक्यं वद, इत्या-
 ५ द्येलो वंशम् इति ज्ञापय । अहं मिस्रिणः प्रति
 यत् कृतवान्, यथाचोत्क्रोशः पक्षी पचाभ्यां, तथा
 युष्मान् वदन् निजसमीपम् आनीतवान्, तत् यूथं
 दृष्टवन्तः । इदानीं यदि यूथं मम कथां श्रुणुय,

मम व्यवस्थाञ्च पालयञ्च, तदा सर्वस्वां पृथिव्यां मम
 सत्यामपि यूयं सर्वेभ्यो लोकेभ्यो मम विशेषाधिकृता
 भविष्यथ, मम निमित्तं याजकानाम् एको वंशः ६
 पवित्रजातिसु भविष्यथ, एताः सर्वाः कथा इत्याद्येसो
 वंशाश्च त्वं कथय ।

तदानीं मूसा आगत्य तेषां प्राचीनान् आह्वय पर- ७
 मेश्वरानुद्धानुसारेण ताः सर्वाः कथास्तेषां समस्तं
 प्रस्तुतवान् । ततः सर्वे लोका युगपद् अङ्गीकृत्य कथ- ८
 यामासुः, परमेश्वरो यानि वाक्यानि कथितवान्,
 तानि वयम् आचरिष्यामः । मूसाः परमेश्वरस्य समीपे ९
 तेषां वचनानि निवेदयामास, तदा परमेश्वरो मूसे
 कथितवान्, अहं निविडपथोदेन तव समीपम् आगत्य
 त्वया साहूँ वाक्यं वदित्वा, तत् मानवाः श्रोतुं प्राप्य
 सर्वदा त्वयि प्रत्येव्यन्ति; पश्चात् मूसा मानवानां
 वाक्यानि परमेश्वरं ज्ञापयामास ।

तदानीं परमेश्वरो मूसां व्याहृतवान्, त्वं मनुजानां १०
 समीपं गत्वाश्च परदिने च वचनानि धैतानि कार-
 यित्वा तान् सर्वान् पवित्रांश्च कारयित्वा तृतीयदिने- ११
 निमित्तं सर्वे सुसज्जा भवत, यस्मात् तृतीये दिने
 परमेश्वरः सकलमानवानां समस्तं धीमथधराधरसो- १२

- परि समवरोक्ष्यति । तस्मात् त्वं मानवानां चतुर्दिक्षु
 सीमानं निरूप्य वचनमिदं व्याहर, यूयं धराधरम्
 द्वारोढुं तस्य सीमां स्पृशुश्च सार्वहिता भवत, यतो यः
 कश्चित् धराधरं स्पृश्यति सोऽवश्यं हतो भविष्यति ।
- १३ तस्मात् कोपि तत्र करस्पृशं न करोतु, यदि करोति
 तर्हि स पाषाणाघातेनावश्यं मरिष्यति, यदा वाष्णेन
 विद्धो भविष्यति, पशु भवतु मानुषो वा भवतु,
 स कदाचन न जीविष्यति; त्वर्यां वादिताद्यां ते
 धराधरस्य समीपम् आगमिष्यन्ति ।
- १४ अनन्तरं मूसा धराधराद् अवहृष्ट्य मानवानां
 समीपम् आगत्य तान् पवित्रीकृतवान्; ते च निज-
 १५ वमनानि धैतानि कृतवन्तः । पश्चात् स मनुजान्
 व्याहृतवान्, यूयं तृतीयदिनकाले मुमज्जा भवत, निज-
 १६ निजभार्यायाः समीपं मा व्रजत । ततः परं तृतीय-
 दिनस्य प्रातःकाले जाते तडित्वत्स्नितं तडित् धरा-
 धरोपरि निविडजोमूता अतीवोच्चैःस्वरेण तूरोनिर्घो-
 षश्च भवितुम् आरेभिरे, तेन श्रिविरस्थिताः सर्वे
 १७ मनुजा वेपमाना अभवन् । तदानीं मूसा ईश्वरं साक्षात्
 कारयितुं मानवान् श्रिविरात् वहिः कृतवान्, ते च
 १८ भृधरस्याधः स्थितवन्तः । तदा सीनयधारधसे धूम-

मयो बभूव ; धतः परमेश्वरः सतदुपरि वक्रिणावरूढ-
 वान् ; अपरं चुम्बो धूमदिव तस्मात् धूम उदगच्छत् तेन
 ह्यसौ भूधरोऽतीव कम्पितुम् आरभत । पश्चात् क्रमान् १९
 ठरोनिर्घोषोऽतीव वृद्धिमेतुम् आरेभे ; तदानीं मूषा
 कथायां कथितायाम् ईश्वर आकाशवाचा तदुत्तरं
 व्याजहार । अनन्तरं परमेश्वरे शीनयधराधरोपरि २०
 अर्थतो भूधरस्य शृङ्गोपर्यवरूढे, तत्र स्थाने स मूषाम्
 आहूतवान् ; ततो मूषा आरोह । तदानीं परमेश्वरो २१
 मूषां गदितवान्, मनुजा यथा ईश्वरं वोचितुं
 शीमानं न शक्नुवन्ते, तेषां बहवो यथा न विन-
 श्यन्ति, एतदर्थं त्वम् अवरूढ्य मानुषान् निवारय ।
 शिं याजकाः परमेश्वरसमक्षम् आगच्छन्ति, तेषाम् २२
 उपरि यथा स नाक्रामति, तन्निमित्तं ते स्वान् पवि-
 चान् कुर्वन्तु । ततो मूषाः परमेश्वरं व्याजहार, मानवाः २३
 शीनयधराधरम् आरोढुं न शक्नुवन्ति ; यतो भूधरस्य
 शीमानं निरूपयत तां पवित्रां कुरुतेति त्वमस्मान्
 आज्ञापयः । तदा परमेश्वरः तस्मै कथितवान्, याहि २४
 त्वमवरोह, पश्चात् त्वम् हारीणां सार्द्धम् आरोह ;
 किन्तु याजकानां मनुजानाञ्चोपरि परमेश्वरो यथा
 नाक्रामति, तदर्थं ते तस्य समीपम् आगन्तुं शीमानं

२५ नातिक्रामन्तु । तदा मूषा मानुषाणां समोपम् अव-
हृद्य तान् तादृग् आजापयामास ।

१० विज्ञोऽध्यायः ।

१ दशानाम् आज्ञानी प्रथमो भागः १२ दशानाम् आज्ञानी
द्वितीयो भागः १८ मानुषाणां भयं, तान् प्रति ब्रूषः
सान्त्वयवाक्यं २२ देवपूजानिवेधश्च ।

१ अनन्तरम् ईश्वर एताः कथाः कथयामास, यो मिसै-
२ र्देश्वात् अर्थतो दामत्वरूपाद् गेहाद् युष्मान् आनोत-
वान् स युष्माकं प्रभुः परमेश्वरोऽहम् ।

३ मम साक्षात् तव काचिदन्या देवता न तिष्ठतु ।

४ निजार्थं काञ्चित् तन्नितप्रतिमाम् अर्थात् उप-
रिस्त्रे स्वर्गे वा नीचस्त्रायां पृथिव्यां वा धरण्या
अधःस्त्रे तोये स्थितस्य कस्यचित् वस्तुनो मूर्त्तिं

५ मा निर्माहि । ता न नम, ता न सेवस्व, यतोऽहं

तव प्रभुः परमेश्वरः पापात् क्रोधी, ये पितृलोका
माम् श्रुतीयन्ते, तृतीयचतुर्थपुरुषान् यावत् तेषां

६ सन्तानानाम् उपर्यधर्म्मप्रतिफलदाता ; किन्तु ये मयि
प्रीयन्ते ममाज्ञाञ्च पालयन्ति तेषां सहस्रपुरुषान्

• यावत् दयाहृत् । त्वं निजप्रभोः परमेश्वरस्य नाम
निरर्थकं मा गृहाण, यतो यः कश्चित् तस्य नाम
निघ्नयोजनं गृह्णाति, परमेश्वरस्तं निरपराधीति न

गणयति । विश्रामदिनं स्मरन् पवित्रीकुरु । षट् ८
 दिनानि श्रमिता वाणिज्यादि सर्वं कर्म कुरु ; ९
 किन्तु सप्तमे दिने, अर्थतः तव प्रभोः परमेश्वरस्य १०
 विश्रामदिने त्वं वा तव पुत्रो वा तव दुहिता वा तव
 दासो वा पशु वा द्वारवर्ती विदेशी कोपि किमपि
 कार्यं मा कार्षीः । यतः परमेश्वर आकाशं पृथिवीं ११
 सागरं तन्मध्यस्थानि सकलवस्तुनि च षड्भिर्दिनै
 निर्माय सप्तमे दिने विश्रान्तवान्, एतत्कारणात् पर-
 मेश्वरो विश्रामं दिनं वरं दत्त्वा पवित्रीकृतवान् ।

त्वं निजपितरं मातरञ्च सम्मन्यस्व, तेन तव १२
 प्रभुः परमेश्वरो यं देशं तुभ्यं दास्यति, तस्मिन् देशे तव
 दीर्घकालम् आयुर्भविष्यति । नरहत्यां मा कार्षीः । १३
 परदारान् मा गच्छ । चौर्यं मा कार्षीः । स्वस्य १४
 समीपवासिनो विरुद्धं मिथ्यावाच्यं मा देहि । स्वस्य १५
 समीपवासिनो गेहे लोभं मा कार्षीः ; स्वस्य समीप १६
 वासिनो जायायां वा दासे वा दास्यां वा गवि वा
 गर्दभे वा तव समीपवासिमानुषस्य कस्मिंश्चित् वस्तुनि १७
 लोभं मा कार्षीः ।

तदानो सर्वे मानवा जीभूतस्त्रितं तडितं त्वरी- १८
 त्स्त्रिनं धूमयुक्तं धराधरञ्च दृष्टवन्तः ; दृष्ट्वा च पृथग्

१८ भूत्वा दूरे स्थितवन्तः ; ततो मूमे कथितवन्तः, त्वम
अस्माभिः सार्द्धं कथां कथय, तां वयं श्रोष्यामः, किन्त्वो-
श्वरोऽस्माभिः सार्द्धं कथां न कथयतु, नो चेत्

२० वयं मरिष्यामः । ततो मूमा मानुषान् अवदत्, मा
भैष्ट दृष्ट्वाकं सन्मुखे ईश्वरं प्रति यथा भयं तिष्ठति,
यथा च पापं न कुरुथ, तदर्थम् ईश्वरो युष्मान् पत्नै-

२१ क्षितुम् आगतवान् । तदानो लोका दूरे तिष्ठन्त आसन्,
किन्तु यत्र स्थान ईश्वर आसीत्, तस्य घोरान्धकारस्य
समीपं मूमाः ।

२२ अनन्तरं परमेश्वरो मूसां जगाद्, त्वम् इच्छायेलो
वंशाय कथामिमां कथय, अहं गगणे तिष्ठन् युष्माभिः

२३ सार्द्धम् आलपम् इति स्वयं वृष्टवन्तः । अतो युष्माभिः
मत्समक्षं दुर्बलमूर्तिं मा कार्ष्ण, स्वार्थं सुवर्णमूर्तिं च
मा कार्ष्ण ।

THE LIBRARY

OF THE

Rajah of Cooh Behar.

